

ГРИГОРІЙ ГРАБОВОЙ  
**Числові ряди психологічного нормування**  
2003

Том 2

Вступ

Твір містить розділи з психодіагностики, психотерапії, психології соціальної, психології праці, патопсихології, психофізики, дефектології, психології сприйняття, психології особистості, психоаналізу, психології мотивів, психоломіслення, психології пам'яті, психології емоцій, почуттів та відчуттів.

У творі за допомогою числових рядів, співвіднесених до термінів або понять, що використовуються в психології, дані способи нормування подій у процесі вічного розвитку людини століття.

Якщо термін позначає відхилення від норми, тоді за допомогою числового ряду, що відповідає цьому терміну, досягається норма, що організує вічний розвиток у загальноприйнятому тому творчому напрямі. Якщо термін означає описання процесу, тоді числові ряди можуть використовуватися для використання цього опису у напрямі вічного розвитку. Описаний процес за допомогою числового ряду можна застосовувати для забезпечення вічного розвитку.

Психологія вічного розвитку відрізняється тим, що методами психології реалізуються основні закони вічного розвитку, які включають невмирання живих, воскресіння і забезпечення цього у сфері життєдіяльності людини. Цей психологічний аспект, при якому форма кінцевих відносин змінюється на вічну, спрямовує психологію на організацію цього переходу та функціонування при виконанні законів вічного розвитку.

Психологія вічного розвитку формує соціальні зв'язки

суспільства та закони, що забезпечують реальний вічний розвиток людини та людства.

Способи нормування в напрямку вічного розвитку слідючі:

1. Числові ряди, що знаходяться після терміну або поняття, можна читати, подумки промовляти чи подумки співати таким чином, що звук наспіву Ви сприймаєте на деякому віддалення від Вашого фізичного тіла. Мелодія наспіву може бути будь-якою або Ви можете просто знати, що виробляється напів, але не сприймати будь-яку конкретну мелодію. Область Вашого мислення може мати різну форму сфероїдальних структур.

Бажано сприймати форму Вашої керуючої думки, що відповідає терміну, де-небудь біля Вашого фізичного тіла і зусиллям волі переміщати цю форму, або видозмінювати її для отримання результату. Ви можете відчувати і сприймати, що будь-яка форма означає результат вічного розвитку.

Методи психології вічного розвитку дозволяють отримувати події досяжності вічного розвитку вже в процесі пізнання технологій вічного розвитку. Проводячи дії з такими формами, треба враховувати, що можуть застосовуватися для оздоровлення та порятунку, якщо біля них уявляти себе або людини, яку потрібно оздоровити або врятувати. Уявляючи себе між зазначеними формами, Ви омолоджуєте себе. Чим більше керуючих форм Ви можете утримати у свідомості під час застосування числових рядів психологічного нормування, тим швидше омолодження.

Уявляючи, що мислеформи вічного розвитку торкаються до іншої людини, Ви омолоджуєте цю людину. Від сприйняття себе до сприйняття іншого в психології вічного розвитку може займати певний час, насичений знанням великого обсягу інформації, оскільки при вічному розвитку відбувається постійне збільшення обсягу інформації про навколишнє.

Тому необхідно вміти сприймати інформацію без напруги, зафіксувавши для цього думку.

Можна число вважати думкою – тоді за такого усвідомлення числовий ряд зрівнює у Вашому сприйнятті час вашої дії по сприйняттю реальності з будь-яким обсягом інформації. Такий тренінг отримання з думок числа дозволяє перекладати події в зрозумілу з погляду вічного розвитку форму.

Сконцентрувавши увагу, Ви можете розглянути, які події можна стиснути до числа. При цьому Ви можете зрозуміти, що образ людини не можна стиснути до числа, людині не відповідає число.

Такий розвиток свого сприйняття може призвести до думки, що людина поза будь-якою реальністю, що володіє кінцевими властивостями, тобто людина вічна. У цьому моменті міркування потрібно чітко уявити числовий ряд 888, потім 898, далі число 1, наступне число 2 та на числі 3 зрозуміти, що є область інформації, через яку можна робити реальність вічною за посередності числа. Ця реальність вічності бере початок від людини і, навпаки, вічність навколишнього середовища сприяє усвідомленню людиною своєї вічності.

Таке розуміння допомагає усвідомити, що при відновленні людини числовими концентраціями людина змінює своєю волею Світ у напрямі вічного розвитку, розкриваючи при цьому свою початкову вічну сутність, здатну створювати вічне тіло. Таким чином, через знання, отримане з використанням числа, Ви приходите до духовного стану, що означає Вашу вічність. Потім з такого духовного стану можна отримувати подібні так само в тих випадках, коли Ви не використовуєте число.

На логіці від безлічі чисел і їх поєднань Ви сприймаєте знак нескінченності, який відокремлений від конкретного числа. Знакова форма, визначена у психології нормування за допомогою чисел, дозволяє розпізнати варіанти майбутніх подій, що ведуть до вічності в будь-якому випадку. Фаза керуючого прогнозування при застосуванні числових рядів психологічного нормування повинна збігатися з інформацією здійсненої у майбутньому події, всі елементи якої вічні.

У технологіях вічного розвитку форми думок можуть змінюватися дуже швидко або миттєво. Тобто Ви можете сприяти приймати вже змінену форму, а первинну форму сприйняти пізніше. Принцип побудови фізичної матерії людини в напрямі вічного розвитку також ґрунтується на тому, що події майбутнього часу матерії сприймаються швидше, ніж події минулого.

Психологічна основа цього принципу у тому, що для реалізації внутрішнього, що виходить від душі, завдання вічного розвитку потрібно вміти керувати фізичною матерією в майбутньому. При цьому період часу для ухвалення рішення буває обмежений. Водночас щодо інформації минулого можна не поспішаючи створити напрям спеціальних дій з необхідним часом. Щодо подій майбутнього доцільно по-різному заздалегідь проводити нормуюче управління і за необхідності коригувати ситуацію в реальному часі.

Творця дії об'єднують часові інтервали в події досягнутої мети. Ви можете таким чином – за допомогою застосування числових рядів психологічного нормування – запам'ятати духовний стан, відповідний досягнутому результату. Застосовувати такий духовний стан можна відповідно до терміну, або узагальнювати для нормування подій та напрямку їх у область вічного розвитку.

Для комплексного сприйняття, що посилює управління вічного життя можна прочитати всю книгу. Знання термінології в галузі психології дозволяє багато оцінювати з погляду встановлених понять, що спрощує досягнення об'єктивних форм вічного розвитку та розширює область, що використовується для керуючого розуміння, при якому потрібно прагнути розуміти так, що відбувається, щоб досягти фактології, підтверджуючи оволодіння методиками вічного розвитку.

2. За наявності прогалин у ряді чисел можна задля досягнення результату по одній меті спочатку застосувати весь ряд, а потім частини ряду, розділені пробілом. Можна робити невеликі паузи у місцях прогалин при мисленному промовлянні чисел ряду. Якщо прогалин у ряді немає, тоді можна, уявляючи, що пробіл між числами є через кожні три цифри, виробляти ті ж самі

дії, що з рядами, які мають прогалини.

3. Числа ряду розташувати над числами поточної дати та концентруватись одразу на двох рядах.

4. Зіставляючи числові ряди, що відповідають різним термінам чи поняттям, можна за збігом чисел визначати взаємозв'язок та можливість взаємної корекції у напрямку вічного розвитку між різними об'єктами та подіями, описаними у цих термінах чи поняттях.

5. Числа ряду можна представляти таким чином, що з образу числа в долонях рук проявляються, наприклад, яблука, причому різним числам та їх поєднанням відповідають різні яблука одного гатунку. Потім треба зробити вольове зусилля та сприйняти через числа, що знаходяться під Вашим керуванням вічного розвитку об'єктивну реальність, включаючи конкретні образи.

6. Процес омолодження можна проводити наступним образом:

6.1. Уявити, що числа, відповідні одному терміну, знаходяться від плеча до кисті правої руки.

6.2. Уявити, що числа, що відповідають терміну, наступному за терміном, описаним у пункті 6.1, знаходяться на шкірі лівої руки.

6.3. Відчути, як від чисел лівої руки світло перетікає до чисел правої руки. У момент протікання цього світла через область грудної клітки сприйняти, як Ви дозволили особисто для себе та потім для всіх навколишніх психологічний аспект вічного розвитку.

7. Технології воскресіння доводяться до обов'язкової реалізації за допомогою швидкого поєднання та перебирання в пам'яті або у зоровому сприйнятті числових рядів, відповідних різним термінам та поняттям. У цій дії головне – тримати в пам'яті основну мету і по можливості не відволікатися від неї при швидкому поєднанні числових рядів.

Ви можете досягти такого рівня досконалості, за якого концентрація на цілі, що знаходиться у Вашій пам'яті, перетворює

її насправді.

8. Принципи та практика невмирання реалізуються наступним чином:

8.1. Принцип невмирання розглядається у взаємозв'язку з практикою і слідує за логікою подій, що відбулися. Оскільки Ваше сприйняття завжди містить інформацію про якусь подію, то можна вважати, що принцип вічності у самій події, а практика – у Вашому подальшому мисленні.

Зв'язуючи таким чином числовим рядом минула подія з можливим або психологічно бажаним майбутнім, Ви отримуєте психологічний стан перебування в усвідомленій вічності. Цей психологічний стан переносете на все нескінченне майбутнє.

Коли Ви навчитеся робити це досить легко, тоді Ви будете мати стан, що контролює вічний розвиток. Цей стан відтворює ту властивість духу, яку Ви можете віднести до духовного самонавчання вічного життя в повсякденному житті.

8.2. Для невмирання Ви можете уявляти перед кожним рядом, який застосовуєте, три вісімки, дев'ятку та числа один і дев'ять написані словами.

9. Оздоровлення можна проводити, додаючи після застосування. няемого Вами числового ряду психологічного нормування числа 319 та числа поточної дати, розташовані у порядку: рік, місяць, число.

\_П\_

ПАЖИЗМ 219401 61914 – вид мазохізму, при якому суб'єкт відчуває статеве задоволення, коли виконує роль з низьким соціальним статусом – роль пажу.

ПАМ'ЯТЬ 319 061 988 18 – процеси когнітивні – процеси запам'ятовування, організації, збереження, відновлення та забування набутого досвіду, що дозволяють повторно виконувати його у діяльності або повернути у сферу свідомості. Пам'ять пов'язує минуле суб'єкта з його сьогоденням та майбутнім і є найважливішою пізнавальною функцією, що лежить в основі розвитку та навчання.

ПАМ'ЯТЬ: КЛАСИФІКАЦІЯ 19884 18 61402 – проводиться згідно з характерними особливостями процесу мнемічного, що забезпечує збереження та відновлення раніше пережитого та сприйнятого суб'єктом «матеріалу».

сти обумовлені відповідними особливостями діяльності мнемічної, пов'язаними з різними механізмами запам'ятовування, тимчасовими показниками утримання «у безпеці» і характеристиками матеріалу, що зберігається.

За характером матеріалу, що запам'ятовується, можна виділити пам'ять

зорову, слухову та дотикальну.

ПАМ'ЯТЬ: МЕХАНІЗМ ФІЗІОЛОГІЧНИЙ

319 061 914 18 – конструкти, покликані пояснити процеси пам'яті із фізіологічних позицій.

ПАМ'ЯТЬ:МОДЕЛЬТРИХКОМПОНЕНТНА

061 988 18 914 – концепція, в якій структура пам'яті ставлена трьома компонентами – спільно працюючими блоками. ми:

1) блоком сенсорних реєстрів – де інформація зберігається не більше секунди майже в повному обсязі, у формі модально за-  
кодированих фізичних ознак сприйнятого стимульного  
комплексу;

2) блоком короткочасного сховища – де обсяг  
зберігається у вербально-акустичному коді інформації невеликий,  
а

тривалість зберігання - близько 30 секунд - обумовлена проговоруванням, перекодуванням та вибором способу запам'ятовування;

3) блоком довготривалого сховища – де обсяг та час зберігання не обмежені, а інформація представлена у формі семантичних кодів.

ПАМ'ЯТЬ: ОБСЯГ 988 17919 148 – характеристика кількості  
ства матеріалу, доступного для відтворення після проходження  
деякий час після його засвоєння.

ПАМ'ЯТЬ: ВІДМІННІСТЬ ІНДИВІДУАЛЬНИЙ

319 061 984 216 - переважна виразність у індивіда  
одного або декількох видів пам'яті, в якій матеріал кращий  
запам'ятовується та краще відновлюється.

ПАМ'ЯТЬ: РОЗЛАД 1 981 14806 – погіршення або

втрата здатності запам'ятовувати, зберігати, впізнавати або відтворювати

водити інформацію. Особливо поширені такі розлади. ства пам'яті, як амнезія та гіпомнезія.

ПАМ'ЯТЬ: РОЗБУДІВНИЦТВО-МОДАЛЬНО-

НЕСПЕЦИФІЧНЕ 319 061 419 3102 – загальні порушення пам'яті, що виявляються в неповноцінному збереженні слідів воз- дій різної модальності.

ПАМ'ЯТЬ: РОЗБУДІВНИЦТВО-МОДАЛЬНО-

СПЕЦИФІЧНЕ 481 319 061 519 4 – часті порушення па- м'яті, що виявляються тільки при збереженні та відтворенні інформації певної модальності. Виникають при враженні- ні кіркових зон аналізаторів, коли відбувається підвищення гальмування слідів пам'яті за рахунок інтерферуючих воздей- ств. Виділяються розлади пам'яті акустичної, слухо- човий, зорово-просторової, рухової.

ПАМ'ЯТЬ: РОЗЛАДНІСТЬ СИСТЕМНО-

СПЕЦИФІЧНЕ 319 061 944 13 – порушення пам'яті, обу- зловлені ураженням мовних зон мозку головного, через що виявляється неможливим організація інформації, що запам'ятовується-

ції за допомогою смислової системи мови.

ПАМ'ЯТЬ БУФЕРНА 61 9898 18 487 – пам'ять коротко- менна, в якій зберігання інформації забезпечується за рахунок циклічності процесу обробки інформації (повторення запо- оминається інформації, сканування).

ПАМ'ЯТЬ ГЕНЕТИЧНА 319 061 988 1895 – пам'ять, обумовлена генотипом і передана через покоління.

ПАМ'ЯТЬ ДОВГОТОВОРА 319 041 9818 18 – підси- стема пам'яті, що забезпечує тривале - від годин до десятиліть – утримання знань, збереження умінь та навичок; їй властивий величезний обсяг інформації, що зберігається. Фізіо- логічно пов'язується із зміною структури білка рибону- клеїнових кислот. Основним механізмом введення даних на згадку

довготривалу та їх фіксацію зазвичай вважається повторення, реалізується лише на рівні пам'яті короткочасної.

ПАМ'ЯТЬ ІКОНІЧНА 18 9848 394 614 – сенсорна копія інформації, пред'явленої спостерігачеві на дуже короткий час (до 100 мс.), яка:

- 1) має велику ємність;
  - 2) швидко згасає у часі (близько 0.25 с.);
  - 3) працює із сенсорним кодом;
  - 4) свідомо не контролюється;
  - 5) залежить від фізичних показників стимулу. Забезпечує переклад інформації на згадку про короткочасну.
- ПАМ'ЯТЬ КОГНІТИВНА 89 18 519 614 044 1** – процес збереження знань. Знання, одержувані під час навчання, сприймаються спершу як щось зовнішнє щодо особистості, але потім поступово перетворюються на досвід та переконання.
- ПАМ'ять короткочасна 319 061 898 6149** (пам'ять короткострокова) – підсистема пам'яті, що забезпечує оперативне утримання та перетворення даних, що надходять від органічного нов почуттів та з пам'яті довготривалої. Фізіологічно зв'язки-ється з біоелектричними контурами коливань у системі нервової. Необхідна умова перекладу матеріалу з пам'яті сенсорною на згадку про короткочасну – звернення на нього вни-манія.
- ПАМ'ЯТЬ КОРОТКОВЧАСНА: ЧАС ЗБЕРІГАННЯ 319 061 93451** (час зберігання в короткочасній пам'яті) – ін-тервав часу, протягом якого слід від інфор-мації можна відновити з пам'яті короткочасної та вико-зувати.
- ПАМ'ЯТКА короткочасна: ОБСЯГ 319 061 981742101** – характеризує максимальну кількість елементів, які можна відтворити без помилок – одразу або через кілька секунд після їхнього пред'явлення.
- ПАМ'ЯТЬ МИТТЄВА 8818 488 314618** – пам'ять, перед-призначена для короткочасного збереження слідів сприйняття сенсорних. Як правило, діє лише під час сприйняття.
- ПАМ'ЯТЬ ОБРАЗНА 319 061 9149 64** – підрозділяється на пам'ять зорову, слухову та рухову. Їх рівень раз-витія в індивіда неоднакових, і це дозволяє говорити про пре-налагодження одного з цих видів пам'яті.
- ПАМ'ЯТЬ ОПЕРАТИВНА 319061 488 14** – вид пам'яті, розрахований для зберігання інформації протягом певного часу, необхідного для виконання деякої дії або опе-

рації. Від пам'яті короткострокової відрізняється тим, що безпосеред-  
ственно включена в регулювання діяльності для утримання її проміжних результатів.

тов у момент вчинення дій, короткострокового утримання пам'яті образу та всієї ситуації, а також їх змін.

дані пам'яті, що йдуть від сприйняття, відповідно до вирішуваної задачі доповнюються даними, що зберігаються в пам'яті довгострокові змінної.

ПАМ'ЯТЬ СЕНСОРНА 3179 0618 91 18 (пам'ять ехо-ська) – гіпотетична підсистема пам'яті, що забезпечує утримання протягом дуже короткого часу (зазвичай менше однієї секунди) продуктів сенсорної переробки інформації, що надходить до органів чуття. Залежно від виду стимулів розрізняються: 1) пам'ять іконічна - зір; 2) пам'ять ехоіческа – слух, та ін.

ПАМ'ЯТЬ ЕЙДЕТИЧНА 1319 0618 988 171 – вид пам'яті ти зорової, характерною здатністю чітко, точно і детально, без труднощів пам'ятати і відновлювати образи глядач-ні баченого протягом досить тривалого часу.

ПАМ'ЯТЬ ЕМОЦІОНАЛЬНА 61 988 184 161 – збереження у свідомості переживань та почуттів. Вразливість і відчуйність – передумова для становлення комунікативних характеристик характеру. Пам'ять емоційна – неодмінна умова розвитку здатності до співчуття та співчуття. Вона – основа майстерності у низці професій, у тому числі – вчителі та артиста.

ПАНІКА 489314 81961 - на відміну від паніки масової (як явища тривожного або явища масовидного), розглядається як явище індивідуальне, але подібне до проявів. Вирадається в почуттях занепокоєння, страху, в хаотичних рухах та непродуманих діях. У патологічних випадках з'являється без реальних причин.

ПАНІКА МАСОВА 189314 31961 – явище масовидное, одне із видів поведінки натовпу. Психологічно характерний появою одночасно у багатьох людей, які перебувають у контакті, почуттів занепокоєння, хаотичних рухів і непродуманих дій, станом масового страху перед реальною або уявної небезпеки, що наростає в ході взаємного зараження і блокує здатність раціональної оцінки об-

новки, мобілізації волі та організації спільного протидії.

ПАНПСИХІЗМ 319 916 81814 – теорія в природознавстві, згідно з якою душею наділена вся природа, у тому числі нежива.

ПАНТОМІМІКА 521641 31914 – рухи виразні індивіда (зміни у ході, поставі, жестах), за допомогою яких передається повідомлення про його психічний стан або переживання. Мало контролюється свідомістю. Найінформативним засобом пантоміміки є жести, за допомогою яких доповнюється мовленнєве повідомлення.

ПАРАБІОЗ 918417 618 14 – функціональні зміни в нерві після дії на нього сильних і тривалих подразнювачей. Якщо для нормальних умов характерне пряме і відносне тельно пропорційне співвідношення сили прикладеного до нерву індукційного струму та величини скорочення м'язу, то, наприклад, при дії на нерв наркотиком або отрутою сила м'язового скорочення на пробні подразнення різної сили через деякий час вирівнюється – за рахунок зниження величини відповідей на сильні подразнення (зрівняльна стадія). При подальшому впливі шкідливих факторів розвивається парадоксальна стадія: при загальному зменшенні відповідей м'язи вони стають тим меншими, чим більша сила або частота індукційного струму, що викликає м'язове скорочення. На наступній стадії – гальмує – м'язові скорочення остаточно припиняються.

ПАРАДІАГНОСТИКА 519 614 319814 – постановка медичинського діагнозу без контакту з хворим за допомогою сприйнят- екстрасенсорного. В умовах вічного розвитку спрямована на духовне управління та надання рекомендацій щодо забезпечення вічного життя.

ПАРАДИГМА 298 714 31918 – система основних наукових наук досягнень – теорій, методів, – за зразком яких організується дослідницька практика вчених у цій галузі знань (дисципліні) у певний історичний період.

ПАРАДОКС 219314 899 61 – 1. Думка чи судження, різко що розходиться із загальноприйнятим або «очевидним», суперечить

ще здоровому (іноді - лише на перший погляд). 2. Формально-логічне протиріччя, що виникає за збереження логічної правильності перебігу міркувань. 3. Несподіване явлення, що виходить за рамки звичайних уявлень.

ПАРАДОКС ФЕХНЕРА 314 918 617 – усереднення бінокулярно сприймається світлоти при різній освітленості сітківки лівого та правого очей. Якщо одне око світло потрапляє через світлофільтр, а в іншій - без нього, то видима світловідповідає середньому арифметичному рівням освітленості лівого та правого ока.

ПАРАЛЛАКС 019 364 079 18 – зміщення розоб'єкта, що розглядається, при зміні кута його сприйняття або переміщення точки спостереження.

ПАРАЛЕЛІЗМ 327 941784 – 1. Постійне співвідношення та супутність двох явищ, процесів, процесів. 2. Повторення, дублювання, повний збіг у чомусь. 3. У біології – принцип еволюції груп організмів, що полягає у придбанні подібних характеристик з урахуванням особливостей, успадкованих від загальних предків.

ПАРАЛЕЛІЗМ ПСИХОФІЗИЧНИЙ 1784229 741 – одне з тлумачень проблеми психофізичної - філософський постулат, згідно з яким психічне та фізичне (фізіологічне) – це два самостійні ряди процесів, невіддільних один від одного, що корелюють, паралельно розвертаються, але незалежні – не пов'язані між собою відношення причини і слідства. Для матеріалістичних напрямів паралелізм психофізичний означав невіддімість свідомості від головного мозку, для ідеалістичних – незалежність свідомості від матеріальних впливів, його підність особливої психічної причинності.

ПАРАЛЕЛІЗМ ЕМПІРИЧНИЙ 179 4891 219 – наукова стратегія, генеральний шлях розвитку сучасної психофізіології, яка полягає в тому, щоб «перекласти» своєю мовою Деякі сторони процесів психічних - ті, які вона може "перекласти" (редукціонізм фізіологічний). Виражається в неприпинення спроб описати одні й самі явища або процеси засобами двох наук - фізіології та психології. У під час цих пошуків намагаються кордони, далі за які не можуть піти фізіологічні описи та пояснення і де

повинні набути чинності категорії психології. Зворотній сторо-  
цього процесу – очищення, відпрацювання і прояснення психоло-  
гічних понять та закономірностей.

ПАРАМЕДИЦИНА 328 614 88979 – розділ медицини, в ко-  
тором застосовуються лікувальні методи, що не використовують  
відомий-  
ні фізичні посередники.

ПАРАМЕТР 219 61487931 – 1. У математиці – величина,  
що входить у формули та вирази, значення якої в рамках  
розглянутої задачі є постійним. 2. Величина, ха-  
яка рактеризує певну властивість процесу, пристрою, речовини, –  
те саме, що й показник.

ПАРАМНЕЗІЯ 28976 899 479 - обмани пам'яті при порушенні  
ні свідомості, «хибні спогади»; найчастіше - розлад-  
ства пам'яті, серед яких виділяються обмани:

1) за типом вже баченого – коли те, що відбувається в даний  
момент

здається знайомим, вже колись пережитим – криптомнезії;

за типом змішування слідів пам'яті – контамінації;

хибних спогадів, що мають повторний характер - ехомне-  
зії.

ПАРАФАЗІЯ ЛІТЕРАЛЬНА 96817 319 4019 – заміна  
звуку або літери в слові на інші.

є і в мовленні усній, і в письмовій.

ції поразок парафазія літеральна набуває характерних  
риси. Так, при сенсорній афазії відбувається заміна фонематі-  
близько близькими звуками або літерами (з - з, б - п); при афазії  
моторної аферентної відбувається заміна на елементи, близькі  
по вимові (л – н, м – б).

ПАРАФРЕНІЯ 491614 718 1 – захворювання, класифікацію  
не як об'єднання раннього недоумства і параної. Воздей-  
ству психоаналізу не піддається. Характерні ознаки: марення  
величі та втрата інтересу до світу – і людей і предметів.

ПАРОКСИЗМ 319 718 2194 – 1. Загострення, посилення деяке-  
го хворобливого процесу, іноді набуває форми припад-  
ка, що настає раптово. 2. Гостра форма переживання якоїсь  
емоції – наприклад, розпачу, люті, жаху та ін.

ПАРЦІАЛЬНИЙ 291614 7198 – частковий, що відноситься до  
окремим частинам.

ПАТОЛОГІЯ 489 914618714 – 1. розділ медицини, вивчаю-

щий хворобливий процеси та стани в живих організмах. 2.

Відхилення від норми; потворна ненормальність.

**ПАТОЛОГІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ МАСОВА**

14809187141 - психосоціальний синдром, "характерний наявністю масової незадоволеності людей, що супроводжується почуттями тривоги, страху, ізольованості, спустошеності, ранку-тієї здібності до емоційного – зокрема сексуальному – спілкуванню. У граничних випадках провокує наполегливе прагнення стати нічим як єдиний спосіб самоствердження індивіда та мас.

**ПАТОПСИХОЛОГІЯ 1618714984 16** – розділ психології

медичної, що вивчає особливості діяльності психічно-ської, закономірності розпаду психічної діяльності та властивостей особистості при захворюваннях психічних або соматич-

ських. Аналіз патологічних змін проводиться на базі сопоставлення з характером формування та перебігу процесів психічних, станів та властивостей особистості в нормі. У цьому – основна відмінність патопсихології, що інтерпретує дані дослідження у категоріях психологічної теорії, від психопатології – галузі психіатрії, що вивчає патологію психіки на основі загальноклінічних категорій (поява та результат хвороби як клінічно закономірна зміна симптомів та синдромів).

**ПАФОС 319 6487194** – античне поняття, що означає стратегію. дання, до якого привели власні дії людини, ведомого сильною пристрастю, тобто дозвіл пристрасті через страждання.

**ПЕДАГОГІЯ СПЕЦІАЛЬНА 489671 894 1** – галузь пе-

дагогії, що обслуговує людей, для яких характерно відкладено-ня від нормального психічного розвитку, пов'язане з вродженою денними або набутими дефектами формування та функціонування системи нервової.

**ПЕДОЛОГІЯ 89471 2960419** - течія в психології та педагогіці, що виникла на рубежі XIX-XX ст., обумовлене розповсюдженням.

мандрівкою еволюційних ідей та розвитком прикладних галузей психології та педагогії експериментальної. У педології ребенок розглядався комплексно, у всіх своїх проявах,

постійному розвитку та в різних, у тому числі соціальних, умовах; метою ставилося допомогти розвитку всіх його потенцій. Зміст педології склала сукупність психологічних, анатоμο-фізіологічних, біологічних та соціологічних підходів до розвитку дитини, хоча ці підходи пов'язують лися між собою чисто механічно.

ПЕРВЕРСІЯ 00014 (перверзія) – 1. Загальна назва ряду збочень статевого інстинкту – гомосексуалізму, ексхібіціонізму, садизму та ін. 2. Незалежна компонента потягу, заміняюча мета сексуальну нормальну свою власну.

ПЕРВЕРСНІСТЬ 014291641 – перекрученість, схильність до перверсій.

ПЕРЕЖИВАННЯ 489316 898 1 –

1. Будь-яке випробуване

суб'єктом емоційно забарвлений стан і явище дійсності, безпосередньо представлене в його свідомості і виступає для нього як подія його життя.

2. Наявність прагнень, бажань та бажань; що представляють в індивідуальній свідомості процес вибору суб'єктом мотивів і цілей його діяльності і тим самим сприяють усвідомленню ставлення особистості до подій, що відбуваються в її житті.

3. Форма активності, що виникає за неможливості досягнення суб'єктом провідних мотивів життя, краху ідеалів і цінностей;

ПЕРЕЖИВАННЯ ВИТИСНЕНЕ 16 8198 1848 – видалено-ні зі свідомості переживання, комплекси, «ущемлені афекти», які в галузі несвідомого різноманітно впливають на життєдіяльність і поведінку; ками творчих прагнень, нервово-психічних захворювань та ін.

ПЕРЕЖИВАННЯ ПАТОГЕННЕ 6489416 8918 – переживання, які приносять страждання.

ПЕРЕХРЕСТ ГЛЯДНИЙ 559 314 889 214 – місце у осовання мозку головного, де перехрещується половина волокон зорових нервів, а саме – волокна, що йдуть від внутрішньої половини сітківки кожного ока. Завдяки цьому в потиличну ділянку кожної півкулі мозку проектується вся інформація з контрлатеральної (протилежної) половини всього поля зору.

ЗМІННА 904819 317 069 – одне з основних понять для опису експерименту, хоча воно може відноситися і до

спостереженню. Під змінною розуміється будь-яка реальність, котра може змінюватися в експериментальній ситуації. Перемінні – всі вимірювані фактори, які імовірно чи можуть варіювати під час експерименту.

ЗМІННА ЗАЛЕЖНА 495108614 71 – величини, зміни яких залежать від впливу змінної незалежності сімою. Ті змінні, що пов'язані з поведінкою піддослідних та залежить від стану їх організму.

ЗМІННА КОНТРОЛЮВАНА 519 617 918 14 – ті, що суворо контролюються під час експерименту – для того, щоб уникнути їх варіацій від одного випробуваного до іншого та від експериментального сеансу до сеансу

ЗМІННА НЕЗАЛЕЖНА 910 317 998 63 – та перемінна, що введена експериментатором, буде ним змінюватися і чия дія оцінюватиметься.

ЗМІННА ПРОМІЖНА 591614 3180 – 1. Перемінні, які не можна контролювати, бо вони становлять невід'ємну частину випробуваного: його психологічний стан під час експерименту, інтерес чи байдужість і взагалі реакція експеримент. Ці змінні лежать між змінними незалежними та залежними, і їх слід враховувати при інтерпретації результатів. 2. Під змінними розумілися недоступні прямому спостереженню психічні компоненти значення, мета, мотив, карта когнітивна та інші, що виступають як посередники між стимулом як змінною незалежною та реакцією у відповідь як змінною залежною.

ПЕРЕНЕСЕННЯ 519489 064714 (перенесення; трансфер) – спондешеве ставлення людини до людини, характерне несвідомим переносом на нього раніше сформованих у взаємодії з іншими людьми позитивних чи негативних почуттів.

ПЕРЕКЛАД НЕГАТИВНИЙ 398061 91814 – переніс (на психоаналітика) різноманітних ворожих почуттів і негативні емоції.

ПЕРЕКЛАД ПОЗИТИВНИЙ 489617 91818 – перенос (на психоаналітика) різноманітних дружніх і ніжних почуттів, прийнятих для свідомості, з продовженням цих почуттів у несвідомому.

ПЕРЕНОС 368717 918 18 – вплив раніше сформованого стереотипної дії (навички) на оволодіння новою дією,

нові відносини. Виявляється в тому, що оволодіння новим дією відбувається легше і швидше, ніж оволодіння попередньою дією. Механізм перенесення полягає у виподіл суб'єктом не обов'язково усвідомлено – загальних моментів у структурі освоєного та освоюваного дій.

ПЕРІОД 798041989 14 – 1. проміжок часу, протягом якого відбувається щось. 2. Етап у суспільному розвитку або руху.

ПЕРІОД ДООДІПІВ 598061 718 94 – стадія психосексуальний розвиток попередня появі комплексу Едіпа.

ПЕРІОД ЛАТЕНТНИЙ 789 041 918 19 – 1. Час між початком дії подразника та появою реакції у відповідь. Величина періоду латентного обумовлена завершенням фізико-хімічного процесу в рецепторі, проходженням нервового імпульсу по провідних шляхах, аналітико-синтетичній діяльністю в структурах головного мозку і спрацьовуванням м'язів або залоз. 2. Один із періодів сексуальності інфантильної – при-мірно від п'яти - шести років до початку періоду пубертатного, характерний переважно прихованим перебігом психосексуальних процесів.

ПЕРІОД ПУБЕРТАТНИЙ 919 64191819 – період статевого дозрівання.

ПЕРІОД СЕНСИТИВНИЙ 389072 498 14 (сенситивні періоди розвитку) – вікові періоди індивідуального розвитку. тия, при проходженні яких внутрішні структури організму особливо чутливі до специфічних впливів зовнішнього світу, – періоди підвищеної чутливості до тих чи інших впливам, до освоєння деякого виду діяльності, проходимі дитиною у своєму розвитку. Відіграють дуже важливу роль у розвитку психічних функцій. Облік періодів сенситивних нудружин насамперед для правильної організації навчальних заходів приятій.

ПЕРСЕВРАЦІЯ 478 914 81919 – мимовільне, назойли-у циклічне повторення, що повторюється, або наполегливе відтворення деякої дії, руху, уявлення, ідеї думки чи переживання, – часто всупереч свідомому наміру. Тенденція відтворюваних уявлень до воз-обертання. Виділяються персеверації моторні, емоційні, сенсорні та інтелектуальні – у сферах рухової, емоційної

ної, сенсорно-перцептивної та інтелектуальної відповідності ственно.

**ПЕРСЕВЕРАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА 591071 489061**

- нав'язливе відтворення тих самих - часто неадекватних – операцій інтелектуальних, що виникає при ураженні кори часток лобових головного мозку (частіше – півкулі лівого), коли порушується контроль над інтелектуальною діяльністю. Зазвичай з'являється у вигляді серійних інтелектуальних дій. ств: арифметичного рахунку, аналогізації, класифікації та ін.

**ПЕРСЕВЕРАЦІЯ МОТОРНА 591648019109** – нав'язлива відтворення тих самих рухів або їх елементів (Наприклад, написання літер або малювання).

**ПЕРСЕВЕРАЦІЯ СЕНСОРНА 514 7216218 21** – нав'яз-  
ве відтворення тих самих звукових, тактильних або зорових образів, що виникає при ураженні кіркових відділів аналізаторних систем головного мозку.

**ПЕРСОНА 598 041918 1908** – особа, особистість.

**ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ 598 641 898 18** – процес у результаті якого суб'єкт отримує ідеальну представленість у життя. не діяльності інших людей і може виступити в суспільно-ного життя як особистість. Сутність персоналізації - в дійс-  
ствених перетвореннях сфери інтелектуальної та афективної но-потребної іншої людини, що відбуваються в результаті діяльності індивіда.

**ПЕРСОНАЛІЗМ 989406 798174** – у психології – направле-  
ня, що вважає предметом психології особистість як особливу первинну дійсність. Розвиток особистості персоналізм відносить з цього приводу властивого їй прагнення до самоактуалізації і внутрішньому самовдосконаленню, і всі процеси психі-  
чеські розглядає з точки зору досягнення цієї мети. Для персоналізму характерно ідеалістичне та телеологічне пояснення цілісності та активності особистості.

**ПЕРСОНІФІКАЦІЯ 516744 014 319** - наділення живіт-  
них і рослин, абстрактних понять, неживих предметів. тов і явищ природи людськими властивостями, представ-  
ня їх в особах. Синонім-уособлення.

**ПЕРЦЕПТИВНИЙ 449061 718 1991** – що відноситься до пер-  
цепції, сприйняття.

**ПЕРЦЕПЦІЯ 719471899061** – сприйняття, безпосереднє

відображення дійсності органами почуттів.

ПЕРЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНА 891419 064 718 – сприйняття, розуміння та оцінка людьми соціальних об'єктів: інших людей, самих себе, груп, соціальних спільностей та ін.

ПІБЛОКТО 419647 019 – етноспецифічний термін, означаючий синдром, характерний раптовим розвитком істеричських реакцій з криком, плачем, безглуздим бігом з місця на місце.

ПІГМАЛІОНОФІЛІЯ 419641788 041 – вид перверсії статевої, при якій статевий потяг чоловіка проектується на зображення жінки (скульптурне, мальовниче), та сексуальне збудження та розрядка наступають при розгляданні зображення та дотику до нього.

ПІКТОГРАМА 491 844 918871 – рисунковий лист, використовується в психології як методичний засіб при вивченні ні опосередкованого запам'ятовування. Загальний вигляд піктограми

сукупність графічних образів, які випробуваний намагається сам з метою ефективного запам'ятовування та подальшого відтворення деяких слів та виразів.

ЛИСТ АВТОМАТИЧНИЙ 481719319 418 – парапсихологічний та клінічний термін, що означає здатність індивіда, що перебуває у стані гіпнозу, медіумічного або медитативного трансу, писати осмислені тексти без свідомого контролю за цим процесом. При цьому індивід може займатися зовсім іншою діяльністю та не віддавати собі звіту у цьому, що він взагалі щось пише.

ПЛЕТИЗМОГРАФІЯ 719814 319 871 – методика реєстрації судинних реакцій організму за допомогою спеціального приладу плетизмографа, що має манометр і записувальне пристрій.

ПЛЮРАЛІЗМ 498061 07148819 -соціально-психологічному аспекті – прояв у діяльності та загальноні широкого спектра думок, орієнтації, багатоваріантності оцінок, висловлюваних індивідами щодо значимих них ситуацій. У плюралізмі проявляється соціальна активність особистості, її потреба у відстоюванні власних позицій, здатність до рефлексії, толерантність до думок інших. Частіше всього плюралізм можна спостерігати при прийнятті рішень групових і в дискусії групової, особливо при творчій дія-

ності спільної. Плюралізм – важлива характеристика конструктивності спілкування, ефективної взаємодії між-ного. Він є важливим феноменом психології політико-ської, несумісний з догматизмом, тоталітарним мисленням та авторитарним посібником.

ПЛЮРАЛІЗМ СЕКСУАЛЬНИЙ 4518619 71918 – первер-ця статева, що виявляється в тому, що досягнення статевого удо-втілення досягається за участю в сексуальній грі не ме-її трьох партнерів. При цьому спільні сексуальні дії призводять до стимуляції великої кількості зон ерогенних, що ще більше посилюється за рахунок відчуттів слухових, зорових та тактильних.

ПОБУДІВЕЛЬНИК 519414 06871914892 - хтось або щось, по-майбутнє, що схиляє до певної дії, активності.

ПОДБУВАЧ НЕСВІДОМИЙ 89064 717980179

(неусвідомлювані спонукачі діяльності) – неусвідомлювані мотиви та смислові установки, що обумовлюються тим, що мають сенс особистісний бажаним майбутнім. Цей клас явищ був виявлено при дослідженні поведінки суб'єкта після виходу його з гіпнотичного стану, в якому йому навіювалася визна-ділена програма дій. Виконуючи задану програму, людина не могла пояснити причини своєї поведінки.

ПРИЗНАЧЕННЯ 489641 719 398 – бажання, намір дій-ти.

ПОВЕДІНКА 519514 619714 – властиве живим істотам взаємодія з середовищем, опосередковане їх зовнішнім (рух-тельною) та внутрішньою (психічною) активністю; цілеорієнти-вання активність живого організму, що служить для здійснення-лення контакту із зовнішнім світом. Термін застосуємо як до від-діловим особам, індивідам, і до їх сукупностей (поведі-ня біологічного виду, групи соціальної). В основі поведе-ня лежать потреби організму, над якими надбудовуються виконавчі дії, які служать їх задоволенню.

Одиниця аналізу поведінки – вчинок.

ПОВЕДІНКА: РЕГУЛЯЦІЯНОРМАТИВНА

514 61879010 - регулювання поведінки суб'єкта з боку норм соціальних, прийнятих у суспільстві або групі або ж усво-ним їм у ході життя.

ПОВЕДІНКА: РІВЕНЬ 519064 014 – прийнято розрізняти п'ять рівнів поведінки – від таких уроджених стереотипних

форм адаптації, як таксиси та рефлекси (і, в деяких відношеннях, поведінка інстинктивна) до набутих, модифікації форм, пов'язаних з мисленням.

Відносна роль кожного з цих рівнів у тварин різна ступеня розвитку така:

- 1) таксиси – їх прояв максимально у найпростіших, середній ступеня - у черв'яків і комах і сходиться нанівець вже у примітивних ссавців;
  - 2) рефлекси - їх прояв неясно у найпростіших, максимально у кишковопорожнинних, середнє у черв'яків і комах і потроху сходиться нанівець у тварин вищого ступеня розвитку, одна- навіть у людини не зникає повністю;
  - 3) поведінка інстинктивна - його прояв ледве помічається у кишковопорожнинних, досягає максимуму у комах, середньої ступеня – у птахів та нижчих ссавців та близько до нуля у людину;
  - 4) навчання – його прояв помічається у хробаків, середньої ступеня – у риб, амфібій, рептилій і досягає максимуму у приматів та людини;
  - 5) діяльність розумова - її прояв помічається у примітивних ссавців, далі зростає, різко – на щаблі вищих приматів і досягає максимуму в людини.
- У міру підвищення організації тварин уроджені стереотипові реакції все більше витісняються набутими формами поведінки.

**ПОВЕДІНКА: ФІКСАЦІЯ 91864178901 68** – один з механізмів захисних особистості – тенденція до збереження апробованих ефективних стереотипів поведінки.

**ПОВЕДІНКА АГРЕСИВНА 419317 064891** – специфікація форма дій людини, характерна демонстрацією переваги в силі або застосуванням сили по відношенню до іншій особі або групі осіб, яким суб'єкт прагне пришкодити.

**ПОВЕДІНКА АДАПТИВНА 548 614 71814** (поведінка перцептивна адаптивна) – максимально детермінована якостями стимуляції; воно конвенційно, тобто можливо подібність перцепцій тих самих об'єктів різними людьми.

**ПОВЕДІНКА ДЕВІАНТНА 319601 71918** (поведінка відщодь клоняється) – система вчинків або окремі вчинки,

суперечать прийнятим у суспільстві правовим або моральним нормам. Основні види поведінки девіантної - злочинність і кримінально не каране (непротиправне) аморальне поведінка (систематичне пияцтво, наркоманія, користолюбство, сексуальна розбещеність, та ін; іноді включається повіясуїцидне). Зв'язок між цими видами поведінки складається у тому, що вчиненню правопорушень нерідко передуює аморальна поведінка, що стала звичною.

#### ПОВЕДІНКА ІНВЕРТОВАНА 488 71631918518

(поведінка інвертованих людей) – за рівнем інвертації виділяються три основні типи поведінки: 1) інвертована абсолютно – коли об'єкт сексуальний може бути тільки того ж статі; 2) інвертоване амфігенно (гермафродитизм психосексуальний) – коли об'єкт може ставитись і до свого, і до протилежній статі; 3) інвертоване випадково – коли при недоступності об'єкта протилежної статі, або при наслідування, як об'єкт вибирається особа власного статі. У тимчасовому плані виділяються також три варіації: інверсія постійна, інверсія періодична та інверсія епізодичеська.

ПОВЕДІНКА ІНСТИНКТИВНА 491864 718 19 – ті форми поведінки, що забезпечують тварині найбільшу пристосованість у звичайній йому середовищі й у звичайних обсто-

ятельствах; до його структури входять добре скоординовані рухи, виразні пози, психофізіологічні реакції, відтворювані у строгій послідовності.

ПОВЕДІНКА ОПРЕДІДЕНА 918 914 814714 – действа, що спрямовуються не безпосередніми імпульсами, а правилами, вимогами та нормами. Просто опосередкована повіядія може мати в основі і ієрархію, що стихійно склалася мотивів, і навіть «стихійну моральність»: суб'єкт може не усвідомлювати, що саме змушує його надходити певним чином, проте діяти цілком морально.

ПОВЕДІНКА ПОЛЬОВА 499614 899 714 01 – переважаюорієнтація суб'єкта на ситуативно значущі об'єкти восприймається оточення – на відміну від орієнтації на прийняту мета діяльності; сукупність імпульсивних відповідей на стимули довкілля. Спостерігається у ранньому дитячому віці, а також при деяких порушеннях психічної регуляції дія-

ності дорослого.

ПОВЕДІНКА ПОЛОРОЛЬОВА 498617 048781 – поведінка, властиве представнику певної статі при виконанні-ні їм різних ролей соціальних.

ПОВЕДІНКА ПРОЕКТИВНА 4980 61 718 4 – поведінка, спотворене проявами проекції. Ступінь спотворення апперцептивного визначається і невизначеністю перцептивного матеріалу, та індивідуальними особливостями сприймаючого, залежними також від його афективного стану та мотиву-ції.

ПОВЕДІНКА ПРОСОЦІАЛЬНА 491614 71814 – поведінка-ня людини серед інших людей, безкорисливо спрямоване на загальне благо.

ПОВЕДІНКА СЕКСУАЛЬНА 408614 718 19 – форми вза-ємодії індивідів, особин, мотивовані статевою по-вимогою; явище, що представляє важливу сферу суспільного, сімейного та особистого життя. Біологічна складова поведінки сексуальної містить параметри статевої конституції, статури, темпераменту, гормонального балансу, діяльності системи нервової центральної, генетичні детермінанти. Поведінка сексуальної людини виконує три функції: репро-дуктивну, гедонічну (спрямовану на отримання насла-ження) та комунікативну.

ПОВЕДІНКА ЕКСПРЕСИВНА 488641 71814 – характе-різує відносно стабільні особливості індивідуального стилю випробуваного, - наприклад, лексику, мова, спосіб роботи з

перцептивним матеріалом. Діагностується певною мірою всіма методиками проективними, але найкраще – тестом плям Роршаха та методикою міокінетичної Міра-і-Лопеса.

ПОВТОРІННЯ 471648 04919 – відтворення засвоєних знань та дій для полегшення їх запам'ятовування. У психології загальної у зв'язку з дослідженнями пам'яті. Вивчаючи-ється як засіб встановлення нових смислових зв'язків, роз-криття нових відносин у предметі, актуалізації тих чи інших способів діяльності. Інша функція повторення - досконалий-вання дій за різними параметрами.

повторення нав'язливе 391614 81918 - несвідома-схильність до повторення в теперішньому раніше пережитих травматичних моментів та ситуацій.

ПРИГЛЯД 790681 799 19 – своєрідний стан та процес, характерний особливими психічними умовами, в силу яких частина душевних переживань сновидінь не може бути усвідомлена.

РУХНІСТЬ 718 697 979 88 – одне з первинних властивостей системи нервової, що полягає в здатності швидко реа-

гувати на зміни у зовнішньому середовищі.

ПІДГОТОВКА ПРОФЕСІЙНА 491788 914 18 – підготовка людини до оволодіння якоюсь професією і виконання неї відповідної діяльності професійної на достаточному високому рівні.

ПІДКРІПЛЕННЯ 3890181 719 18 – у навчанні про діяльність нервової вищої - подразник безумовний, що викликає біологічно значиму реакцію, при поєднанні якої з предією індіферентного стимулу виробляється класичний умовний рефлекс.

ПОДРАЖЕННЯ 498 701 31914 – дотримання якогось прикладу ру, зразком; самостійне копіювання дій, сприйнятих у інших. У людини грає вирішальну роль у присвоєнні громадського досвіду. Зустрічається на різних вікових етапах індивідуального розвитку. За допомогою наслідування у віці ранньому та дошкільному засвоюються дії предметні, навички самообслуговування, норми поведінки та мови.

ПІДСВІДОМІСТЬ 379814 918 01 (підсвідоме) – збирає поняття, що означає різні неусвідомлювальні системи психіки.

ПІДХІД 408641 9184 – сукупність прийомів, способів – вплив на щось, у веденні справ, у вивченні чогось та ін.

ПІДХІД АТОМІСТИЧНИЙ 481 614 319 18 – у психології – переконання, що досліджувати – це означає розкласти склад-

ні процеси на найпростіші елементи - "атоми".

ПІДХІД ДІЯЛЬНИЙ 318719 49914 – Підхід діяльний до корекції психологічної - формувався переважно у вітчизняній психологічній школі; передбачає корекцію за рахунок організації спеціального обуння, в ході якого клієнт опановує психологічні коштами, що дозволяють на новому рівні реалізувати кон-

троль та управління внутрішньою та зовнішньою активністю.

Підхід

діяльнісний виступає як конкретно-наукова методологія для психології вікової, педагогічної, інженерної, медичинської та ін.

**ПІДХІД ІНФОРМАЦІЙНИЙ 914 718 01919** – методологічна установка, згідно з якою всі процеси психічні ські розглядаються як складна система більш простих процесів переробки інформації, які можуть виконуватися післявально або паралельно. На кожному етапі цих процесів інформація певним чином видозмінюється; відбувається її кодування, виділення ознак, фільтрація, розпізнання, осмислення, прийняття рішення, формування дій у відповідьства. Внаслідок застосування такого підходу будуються моделі досліджуваного процесу психічного, складені з гіпотетичних блоків, пов'язаних послідовно або паралельно і реалізують певні функції.

**ПІДХІД КОГНІТИВІСТСЬКИЙ 498 641 21918** – до корекції психологічної - заснований на теорії, що описує особистість з позиції організації структур пізнавальних. Саме з ними ведеться корекційна робота, причому у ряді випадків мова йде не тільки про порушення власне пізнавальної сфери, але й про складнощі, що визначають проблеми провання, про внутрішні конфлікти та ін.

**ПІДХІД МІКРОСТРУКТУРНИЙ 48861471814** – одне з теоретико-експериментальних напрямів вітчизняної психології. Завдання підходу – вивчення координації дій та операцій, що утворюють фактуру – «мікроструктуру» – різних видів пізнавальної та виконавчої діяльності. Велике увага приділяється дослідженню становлення – «мікрогенезу» – сприйняття, запам'ятовування, мислення та рухів.

**ПІДХІД ПОВЕДЕНЧИЙ 488671 31919** – до корекції психологічної - корекція і терапія пов'язуються з необхідним димістю формування у клієнта оптимальних поведінкових навичок, бо вважається, що розлади психічні обумовлені неадаптивною поведінкою.

**ПІДХІД ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ 59171871918** – до корекції психологічної - охоплює різні напрямки. ня психоаналізу, які при всіх відмінностях зберігають загальну спрямованість терапії – допомога клієнту виявити неусвідомлює

причини тяжких переживань і хворобливих появ;  
за рахунок їх опрацювання – у різних формах – передбачається  
можливість контролю та часткового (принаймні) оволодіння  
поведінкою та, як наслідок, можливість особистісного зростання.

#### ПІДХІДНО-ОРІЄНТУВАНИЙ

517 319 48919 – до психологічної корекції: виділення його  
поряд з підходами психоаналітичним, поведінковим та про-  
чими не цілком коректно, бо він не має єдиної теоретики.  
ської платформи; однак він має свої характерні риси  
і тому заслуговує на особливий розгляд. Принцип лікування  
душі через впливу на тіло стає все більш поширеною.  
дивним.

ПІДХІД ТРАНСПЕРСОНАЛЬНИЙ 41867191814 – до кор-  
рекції психологічної – звертається до змінених станів  
свідомості.

#### ПІДХОДЕКЗИСТЕНЦІЙНО-ГУМАНІСТИЧНО-

КИЙ 428 61731919 – До корекції психологічної – сюди відно-  
сяться ті теорії та впливають з них системи особистісної кор-  
рекції, засновані на філософії екзистенціалізму, під-  
що підкреслює важливість проблем людського становлення та  
відповідальності за своє становлення.

#### ПІДПРИЄМСТВО СЕКСУАЛЬНА 918714 319 18 –

термін, що означає факт, що одна особа може виявитися не-  
зазвичай залежним і несамотійним щодо  
іншої особи, з якою перебуває у статевому спілкуванні.

ПОЗИЦІЯ 514 617 91819 – 1. Стійка система отно-  
ній людини до певних сторін дійсності, про-  
що у відповідному поведінці і вчинках. Позиція –  
освіта, що розвивається; її зрілість характеризується непро-  
креативністю і відносною стабільністю. 2. Інтеграль-  
найузагальненіша характеристика положення індивіда в  
статусно-рольової внутрішньогрупової структури.

ПОЗИЦІЯ ВНУТРІШНЯ 31964191919 – система устано-  
вок соціальних, тісно пов'язана з актуальними потребами  
людини та визначальних основний зміст і спрямований  
ність діяльності в даний період життя.

ПОЗИЦІЯ СОЦІАЛЬНА 914 714 819 34 – 1. Місце, по-  
ложение індивіда чи групи у системі відносин у суспільстві,  
визначається за рядом специфічних ознак і регламенти-  
е стиль поведінки. Функціональне місце, яке може

зайняти людина стосовно інших людей. 2. Погляди, представлення, встановлення та диспозиції особистості щодо умовиній власної життєдіяльності, що реалізуються та відстоюють. мими нею в групах референтних.

характеристику поняття ситуації розвитку соціальної – як єдність суб'єктивного та об'єктивного в особистості, формується в діяльності спільної.

ПІЗНАННЯ 498641 019 19 – розуміння чого-небудь, придречення знань про що-небудь; розуміння закономірностей деяких-

торих явищ, процесів та ін.

ПІЗНАННЯ: ФОРМА 319 814 916784 – сюди відносяться: познання наукове, пізнання звичайне, пізнання художнє та пізнання релігійне.

ПІЗНАННЯ ЗВИЧАЙНЕ 916 319 18 – пізнання, реалізуемое у повсякденній життєвої практиці. Певною мірою схоже з пізнанням науковим: доводиться спиратися на визначені виявлені закономірності життя; при взаємодії з новим – на певні гіпотези, не завжди усвідомлено формульовані; ці гіпотези перевіряються практикою, при непідтвердженні змінюються, і відповідно їм виробляються дійства.

ПІЗНАННЯ РЕЛІГІЙНЕ 4018614 31918 – на відміну від науки, якій властива готовність до самоспростування (далеко не завжди реалізована) – аж до базових принципів, релігійне знання – у межах будь-якої конфесії – зазвичай спрямовано затвердження і підтвердження вихідних догматів, символу віри (щоправда, основу наукових уявлень теж завжди лежать якісь постулати, прийняті без доказів і найчастіше недоказувані; вчені явно чи неявно відстоюють їх, захищаючи так, якби вони були безперечними).

Інша відмінність: у пізнанні релігійному світ сприймається як прояв божественних задумів і сил, тоді як і науці він сприймається як щодо самостійна реальність.

Однак для наук про людину, зокрема, психології, релігії озні шукання мають особливе значення і часто виявляються глибше та тонше, ніж традиційний науковий підхід. До того ж проблема віри та релігійної свідомості дуже важлива для низки

найбільших психологів світу - не тільки в плані їх особистостей, але і в побудові психологічних теорій і психотерапевтичних систем.

ПІЗНАННЯ ХУДОЖНЕ 4008641 71918 – свій-  
ственно мистецтву; відрізняється від пізнання наукового тим, що наука, як правило, прагне максимально знеособленого знання (хоча в психології це не завжди так), тоді як майстерство орієнтоване на унікальну особистість творця, на його суб'єктивне бачення світу, яке найчастіше і складає основний інтерес у художньому творі. У протилежність образно-емоційного характеру художнього творчості науці властивий інтелектуалізм та раціоналізм.

ПОШУК ІНФОРМАЦІЙНИЙ 48160104918 – розглянути-  
ня і розпізнання оператором інформації, що надходить у ключі. рішення певного завдання управління або контролю. У структурі пошуку інформаційного можна виділити ряд склад-  
ляючих, зокрема: ненаправлений, скануючий пошук; по-  
позов по заданому стандарту; відстеження змін в інформаційно-  
ційному середовищі; визначення пріоритетів дій. ПОКАЗНИК 318  
601989073 – у психології – різні

«одиниці» поведінки та діяльності та фізіологічні реакції  
ції. Саме на основі їх якісного та кількісного аналізу  
ліза дослідник судить про тих, що стоять за ними і проявляються  
че-

різних психічних явищах та ін.

ПОЛ 421 648 013491 – 1. Підлога біологічна – сукупність  
контрастують генеративних ознак особин одного виду.

2. Стать соціальна – онтогенетично розвивається  
біологічних, соматичних, репродуктивних, соціокультурних  
них та поведінкових характеристик, що забезпечують індивіду  
особистий, соціальний та правовий статус чоловіка та жінки.

ПІДЛОГА ПСИХОЛОГІЧНА 418 6419893149 – характери-  
стику індивіда за критерієм відповідності його поведінки маску-  
лінної або фемінінної ролі статевої. Для оцінки міри соот-  
вітання індивіда його ролі статевої існують спеціальні  
опитувальники.

ПОЛЕ 318721989061 – у психології – сукупність пережи-  
актуальних – «тут і тепер» – спонукань  
його активності.

**ПОЛЕ БЕЗОРІЄНТИРНЕ 47860178919** – позбавлене орієнтиров поле зорове (наприклад, безхмарне небо), сприйняття і натомість якого має низку специфічних особливостей. Зокрема, предмет сприймається як позбавлений стабільного становища у просторі.

**ПОЛЕ ГЛЯДЕ 428617 319 198018** (поле зору) – простір, видимий оком при фіксованому напрямку погляду та нерухомості голови. Його середня величина становить:

вгору - 55 градусів, вниз - 60, назовні - 90, всередину - 60 градусів (для ахроматичного стимулу, для хроматичного - менше). Найменший розмір поля зорового характерний для зеленого кольору, найбільший – для синього.

**ПОЛЕ ГЛЯДЕ ОПЕРАТИВНЕ 594617 21819** – частина поля зорового, практично миттєво сприймається та розпізнавана суб'єктом. Його величина залежить від багатьох умов, зокрема – від встановлення спостерігача та завдання сприйняття; від вагань уваги; від просторового расположения та геометричних особливостей предметів.

**ПОЛЕ СВІДОМОСТІ 4918864141309819** – неоднорідно і має фокус, периферію та кордон, за якою починається область неусвідомленого. Поле свідомості – це аналізовані почуття, думки, спонукання.

**ПОЛЕ ФЕНОМЕНАЛЬНЕ 42174814919** – поняття, використовується в гештальт-психології та інших феноменологічних напрямках психології для позначення сукупності явищ, що переживаються суб'єктом на даний час.

**ПОЛЕНЕЗАЛЕЖНІСТЬ 498147 21914** – поняття, означає переважну орієнтацію суб'єкта на внутрішні зразки впорядкування зовнішніх вражень в умовах, коли йому нав'язуються неадекватні форми відображення зовнішнього мі-

ра. Охоплює широке коло явищ: від явищ стійкості та адекватності сприйняття предметного світу в обставинах, ускладнюють сприйняття, до прояву автономії особистості ситуації сугестивного впливу групи, натовпу

**ПОЛІГРАФ 548601 71918** (детектор брехні) – апаратний комплекс, що служить для об'єктивної реєстрації фізіологічних показників реакції шкірно-гальванічної, енцефалограмми, тремору, плетизмограми, що характеризують афективне

стан людини, – з метою аналізу емоційних відповідей стимули, які пред'являються під час розмови, допиту.

ПОЛІМОТИВОВАНІСТЬ 519317918 201 – термін, що означає одночасну наявність кількох мотивів деякого торої діяльності.

СМУГА МАХА 229061 09 79181 – ефект крайового контраста, що виникає при розгляді двох рівномірно окрашених сірих або кольорових плям різної яскравості, розділених плавним переходом від однієї яскравості до іншої. При цьому суб'єкт-

тивно сприймається не плавний перехід між плямами, а ілюзорні смуги. Так, в області світлої плями сприймається ще світліша смуга, а області темного – ще темня.

ПОЛЯРИЗАЦІЯ 598 64731984 – зазвичай розуміється розширення повідомлення, придбання, поява якоїсь полярності, протилежності.

ПОЛЯРИЗАЦІЯ ГРУПОВА 588471 98149 – соціально-психологічний феномен, що виникає як результат групової дискусії, в ході якої різномірні думки та позиції учасників не згладжуються, а оформляються у дві полярно противоположні позиції, що виключають компроміси. Під поляризацією групової розуміється також посилення в результаті дискусії екстремальності групових рішень або суджень щодо порівняно із усередненими. Величина поляризації тим більше, чим більш зміщені початкові переваги членів групи від середніх значень. Окремий випадок поляризації груповий - Зсув до ризику.

ДОПОМОГА ПСИХОЛОГІЧНА 4218 819 714 19 – проласть практичного застосування психології, орієнтована на підвищення соціально-психологічної компетентності людей. Основні способи її надання - індивідуальне консультування та групові форми психологічної роботи.

можна психофілактична і психокорекційна направленість, використання у ситуаціях подолання різного роду психологічних труднощів.

психологічний вплив - окремий випадок допомоги психологічною.

ПОМРАЧЕННЯ СВІДОМОСТІ СУМІРНЕ

398971 1 21919 – порушення діяльності свідомості, характерне

глибокої дезорієнтованістю в зовнішньому світі при відносній безпеці логічної послідовності процесів.

Супроводжується яскравими та жахливими галюцинаціями. Виникають сильні ефекти страху, злості та туги; проявляється схильність до агресивних дій.

РОЗУМІННЯ 39149488061 –

1. Здатність досягнути зміст

і значення чогось і досягнутий завдяки цьому результат.

2. Викликане зовнішніми або внутрішніми впливами специфічне стан свідомості, що фіксується суб'єктом як уверенність в адекватності відтворених уявлень і вмісту впливів.

ПОНЯТТЯ 42864131819 – одна з логічних форм мислення.

ня, вищий рівень узагальнення, характерний для мислення словесно-логічного. Поняття може бути конкретним і абстрактним. Виділяються поняття емпіричні та теоретичні. Найбільш абстрактні поняття називають категоріями. Психологія вивчає розвиток понять у людини. Розрізняється засвоєння понять, вироблених іншими людьми, і самостійна виробота нових понять.

ПОНЯТТЯ: ОБСЯГ 219781 31918 – відображені у свідомості ні клас (множина) або класи об'єктів, явищ та іншого, кожен з яких має ознаки, що фіксуються в даному поняття; тобто класи, до яких належить або які включають чають у собі це поняття. Кількість об'єктів, відображених в обсязі поняття, може бути кінцевою або нескінченною.

ПОНЯТТЯ: ЗМІСТ 489061 31819 – сукупність

властивостей, ознак та відносин об'єктів, що виділяються даними поняттям у тому класі або класах об'єктів, до яких воно відноситься. Ядром змісту поняття є відмінні суттєві властивості, ознаки та відносини.

ПОНЯТТЯ ЖИТТЯВЕ 898716 31419 – розумове і

мовне узагальнення, що формується без спеціального навчання, при природному оволодінні якоюсь областю предметною, в котром виявляються злитими суттєві та несуттєві ознаки. Поняття житейське розвивається як би знизу нагору, безпосереднього зіткнення з речами та практичного взаємодії з ними – як належать до певних класів; тоді як розвиток поняття наукового йде зверху донизу, починаючись із словесного визначення.

**ПОРНОГРАФОМАНІЯ 48961731918** – вид перверсії по-  
ловий, при якій досягнення статевого збудження і задоволення  
твори відбувається при читанні, розгляданні порнографічно-  
ської продукції та її створенні, що служить виразу сексуаль-  
них фантазій.

**ПОРІГ АБСОЛЮТНИЙ 491614 818 19** – вид порога сен-  
сору. Характеризує чутливість сенсорної системи.  
Виражається величиною подразника, перевищення якої дає  
реакцію у відповідь організму – насамперед у формі усвідомлення  
відчуття. Для визначення порога абсолютного застосовуються  
метод змін мінімальних, метод середньої помилки, метод  
подразників постійних.

**ПОРІГ БОЛЬОВИЙ 519317 91814514** – гранична величина  
відчуття, досягнення та перевищення якої викликає больове  
відчуття – незалежно від модальності відчуття. Розрізняють-  
ся:

- 1) поріг больовий нижній - величина подразнення при першому  
появі відчуття болю;
- 2) поріг больовий верхній - величина подразнення, при кото-  
рій біль стає нестерпним.

**ПОРІГ СПРИЙНЯТТЯ 317918 61419** (поріг відчуття; по-  
ріг чутливості) – величина подразника, що викликає  
або змінює сприйняття, відчуття; якісний показник  
чутливість аналізатора. Пороги сприйняття назад про-  
порціональні кількісному показнику відповідного  
виду чутливості. Їх існування – центральна законо-  
мірність відчуттів.

**ПОРІГ СПРИЯННЯ АБСОЛЮТНИЙ 51954189919** –  
мінімальна величина подразника будь-якої модальності (світло-  
вого, звукового, тактильного та ін.), здатного викликати міні-  
мально помітне відчуття.

**ПОРІГ СПРИЙНЯТТЯ ВЕРХНІЙ АБСОЛЮТНИЙ**  
**31961759819** (абсолютний верхній поріг сприйняття, - абсо-  
лютий верхній поріг відчуттів) максимально допустима ве-  
личина подразника зовнішнього, перевищення якої веде до по-  
яви хворобливих відчуттів, що свідчать про порушення-  
ні нормальної діяльності організму.

**ПОРОГВОСПРИЄМСТВАДИФЕРЕНЦІЙНИЙ**  
**56471631819** (диференціальний поріг відчуттів) - мінімальний  
відмінність між двома величинами подразника, викликаю-

ще помітна відмінність відчуттів.

**ПОРІГ СПРИЯННЯ НИЖНИЙ АБСОЛЮТНИЙ**

598414 01919 (абсолютний нижній поріг відчуттів) – мінімальна величина подразника, що викликає ледь помітне відчуття.

**ПОРОГ ВОСПРИЄМСТВА ОПЕРАТИВНИЙ**

519061 71919 (оперативний поріг сприйняття, оперативний поріг відчуттів) – найменша величина різниці між двома величинами подразника, при якій точність і швидкість опору знання максимальні.

**ПОРОГ СПРИЙМАННЯ ВІДНОСНИЙ**

37841651918 - величина, на яку повинен змінитися роздратування

жителів, що діє на органи почуттів, щоб разом з ним змінилося викликане ним відчуття.

**ПОРІГ СПРИЯННЯ СВІТЛОВОГО** 59871631919 – мі-

німальна інтенсивність світлового подразника, що викликає у випробуваного відчуття світла за даних умов.

**ПОРІГ ДИФЕРЕНЦІЙНИЙ** 5286788 91919 – поріг

сенсорний, характерний мінімальною відмінністю між двома подразниками, які сприймаються як різні, то є куди можна сформулювати дві різні реакції.

Диференційний поріг прийнято кількісно виражати в вигляді відносин між величиною подразника постійного, службовця стандартом, і подразника змінного, в залежності від величини сприйманого як рівний або відмінний від зразка, до величини подразника постійного. Це ставлення константно у досить широкому діапазоні подразників.

**ПОРІГ ЗНИКНЕННЯ** 528670 81 09821 – поняття, ви-

користується в психофізиці для позначення інтенсивності стимула, при зменшенні якого подразник:

1) вже перестає викликати відчуття - для порогу абсолютного;

2) відмінності подразників не виявляються - для порогу диференційного.

**ПОРІГ ОПЕРАТИВНИЙ** 521 648 81814 – кількісний

показник, що виражає собою максимальну для даних умов. Вій швидкість і точність сприйняття та обробки інформації человеком-оператором протягом певного часу. При характеристиках сигналів за інтенсивністю, тривалістю та про-

мандрівним параметрам, близьким до порогових, швидкість і точність розрізнення сигналів стають мінімальними, а стомлення – максимальним. При покращенні цих характеристик швидкість та точність розрізнення зростають, але до певної межі – «точок переломних», при досягненні яких показники вже не покращуються. Величина розбіжності характеристик сигналів з пороговими значеннями, коли він швидкість і точність розрізнення максимальні, називається порогом розрізнення оптимального.

ПОРІГ УСВІДОМЛЕННЯ 319 641 818048 – мінімальна величину подразника, досягнення або перевищення якої викликає усвідомлення відчуття, що з'явилося. Істотно залежить від психологічних факторів - наприклад, від налаштування на сприйняття

тие, зосередженості чи розсіяності, тощо.

ПОРІГ ПОЯВИ 918614 89 – у психофізиці – величина подразника, при досягненні якої з'являється відчуття.

ПОРІГ СЕНСОРНИЙ 495641 31918 – величина подразника, при досягненні якої з'являється відчуття або метушливості інші реакції (соматичні, вегетативні, енцефалогенні).

ПОРІГ ТЕРМІНАЛЬНИЙ 508641 71918 – досягнення подразником такої величини, що відчуття, зазвичай пов'язане з таким подразником, зникає або переходить в іншу модальність. Наприклад, при дуже високій яскравості світла відчуття набуває больового характеру.

НАСЛІДКА 516 714 918 19 – його закономірності показують, як впливає попередній стимул на послід-щі.

ПІСЛЯОБРАЗ 314918 61819 – залишкове явище у вигляді образу зорового, що виникає після розгляду якогось об'єкта при суворо фіксованому погляді.

ПОСЛУХАННЯ 490614 819498 – багато батьків вважають, що дитина не слухається тому, що впирається або лінується. Але, невірна думка, що дитина через слухняність опановує своєю поведінкою. Навпаки, послух можливий, коли він навчиться опановувати свою поведінку. А для цього дорослий повинен забезпечити його засобами і переконатися, що дитина може

використовувати їх самостійно - що вони пройшли хоча б ча-

стичну інтеріоризацію.

ПОСТУЛАТ 521 989 614 19 - вихідне припущення, покладення, що приймається без доказів, обґрунтування, - з опорою на "Очевидність".

Поступок 21471691819 - свідомо дія, оцінка-ею як акт морального самовизначення людини, у якому він стверджує себе як особистість – у своєму ставленні до іншої людини, собі самої, групи чи суспільства, до природи загалом. Особистісна форма поведінки, в якій виробляється самостійно-тельний вибір цілей і способів поведінки, часто суперечить ний загальноприйнятим правилам. Вчинок – основна одиниця по-ведення соціального. У ньому проявляється та формується особистість людини.

ПОСТУПОК СИМПТОМНИЙ 51918 01914 – дії, службовці симптомами витісненого комплексу уявлень.

ПОСТФРЕЙДИЗМ 219488 0614431 – збірне по-те, що означає сукупність різноманітних реформаторських, модерністських та інших напрямів, течій та шкіл, так чи інакше поділяють та розвивають ідеї З. Фрейда, фрейдизму, психоаналізу. Зазвичай сюди скосяться: психологія індивідуаль-ная, психологія аналітична, соціологія сексуально-економічна, неофрейдизм, неопсихоаналіз, его-психологія, соціометрія, психоісторія, і навіть деякі інші.

ПОТЕНЦІАЛ 514 71631914 – 1. У фізиці – величина, харак-терізує в даній точці силове поле - електричне, маг-нитне, гравітаційне та ін. Відповідно розрізняються по-тенціал електричний, магнітний та ін. 2. Сукупність наявності них коштів, можливостей у якійсь галузі, певному відношенні.

ПОТЕНЦІАЛ ВИКЛИКАНИЙ 59061731918 (викликані по-тенціали – ВП) – електричні коливання системного характеру. ра, що виникають у нервових структурах у відповідь на роздратування

рецепторів. Виділяються відповіді первинні, що виникають у пер-шийки 100 мс. після пред'явлення стимулу, і вторинні – більше пізні. У людини зазвичай фіксуються на шкірі голови по-за допомогою спеціальних технічних пристроїв.

ПОТІК СВІДОМОСТІ 5980141 919 18 – 1. Модель свідомості, якій свідомості приписуються властивості безперервності, це-лощинності та мінливості. 2. Поняття, що відбиває рух свідомості та її безперервне зміна. Потік свідомості невоз-

можна зупинити, жоден минулий стан свідомості не повторюється.

ПОТРЕБА 591718 048191 – вихідна форма активності живих істот – форма прояву інтенціональної припологи психіки, відповідно до якої живий організм побуждається до здійснення якісно визначених форм діяльності, необхідних для збереження та розвитку індивіда та роду.

ПОТРЕБА: КЛАСИФІКАЦІЯ 319418 714 19 –

Потреби діляться насамперед на потреби первинні та потреби вторинні.

потреби латентні;

визначаються способами їх задоволення.

формам прояву розрізняються потреби інтровертні та

Потреби екстравертні. Потреби можуть проявлятися на дієвому чи вербальному рівні; вони можуть бути егоцентричними або соціоцентричними.

ПОТРЕБА: ВИЗНАЧЕННЯ 988061718148 – процес

«впізнавання» потребою свого предмета. В елементарних формах відомий як зйомка (імпринтинг).

Опредмечение – дуже важлива подія: у цьому акті народжується мотив. Мотив визначається як предмет потреби. можна сказати, що через визначення потреба отримує свою конкретизацію. Тому мотив ще визначається як опредмеченная потреба.

ПОТРІБНІСТЬ АГРЕСІЇ 989061 079817 (потреба в

агресії) – психоаналітичне поняття для пояснення поведінки. ня агресивного. Основою такої поведінки виступає прагнення до влади, у свою чергу обумовлене спонуканням до пре-подолання почуття неповноцінності.

агресії пригнічується, це призводить до появи почуття страху, розглядається як одна з провідних ознак неврозу.

ПОТРІБНІСТЬ ВТОРИННА 39808141 019 18 – характе-

ризують людину як істоту соціальну; найважливіші з них – потреби у коханні, співпраці, автономії, агресії, творчості та ін.

ПОТРЕБА ІНТРОВЕРТНА 59106890617981 – від-

важаються спрямованістю самого себе. Наприклад, агресія може виступати як почуття провини чи самогубства.

ПОТРЕБА ЛАТЕНТНА 389061 71914 – ніколи не

з'являються в актах поведінки, але лише у фантазії, сновидіннях та іграх. У сприйнятті виявляються у вигляді спотворень вос-  
прийнятого матеріалу, у тенденції сприймати все «як  
хочеться». Їх зміст - несвідомі асоціальні ваб-  
ня агресії та сексу. Їх вивчення можливе лише під час психо-  
терапії або експериментально, створюючи невизначені сти-  
мільні умови, якими активуються образи фантазії, ас-  
соціативно пов'язані з цими потребами, внаслідок чого  
самі продукти фантазії можуть вважатися їх безпосереднім  
виразом.

**ПОТРІБНІСТЬ СПІЛКУВАННЯ 391061 079 814** (потреба в  
соціальних контактах) – у дитини виявляється дуже рано:  
так званий комплекс пожвавлення можна спостерігати у воз-  
ростає півтора-двох місяців. Ця потреба в людини залишає-  
ся однією з провідних, але з плином життя змінює форми. У пер-  
ші роки життя – це потреба в матері та близьких, які  
доглядають дитину. Пізніше вона прямує на ширше-  
кий круг дорослих, потім перетворюється на прагнення  
завоювати

повага у колективі однолітків. З'являється потреба в  
друге, у коханій людині, у духовному керівнику. Ще пізніше  
виникає прагнення знайти своє місце в житті, отримати загально-  
визнання та ін.

**ПОТРЕБА ПЕРВИННА 589641** (потреба висце-  
рогенная) – ставляться до природних потреб: це – потреби  
у повітрі, їжі, воді, уникненні болю, сексуальному задоволенні.

**ПОТРЕБА ПІЗНАВАЛЬНА 398721 018 414** –

точніше – потреба у зовнішніх враженнях. Як така –  
як потреба у придбанні нових знань – складається  
лише у ситуаціях, які сприяють усвідомленню необхідності  
цих знань для життя та діяльності. Розвиток потреби в  
знаннях тісно пов'язане із загальним розвитком особистості, з її  
вмінням та навичками знаходити у змісті досліджуваних наук та у  
зовнішній дійсності відповіді на життєво важливі питання.

**ПОТРЕБА ЕКСТРАВЕРТНА 3890410617891** –

спрямована зовні, інших людей; наприклад, агресія може  
з'являтися у формі словесних образ або тілесних воз-  
дій.

**ПОТРІБНІСТЬ ЯВНА 598** – виявляються зовні вільно  
у вигляді фізичних дій, мовлення, складних форм поведінки та

ін. Легко виявляються у вигляді спостереження. Наприклад, агресія, що задовольняється в соціально-прийнятних видах діяльності – спорті та ін.

НИРКА СМАЧНА 517 391 488 4148 – ансамблі з двох та більш рецепторних клітин у стінці невеликих ямок, оточуючих сосочки смакові. З цими клітинами контактують молекули речовин, розчинених у слині, які збуджують ці клітини і викликають нервові імпульси, які у мозок.

ПРАВИЛО ЗОЛОТО 591 718 9181419 (золоте правило поведення) - люди, включені в процес взаємодії міжособистісного, повинні керуватися імперативним правилом: чини по відношенню до іншого так, щоб це могло надати нові сили іншому і тобі.

скільки інша: стався до інших так, як ти хотів би, щоб іншу ті ставилися до тебе.

ПРАВОСВІДМЕННЯ 598061 71418 – сфера суспільного або індивідуальної свідомості, що включає правові знання, ставлення до права та правозастосовчої діяльності. Його основні функції - пізнавальна, оцінна та регулятивна. Остання реалізується через систему мотивів, орієнтації цінних, установок правових. Правосвідомість соціальних груп великих впливає формування та закріплення правових норм, їх функціонування у суспільстві.

ПРАФАНТАЗІЯ 519718 31919 – філогенетично у спадокні уявлення про реальні елементах історії, які виступають як фантазії в індивідуальному досвіді людини (дитини), оскільки йому здається, ніби він особисто пережив ті чи інші події.

ПРЕГНАНТНІСТЬ 519614 31918 – одне з ключових погештальт-психології, що означає завершеність гештальтов, які набули врівноваженості стану та гарну форму.

Прегнантні гештальти мають такі властивості:

- 1) замкнуті, чітко виражені межі;
- 2) симетричність;
- 3) внутрішню структуру, що набуває форми фігури.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ 59801448 01918 – варіант ясновидіння, що стосується подій, що ще не відбулися.

ПРЕДИКАТИВНІСТЬ 598041 978219 – характеристика ре-

чи внутрішньої, що виражається відсутністю в цій промові слів, перед-

ставляють суб'єкт (підлягає), але наявність лише слів, відно-  
що суть до предикату (присудка).

ПРЕДМЕТ 5086190678194 – у ньому синтезовані різні  
фізичні та хімічні властивості, доступні відображенню на  
рівні відчуттів, однак однаковими фізико-хімічними  
властивостями можуть мати й несхожі предмети. Пізнання  
предметів або явищ передбачає відображення їх якісної  
визначеності.

ПРЕДМІТНІСТЬ 529714 – закономірність сприйняття,  
якої проглядається зв'язок з особливостями подразника та  
психофізіологічними закономірностями: членування єдиного  
поля феноменального на чітко окреслені та стійкі предмети,  
здатністю до якого мають вже немовляти раннього віку. Розвиток  
предметності сприйняття в онтогенезі пов'язане з успішністю  
практичних дій дитини, що базуються на суспільно вироблених  
формах взаємодії з предметами.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ 48968172 2197 – субсенсорні реакції  
аналізаторів у відповідь на вплив подразників, що лежать  
нижче за поріг сприйняття. Ці подразники підпорогові, суб'-  
ективно не сприймаються як відчуття, все ж таки можуть  
запустити.

кать рефлексів умовні (шкірно-гальванічні, електричні  
відповіді кори головного мозку).

ПІДПРИЄМСТВО ПРОМИСЛОВЕ: СЛУЖБА ПСИ-  
ХОЛОГІЧНА 489617 21806489 – спеціалізоване  
підрозділ у структурі підприємства, призначений для  
проведення практичної психологічної роботи, одна з осо-  
бенно розвинених різновидів служби психологічної. Ціль  
її діяльності – розробка та реалізація заходів, які забезпечують  
використання соціально-психологічних факторів підвищення  
ефективності виробництва, удосконалення управління  
соціальними процесами в колективах, розвиток творчої активності  
трудящих та створення умов для всебічного розвитку особистості.

ПЕРЕДЛАГОДНІСТЬ 528 641 788919 – термін для об-  
значення дитячої форми сексуальності

ПЕРЕВІДОМЕ 529648 01918 (передсвідомість) – од-  
з трьох форм психіки; відмітна ознака – наявність про-  
цесів, які є свідомими душевними актами, але

здатних стати свідомими за певних умов.

Інакше - латентне несвідоме, здатне стати свідомим.

ним, що стоїть близько до свідомого, – «між» свідомістю і власне несвідомим.

ПОДАННЯ 918641 21918 – наочні образи предметів, сцен і подій, що виникають на основі пригадування чи продуктивної уяви. На відміну від сприйняття, можуть носити узагальнений характер.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ВИТИСНЕНЕ 52168 – представлення, видалені зі свідомості в область несвідомого посередом механізму витіснення.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЄДИНИЧНЕ 3987492168419 – навіть для них характерна узагальненість: із десятків тисяч образів сприйняття одного і того ж об'єкта у свідомості зберігаються один – два образи.

ПРЕДСТАВКА КОЛЕКТИВНЕ 5196 – термін для позначення компонент системи знань, думок і норм поведіння сформованих у соціальному досвіді. Використовувався, для об'єму.

пояснення соціального походження людської психіки, ко-  
яке, однак, отримало дуалістичну інтерпретацію: соці-  
альне в структурі свідомості протиставлялося індивідуаль-  
ному.

ПОДАННЯ ЗАГАЛЬНЕ 361598916491 – як видно з сенсу терміна, їм уобщенность – головний ознака: образ охоплює, виділяє такі ознаки, які дозволяють віднести предмет до певного класу, попри його подібність з «еталоном» за багатьма ознаками.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПАМ'ЯТІ 528 31491814 – наочний образ предмета, відтворений з пам'яті в уяві – з максимальною повнотою відображення конкретних ознак.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПРОСТОРОВЕ

53018141 21819 – уявлення, що відбивають просторові відносини предметів: величину, форму, місце розташування; рух та ін.

Рівень узагальненості та схематизації образу просторового залежить і від самих предметів, і від завдань діяльності, що реалізується індивідом та в якій застосовуються суспільно вироблені засоби аналізу просторового (малюнки, схеми, карти та ін.).

ПОДАННЯ РЕЛІГІЙНЕ: ПОХОДЖЕННЯ-

НДЕ 529061 998 814 – уявлення релігійні – висловлювання

ня про факти та обставини зовнішньої або внутрішньої реальності, що повідомляють щось таке, що саме не виявляється і потребує віри; вони сталися з тієї ж потреби, що й усі інші завоювання культури – з потреби захистити себе від переважної надмоги природи, а також із прагнення виправити болісно відчуються недосконалості культури.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ 4980147 52164 (забобона) – установка, що перешкоджає адекватному сприйняттю повідомлення або

дії. Зазвичай людина не усвідомлює чи не бажає усвідомити свою упередженість і розглядає своє ставлення до об'єкту упередження як наслідок об'єктивної та самостійної оцінки. Упередження може бути наслідком поспішних і необґрунтованих висновків, заснованих на особистому досвіді, а так-

ж результатом некритичного засвоєння стандартизованих суж-  
нень, прийнятих у певній громадській групі (предрас-  
судок).

ПРЕМІЯ ЗАМАНУЮЧА 51871631819 (передодня  
насолади) – насолода, дана з метою викликати з глибин-  
них психічних джерел ще більша насолода.

ПРЕПАТОЛОГІЧНИЙ 489617 91814 – передпатологічний  
ський, що передуює патологічний стан.

ПЕРЕШКОДА 201 364 – у кожній перешкоді виділяють-  
ся два аспекти:

- 1) його об'єктивна частина, задана незалежними від суб'єкта  
непсихологічними причинами;
- 2) суб'єктивна, задана особливостями конкретної людини  
століття.

ПЕРЕВАЖНІСТЬ ЗОВНІШНЯ 89806419 – носять переважно-  
стменно об'єктивний характер. Об'єктивна складова пре-  
п'яття психологічно цікава, лише оскільки вона обу-  
висловлює переривання дії і, отже, недосягнення чи відстрочення  
мотиву.

ПЕРЕШКОДА ВНУТРІШНІЙ 58188641 0164 – носять  
переважно суб'єктивний характер. Можна виділити че-  
тирі класу перешкод внутрішніх, визначальних містить-  
ні відмінності смислів особистісних, що породжуються ними.

1. Інші конфліктуючі значення тих самих причин.

2. Риси особистісні і характерологічні, і навіть суб'єктивні ставлення до них самої людини.
3. Вищі ціннісні освіти особистості, її ідеали, орієнтації ціннісні, інтеріоризовані норми.
4. Очікування негативних санкцій, у тому числі просто несприятливої думки оточуючих, або ж очікування неуспіху своєї дії та ін.

ПРЕСТИЖ 49801988 19418 – міра визнання суспільством заслуг індивіда; результат співвіднесення соціально значущих характеристик суб'єкта зі шкалою цінностей, що склалася в даної спільності. В одних суспільних умовах показниками престижу виступають ознаки матеріального благополуччя, роскоші, високого рангу або громадського стану, та ін. інших умовах можуть виникати і формуватися інші основи для здобуття престижу, що відносяться швидше до сфери нрав-

ственно-духовного (у сенсі), ніж матеріального.

ПЕРЕСИЩЕННЯ ПСИХІЧНЕ 2184 17488901 - стан-ня психічне, викликане одноманітною, позбавленої сенсу діяльністю. Ознакою настання пересичення виступають:

- 1) втрата інтересу до роботи, що може призводити до афективним зривам;
- 2) неусвідомлене прагнення до варіювання способів виконання дій.

ПРИВИКАННЯ 418 217 319 1 – у психофізіології – негативне навчання, ефект якого полягає у відсутності реакції на певний стимул. У найзагальнішому вигляді зводиться до поступінному зменшенню амплітуди реакції в ході повторень стимулу. Від втоми та виснаження відрізняється тим, що реакцію можна викликати знову - простою зміною стимулу. чітко звикання проявляється в системі рефлексу орієнтовочного.

ЗВИЧКА 289064 319 14 – дія, що набула ритуалізованний характер або характер примусу.

звички через неодноразове виконання певної дії дуже важливе значення має викликане самим виконанням дії приємний емоційний тон.

ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ 298 648 – відчуття близькості, засноване

на відданості, симпатії до будь-кого чи чогось.

**ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ ДООДІПОВА 319 418 219 18** – стадія (фаза) розвитку дитячої жіночої психосексуальності (іноді до четвертого року життя), характерна прихильністю дівчинки до матері до формування комплексу Едіпа.

**ПРИГОДНІСТЬ 39671 219 18** – якісний стан задовільності певним вимогам, відповідності деяким цілям, призначенню.

**ПРИГОДНІСТЬ ПРОФЕСІЙНА 490819641** – сукупність психічних і психофізіологічних особливостей. стей людини – комплекс якостей, необхідних та достатніх для досягнення суспільно прийнятої ефективності в деяких її професії. Не дана людині спочатку, але формується в навчання та подальшої професійної діяльності при наявності позитивної мотивації. Її появі та зміцненню сприяють система матеріальної та моральної стимуляції, задоволення, що отримується від діяльності, усвідомлення загально-ної значущості її результатів, та ін.

**Ознака 217 48 9** – характеристика предмета, що виступає як елемент орієнтування під час побудови діяльності. По-засобом виділення суттєвих ознак формуються по-няння. Найпростішими для людини є ознаки сен-бур'яни, які служать побудові образу перцептивного та спів-відповідають соціально виробленим стандартам сенсорним. Бо-більш складні ознаки ідентифікації, які служать класифікацією. кації предметів за критерієм типових способів взаємодій-ств з ними.

**ОЗНАК ВРОДЖЕНИЙ 398641 21918 918 14** – визна-ки, якими індивідуум має при народженні і які мо-гут успадковуватися або формуватися протягом пренатальної життя.

**Ознака пізнавальна 21** - сукупність властивостей об'єкта, на підставі яких провадиться упізнання об'єкта як належить до певного класу.

**ПРИНЦИП 451948219 18** – 1. Основне, вихідне положення деякої теорії, вчення та ін. Керівна ідея, основне право - вило діяльності. 2. Внутрішнє переконання, погляд, визна-ні норми поведінки. 3. Основа пристрою чи дії не-

якого механізму, процесу та ін.

**ПРИНЦИП АКТИВНОСТІ 478641 219 19** – по суті, є узагальненням та розвитком основних уявлень про механізмах організації рухів. Його суть – у постулюванні визначальної ролі внутрішньої програми в актах життєдіяльності організму. Він затверджує діяльність як активний, цілеспрямований процес. Принцип активності протиставляється принципом реактивності.

**ПРИНЦИП ВЗАЄМОДІЇ ДІАДИЧНОГО**

**21964189149** – згідно з ним, вивчення особистості можливе лише у системі відносин організм – середовище. Оскільки особистість не

існує поза оточення соціального, об'єктом аналізу, видимо, має бути якась одиниця їхньої взаємодії – система потреба – тиск.

**ПРИНЦИП ВЗАЄМОДІЇ МАТЕРІАЛЬНОГО**

**55284891918** – один із способів вирішити або обійти важко. ня, що виникають при поясненні принципу взаємодії психофізичного. Складається у відмові від повного ототожнення психічного та ідеального.

**ПРИНЦИП ВЗАЄМОДІЇ ПСИХОФІЗИЧНО-**

**ГО 439841 618 19** – відповідно до цього принципу (теорії), фізіоло-

гічні процеси безпосередньо впливають на психічні та навпаки.

**ПРИНЦИП ДЕРЕФЛЕКСІЇ 219418 31919** – означає зня- тие зайвого самоконтролю, роздумів про власні складнощі – «самокопання».

**ПРИНЦИП ДУГИ РЕФЛЕКТОРНОЇ 528641 48919** – схема

безпосередньо впливає із принципу дуги рефлекторної. Від рецепторів зовнішнього стимулу йдуть сигнали в сенсорний центр сигнали з нього - в моторний центр, з якого надходять еф- фекторні команди в м'яз (мається на увазі і робоча точка рухомого органу). Схема дуги рефлекторної - приватний, ви- народжений випадок кільця рефлекторного: за такою схемою здійснен-

ються жорстко запрограмовані, елементарні коротко- змінні акти, які потребують корекції. Але для більшості рухів необхідно кільце рефлекторне.

**ПРИНЦИП ЗАХИСТУ 314 719 919064** – стимули, проти-

що говорять очікуванню суб'єкта або несуть інформацію, потенційно ворожу Я, впізнаються гірше і піддаються більшому спотворенню.

ПРИНЦИП ІЗОМОРФІЗМУ 429 71431814 – взаємодійність індивіда зі світом, а також процес освіти і функціонування «світу особистого» може описуватися в термінології структурування «простору життєвого»

ПРИНЦИП ІНТЕНЦІЇ ПАРАДОКСАЛЬНОЇ

589649 31919 – натхнення клієнта терапевтом (або самим собою) саме на те, чого він намагається уникнути.

ПРИНЦИП КОДУВАННЯ СПЕЦИФІЧНОГО

239478 51918 – Ефект полегшення відтворення завченої інформації при орієнтуванні на ту ознаку, яка виконувався при її заучуванні як структуруючий.

ПРИНЦИП КІЛЬЦЯ РЕФЛЕКТОРНОГО 2951848 21918 –

схема безпосередньо впливає з принципу кільця рефлекторного. У спрощеному варіанті схеми є моторний центр, якого надходять ефекторні команди в м'яз (є в виду і робоча точка органу, що рухається). Від робочої точки йдуть сигнали зворотного зв'язку - чутливі, або аферентні сигнали - в сенсорний центр. У системі нервової центральної інформації, що надійшла переробляється - перешифрується на моторні сигнали корекції, які знову надходять у м'яз. Процес управління замикається у кільце. Схема зрозуміла її під час розгляду її у часі.

ПРИНЦИП КОРЕКЦІЙ СЕНСОРНИХ 528641 719 14 –

використання для регуляції моторного, виконавчого процесу зв'язку зворотного у вигляді сенсорних сигналів, що стосуються

особливостей побудови руху При цьому сенсорні сигнали інтегруються в цілісні комплекси, специфічні для кожного рівня побудови рухів.

ПРИНЦИП ПОЯСНЮВАЛЬНИЙ 42151918 – принцип для пояснення певного комплексу явищ як лежачого в них основі. Нерідко є якимось постулатом, більшою чи меншою мірою прийнятим на віру в міру скрутності його обґрунтування. Так, у психології як принцип пояснителя може виступати душа.

ПРИНЦИП ПАРАЛЕЛІЗМУ ПСИХОФІЗИЧНОГО

519681 3191901648 – суть його – у затвердженні неможливості

причинної взаємодії між психічними та фізіологічними процесами: вони протікають паралельно і незалежно один від одного. Те, що відбувається у свідомості відповідає, але не

залежить від того, що відбувається в мозковій речовині, і навпаки. на

таких позиціях стояла психологія свідомості, що мала як необхідного доповнення до психології фізіологічної.

ПРИНЦИП ПОСТІЇ 429648 718 19 – один із принципів регуляції діяльності психічної; виведений з передположення, що психіка має тенденцію утримувати маються кількість збудження на можливо низькому або, поній мірі, постійному рівні. У цій тенденції і полягає принцип сталості.

ПРИНЦИП ПРОЕКЦІЇ 389671 298989 – пов'язаний з представництвом

ленням про те, що в різноманітних проявах індивіда площа його особистість, у тому числі приховані, несвідомі спонукання, прагнення, переживання та конфлікти, які «проєціюються» на його творчість, тлумачення подій, ви-зування, переваги та ін.

ПРИНЦИП РЕАКТИВНОСТІ 3196485194 – відповідно до нього, якийсь акт – рух чи дія – визначається зовнішнім стимулом.

ПРИНЦИП РЕАЛЬНОСТІ 521 64871918 – один з керів-дящих принципів регуляції психічної діяльності, форми-що у процесі становлення особистості; принцип регуляції психічного життя. Виражається в обліку реальних умов та можливостей задоволення потягів, найчастіше – у відмові різних способів отримання задоволення.

У практиці вічного розвитку враховує можливість предот-обертання будь-яких, у тому числі і глобального характеру, загроз по-засобом саморозвитку.

У технологіях воскресіння дозволяє отримати метод вос-крешення заснований на тому, що є дані про життя воскрес-шаємого.

У технологіях не вмирання проявляється в самоусвідомленні ін-дивідуума полягає в тому, що не вмирання це найбільш гар-монічний стан особистості і точно відповідний світо-

влаштування. Таке розуміння дозволяє вивести процес не уми-  
поранення по контроль свідомості самої людини, тобто робить не  
вмирання людини об'єктивною та досяжною реальністю.

Цьому принципу підкоряються потяги Я; його основне спів-  
тримання - приведення несвідомих, вкрай індивідуалі-  
стичних прагнень до отримання задоволення у відоме спів-  
відповідність до вимог зовнішнього світу.

У системах омолодження та оздоровлення ототожнює про-  
що виходить у соціумі у плані молодості та нормального здоров'я  
з можливістю ототожнити таку реальність із собою. У цьому  
сенсі старіння розглядається як позасоціальний і слід-  
тельно переборний процес. Нормальне здоров'я розглянь-  
ється як загальна соціальна норма для чинних суб'єктів  
і тому можна досягти кожним. Оскільки колективний розум у вос-  
прийняття суб'єкта розвивається досить динамічно для того,  
щоб вирішувати наявні проблеми. По суті, принцип реаль-  
ності в такому випадку означає, що якщо реально те, що є молоді  
і здорові, то цей стан можна досягти завжди кожним, якщо  
завдання досягнення цього стане напрямом дій усіх людей. З  
цього визначення слід, що окремі особи можуть випереджаючи  
розвиток суспільства досягати вічної молодості у вигляді розвитку  
духовних можливостей і цим прокладати шлях усьому суспільству.  
ПРИНЦИП РЕЗОНАНСУ 221941 31819 – стимули, реле-  
ванні потребам чи цінностям особистості, сприймаються  
правильніше і швидше, ніж відповідні їм.

ПРИНЦИП САМОДЕТЕРМІНАЦІЇ 241648 79148 –  
принцип психофізіології з якого причиною поведінки яв-  
ляються не впливу довкілля власними силами, а живий ор-  
ганізм, у поведінці якого ці впливи представлені в  
знятому вигляді.

У технологіях вічного розвитку означає, що сама людина  
може з внутрішніх спонукань створювати зовнішню реаль-  
ність. Не означаючи відмови від причинності як такої, цей  
принцип.

цип дозволяє виділити специфічні особливості детермі-  
нізму в діяльності живої істоти.

ним принципів активності та системності, згідно з якими ор-  
ганізм не прагне нівелювати впливи зовнішнього середовища, а  
цілеспрямовано та активно в ній діє та змінює її для себе.

Принцип самодетермінації визначає мету діяльності як процес вільного вибору, в ході якого із системи з не-обмеженою кількістю ступенів свободи виникає повнозв'язкова система з єдиним ступенем свободи, який і переходить у конкретну дію. Коли метою людини є вічне розвиток – це вплив спрямоване досягнення вічного життя фізичного тіла. Враховуючи фактор того, що тіло і так, як би безумовно живе, на рівні психології сприйняття ціль збігається з реальністю через механізм самовдосконалення, тобто мета вічного життя стає досяжною. Правильне розуміння цього принципу дозволяє завжди мати нормальне здоров'я та захистити організм від випадкової шкоди, захворювань та старіння.

ПРИНЦИП СЕНСИБЕЛЬНОСТІ 918419 31918 – стимули, загрозливі цілісності індивіда, які можуть призвести до серйозних проблем.

ним порушенням психічним, впізнаються найшвидше інших. У технологіях вічності для профілактичного запобігання загроз використовуються швидкісні характеристики сприйняття, яким потрібно обов'язково встигнути перебувати в інформації норми приватної та загальної. Оскільки загальна норма у цьому принципі сприймається і означає додатковий резерв для нормального життя конкретної людини. Узагальнене сприйняття допомоги.

гає більше аналізувати та враховувати більше обставин допомагають людині не лише врятуватися, а й жити гармонійно і вічно. Таким чином, формула вічного життя в одному фізичному стані.

ском тілі з погляду психології сприйняття світу перетікання-що дає реальність має такий вигляд: вічне життя конкретної людини та всіх інших дорівнює узагальненому сприйняттю

помноженому на ознаки подій сприяють досягненню-ня вічного життя і поділеному на події уповільнюють досягнення об'єктивної та суб'єктивної реальності вічного життя людей. Використовувати цю формулу для досягнення вічного життя.

можна так: концентруватися на трьох членах формули «вічне життя конкретної людини та всіх інших», «узагальнене сприйняття», «ознаки подій, що сприяють

досягненню вічного життя», збільшуючи подумки обсяг інформації відповідний цим трьом поняттям та зменшувати інформацію відповідну члену формули «події сповільняючі досягнення об'єктивної та суб'єктивної реальності вічного життя людей». Розмноження в психології вічного життя означає у разі уявний підйом члена формули вгору в просторі свого мислення дещо орієнтованого тому, що фізичне тіло. За такої орієнтації верх подорожі мислення сприймається як верх для человека – у бік космічного простору, а низ у протиположень. Поділ у психології вічного розвитку означає у разі уявне опускання члена формули вниз у просторі свого мислення. Дія «рівно» означає сприйняття горизонтально розташованого навколо фізичного тіла людини простору. Робота з формулою записаною словами дозволяє виділити у кожному члені формули життєдайну сутність, джерело життя. Поєднання цієї роботи з числом дозволяє сприйняти джерело вічного життя у всіх сферах свого сприйняття. Спосіб психології управління реальністю викладений у принципі сенсильності можна застосовувати і в інших випадках.

**ПРИНЦИП СИСТЕМНОСТІ 419816 3194981** – у психології - методологічний підхід до аналізу явищ психічних, коли відповідне явище розглядається як система, не зводиться до суми своїх елементів, що має структуру, а властивості елемента визначаються його місцем у структурі; перед-

є застосуванням до приватної області загальнонаукового принцип системності.

**ПРИНЦИПСУБ'ЄКТНОСТІВІДРАЖЕНОЇ**

**51948191918** - експериментальний підхід до дослідження личності індивіда як суб'єкта ідеальної представленості в житті недіяльності інших людей.

**ПРИНЦИП ЗАДОВОЛЕННЯ 81921749818** – панування-принцип регуляції діяльності психічної, головний-ний принцип регуляції психічного життя. Складається в прагненні уникнути невдоволення та необмежено отримувати насолоду. В основі його – спочатку властиве організму несвідоме прагнення до отримання задоволення і задоволення

втілення, безпосередньо чи опосередковано, зокрема шляхом уникнення невдоволення.

**ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ 4980144141919** – вольовий акт формування послідовності дій, що ведуть до досягнення цілі на основі перетворення вихідної інформації в ситуації невизначеності. Процес прийняття рішень - центральний на всіх рівнях переробки інформації та психічного регулювання у системі цілеспрямованої діяльності.

**ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ГРУППОВЕ 371489 64149** – реалізуемий групою вибір з низки альтернатив в умовах взаємного обміну інформацією при вирішенні спільної для всіх членів групи задачі. Процедура прийняття рішень передбачає зобов'язання.

тельне узгодження думок членів групи – на відміну від дискусії групової, що зазвичай розглядається як фаза, переднаступна прийняттю рішень груповому. Іноді прийняття рішень групове застосовується в умовах обмеженого обміну інформацією, коли члени групи можуть лише повідомити про

своїх початкових рішеннях.

**ПРИГАДНО 914816 71819** – довільне витягання з пам'яті інформації про минуле, подумки локалізується у часі та просторі. Розумові дії, пов'язані з пошуком, відновленням та вилученням потрібної інформації з пам'яті довготривалої. Процес відтворення вимагає зусиль для відтворення необхідного. Виступає як довільна форма враження. Найкращий допоміжний засіб – опора на впізнання: зіставляючи кілька подібних ідей чи образів, легше згадати, інколи ж і просто впізнати серед них шукані.

**ЗАСТОСУВАННЯ 548916 71918** – є два принципово різних способів пристосування організмів до зрадиням умов середовища: 1) шляхом зміни будови та функціонування органів; цей спосіб - загальний для рослин і тварин; 2) шляхом зміни поведінки без зміни організації; спосіб властивий лише тваринам і з розвитком психіки; всередині цього способу пристосування виділяються два різні напрямки: а) полягає у повільних змінах успадкованих форм поведінки - інстинктів, еволюція яких відбувається під впливом повільних змін середовища; б) полягає у розвитку здатності до індивідуального навчання, до «розумних дій» –

швидких змін поведінки, свого роду «винаходів» нових способів поведінки у відповідь на швидкі зміни середовища, перед якими інстинкт безпорадний; ці дії не повинні фіксуватися, передаватися у спадок, бо їхня перевага – висока пластичність; тому у спадок передається лише здатність до них, що і визначає висоту психічної організації істоти.

УВАГА 51961781914 – 1. Прагнення отримати не-що, пред'явлення своїх прав щось. 2. Прагнення досягти визнання чогось – за відсутності підстав на таке при-знання.

УВАГА ДИТЯЧЕ 52861971819 (дитячі притяги-ня) – готовність дитини до самоствердження, обумовлена розвитком його самосвідомості, що виникає у ранньому віці на основі засвоєння норм соціальних.

ПРОБА 498417318190617488 – випробування, перевірка.

ПРОБА 498417318 190617 488 (проба на реципрокну координацію) – спеціальна діагностична методика, в якій дається інструкція поперемінно стискати то одну, то іншу руку при одночасному розтисканні інший. Застосовується в нейропсихології виявлення порушень координації реципрокной при ураженні міжпівкульових зв'язків.

ПРОБА ПОРОЖНЯ 4916179804001 – в експерименті психофізичному – перевірочне спостереження, в якому після запобіж-Дитильного сигналу про початок проби сама проба (подразник) не пред'являється.

ПРОБЛЕМА 4818617 21919 (проблема наукова) – усвідомлення неможливості вирішити труднощі та протиріччя, що виникли у цій ситуації, засобами готівкового знання та досвіду.

ПРОБЛЕМА ПСИХОФІЗИЧНА 498718 31919 (проблема психофізіологічна) - дуже складна, і досі немає її остаточного та загальноприйнятого рішення.

може бути виражена питанням: як співвідносяться процеси фізіологічні та психічні? У широкому значенні це – питання про місці психічного у природі; у вузькому – проблема співвідношення психічних та фізіологічних (нервових) процесів. У другому у разі її правильніше називати психофізіологічною.

ПРОБЛЕМА САМОНАБЛЮДЕННЯ 219217 31914 – одна із найскладніших та заплутаних проблем психології. Приховує-ся вже в обґрунтуванні методу інтроспекції, що здається суворим

і зрозумілим: предмет психології – факти свідомості; останні не-  
засобів відкриті лише індивіду, у свідомості якого вони  
відбуваються; отже, вивчати їх можна лише методом  
інтроспекції.

ПРОБЛЕМА НАВЧАЛЬНА 519581 488 19 – поняття, вико-  
ное в навчанні проблемному. Має логічну форму познава-  
ної задачі, що містить якесь протиріччя в умовах (із-  
побутові, відсутні, альтернативні, частково невірні  
дані, тощо) і питанням, що завершується, об'єктивує  
це протиріччя. Виявлення суперечності у проблемі навчально-  
ної (завдання проблемному) призводить до переживання навчаю-  
щимся стану інтелектуальної скрути, викликає си-  
туацію проблемну.

ПЕРЕВІРКА ГІПОТЕЗ СТАТИСТИЧНИХ

54861891719 – полягає у перевірці припущень:

1) про характер розподілу величин випадкових та про зв'язок  
між ними;

2) про належність даних до однієї генеральної сукупно-  
сти;

3) про достовірність відмінностей, та ін. Застосовується  
переважно-

в дослідженнях експериментальних для обґрунтування  
правдоподібності змістовних психологічних суджень про  
перевагу нового методу впливу, навчання та ін.

ПРОГНОЗУВАННЯ 918 614 319881 – складання про-  
гнозу - як передбачення про розвиток чогось, заснованого на  
певних даних, - становлення, розповсюдження, ходу не-  
якого процесу на базі вивчення відібраних та перевірених даних  
них.

У системі вічного розвитку прогнозування є необ-  
інструментом забезпечення умов вічного життя.

Здійснюється таким чином, що розвиває духовну силу че-  
ловека рівня керуючого прогнозування. При якому в  
якість підтвердженого прогнозу визначається мета досяга-  
травня людина.

ПРОГНОЗУВАННЯ МОЖЛИВЕ 489061 799849

- Упередження майбутнього, засноване на імовірнісній  
структурі минулого досвіду та інформації про готівкову ситуацію.  
Минулий досвід і готівкова ситуація дають підставу для  
створення-

ня гіпотез про майбутнє майбутнє, і кожна з гіпотез приписується певна ймовірність. Відповідно прогнозування імовірнісному проводиться передналаштування – підготовка індивіда до відповідних дій.

ПРОГРАМА 489061789489 – документований план наміченої діяльності.

ПРОГРЕС 3917218949181 – просування, рух вперед, від нижчого до вищого, до вищого ступеня розвитку, до найкращого. Розвиток нового, передового. Протилежне поняття – регрес.

ПРОГРЕС ПСИХІЧНИЙ 42167891818 – вступник-ное розвиток психіки особистості і людства загалом направлені посилення Над-Я і внутрішньої саморегуляції при визначеному зменшенні зовнішнього примусу.

ПРОЕКЦІЯ 894716 51918 – 1. Процес та результат постиження та породження значень, що полягає в усвідомленому або несвідомому перенесенні суб'єктом власних властивостей чи станів на зовнішні об'єкти. Полягає в приписуванні власних - зазвичай витіснених - спонукань і почуттів іншим людям.

ПРОЕКЦІЯ: КЛАСИФІКАЦІЯ 894 716 51 919 – для усунення багатозначності поняття проекції виділяється нескільки видів проекції:

- 1) проекція класична (захисна);
- 2) атрибутивна проекція;
- 3) аутистична проекція;
- 4) раціональна проекція.

Відомі та інші підходи. При класифікації можна виділити два «виміри» проекції: перше відноситься до того, що проектується, а друге зазначає, чи усвідомлює суб'єкт володіння проектованої межею. Комбінація цих «вимірювань» дозволяє класифікувати усі відомі види проекції.

ПРОЕКЦІЯ АТРИБУТИВНА 188894 716 51 919 – приписування власних мотивів, почуттів, рис особистості та поступків іншим людям, причому суб'єкт усвідомлює наявність цих характеристик себе. У цьому виражається схильність сприймати інших за аналогії із собою.

ПРОЕКЦІЯ АУТИСТИЧНА 894 948 51 919 – детермінованість сприйняття потребами сприймає;

модифікація сприйняття предметів або явищ згідно з соб-  
ної актуальної потреби.

бажання потреби включається в процес сприйняття, уяви-  
ня.

ПРОЕКЦІЯ ЗАХИСНА 894716 51844619 (проекція клас-  
сична) – неусвідомлюваний механізм, за допомогою якого  
імпульси та почуття, неприйнятні для особистості, приписують-  
ся зовнішньому об'єкту і проникають у свідомість як змінене  
сприйняття зовнішнього світу.

ПРОЕКЦІЯ КАСАНДРИ 814794 716 51 919 (проекція  
Панглосса) – названа метафорично на честь літературних пер-  
сонажів; може розглядатися як варіант механізму захисту -  
ного, відомого під назвою освіта реактивна.

ПРОЕКЦІЯ КОМПЛЕМЕНТАРНА 94 716 51 919 – про-  
екція рис, додаткових до тих, якими суб'єкт має  
насправді. Наприклад, якщо суб'єкт відчуває страх, він  
схильний сприймати інших як загрозливих; у цьому випадку  
приписувана характеристика служить обґрунтуванням власного  
складу.

янія.

ПРОЕКЦІЯ ЗВОРОТНА 919 648 71 894 – крайній випадок  
спотворення, що збігається з Фрейдівським поняттям проекції за-  
щитний.

ПРОЕКЦІЯ ПРОСТА 428671 31918 – спотворюючий вплив-  
ня афективних станів минулого (експектацій) на апер-  
цепцію, – наприклад, «я ненавиджу його, бо думаю, що в нього  
є причини ненавидіти мене».

ПРОЕКЦІЯ РАЦІОНАЛЬНА 894716 5 919 – відрізняється  
від проекції класичним своїм «раціональним» мотивуванням.  
Наприклад, коли студентам запропонували висловити зауваження  
про  
навчальному процесі, виявилось, що відсутність дисципліни жа-  
лилися прогульники, а на недостатню кваліфікацію пре-  
подавачів – двієчники. Отже, як за звичайної раціоналізу-  
ції, відповідальність за власні невдачі приписується  
зовнішнім обставинам чи іншим людям.

ПРОЕКЦІЯ СИМИЛЯТИВНА 898 716 51 919 Я – викон-  
няє захисні функції, перешкоджаючи усвідомленню того факту,  
що  
суб'єкт насправді має деяку небажану

рисою.

ПРОЕКЦІЯ ФОБІЧНА 428647 894 716 51 919 – виня-  
сіння зовні, екстеріоризація страху і тривоги, насправді-  
сті мають ендогенну природу.

ПРООБРАЗ 4280141798219 – 1. Образ майбутнього; образ чогось  
або, ще не існуючого, але передбачуваного до здійснення-  
ня.

2. Вихідний, початковий образ, прототип, на основі которо-  
го щось розроблено, створено.

ІНФАНТИЛЬНИЙ ОБРАЗ 144280141798219 — образ  
свого батька, несвідомо включений дитиною до свого  
внутрішній світ як невід'ємний елемент.

ПРООБРАЗ ФІЛОГЕНЕТИЧНИЙ 614280598798219 –  
загальнолюдський, спадково передається образ праотця,  
вождя, ватажка первісного стада, вбитого та з'їденого своїми  
синами.

ПРОПРІОЦЕПТОР (пропріорецептор) – чутливі  
нервові закінчення - рецептори, розташовані в м'язово-  
суглобовому апараті: м'язах, зв'язках, суглобових сумках. Різно-  
видимість інтероцепторів.

ПРОСТІР: СПРИЙНЯТТЯ 458641 7198891 – про-  
різне відображення просторових характеристик зовнішнього  
світу – сприйняття величини та форми предметів, їх взаємного  
розташування. Особливо суттєву участь беруть ана-  
лізатори зоровий, руховий, шкірний та вестибулярний.  
В основі сприйняття простору лежать виміри відстаней і кутів, що  
реалізуються активними рухами при контролі по-  
засобом органів чуття.

Для чуттєвого розрізнення напрямків вгору-вниз, впе-  
ред-назад, вправо-вліво, мабуть, необхідна асиметрія  
людського тіла, бо в ролі відправної точки при сприйнятті  
простору виступає тіло самого індивіда. Зокрема,  
відчуття, що надходять від апарату рівноваги, формують  
сприйняття напряду вгору-вниз, свідчаючи про відхилення-  
ні тіла від вертикального положення. За рахунок роботи механізмів зору просторового формується сприйняття глибини та дали простору.

ПРОСТІР: СПРИЙНЯТТЯ: ПОРУШЕННЯ

09458641 7198891 (порушення сприйняття простору) - праця-  
орієнтування в просторі через порушення в роботі

аналізаторів зовнішніх (зорового, слухового) чи внутрішніх (шкірно-кінестетичного), які виникають при різних патологічних станах головного мозку.

**ПРОСТІР ЖИТТЯНИЙ 8458641 71988918** – чим менш жорстко воно оформлене, чим більша його невизначеність, тим більше його структурування визначено індивідуальними особливостями особистості.

**ПРОСТІР СЕМАНТИЧНИЙ СУБ'ЄКТИВ-**

**НОЕ 591641 7198891** – модель структури категоріальної індивідуальної свідомості, на основі якої виробляється класифікація об'єктів, понять та іншого шляхом аналізу їх значень. Розміщення в просторі семантичному тих чи інших знаній дозволяє проводити їх аналіз, судити про їх схожість і розличі.

Якщо прийняти певні припущення, зокрема – про незалежності категорій простору семантичного суб'єктивного, то з'являється можливість розміщення тих чи інших знаній у багатовимірному семантичному просторі, що отримує свою характеристику в системі координатних осей, виходячи з яких обчислюється відстань між значеннями.

Математичний простір семантичний суб'єктивний виражається за допомогою координатних осей і точок та обчислення

відстані між ними. Його побудова як методу дослідження та як модельного подання структур категоріальних широко поширилося в галузі психології пам'яті (моделі семантичні пам'яті довготривалої), психології мислення та теорії ухвалення рішення. Цей метод застосовується також у психології відмінностей диференціальних, у дослідженні когнітивних аспектів свідомості та самосвідомості особистості.

**ПРОТАНОПІЯ 48964198819** – форма часткової сліпоти колірний, характерна відсутністю відчуттів колірних в красіної області спектра.

**ПРОТЕКЦІОНІЗМ 219317 989064** -соціально-психологічний аспект – корисливе заступництво, надане комусь особою або групою осіб, які володіють владою. Веде до появи привілейованого кола осіб, культивованих. вання конформізму, готовності підкорятися авторитарному тиску. Може виявлятися в рамках соціальних спільностей. будь-якого масштабу: групах великих і малих, організаціях та

первинних підрозділах.

ПРОТИДІЯ 548647 989067 – прояв протистану та протиборства енергії потягу і Я, провокуюче поява невротичних симптомів.

ПРОФЕСІОГРАМА – докладний опис якоїсь професії через систему вимог, що пред'являються нею до працівників.

ку, - включаючи якості особистості, особливості розумових процесів, знання, вміння та навички, потрібні для успішного оволодіння цією професією.

ПРОФЕСІОГРАФІЯ 514 934 891461 – технологія вивчення вимог, що пред'являються професією до особистісних якостей. ствам, психологічним здібностям, психолого-фізичним можливостям людини. Застосовується для розробки інформаційних, діагностичних, корекційних і формують метафізичних посібників та практичних рекомендацій щодо забезпечення-

ня взаємовідповідності людини та професії. Забезпечує постановку практичного завдання та організацію її вирішення в цілях оптимізації та підвищення ефективності професійної праці.

ПРОЦЕС 714 641 21918 – 1. Хід якогось явища, післявальна зміна станів, стадій розвитку та ін. 2. Сукупність, набір послідовних дій для досягнення якогось результату.

ПРОЦЕСДУШЕВНИЙ НЕСВІДОМИЙ

894 641 21918 – позасвідомі процеси психіки, складаючі її основний зміст і надають винятковий вплив на особистість та її поведінку.

ПРОЦЕС КУЛЬТУРНИЙ 5714 641 91418 – видозмінення життєвого процесу під впливом завдання, поставленого Еросом і стимульованою Ананкою, щоб об'єднати людей в лібідінозно пов'язану громаду.

ПРОЦЕС НАСВІДОМИЙ 514 017 21918 – це назва дещо умовна. Маються на увазі процеси формування якогось інтегрального продукту великої свідомої роботи, який потім «вторгається» у свідоме життя і звичайно радикально змінює її. Прикладом може бути тривале вирішення якоїсь складної проблеми, коли після багатомісячних

або багаторічних зусиль рішення прояснюється (часто несподівано-

Але). Хоча попередній процес рішення йшов під контролем свідомості, про хід його було чіткого уявлення, отже процес загалом не простежувався.

ПРОЦЕС НЕРВНИЙ 918 641 21471 89 – різноманітні процеси, що йдуть у системі нервової: процеси збудження, гальмування та ін.

ПРОЦЕС НЕРВНИЙ: ІНДУКЦІЯ 594 841 21918 – виникнення протилежного за знаком процесу нервового: 1) слідом за існуючим процесом - індукція послідовника; 2) за його територіальними межами - індукція одночасна. Індукція називається позитивною, якщо первинний процес – гальмування, за яким, за законами індукції, виникає збудження; негативною, якщо співвідношення протилежне.

ПРОЦЕС НЕРВНИЙ: РІВНОВАЖЕНІСТЬ

88594 841 21918 – властивість системи нервової, що виражає співвідношення між збудженням та гальмуванням. Поняття розглядалось як одна з самостійних властивостей системи нервової, що утворює разом із іншими – силою і рухливістю – тип діяльності нервової вищої.

ПРОЦЕС ПСИХІЧНИЙ 498 841 21728 – процеси, що відбуваються в психіці, що відображаються в динамічно змінюю-

чих явищах психічних: відчуттях, сприйнятті, уявленні, пам'яті, мисленні та ін.

ПРОЦЕС ПСИХІЧНИЙ: ХАРАКТЕРИСТИКА ДІ-

НАМІЧНА 517 841 21728 (динамічні характеристики психічних процесів) - узагальнене поняття, що вказує на кількісні – передусім швидкісні – показники виконання деяких дій. Вважають, що ці показники тісно пов'язані з роботою неспецифічних структур мозку головного різних рівнів, зокрема – коркового рівня (медіобазальні відділи кори лобових та скроневих відділів мозку).

ПРОЦЕС ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ: МЕТА ОСНОВ-

НАЯ 489 841 21614 – досягнення та визнання істини в її психоаналітичному вимірі – істини про внутрішні феномени, фіксує різницю між почуттями та раціоналізацією та

сприяє формуванню адекватної самооцінки.

ПРОЦЕС ТЕЛЕПАТИЧНИЙ 298 941 21728 – передача телепатичної інформації; психічний акт – фізичний процес – збудження відповідного психічного акта у іншу людину чи людей.

ПСЕВДОЛОГІЯ 419716898491 – патологічна схильність – за досить високого рівня інтелекту – до повідомлення хибної інформації, до творення фантастичних історій. Зазвичай обумовлена бажанням індивіда звернути на себе увагу. вання інших шляхом «доказу» власної значущості.

ПСЕВДОКОХАННЯ: ФОРМА 419 317 98906419 – різнооб- різні індивідуальні форми патології кохання, що призводять до страждань та неврозам.

ПСЕВДОЛЮБОВ: ФОРМАНОРМАЛЬНА

517 317 98906419 – у суспільстві є «нормаль- ні» – поширені – соціальні моделі патології будь- ві, що виступають як дві форми псевдолюбові:

- 1) кохання як взаємне сексуальне задоволення;
- 2) любов як «злагоджена робота» та притулок від самотності.

ПСЕВДОНЕВРОЗ 428 641 989 0169 (синдром неврозоподіб- ний) – невротичні стани, що виникають при різних соматичних, органічних інфекційно-токсичних та подібних них захворюваннях.

ПСЕВДОПАМ'ЯТЬ 428 64 891 421 7149 – невірне впізнання- ня вперше сприйманого об'єкта як знайомого. обумов- лено тим, що приватні ознаки цього об'єкта, з якими інді- вид вже знайомий, сприймаються швидше, ніж будується цілісність.

ний образ об'єкта.

ПСЕВДОПОНЯТТЯ 42189171981 – результат додатковий- ного узагальнення, що є комплексом, в якому основа- ням узагальнення виступають образи, а чи не логічні зв'язки.

ПСІ 39164871918 – літера грецького алфавіту, зазвичай ви- використується як символ для позначення психології.

Символічне позначення реальності перенесене на цифри може адаптувати сприйняття людини до вічного раз- витію, зробити вічний розвиток звичним для людини.

наслідок, вже сама звичка може створювати реальність віч- ного розвитку.

Для цього можна використовувати відповідність рядів із восьми

чисел букв. Спосіб полягає в тому, що Ви пишете мету управління словами і потім кожну букву замінюєте відповідним числовим рядом. Вийшов довгий числовий ряд Ви з уповільненням і спокійно прочитуєте. На якомусь моменті читання потрібно звернути увагу, що з'явилася функція адаптації свідомості до довгого ряду однотипна по восприйняттю зі сприйняттям звичних дій. У цьому моменті і місці ряду Ви поширюєте свідомість у сферу реалізації цілі. Так як у психологічному аспекті подовжене і спокійне сприйняття співвідноситься з хорошим для Вас подією. Таким чином, засобом психології з принципами вічного розвитку Ви досягаєте звершення мети записаної словами.

Записувати мету можна російською, англійською чи будь-якою іншою мовою.

Відповідність рядів з восьми чисел буквам російської, ської мови таке:

Літери Ряди Літери

А 55464181 А.

Б 78971414 В .

У 31981421 V.

Г 49821751 G .

Д 67889721 D.

Е 59871449 E.

Е 47861498

Ж 52106914

З 50169109 Z.

І 71906149 I.

Й 40921894

До 49871401 K .

Л 52164801 L.

М 31804391 M .

Н 55801964 N .

О 71490829 O .

П 72931748 P.

Р 89849148 R .

З 73894889 S .

Т 49806429 T .

У 72148964 U.

Ф 52948971 F .

X 42806148  
Ц 07931864  
Ч 89849149  
Ш 10429178  
Щ 89451968  
Ъ 51948806  
Ы 60439140 Y.  
Ь 91539809  
Е 23180619  
Ю 50947828  
Я 31988918  
49804189 З .  
59164801 Н.  
18196488 J .  
89841951 Q.  
68101432 W.  
71804639 X .

ПСИХАСТЕНИЯ 495141918 – хворобливий розлад психіки, характерне крайньої нерішучістю, боязкістю, недовірливістю, схильністю до ідей нав'язливим.

ПСИХЕЯ 4905910 488 9178 – у давньогрецькій міфології – уособлення людської душі. Сукупність усіх процесів психічні. Частиною її є душа - обмежений функціонування. Онанальний комплекс, що організується навколо Я.

ПСИХІАТРІЯ 519 516 31814 – галузь медицини, вивчаючи причини захворювань психічних, їх прояви, способи лікування та попередження. Основним методом психіатрії являється клінічне обстеження з використанням методів нейрофізіологічних, біохімічних, імунологічних, генетичних та психологічних. Виділяється:

- 1) психіатрія загальна (або загальна психопатологія) – яка досліджує закономірності порушень діяльності психічно-сфери;
- 2) психіатрія приватна - яка займається захворюваннями психічними, насамперед психопатіями, невротами, станом реактивними.

ПСИХІКА 459841 21918 – існуюче в різних формах властивість високоорганізованих живих істот та продукт їх життєдіяльності, що забезпечують їхню орієнтацію та діяльність. Невід'ємна властивість живого. Взаємодія жи-

вих істот із зовнішнім світом реалізується за допомогою кваліфікованих відмінних від фізіологічних, але невіддільних від них процесів, актів, станів психічних.

Психіка – системна властивість високоорганізованої матерії, що полягає в активному відображенні суб'єктом об'єктивного світу, у побудові невідчужуваної від нього картини світу та саморегуляції на її основі поведінки та діяльності. Психіка забезпечує ефективне пристосування до середовища.

Відображення психічне світу завжди відбувається в активній діяльності. У психіці представлені та впорядковані події минулого, сьогодення та можливого майбутнього. У людини події минулого виступають у даних досвіду, уявленнях пам'яті та; сьогодення – у сукупності образів, переживань, розумних актів; можливого майбутнього – у спонуканнях, намірах, цілях, а також у фантазіях, мріях, сновидіннях та ін. Психіка людини і усвідомлена і неусвідомлена;

ственно відрізняється від психіки тварин.

Людина відрізняється від тварини - саме в свідомій цілеспрямованості психічних проявів.

характеристика.

ПСИХІКА: АНАЛІЗ: ОДИНИЦЯ 459841 21914 1 (єдиниці аналізу психіки) - структурні або функціональні образотворення, що виступають як мінімальні, далі не розкладаються частин цілісної психіки і зберігають основні властивості цього цілого. Це поняття вживається в психології трьох взаємопов'язаних сенсах:

- 1) як універсальна складова різних процесів психічних;
- 2) як генетичне (онтогенетичне) джерело процесів психічних;
- 3) як універсальне поняття при описі процесів психічних.

Аналіз, заснований на виділенні одиниць, традиційно протиставляється розчленуванню цілого на елементи, не володію-

ючи основними властивостями цілого, але виявляють властивості, вихідному цілому не виявлені. Виділяються під час аналізу одиниці не слід абсолютизувати, бо їх характер визначається конкретними завданнями дослідження. Так, у біології виділення як одиниці аналізу живої клітини або біологічно-

ського виду дозволило вирішити принципово різні теоретичні та прикладні завдання.

У сучасній науці сформульовано систему вимог до одиницям аналізу психіки: вони повинні мати внутрішньо пов'язаний-

ну структуру, де представлені властивості цілого; здатність до розвитку та саморозвитку; здатність до утворення відкритого таксономічного ряду, та ін.

**ПСИХІКА: РОЗУМІННЯ ДИНАМІЧНЕ**

859841 219181 (динамічне розуміння психіки) - один з основних принципів і методів психоаналітичного дослідження, орієнтований на розуміння її як постійно движущої системи, що діє під постійним впливом різних зовнішніх і особливо внутрішніх факторів, які представляють різноманітні душевні сили і виражають цілеспрямовані тенденції, що працюють згідно чи протипомилково.

**ПСИХІКА: СТРУКТУРА** 519841 219189 48 – у структурній схемою психіки виділено три рівні: свідомий, підсвідомий і несвідомий.

**ПСИХІКА: ТЕОРІЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА**

519841 819 21918 – згідно з нею, у людини виникає особливий вид функцій психічних – функції психічні вищі, повністю відсутні у тварин.

**ПСИХІКА ПЕРЦЕПТИВНА** 148841 21918 – Більш складну будову діяльності у представників психіки перцептивної виражається через ідею виділення операцій. На цій стадії кожен поведінковий акт формується в онтогенезі шляхом реалізації генетично фіксованих компонент видового досвіду у процесі індивідуального навчання.

**ПСИХІКА ЛЮДСЬКА: СИСТЕМА**

45959841 21918 – складові психічного апарату чоловіка, частини динамічної моделі психіки.

**ПСИХІЧНЕ: ПРОЦЕСУАЛЬНІСТЬ**

45984148 21918 (психічне як процес) – концепція розкриває основний спосіб існування психічного. Воно суще є перш за все як процес – живий, гранично пластичний, безперервний, ніколи повністю не заданий спочатку, але що формується і розвивається, що породжує деякі продукти або результат – психічні стани та образи, поняття,

почуття, вирішення або нерозв'язання задачі, та ін. Концепція психі-

ческого як процесу розкриває єдність свідомості та діяльності, бо людська психіка проявляється і формується в діяльності.

**ПСИХОАНАЛІЗ 519459498 5284** (терапія психоаналітична) - психологічний напрямок. Спочатку склався як метод лікування неврозів; потім перетворився на загальнопсихоло-

гу теорію, що помістила в центр уваги рушійні сили душевного життя, мотиви, потяги, смисли; згодом став одним із важливих напрямів філософії ХХ ст. Заснований на ідеї про те, що поведінка визначається не тільки і не стільки свідомістю, скільки несвідомим.

**ПСИХОАНАЛІЗ: ВПЛИВ ТЕРАПЕВТИЧНО-**

**СКОЕ 514149498 5284** – у тому, що з наближенні несвідомого до свідомого знищується витіснення, усуваються умови для утворення симптомів, патогенний конфлікт перетворюється на нормальний, який якимось образом повинен знайти дозвіл.

**ПСИХОАНАЛІЗ: ЗАВДАННЯ 514899498 52984** – полягає у тому, щоб допомогти людині, що страждає, зрозуміти істинну причину страждань, приховану в несвідомому, згадати забуті травмуючі переживання, зробити їх свідомими і як би пережити заново; це призводить до ефекту катарсису. Виявити приховане, зробити несвідомий зміст усвідомленим - а отже, доступним осмисленню та частково контролю, – така задача психоаналізу як терапевтичного методу.

**ПСИХОАНАЛІЗ: ПРИНЦИП ЗАГАЛЬНИЙ 5149459498 528498** – сучасний психоаналіз практикує два основні принципи терапії, які безпосередньо пов'язані з визначенням та по-  
ванням цілей і завдань психоаналізу.

1. Перша концепція вважає завданням психоаналітичного лікування пристосування клієнта. Пристосування розуміється як здатність людини діяти так, як діє біль-  
шинство людей даної культури, і приймає соціально оздоб-  
зразки поведінки як критерії душевного здоров'я. 2.

Друга концепція розуміє психоаналіз як лікування душі та вважає метою терапії оптимальний розвиток особистісних спо-  
собностей та реалізацію індивідуальності. Вона орієнтується

на зцілення душі та набуття душевного здоров'я, яке невіддільно від основної людської проблеми – досягнення цілей життя: моральності, цілісності та здатності любити. Ця терапія допомагає досягти внутрішньої сили, цілісності, уверенності в собі, здібності судження та об'єктивної оцінки, що робить його менш уразливим і залежним від мінливих часів та чужих думок.

**ПСИХОАНАЛІЗ: МЕТА ГОЛОВНА 519498459498 5284** – допомогти відрізнити істину від брехні у собі; терапевтичний метод - додаток тези про те, що істина робить людину вільним.

**ПСИХОАНАЛІЗ ГРУППОВИЙ 19819459498 5284317** (аналіз груповий) - використання психоаналітичної терапії для одночасного лікування групи людей - найпоширеніший вид групового лікування із застосуванням принципів і примов психоаналізу.

**ПСИХОАНАЛІЗ ГУМАНІСТИЧНИЙ 498459498 5284** - вважає головною проблемою набуття особистістю психологічно-ської свободи, істинного життя в умовах суспільства, старанно-маючи цю свободу придушити і нівелювати особистість, у зв'язку з чим людина найчастіше «втікає від свободи» – адже буття само собою означає можливість ризику, відмовитися від звичної стереотипної безпеки. І людина стає конформістом чи авторитаристом, вважаючи, що це є свобода. Тим самим він позбавляє себе справжнього, повноцінного життя, підмінюючи справжні цінності уявними, серед яких головною виявляється цінність володіння чимось.

**ПСИХОАНАЛІЗ ДИДАКТИЧНИЙ 519459498 5284482** (психоаналіз навчальний, психоаналіз навчальний) - встановлений-

ня форма і традиція підготовки фахівців, забезпечува-проходження курсу психоаналізу всіма претендентами на придбання кваліфікації психоаналітика.

психоаналізу дидактичного (як правило, протягом місяця) майбутні психоаналітики відіграють роль клієнтів і разом вивчають

ють сукупність теоретико-пізнавальних основ, принципи, прийоми, методику, техніку та організаційні форми психоаналітичної терапії.

**ПСИХОАНАЛІЗ СТРУКТУРНИЙ 519198498 5228918** –

один із напрямків сучасного психоаналізу, заснований на використанні ідей про особливе значення мови для характеристики несвідомого і для терапії захворювань психонервних, а також на ряді положень лінгвістики структурної, антропології та філософії.

#### ПСИХОАНАЛІЗФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ

519517459498 5284498 - сукупність психоаналітично орієнтованих поглядів і концепцій, спрямованих на розретельну інтерпретацію феноменологічних компонентів психоаналізу та переосмислення його на базі феноменологічної свідомості концепції.

#### ПСИХОАНАЛІЗЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ

52851929459498 5284 - одне з психоаналітично орієнтованих філософських навчань; направлено на розгляд століття як тотальності, що має певний сенс. Психоаналіз екзистенційний - один з важливих каналів розповсюдження мандрівки класичних і модифікованих ідей психоаналіза.

ПСИХОБІОГРАФІЯ 51981981914 - 1. Метод психологічного аналізу конкретних особистостей насамперед політичних діячів, та його біографій. 2. Відповідний жанр життєописів, що приділяють особливу увагу психічним факторам життя. Як жанр життєписів психобіографія користується зростаючою популярністю.

ПСИХОГЕНЕТИКА 894714 51918 – прикордонна з генетика область психології, що використовує дані генетики і метод генеалогічний. Предмет психогенетики – взаємодія спадковості та середовища у формуванні міжіндивідуального варіантності психологічних властивостей людини (функцій когнітивних і рухових, темпераменту), походження індивідуальних психологічних особливостей людини, з'ясування ролі генотипу та середовища у їх формуванні.

ПСИХОГЕННЯ 548017 918 14 – різні розлади психіки, що виникають під впливом короточасних або довготривалих травм психічних як реакція на важке життєву ситуацію – у зв'язку з одномоментної, інтенсивної психотравмуючою ситуацією або як результат щодо слабого, але тривалого травмування.

ПСИХОГЕННИЙ 495741 91814 – що виникає внаслідок

впливу психіки – в результаті сильних емоційних переживань, стресів та ін.

ПСИХОГІГІЕНА 489418 – 1. Розділ гігієни, що вивчає вплив навколишніх умов, обстановки на психічне здоров'я рівня людей. Також розробляє заходи для збереження та зміцнення здоров'я, для попередження психічних розладів. 2. Набір або комплекс заходів, спрямований на збереження здоров'я та попередження розладів психічних.

ПСИХОГІГІЕНА 489 418 (психогігієна та психопрофілактика) – галузі психології медичної, завдання яких – надання спеціалізованої допомоги практично здоровим людям для запобігання нервово-психічних і захворювань психосоматичних, а також для полегшення гострих психотравматичних реакцій

ПСИХОДЕЛИК 521 618891062417 (галюциноген; психотоміметик) – природні чи синтетичні речовини, здатні викликати галюцинації - психоделічні стани. Близькі до нейромедіаторам, які вони можуть замінювати або порушувати їх функціонування.

ПСИХОДІАГНОСТИКА 528414 31918 (діагностика психологічна) - постановка діагнозу психологічного або прийнятого кваліфікованого рішення про готівкове психологічне стан клієнта в цілому або ж про якийсь окремий психологічний властивості.

ПСИХОДІАГНОСТИКА: ВИМОГА ПРОФЕСІОНАЛЬНЕ 54861701918 (професійні вимоги психодіагностики) – до роботи діагносту та використовуваних методів

пред'являється ряд досить суворих вимог. Так, діагност повинен бути ґрунтовно знайомий з психологічними теоріями, на яких засновані використовувані методи; він має вміти розташовувати до себе людей, викликати їхню довіру і добиватися ви-

похилості їхніх відповідей; він повинен досконально знати діагности-

чні методики та умови їх правильного застосування.

ПСИХОДІАГНОСТИКА: ЕТИКА ПРОФЕСІЙНА 548617 01019918 – практична психодіагностика – весьма складна та відповідальна сфера діяльності. Вона вимагає відповідної освіти, майстерності і може серйозно за-

трагувати долі людей, коли на її базі ставиться медичний або судово-психологічний діагноз, проводиться конкурсний відбір чи прийом працювати. Тому до діагности пред'являється ряд соціально-етичних вимог - принципів психодіагностики.

ПСИХОДРАМА 548617 31918 (соціодрама) - 1. Як підхід до корекції психологічної, метод і як засіб вирішення соціальних проблем. 2. З іншого погляду психодрама розматрується як одна з методик проєктивних, що відноситься до групи методик катарсису.

Мета психодрами - діагностика та терапія неадекватних состоянь та реакцій емоційних, їх усунення, відпрацювання соціальної перцепції, поглиблення самопізнання.

ПСИХОЗ 18543219 – глибокі розлади психіки, діяльності психічної; виявляються в порушенні відображення реального світу, можливості його пізнання, зміні поведінки та ставлення до навколишнього. Їх прояви різноманітні і можуть супроводжуватися маренням, затьмаренням свідомості, грубими

порушеннями пам'яті, мислення, змінами сфери емоційної, безглуздими і безконтрольними вчинками та ін.

ПСИХОЗ АЛКОГОЛЬНИЙ 14423519 – виділяються такі групи цих психозів:

- 1) гострі – наприклад, біла гарячка;
- 2) хронічні – наприклад, алкогольне марення ревнощів;
- 3) психоз Корсаковський - хронічний алкогольний галюциноз.

ПСИХІСТОРІЯ 408641 598148 – направлення в соціології, історії та психології, спрямоване на поглиблене дослідження. довання, розуміння та пояснення історичних подій та процесів за допомогою тлумачення індивідуальних, групових та соціальних психічних фактів та факторів.

ПСИХОКІНЕЗ 31941891819 – вплив людини на навколишні предмети без відомих фізичних посередників. Так можна впливати на електричну активність зростання ня; на становище у просторі легких предметів.

ПСИХОЛІНГВІСТИКА 4951641 31918 – розділ психології – дисципліна, що досліджує мовленнєву поведінку, вивчає обумовленість процесів мови та її сприйняття структурою зі-відповідальної мови, чи мови взагалі.

**ПСИХОЛІЗ 489641 31918** – форма психотерапії імагіна-  
тивний. Передбачає використання галюциногенних засобів –  
таких як ЛСД, псилоцибін, мескалін. Перед зануренням у  
наркотичний стан проводиться психоаналітично струк-  
туристичне обговорення травмуючих переживань клієнта,  
з чого формулюються основні сценарії роботи з особистісно  
пов'язаними образами. Потім, на стадії продукування галю-  
цинаторних образів, клієнт, який залишається у ясній свідомості  
і може спілкуватися з терапевтом, намагається реалізувати ці  
сценарії і тим самим переробити переживання, що травмують.  
При цьому можна використовувати асоціативний метод, причому  
терапевт контролює потік вільних асоціацій, направляючи їх у  
потрібне русло. Особливо успішні застосування цього методу при  
хронічних неврозах, фобіях, спотвореннях сексуальних,  
алкогольних та психотичних станах прикордонних.

**ПСИХОЛОГ 310648** – 1. Вчений чи фахівець із психо-  
логії. 2. Знаток людської психології, психіки.

**ПСИХОЛОГ: ЕТИКА ПРОФЕСІЙНА 31064849**

– реалізація психологом у своїй діяльності специфічних  
моральних вимог, норм поведінки - як у взаємовідносно-  
шеннях з колегами, науковою спільнотою, так і з випробуваними-  
ми, респондентами, особами, які звертаються за психологічною  
допомогою.

**ПСИХОЛОГ КЛІНІЧНИЙ 310648514** – працюють пре-  
майново у лікарнях та центрах психічного здоров'я або  
у консультаційних кабінетах. Найчастіше вони мають справу з  
людьми, які скаржаться на стан тривоги, що виражається  
у розладах функціональних емоційного або сексуаль-  
ного характеру, або ж на труднощі у спілкуванні чи подоланні  
повсякденних негараздів. Психолог повинен усвідомити проблему

пу-  
тим розмов із клієнтом чи психологічним обстеженням, а за-  
тим самим вибрати і застосувати найкращу терапію.

**ПСИХОЛОГ ПЕДАГОГІЧНИЙ 901310648** – його функціонування  
ції – покращення умов навчання, щоб вони якнайкраще  
відповідали потребам та здібностям учнів.

Психолог педагогічний займається розробкою ефектив-  
них методів навчання, зокрема, використовуючи відкриття психо-  
логії когнітивної та теоретиків, що досліджують процеси  
навчання-

ня. В останні часи психологи педагогічні стали спеціалізуватися в галузі «управління класом», допомагаючи преподавцям виробити такі психологічні та соціальні навички, які дозволяють створити в школі приємну і продуктивну обстановку.

**ПСИХОЛОГ ПРАКТИЧНИЙ 321710648** – до його сфери діяльності відносяться психодіагностика, вироблення рекомендацій

цій зі зміни ситуації та безпосередня робота з людьми, заснована на використанні спеціальних психологічних технік. Вибір технік переважно залежить від того, яку психологічну систему орієнтований психолог.

**ПСИХОЛОГ ПРОМИСЛОВИЙ 34981 06148** – його функціонування ції – допомогти службовцям вибрати спеціальність або роботу, осо-

що відповідає їх інтересам і здібностям. Рекомендації найчастіше засновані на результатах співбесід або тестів.

**ПСИХОЛОГ ШКІЛЬНИЙ 219310648** – його функції – допомогти учням вибрати спеціальність або роботу, особливо со-відповідальну їх інтересам та здібностям. Рекомендації найчастіше ґрунтуються на результатах співбесід або тестів.

**ПСИХОЛОГ-ЕРГОНОМІСТ 318140648** – його функції – поліпшення умов праці, щоб вони якнайкраще відповідали потребам і здібностям робітників.

**ПСИХОЛОГІЗМ СОЦІОЛОГІЧНИЙ 344810648 714** – напрям соціології, що приймає за основну передумову ку дослідження та пояснення соціальних явищ та процесів дія та взаємодія суспільних, групових та індивідуальних психічних факторів.

**ПСИХОЛОГІЯ 51849101648891798** – наука про закономірностях розвитку та функціонування психіки як особливої форми життєдіяльності, заснована на явленості у самоспостереженні особливих переживань, які не належать до зовнішнього світу. Область знань про внутрішній – психічний – світ людини.

**ПСИХОЛОГІЯ 518459101648891798** (вимірювання в психології) – процедури визначення кількісної виразності психологічних феноменів У них застосовуються різноманітні шкали, що містять кілька позицій, поставлених в певну відповідність до психологічними елементами.

**ПСИХОЛОГІЯ: ІСТОРІОГРАФІЯ 459101 648891798** –

сукупність досліджень, об'єкт яких - історія психології. Завдання історіографії психології – реконструювати минуле для розробки загальної теорії розвитку психологічних ідей, розкриття умов та причин цього розвитку, закономірностей та механізмів отримання нового знання про психічну реальності, взаємодії науки та соціальної практики.

ПСИХОЛОГІЯ: МЕТОД 518459 101648891 – методи, що застосовуються в психології поділяються таким чином: 1) методи основні - спостереження та експеримент; 2) методи допомогатільні – всі інші: метод оцінок експертних, методи опитування, метод самоспостереження, метод тестів та ін.

ПСИХОЛОГІЯ: ОГЛЯД 51845910 648891798 – щоб ясніше представити різні напрями та школи в психології, різноособисті підходи до неї, тут вони «розсортовані» відповідно до уявлень про те, як формується поведінка індивіда.

ПСИХОЛОГІЯ: ГАЛУЗЬ СПЕЦІАЛЬНА

51845910164889179889 – сюди відносяться, наприклад, психологія

вікова, психологія педагогічна, патопсихологія, нейропсихологія, психологія праці, психологія інженерна, психологія соціальна, зоопсихологія та ін. Вони мають справу з різними стадіями та рівнями психічного розвитку тварин та людини, з дефектами і хворобами психіки, з незвичайними умовами.

так з різних боків висвічуються структура та організація психіки.

ПСИХОЛОГІЯ: ПІДХІД 51845 (напрямок у психології) – у психології застосовується ціла низка різних підходів до предмета дослідження, до методології та ін. У зв'язку з цим можна виділити:

- 8) психоаналітичний підхід;
- 9) підхід соціально-психологічний;
- 10) структурний підхід;
- 14) підхід функціоналістський;
- 14) еkleктичний підхід.

ПСИХОЛОГІЯ: БУДКАТЕГОРІАЛЬНИЙ

5 18451648891798 – гранично загальна, глибинна, пізнавальна структура, що розвивається, що відображає психічну реальність в її цілісності і специфічних для неї характеристиках. Складається

під впливом соціальної практики, зокрема практики наукових досліджень про. Обумовлює побудову конкретних теорій та емпіричного знання. Для виявлення його компонент, рівня їх розвитку та форм взаємозв'язку потрібен спеціальний категоріальний аналіз.

- 1) підхід біологічний;
- 2) підхід біхевіористський;
- 3) підхід гуманістичний;
- 4) підхід діяльнісний;
- 5) підхід дуалістичний;
- 6) підхід інформаційний;
- 7) підхід когнітивний;
- 8) психоаналітичний підхід;
- 9) підхід соціально-психологічний;
- 10) структурний підхід;
- 14) підхід функціоналістський;
- 14) еkleктичний підхід.

#### ПСИХОЛОГІЯ: БУДКАТЕГОРІАЛЬНИЙ

5 18451648891798 – гранично загальна, глибинна, що розвивається

пізнавальна структура, що відображає психічну реальність у її цілісності та специфічних для неї характеристиках. Складається під впливом соціальної практики, у тому числі практики наукових досліджень. Обумовлює побудову конкретних теорій та емпіричного знання. Для виявлення його компонент, рівня їх розвитку та форм взаємозв'язку потрібен спеціальний аналіз категоріальний.

ПСИХОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ 59101648 9891798 – психологія з давніх-давен становила органічну частину філософії.

ПСИХОЛОГІЯ АВІАЦІЙНА 101498191648891798 – галузь психології, що вивчає діяльність фахівців-авіаторів. Її предмет - психіка людини, що управляє складними авіаційними системами. Об'єкт - діяльність індивіда й колективу, її зміст, умови та організація. Суб'єкт вивчення – льотний та інженерно-технічний склад та ін.

#### ПСИХОЛОГІЯ АНАЛІТИЧНА

548459101648891798 289 – напрям у психології – у тому числі психології глибинної, соціології та психоаналізі. По від-

ношенню до психоаналізу і фрейдизму вона виступає як реформістський напрямок, що відмовився від низки принципових положень психоаналізу класичного: про природу та сутність енергії психічної, про місце та роль сексуальності, про специфіку та діапазоні дії комплексу Едіпа та ін.

#### ПСИХОЛОГІЯ АСОЦІАНІСТСЬКА 910

2981 1648891798 (психологія асоціативна) – психологічні напрями, в яких одиницею аналізу психіки визнана асоціація. В її основі лежав сформульований Спінозою правило, що нині називається законом асоціації, – специфічною зв'язку, що встановлюється між ідеями.

ПСИХОЛОГІЯ ВІЙСЬКОВА 5184591648891798 – галузь психології, що вивчає психологічні особливості різних видів військової діяльності залежно від суспільно-історичних умов, рівня військової техніки, характеристик особистості воїнів, особливостей військового колективу, методів бойової та політичної підготовки. Розробляє переважно-ні способи вдосконалення методів командування або зміцнення зв'язків між різними групами. Виробляє рекомендації щодо вдосконалення теорії та практики вивчення, відбору, навчання, виховання військовослужбовців, політико-виховної роботи, психологічної підготовки воїнів та керівництва особовим складом. Також займається вивченням методів, що застосовуються партизанами, та способів впровадження у війська агентів противника.

ПСИХОЛОГІЯ ВІКОВА 1648891798 – галузь психології, що вивчає закономірності етапів психічного розвитку. тия і формування особистості у зв'язку з віком - протягом-ні онтогенезу людини від народження до старості.

ПСИХОЛОГІЯ СХІДНА 016518459101648891798 – в східній культурі життя розглядається в її повноті не як ланцюг явищ, які потрібно пояснити, а скоріше як невід'єм-лема частина Всесвіту, до єдності якої він причетний.

ПСИХОЛОГІЯ ГЕНЕТИЧНА 648891798 – намагається зрозуміти, як відбувається розвиток психічного людини з перших годин життя. З'явилася низка досліджень, які показали, що час внутрішньоутробного життя - дуже важливий етап психологічного розвитку, бо значна частина сприйнятів немовляти та його зв'язків зі світом зароджується ще в цей час.

ПСИХОЛОГІЯ ГЛУБИННА 8914101648891798 – збирає-

тельное поняття, що означає ряд різних напрямів психології та психіатрії, що надають вирішальне значення – у діяльності індивіда, в організації поведінки та формуванні його особистості – різноманітним несвідомим компонентам, що таїться в «глибинах» психіки, – ірраціональним, афективно-емоційним, інстинктивним, інстинктивним, інстинктивним поверхнею свідомості, у глибинах індивіда.

#### ПСИХОЛОГІЯ ГУМАНІСТИЧНА

19518459101648891798 - один з провідних напрямків сучасної змінної західної, переважно американської психології.

Названа гуманістичною, бо визнає головним предметом особистості.

ність як унікальну цілісну систему, яка представляє собою не щось наперед це, але відкриту можливість само-актуалізації; заснована на вірі у можливість розквіту кожного людину, якщо надати їй можливість самому обирати свою долю та спрямовувати її.

ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧА 164889 88414798 – галузь психології, що досліджує закономірності розвитку психічного дітей. Основний предмет аналізу – це рушійні причини та умови розвитку онтогенетичного окремих процесів психічних у дітей, у тому числі – формування різних типів діяльності.

#### ПСИХОЛОГІЯ ДИНАМІЧНА

01484591016488 31991798 –

1. Розділ психології, що має предметом мотивацію поведінки, потягу, емоції, конфлікти особистості, - динамічний (спонукальний, афективний) аспект психічного життя, на відміну від його інтелектуальних проявів.

2. Напрямок зарубіжної психології, що розглядає всю психічну діяльність з позиції її безперервної динаміки. міки, активності.

#### ПСИХОЛОГІЯ ДИФЕРЕНЦІЙНА 101648891798 –

галузь психології, що вивчає індивідуально-психологічні відмінності між індивідами та між групами людей, а також причини та наслідки цих відмінностей.

ПСИХОЛОГІЯ ДОНАУКОВА 48891798 – власне донауковий етап розвитку психології почався з питання, поставленого еллінською філософією: що є душа – самостоя-

тільна субстанція або властивість іншої субстанції (матерії). Завершився цей етап лише наприкінці XIX ст. Це був час переважно філософських роздумів про душу: душа була предметом інтелектуального аналізу, але з об'єктом вивчення. ПСИХОЛОГІЯ ДОПИТУ, ПОКАЗАННЯ 518 (психологія допиту та показань) – судовий розділ психології, вивчаючий психологічні закономірності отримання, фіксації, оцінки представниками правоохоронних органів значущою для встановлення істини інформації від свідків, потерпілих, підозрюваних, обвинувачених.

специфічна, регламентована законом форма спілкування, має характер співробітництва чи протиборства.

ПСИХОЛОГІЯ ІНДИВІДУАЛЬНА 58948891798 –

напрямок у психології (також у психології глибинній), зіціології та психоаналізі. Центральна ідея – про несвідоме прагнення людини до досконалості.

ПСИХОЛОГІЯ ІНЖЕНЕРНА 518459101648891898 – відгалузь психології, що досліджує процеси та засоби інформаційного

ційної взаємодії між людиною і машиною, діяльність у системі людина-машина, взаємодія людини та технічних пристроїв. Виникла в умовах науково-технічної революції, що перетворила структуру виробничого тракту, найважливішими складовими якого стали процеси прийняття та переробки оперативної інформації, прийняття рішень в умовах обмеженого часу.

Основне завдання психології інженерної – дослідження процесів прийому, переробки та зберігання інформації людиною, що виробляються при проектуванні технічних пристроїв та управління ними.

ПСИХОЛОГІЯ ІНТРОСПЕКТИВНА 5184514648891798

- ряд напрямів у психології, що використовують як єдиний метод вивчення психіки інтроспекцію, метод інтроспективний – спостереження суб'єкта за змістом та актами власного свідомості.

ПСИХОЛОГІЯ МИСТЕЦТВА 5184591 01648891798498 –

галузь психології, що вивчає процес сприйняття та створення творів мистецтва; її предмет - властивості та стану особистості, що зумовлюють створення та сприйняття художніх цінностей та вплив цих цінностей на її життєдіяльність.

Займається вивченням проблем художньої творчості та особистості художника, сприйняття художніх творів, особливостей структури художніх творів

#### ПСИХОЛОГІЯ МИСТЕЦТВО СЦЕНИЧНОГО

5184548891798 18 - область психології, що досліджує творчос-  
ську діяльність художників сцени – актора, режисера – та  
процес сприйняття сценічних творів глядачем

#### ПСИХОЛОГІЯ ВИПРАВНА 5184598541 618 –

галузь психології юридичної, що вивчає особливості дія-  
ності психічної в умовах застосування кримінального нака-  
пізнання та перевиховних заходів, – умови та особливі-  
ності виправлення та перевиховання правопорушників (пре-  
майново у виправно-трудовах установах):

- 1) властивості інтелектуальні та особистісні;
- 2) процес адаптації до перебування у виправних уч-  
женнях;
- 3) стани психічні, що викликаються позбавленням волі;
- 4) методи виховання позитивного ставлення до праці;
- 5) методи формування установки на виправлення.

Вона вивчає як психологію окремих правопорушників,  
так і структуру формальних та неформальних груп у місцях за-  
включення, психологічні механізми їх появи та функціо-  
нування.

#### ПСИХОЛОГІЯ ІСТОРИЧНА

189 518459101648891798 – вивчає особливості особистості, миро-  
сприйняття, мислення, формування еталонів поведінки, взаємо-  
взаємовідносин, особливості груп, що складаються в різні  
історичні епохи та у різних культурах.

#### ПСИХОЛОГІЯ КЛІНІЧНА 1648891798 59814 – про-

ласть психології медичної, що вивчає психологічні від-  
клоніння та психологічні особливості людей, включених до  
лікувальний процес, - психічні фактори походження і ті-  
чення хвороб, вплив хвороб на особистість, психологічні  
аспекти цілющих впливів.

#### ПСИХОЛОГІЯ КОГНІТИВНА 518459108891798 514 –

один з провідних напрямків сучасної зарубіжної психоло-  
гії. Виходить з того, що будь-яка асоціація між стимулом і  
реакцією створюється спочатку у мозку.

інформації та її застосування до інформатики, а також дослідження розвитку мови, що дозволяють по-новому розуміти механізми ускладнення психічних процесів.

#### ПСИХОЛОГІЯ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ 219644298648518

- Галузь психології, що вивчає породження, функціонування та структуру відображення психічної реальності в діяльності індивідів і груп, пов'язаної зі створенням і виконаном комп'ютерів, включаючи їх програмне забезпечення.

#### ПСИХОЛОГІЯ КОНСУЛЬТАТИВНА

518459101648891798 498 714 – розділ знання, що містить систематичний опис процесу надання психологічної допомоги - консультування. Виходить з уявлення про те, що з допомогою спеціально організованого процесу спілкування у клієнта можна актуалізувати додаткові психологічні сили та здібності, які у свою чергу можуть забезпечити відшукання нових можливостей виходу із важкої життєвої ситуації.

ПСИХОЛОГІЯ КОСМІЧНА 518101648891798 – відгалузь психології (розділ психології праці), присвячена історії психологічних особливостей праці космонавта, залежність їх від низки специфічних факторів – невагомості, гіподинамії, відносної депривації сенсорної та інших, а також методи і способи цілеспрямованої організації діяльності психічної космонавта в ході підготовки та здійснення космічних польотів.

Є продовженням гілки авіаційної психології; в зв'язку з крайньою екстремальністю умов життєдіяльності космонавтів і складністю виконуваних ними завдань доповнено включає багато розділів інших галузей психології: інженерної, медичної, соціальної, педагогічної, та ін.

#### ПСИХОЛОГІЯ КОСМІЧНА ІНЖЕНЕРНА

518891798 4916481 - забезпечує стадії проектування, розробки та створення пілотованих космічних апаратів з урахуванням особливостей і властивостей людини, - того, хто конкретно бу-

жити і працювати у цих апаратах і керувати ними. Її доповнення-розробка спеціальних тренажерних пристроїв та імітаторів умов діяльності космонавта, з максимальним наближенням моделюючих реальні умови та

фактори космічного польоту

**ПСИХОЛОГІЯ КРИМІНАЛЬНА**

917985184591016488917 – галузь психології юридичної.

Вивчає формування протиправної діяльності та можливості її попередження, психологічні механізми правопорушень та психологію правопорушників, проблеми утворення, структури, функціонування та розпаду груп злочинних.

**ПСИХОЛОГІЯ КРИТИЧНА 1648 219891798 –**

напрямок марксистськи орієнтованої психології, виникший у Німеччині межі 60 – 70-х гг. XX ст. Особливе місце у психології критичної займають дослідження соціогенезу - розвитку психіки в конкретних типах суспільства, а також вивчення представників конкретних соціальних груп, класів, словес суспільства та ін.

**ПСИХОЛОГІЯ МАС 59848891798 –** галузь психології, яка займається вивченням окремих людей як членів племені, народу, інституту та іншого; або як складової частини натовпу, що організувалася в масу до певного часу для певної мети.

**ПСИХОЛОГІЯ МЕДИЧНА 8891798214 –** галузь психології, що вивчає психологічні аспекти гігієни, профілактики, діагностики, лікування, експертизи та реабілітації хворих. Визначає специфіку відносин між лікарем та хворим. Обґрунтовує процедури діагностики, лікування, профілактики, реабілітації хворих.

**ПСИХОЛОГІЯ МУЗИЧНА 51845910164889147841**

– галузь психології мистецтва, що вивчає вплив музики на людину та її активну музичну діяльність.

**ПСИХОЛОГІЯ НАУКИ 894519848891798 –** галузь, вивчаюча психологічні фактори наукової діяльності для підвищення її ефективності. Трактують ці фактори, виходячи з поманія науки як соціально організованої системи особливого виду духовного виробництва, продукти якого відображають реальність у емпірично контрольованих логічних формах.

**ПСИХОЛОГІЯ НАУКОВА 8948459101648891798178914 –**

Психологія наукова знаходить такі узагальнюючі поняття, котрі не тільки економізують описи, а й за безліччю частотностей дозволяють побачити загальні тенденції та закономірності розвитку особистості її індивідуальні особливості.

**ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАННЯ 289101648891798 –** розділ

психології педагогічної, що вивчає формування діячності пізнавальної. В її основі лежить ідея, що облік вікових та індивідуальних особливостей учнів повинен провозорієнтуванням на той рівень, який ними досягнемо в найближчому майбутньому, причому навчання – не просто передача

знань, але формування мотивації та особистості.

**ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА 51748891798** – дисципліна, намаганняця знайти відповіді на важливі питання, що постають перед психологією в цілому, виробити теоретичні принципи, обґрунтувати методи психологічного пізнання, сформурувати основні закономірності існування та розвитку психічної реальності. Сукупність теоретичних та експериментів ментальних досліджень, що виявляють найзагальніші психологічні закономірності, теоретичні принципи та методи психології, її основні поняття та категоріальний устрій.

**ПСИХОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НАУКОВОЇ**

**9179898178917** - Галузь психології, що вивчає закономірності вдосконалення психічної складової процесу трудового. На її появу певний вплив зробили інформатика, теорія та практика інтелекту штучного.

**ПСИХОЛОГІЯ ОБ'ЄКТИВНА 891798** – умовне обзначення психологічних шкіл, орієнтованих на застосування так званих об'єктивних методів аналізу, заснованих на конвенціональних правилах фіксації явищ психічних. Протилежна за своїми методологічними підставами психології суб'єктивної, або інтроспективної.

ня психології об'єктивної в якості виділених предметів можуть фігурувати: поведінка – у біхевіоризмі, реакції – у реактології, рефлексії – в рефлексології та ін.

**ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА 51845910164 498** –

галузь психології, що вивчає закономірності процесу присвоєння індивідом соціального досвіду в умовах спеціально організованого навчання, психологічні проблеми навчання та виховання.

**ПСИХОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНА 4219889179 518981** –

область психології, що вивчає психологічні компоненти настрої, думки, почуття, орієнтації ціннісні та інше, а також їх особливості – у житті суспільства, форми, ті, що проявляються на рівні політичної свідомості і са-

мосвідомості націй, класів, груп соціальних, урядів, індивідів та реалізовані у конкретних політичних діях.  
ПСИХОЛОГІЯ ПРАКТИЧНА 89814891798 – поєднує галузі психології, що обслуговують практику – спрямовані на допомогу людям, які переживають складнощі в особистій житті.

ПСИХОЛОГІЯ ПРОЕКТИВНА 891798718 – її основні положення такі:

- 1) цілісність особистості як єдиного «організму», взаємосвязанність її окремих функцій, їх детермінованість нісним контекстом»;
- 2) єдність особистості та середовища соціального, їх нерозривність та постійна взаємодія;
- 3) предмет дослідження проективного – не об'єктивні відношення особистості та середовища, а суб'єктивна концептуалізація цих відносин індивідом:
- 4) особистість – саморегульована система, мета якої – організація суб'єктивного досвіду відповідно до адаптивних завдань;
- 5) особистість – унікальна система процесів пізнавальних, потреб, чорт і способів адаптації, що утворюють її індивідуальний стиль.

ПСИХОЛОГІЯ ПРОПАГАНДИ 459101648891798 314 – прикладний розділ психології соціальної, що має предмет закономірності взаємодії людей у системах, що утворюються джерелом пропаганди та аудиторією, а також вплив об'єктивних та суб'єктивних факторів на хід та результати цього процесу.

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ 5184591 0164 3178891798 – проласть досліджень психологічних, де представлені знання та вивчаються процеси та закономірності психологічного та поведінського розвитку людей в онтогенезі.

ПСИХОЛОГІЯ РІЗНИЦЬ ПОЛОВИХ - розділ психології диференціальної, що вивчає відмінності між індивідами, обумовлені або опосередковані їх статевої приналежністю або пов'язані з нею. Має важливе практичне значення для відбору професійного та орієнтації професійної, для вирішення багатьох завдань психології медичної та

служби сім'ї.

ПСИХОЛОГІЯ РЕКЛАМИ 89179855819 – займається оцінкою потреб чи очікувань споживачів, створюючи попит на продукт, що підлягає збуту – від зубної пасти до програми політичного діяча.

ПСИХОЛОГІЯ РЕЛІГІЇ 518459101648891798 49814 – галузь психології, що вивчає психологічні та соціально-психологічні фактори, що зумовлюють особливості співзнання релігійного, його структуру та функції. Намагається зрозуміти

і пояснити поведінку віруючих загалом і представників різноособистих сект.

ПСИХОЛОГІЯ РОДИНИ І ШЛЮБИ 51845 318 491 – міждисциплінарний напрямок у психології, що вивчає проблему ми шлюбу та сім'ї; включає в себе дослідження в області зіціології, економіки, етнографії, історії, юриспруденції, демографії та ін.

ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНА 16848891798 – галузь психології, що вивчає психологічні особливості та закономірності поведінки та діяльності людей, обумовлені їх включенням у групи соціальні та існуванням у них, а також психологічні показники самих цих груп. Ресдивиться закономірності взаємодії особистості та соціуму, формування та розвитку груп. Одна з провідних гілок психології.

ПСИХОЛОГІЯ СПЕЦІАЛЬНА 798217 49064019 – відпсихологія, що вивчає людей, для яких характерно відхилення від нормального психічного розвитку, пов'язане з вродженими або набутими дефектами формування та функціонування нервової системи. Вивчає різні варіанти. патології психічного розвитку, проблеми аномального розвитку психіки Окрему увагу приділяє вивченню особенностей розумово відсталих дітей, які мають ураження кори мозку головного, та дітей з порушенням діяльності аналізатів, недорозвиненням мови при збереженому слуху.

ПСИХОЛОГІЯ СПОРТУ 51648 981648 891 798 – напрям психології, що вивчає закономірності прояви та розвитку психіки, а також взаємодій групових в умовах спортивної змагальної та тренувальної діяльності.

ПСИХОЛОГІЯ ПОРІВНЯЛЬНА 51845164889159818 –

галузь психології, присвячена аналізу еволюції психіки, – охоплює проблеми, пов'язані з антропогенезом, становленням людської свідомості та вивченням загального та різного у діяльності психічної людини та тварин (проблема соціального та біологічного в поведінці людини). Розсма-тує проблеми розвитку психіки у філогенезі, з акцентом на зіставленні психіки тварин та людини. У її рамках про-виходить інтеграція даних, отриманих у зоопсихології, пси-хології історичної та етнічної. У порівняльно-психологічному аналізі онтогенезу та філогенезу робляться за-виключення як про схожість низки процесів психічних тварин і людини, так і про якісні відмінності, обумовлені діями. ством соціально-історичних факторів, що призвели до виникнення новенню та розвитку діяльності трудового, суспільного життя. ні, членоподілової мови та свідомості.

Порівняльно-психологічний аналіз будується на зістав-ленні даних зоопсихології (особливо результатів вивчення мавп) та психології.

**ПСИХОЛОГІЯ СУДОВА 5184101648891798** – галузь психології юридичної, що вивчає коло питань, що відносять-ся до судочинства – закономірності діяльності при роз-слідування, судові розгляди та попередження пре-ступність. Основним завданням ставиться з'ясування того, які властивості особистісні зумовлюють успішну професійну ну діяльність судово-слідчих працівників, і як ці властивості можна цілеспрямовано сформувати.

**ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ 51845 91016 8194** – розділ психології, що вивчає процес наукових відкриттів, винайде-ній, створення творів мистецтв, – область досліджень психологічних творчої діяльності людей у науці, літе-ратурі, музиці, образотворчому та сценічному мистецтві, винахідництві та раціоналізаторстві. Прагне зрозуміти досвід. художника та його формування у індивіда.

основа – принцип історизму.

творчу діяльність дітей.

**ПСИХОЛОГІЯ ТОПОЛОГІЧНА**

**518459101891798 149** – гештальтистська концепція особистості, со-

гласно якої опис поведінки людини у зовнішньому світі може досягатися шляхом використання особливих математичних

понять топології (науки, що вивчає просторові превання) та аналізу векторного. Для побудови моделі структури особистості та її взаємодій із зовнішнім середовищем використовується мова топології. За вихідне приймається «життєве промандрівка» індивіда як цілісне поле, всередині якого метують і змінюються його психологічні сили - прагнення, наміри та інші, що мають певну спрямованість, величину та точки додатка.

#### ПСИХОЛОГІЯ ТРАНСПЕРСОНАЛЬНА

518459648891798 - з'явилася у 60-ті роки ХХ ст. Першочергово це відноситься до граничних можливостей психіки, до так зв. ним містичним переживанням, містичній свідомості та іншому, – формам особливого духовного досвіду, що вимагають при

аналіз погляду не з традиційних наукових позицій. У центрі психології трансперсональної - «психології за межами особистості» – так звані стани свідомості змінені, переживлення яких може призвести до зміни фундаментальних цінностей, духовного переродження та набуття цілісності.

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ 5189648891798 – область психології, що вивчає закономірності прояви різних психологічних механізмів у діяльності трудової, закономірності формування конкретних форм цієї діяльності та відносини людину до праці. Її об'єкт – діяльність індивіда у виробничих умовах та умовах відтворення його робочої сили в. Її основи формувалися під впливом медицини, фізіології, техніки, соціології та політекономії.

#### ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

518459648891798 498174891 – галузь психології, що вивчає психологічні закономірності діяльності управлінської.

Її основне завдання-аналіз психологічних умов і особливо-останньої з метою підвищення ефективності та якості роботи у системі управління.

#### ПСИХОЛОГІЯ ФІЗІОЛОГІЧНА 8459 – розділ

психології, присвячений вивченню фізіологічних механізмів. мов функцій психічних вищих – фізіологічних процесів, які супроводжують процеси психічні або супроводжують їм, але у яких психологія має шукати «своїх» законів.

Поділяється на психофізіологію та нейропсихологію.

#### ПСИХОЛОГІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНА 518459 6481798 28

– психологічний напрямок, характерний переважною орієнтацією на дослідження пристосувальних функцій психіки, адаптивної ролі свідомості у поведінці. Досліджує процеси свідомості з позицій їх функції у пристосуванні організму до середовища.

**ПСИХОЛОГІЯ ХОРМІЧНА 498891798** (психологія гормічна) – напрямок у психології. Основою будь-яких явлень психічних служить особлива нематеріальна сила - хорми (Гормі), що проявляється у вигляді інстинктів.

**ПСИХОЛОГІЯ ЦІЛІСНА**

**518459648891798 8948891798** – ряд напрямів у психології, методологія яких орієнтована на дослідження цілісності структур психіки та свідомості.

**ПСИХОЛОГІЯ ШКІЛЬНА 518459 5 548891798** – умов-найменування, прийняте тут для позначення психології навчання та виховання у віці шкільному.

**ПСИХОЛОГІЯ ЕКЗИСТЕНЦІЙНА 891798 4987418** – психологічний напрям, заснований на принципах психології гуманістичної та вихідне з первинності буття чоловічості, з яким органічно пов'язані базові екзистенційні проблеми, стрес та тривога.

**ПСИХОЛОГІЯ ЕКОЛОГІЧНА 5184596 9148891798**

(психологія середовища) – міждисциплінарна, що нещодавно з'явилася.

галузь знань про психологічні аспекти взаємин людини та середовища зовнішнього – просторово-географічного, соціальної, культурної – органічно включеної до життєдіяльності і службовцем важливим фактором регуляції поведінки та взаємодії соціальної. Займається вивченням самих ефектів, фактивних способів поліпшення умов у населених пунктах та різних місцях діяльності людей. Особливу увагу приділяють ється проблемам шуму, забруднення середовища токсичними речами.

ствами та накопичення покидьків.

**ПСИХОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНА 5184596491798 48** –

галузь психології, що вивчає психологічні явища, пов'язані з відносинами просторовими.

**ПСИХОЛОГІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА**

5184597148 879891798 - загальне позначення різних видів дослідження явищ психічних за допомогою методів експериментальних.

ПСИХОЛОГІЯ ЕКСТРЕМАЛЬНА 5 98456189648891798

- Галузь психології, що вивчає загальні психологічні закономірності життя та діяльності людини у змінених – незвичних – умовах існування: під час авіаційного та космічного польотів, підводного плавання, перебування у працю-аледоступних районах Земної кулі, в підземеллі та ін.

ПСИХОЛОГІЯ ЮРИДИЧНА 4896419 71814 – загальний розділ психології, що вивчає закономірності та механізми діяльності психічної у сфері регульованих правом відно- ній, – психологічні прояви в умовах застосування пра- вових норм та при здійсненні правової діяльності.

ПСИХОМЕТРІЯ 4988941 71819 (психометрика) – розділ психології, що вивчає теоретичні та методологічні про- проблеми вимірювань психологічних. Найважливіша ознака психо-

метричних процедур – їх стандартизованість, припускаю- ла проведення досліджень при можливо більш постійних зовнішні умови. На підставі отриманих даних будуються різні шкали індивідуальних властивостей і робиться висновок про надійності та валідності конкретної методики або тесту.

ПСИХОНЕВРОЗ 498917191814 – неврози, причина яких - Суто психічні фактори, на відміну від неврозів, відбувається. ють від органічних причин.

ПСИХОПАТ 31918 – людина, яка страждає на психопатію.

ПСИХОПАТІЯ 918 49132196 – патологія характеру – не- адекватний розвиток його емоційно-вольових рис, при кото- рій у суб'єкта спостерігається практично незворотня вираз- ність властивостей, що перешкоджають його адекватній адаптації в середовищі

де соціальної. Група хвороб психічних, що виявляються в дисгармонійному складі характеру, темпераменту та поведінки, чому страждає і сама особистість, і оточуючі. Психопатів від- виявляє насамперед неадекватність емоційних переживань. ній, схильність до станів депресивним та нав'язливим.

Прийнято виділяти такі класичні типи психопатів:

Циклоїди 9167981

Шизоїди 48139517294

Епіліптоїди 8941975647

Астеніки 8543267918

Психоастеніки 598 494 71985694

Психопати параноїльні 514 985714921064

Психопати істеричні 5183174961894

Психопати нестійкі 398691

Психопати органічні 89497541

ПСИХОПАТІЯ: КРИТЕРІЙ 49167548917 (критерії психопатії Ганнушкіна-Кербікова) - характер можна вважати патологічним, розцінювати як психопатію, за такими ознаками:

- 1) відносна стабільність у часі – малі зміни протягом життя;
- 2) тотальність проявів – одні й самі риси характеру проявляються всюди, за будь-яких обставин;
- 3) дезадаптація соціальна (мабуть, найважливіший признак); полягає в тому, що у людини постійно виникають життєві труднощі, які відчуються або ним самим, або оточення-ними, або ними разом.

ПСИХОПАТОЛОГІЯ 496 71859647 – розділ загального вчення про хвороби, що вивчає причини, закономірності та механізми появи, перебігу та розвитку психозів та інших розладів психіки. Також розробляє принципи їхньої класифікації, методи лікування та ін.

ПСИХОПАТОЛОГІЯ КУЛЬТУРНО-ФІЛОСОФСЬКА

5943287916 – Вихідним моментом у розвитку особистості ється «основна тривога» - несвідоме переживання ворожести світу до людини. З позиції впливу культури вона визначається пропонованими культурою суперечливими цінностями особливостями для інтенсивно розвиваючихся культур. Це призводить до внутрішніх конфліктів і втіленняється в тому, що людина не може вибрати щось певне і, більше, неспроможна бажати чогось певного. У результаті він «втікає» від дійсності в ілюзорні представлення, якими і керується у житті.

ПСИХОПАТОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА 217 894 798653217 – Одне з визначень загальної психопатології: дисципліна, що вивчає загальні закономірності розладів психічних, природу типових психопатологічних процесів, які можуть виникнути при різних захворюваннях тому мають загальне значення. Встановлення основних закономірностей психічних порушень

ній дозволяє розкрити їхню природу, походження та даль-  
ший розвиток, а також поглибити вивчення індивідуальних осо-  
бенностей патологічного процесу. Теоретичні узагальнення  
допомагають глибше проникнути в сутність окремого  
захворювання.

ня та хвороби конкретного індивіда.

**ПСИХОСЕКСУАЛЬНІСТЬ 219394851647** - будь-які почуття  
і спонукання, що виникли з джерела початкових сексу-  
альних потягів. Термін покликаний підкреслити нерозривну  
зв'язок сексуального та психічного життя.

**ПСИХОСЕМАНТИКА 591328 4948741** – область психоло-  
гії, що вивчає генезис, будову та функціонування індиві-  
дуальної системи значень, що опосередковує процеси сприйняття  
тия, мислення, пам'яті, прийняття рішень, та ін.

**ПСИХОСИНТЕЗ 85439679817** - автоматичний і неминучий  
ний процес набуття єдності та гармонізації психічної  
життя невротика як наслідок ефективної психоаналітично-  
ської терапії.

**ПСИХОСИНТЕЗ СЕНСОМОТОРНИЙ 51831946 2** –  
управління станом та свідомістю суб'єкта в процесі особливого  
діалогу сугестивного. Полягає у поетапному формуванні  
у нього цілісного образу моделюється дійсності по-  
засобом спеціальної послідовності тестових завдань,  
передбачають концентрацію уваги на відчуттях, пере-  
ваннях та уявленнях, що виникають при їх вирішенні. Псі-  
сенсомоторний хосинтез спрямований на інтеграцію активності  
систем сенсорних та рухової активності суб'єкта відповід-  
структурі та логіці конструйованого образу і моделю-  
ної дійсності.

**ПСИХОСОМАТИКА – 91 8943175948 482 – 1.** Напрямок  
психології (розділ психології медичної), що досліджує  
вплив психічних факторів на виникнення різних за-  
соматичних захворювань, на розвиток функціональних і органі-  
ських розладів.2. Те саме, що медицина психосоматична.

**ПСИХОТЕРАПІЯ 491 87 2196401489** - надання психоло-  
ної допомоги людям при різних психологічних за-  
труднощах – комплексне лікувальне вербальне та невербальне  
вплив на емоції, судження, самосвідомість людини при  
багатьох захворюваннях психічних, нервових і психосоматич-  
ських. Сукупність різноманітних психічних впливів,

спрямованих на усунення хворобливих відхилень і на вилічення. Загалом передбачає вплив на психіку, у тому числі на ставлення до самого себе, свого стану, до інших людей, до оточення та життя в цілому. Може проводитися у формах індивідуальної (наприклад, індивідуальне консультування) та груповий (ігри, дискусії та ін.).

**ПСИХОТЕРАПІЯ АВЕРСИВНА 917318549379482471** – форма психотерапії поведінкової, заснована на освіті зв'язки між небажаною поведінкою та суб'єктивно неприйнятним переживанням.

Найчастіше психотерапія аверсивна застосовується для зле-алкоголізму, тютюнопаління, сексуальних порушень (Тут, як правило, небажана поведінка демонструється у відеофільмах).

**ПСИХОТЕРАПІЯ ГРУПОВА 51876943971518** – використання закономірностей взаємодії міжособистісного групі для лікування та досягнення фізичного та психічного благополуччя людини.

**ПСИХОТЕРАПІЯ ДЕСЕНСИБІЛІЗАЦІЙНА**

**814514 48** (психотерапія систематичною десенсибілізацією) – форма психотерапії поведінкової, націлена на зниження емоційної сприйнятливості щодо деяких ситуацій.

**ПСИХОТЕРАПІЯ ІНТЕРАКТИВНА 4926785981** – метод психотерапії глибинної, умовою якого є досягнення учасниками змінених станів свідомості.

**ПСИХОТЕРАПІЯ КОГНІТИВНА 519 91671982** – метод психотерапії заснований на відпрацюванні оптимальних прийомів оці-

вання та самооцінювання. Як база методу виступає твердження, що пізнання є головною детермінантою появи деяких емоцій, вони ж – своєю чергою – визначають сенс цілісної поведінки.

**ПСИХОТЕРАПІЯ КОМУНІКАЦІЙНА**

**5182163971 894517** – метод психотерапії, заснований на оптимізації міжособистісних комунікацій. В силу цього метою терапії ставиться зміна правил, за якими будується комунікація в тих чи інших групах соціальних, для чого застосовується-

ються особливі прийоми – зі зняттям страху та усунення агресії;

для поліпшення вербальних та невербальних комунікацій; для усвідомлення внутрішніх та зовнішніх відносин. Як доповнення нижніх застосовуються такі психотерапевтичні прийоми, як інтенція парадоксальна, опис симптому, звільнення від тривоги, контакт тілесний та ін.

#### ПСИХОТЕРАПІЯ НАКОПЛЕННЯ ЖЕТОНІВ

54938148785 – форма психотерапії поведінкової, заснована на навченні оперантному. Полягає в тому, що прийнятне поведіння підкріплюється позитивно, а неприйнятне - заперечення-тельно, причому як засіб стимулювання виступають гроші або їхні заступники – «жетони». Цей метод спрямований насамперед

всього на покращення самоконтролю. Найбільший ефект досяється для пацієнтів зі зниженим інтелектом або психопатичними. ними порушеннями.

#### ПСИХОТЕРАПІЯ ПЕРЕЖИВАННЯ КАТАТИМНОГО

51839641 (психотерапія кататимного переживання образів) – форма психотерапії імагінативної, заснована на переробці образів-фантазій, що спливають у свідомості клієнта, який перебуває у гіпнотичному чи наркотичному стані. При застосування цього методу завдання терапевта - переконати клієнта в

те, що щодо його символів можливі інші операції.

Під час терапії створюється сценарій дій, які клієнт повинен здійснити на наступному сеансі щодо своїх образів. Весь терапевтичний цикл зазвичай продовжується 20-50 сеансів і проходить ряд стадій: діагностика проблем та конфліктів; едетичне опрацювання універсальних образів; опрацювання-ка особистісно значимих образів.

#### ПСИХОТЕРАПІЯ ПОВЕДЕНЧА 49758641 – під

цією назвою поєднуються різні підходи до психотерапії, спільними для яких є орієнтація на поведінку: 1) на корекцію поведінки, навіщо можуть застосовуватися достатньо різноманітні підходи та методики; 2) на корекцію різнооб-різних психологічних відхилень і порушень шляхом впливу на поведінку і через поведінку, у тому числі шляхом вироботи потрібних поведінкових навичок.

#### ПСИХОТЕРАПІЯ РАЦІОНАЛЬНА 89749314 – метод і

методики психотерапії, що використовують логічне переконання як основний засіб впливу на світ уявлень клієнтів

та.

**ПСИХОТЕРАПІЯ СОЦІАЛЬНА 59889467491** – антигуманна система методів на соціальне поведінка.

Ставить в один ряд злочинність, психічне захворювання та політичні виступи, інтерпретуючи їх як результат відкляний у психіці. Методи психотерапії в цьому випадку розглянемо ні як адекватні способи корекції всіх форм відхилень.

**ПСИХОТЕХНІКА 5917849574** – 1. Ранній етап розвитку психології праці та психології інженерної, головною проблемою якого була наукова організація праці. Гілка психології, вивчає проблеми практичної діяльності людей у конкретно-прикладному аспекті.

2. Узагальнено поняття психотехніки загалом стало ідентичним. але поняття психології прикладної і включає в себе змістня різних галузей психології праці (психологія інженерня, психологія промислова), психології військової, психології торгівлі, та ін.

3. У поширеному, пізнішому розумінні – техніка психологічна, тобто конкретний комплекс психологічних прийомів впливу, націлений на психокорекцію, усунення ня «психологічних неполадок» клієнтів, та ін.

**ПСИХОТОКСИКОЛОГІЯ 5987428154** – розділ психології медичної, що вивчає нейрохімічні механізми, проявлення та способи лікування психічних порушень, що викликаються

хімічними речовинами - психотоміметиками або галюциногенами (делізид, мескалін, псилоцибін та ін).

Такі речовини мають дуже виражену вибірккову ушкоджувальною активністю по відношенню до мозку, викликаючи вже

у вкрай нікчемних дозах (мільйонних частках грама) розладства психічні. При цьому виникають барвисті галюцинації, порушення пам'яті, уваги, розумових процесів, емоцій, з'являється марення поведінка, загальне психомоторне збудження та ін.

**ПСИХОФАРМАКОЛОГІЯ 49179 894 1 89719** – галузь психології - науково-практична дисципліна, що вивчає вплив на психіку засобів фармакологічних, серед яких особливе місце займають засоби психотропні, за допомогою ті-

стов психологічних та методик психофізіологічних (енцефалограм, потенціали викликані, міограма, реакція шкірно-гальванічна).

#### ПСИХОФАРМАКОЛОГІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА

518945671498 – розділ психофармакології, де вивчається вплив хімічних речовин на стани психічні та поведінка тварин – з метою дослідження механізмів впливу цих речовин та розробки нових засобів психотропних.

ПСИХОФІЗИКА 49151931748 – один із класичних розділів психології загальної. Присвячена вимірам відчуттів у залежно від величин подразників фізичних. Її специфіка – у тому, що різноманіття форм поведінки, що спостерігаються, і со-

стоянь психічних пояснюється насамперед відмінностями ви-фізичних ситуацій.

ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ 519 916 81 – область міждисциплінарних досліджень на стику психології та нейрофізіології. Вивчає психіку в єдності з її нейрофізіологічним субстратом - розглядає співвідношення мозку і психіки, роль біологічних факторів, у тому числі властивостей системи нервової, у ви-

виконанні діяльності психічної.

ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ВІКОВА 514987496148 – розділ психології, що вивчає процес дозрівання в онтогенезі мозкових механізмів діяльності психічної.

#### ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ДИФЕРЕНЦІЙНА

518317495964184 - напрям у психології, що досліджує індивідуальні психофізіологічні відмінності для людей.

#### ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ УРАЖЕНЬ ЛОКАЛЬНИХ

МОЗКУ ГОЛОВНОГО 54947 89141489 – розділ психофізіології, присвячений вивченню фізіологічних механізмів порушень функцій психічних вищих у хворих з ураженнями локальними мозку головного. Тут вивчаються фізіологічні механізми як синдромів нейропсихологічних в цілому, і порушень окремих функцій психічних.

#### ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ РЕЧИ ВНУТРІШНІЙ

514896310179 – розділ психології, що вивчає нейронні та фізіологічні механізми, за допомогою яких реалізується мова внутрішня. Її речедвигательна компонента забезпечує-

ся за рахунок зародкової артикуляції слів, що супроводжується мікро-

рухами або підвищенням тону органів мови - мови, губ, гортані.

ПУБЕРТАТНИЙ 51671891941 – що відноситься до віку полового дозрівання.

ШЛЯХ ЖИТТЄВИЙ 59879814951 – дуже широке загально-наукове поняття, що описує прогрес індивідуального розвитку. Часто використовується як синонім понять «час»

життя» та «цикл життєвий», але їх зміст по-різному.

П'ЯНСТВО 49819 491 89 (пияцтво побутове) – ситуаційно обумовлене зловживання алкоголем без появи при-  
знаків звикання.

\_Р\_

РОБОТА АНАЛІЗУ 9175184971 - психоаналітичний примим аналізу сновидінь, за допомогою якого відбувається перехід від явного змісту сну до думок, що лежать в його основі.

РОБОТА ЗНОВИ 5184981318142 – психічний

процес переробки, спотворення та заміщення несвідомих, прихованих думок сновидіння їх уривками чи натяками, котрі втілюються у формі явного змісту сновидіння. У

психоаналіз до трьох основних результатів роботи сновидіння відносяться: 1) згущення; 2) усунення; 3) перетворення думок на образи зорові.

РОБОТА ТЛУМАЧЕННЯ 518497181 – діяльність, забезпечуюча перехід від явного змісту сновидіння до кри-  
тому, розуміння справжнього змісту та значення сновидіння.

РОБОТОЗДАТНІСТЬ 109 481 5167819 – потенційна

здатність індивіда виконувати доцільну діяльність на заданому рівні ефективності протягом певного часу. Залежить від зовнішніх умов діяльності та психофізіологічних ресурсів індивіда. Можна виділити працеспособливість максимальну, оптимальну та знижену.

РІВНОВАГА 5498142 84917 – встановлення оптимального відповідності між процесами асиміляції та акомодатії при розвитку інтелектуальної дитини.

РОЗВИТОК 514328 814975168 –

1. Посилення, зміцнення.
2. Доведення до певної міри духовної, розумової зрілості, свідомості, культурності та ін.
3. Доведення до певної міри сили, потужності, здійснення; підняття рівня чогось.
4. Розгортання чогось у широких межах, з повною енергією.
5. Розширення, поширення, поглиблення змісту або застосування чогось.
6. Процес і результат переходу до нового, більш досконалого якісного стану, від простого – до складного, від низшого – до вищого.

РОЗВИТОК: СИТУАЦІЯ СОЦІАЛЬНА

51738489714 (соціальна ситуація розвитку) - система соціальних умов, що визначають психологічний розвиток людей.

РОЗВИТОК ГРУППОВИЙ: РІВЕНЬ

4985314871464 (рівень групового розвитку) – характеристика сформованості відносин міжособистісних, що виражається в групоутворенні.

РОЗВИТОК КОГНІТИВНИЙ 791498561 49189 – процес формування та розвитку сфери когнітивної, зокрема – восприйняття, уваги, уяви, пам'яті, мови, мислення.

РОЗВИТОК ПРЕНАТАЛЬНЕ 491798679481 – всередині-утробний розвиток плода, який зачіпає та розвиток психічне. У цей час розвиваються чутливість больова, тимпературна і сенсорна (зокрема, звукова), а також моторика. На останніх місяцях вагітності рецепція та моторика знаходяться фізіологічно та функціонально на достатньому рівні зрілості, щоб забезпечувати адекватний прийом екстероцептивної інформації та рухове реагування після рожання.

РОЗВИТОК ПСИХІЧНИЙ 949517398641 – закономірний зміна процесів психічних у часі, виражене в особистісних, якісних та структурних перетвореннях. Характерно незворотним характером змін, спрямованістю (здатністю до накопичення змін, «надбудову» нових змін над попередніми) та їх закономірним характером (наприклад, відтворюваністю однотипних змін у особин одного виду).

**РОЗВИТОК ПСИХІЧНИЙ: Затримка**

548319 217 49618 - парціальне (приватне) недорозвинення функцій психічних вищих, що може, на відміну від олігофренії, бути тимчасовим і компенсуватися при корекційних впливах у віці дитячому або підлітковому.

**РОЗВИТОК ПСИХІЧНИЙ/ОНТОГЕНЕЗ**

549 318594917 (розвиток психіки в онтогенезі) - процес еволюції ції способів взаємодії індивіда із зовнішнім середовищем у ході його онтогенетичного розвитку. Поява психіки пов'язується з формуванням – на певному етапі розвитку – здатності до активного переміщення в просторі, при якому поведінки задовольняються за допомогою активних рухів у зовнішньому середовищі, які повинні передувати пошуком потрібних предметів.

**РОЗВИТОК ПСИХІЧНИЙ: ВІДКЛОНЕННЯ**

5497283749814 – неадекватне формування психологічного досвіду, викликане сенсорними порушеннями (глухота, тугоухість, сліпота, слабобачення, тощо) або ураженнями системи нервової центральної (розумна відсталість, затримки розвитку психічного, порушення рухові, порушення мовні, та пр.). Виникають як результат перенесених дитиною шкідливих впливів (родова травма, тяжка інфекція).

**РОЗВИТОК ПСИХІЧНИЙ: ПЕРІОДИЗАЦІЯ**

547384197 89 - виділення в онтогенезі якісно своєрідних ступенів - стадій розвитку психічного.

**РОЗВИТОК ПСИХІЧНИЙ/ФІЛОГЕНЕЗ**

51769498132174 (розвиток психіки у філогенезі) - якісні зміни психіки, що відбуваються в рамках еволюційного розвитку живих істот, зумовлені ускладненням їх взаємодії із зовнішнім середовищем. Можуть відбуватися на біологічній чи суспільно-історичній основі. Свідомість як особливість психіки людини є продуктом суспільно-історичного розвитку людського суспільства, можливість існування якого обумовлена використанням та виготовленням знарядь праці, елементів мови, знань, норм поведінки.

**РОЗВИТОК РЕВОЛЮЦІЙНИЙ 541 84979814 – 1. Бист-**

роє і глибоке перетворення психіки та поведінки при переході людини з однієї вікової категорії в іншу.

2. Одне з ключових понять теорії, що стверджує залежність.

мість розвитку психіки та поведінки людей немає від генотипу, а від

впливів середовища, яке своїми впливами та впливами викликає докорінні зміни в психіці та поведінці суб'єкта, створюючи щось, що не було раніше навіть у зародку.

**РОЗВИТОК СЕКСУАЛЬНИЙ 51354858491 7** – поетапний процес формування розвиненої сексуальності, що починається з момент народження.

**РОЗВИТОК СИТУАЦІЙНЕ 51972139484** - швидке, не-досить стійка і потребує підкріплення зміна психіці та поведінці дитини, викликане впливом ситуаційних соціальних факторів.

**РОЗВИТОК РОЗУМОВНИЙ: РІВЕНЬ 49159 4975641** – сукупність знань, умінь і сформованих за їх усвоєні розумових дій; вільне оперування ними в процесах мислення, що забезпечують засвоєння у певному обсязі нових знань та умінь.

**РОЗВИТОК ЕВОЛЮЦІЙНИЙ 58439715 48** – повільне та досить стійка зміна в психіці та поведінці дитини в періоди розвитку вікового між його віковими кризами.

**Роздратування 518 491 824 4972** – 1. Здатність організмів реагувати на біологічно значущі зовнішні відрізки змінами, що можуть включати в себе широкий репертуар реакцій, починаючи з дифузних реакцій протоплазми у найпростіших і закінчуючи складними, високоспеціалізованими реакціями в людини.

2. Зміна фізіологічного стану цілісного організму, його органів, тканин чи клітин під впливом зовнішніх впливів, які називають подразниками. Мінімальна величина подразника, достатня появи такого зміни, називається порогом сприйняття. Подразливість відноситься до фундаментальних властивостей живих систем: її наявність - класичний критерій життя взагалі.

**РОЗДРІБНИК 748 561 798514** – будь-який матеріальний агент, зовнішній або внутрішній, усвідомлюваний або неусвідомлений

мий, що виступає як умова наступних змін стану організму; всякий фактор, що впливає на організм і здатний викликати якусь відповідну реакцію. Це поняття – ро-

по відношенню до понять стимулу і сигналу. За наявності фіксованого причинно-наслідкового зв'язку між даним событтям та наступними змінами у стані організму подразник виступає як стимул, а відповідне зраді-ня – як реакція.

Роздратувач ключової 589 31758174 - біологічно-скі значущі для тварин об'єкти живої та неживої природи.

**ВІДМІННІСТЬ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ**

519 317 48914 – досить стійкі особливості процесів психічних, якими кожна людина відрізняється від інших.

**РОЗРЯДКА** 97856479 89 (розрядка напруги) – процес та механізм відновлення психічної рівноваги, забезпечуючий зниження рівня внутрішньопсихічної напруженості через зовнішнє реагування. Може реалізуватися, наприклад, через сміх, плач, лайка, рухи, сновидіння, невротичні симптоми та ін.

**РАППОРТ** 594857914285481 – 1. Поняття, що характеризує позитивне ставлення та зв'язок між людьми, які встановлюються у близьких міжособистісних відносинах, а також у процесі полопроміжної взаємодії дослідника і випробуваного - врача та клієнта.

2. У вузькому значенні термін означає зв'язок, що встановлюється між гіпнотизером та гіпнотизованим у сеансі гіпнозу.

порт характерний високим ступенем вибіркової сприйнятливості як наслідком звуженої гіпнозом свідомості: сприйнятливості до навіювання гіпнотизера, переважно вербальним, та нечутливості до впливів з інших джерел.

**КАЯННЯ** 549841 – почуття провини, що виникає після вчинення провини або злочину.

**РОЗПОДІЛ** 4893175749648 (розподілення) –

філософське поняття, що означає процес, у якому властивості, сутність і «логіка» предмета стають надбанням суб'єкта, – процес набуття знань, умінь та навичок, які раніше були закладені, опредмечені у предметах матеріальної та духовної культури Завдяки цьому здібності розвиваються і наповнюються новим змістом: розподіл виступає як основне джерело їх формування та розвитку.

**РОСІЙНІСТЬ** 548317 548 – функціональне або органічне порушення здатності до зосередженої, цілеспрямованої діяльності. Іноді виникає при напруженій

розумовій роботі як результат односторонньої зосередженості.

РОЗЛАД 49871671984 – 1. Порушення ладу, порядки побудови чогось.

2. Заподіяння шкоди будь-чому; порушення порядку, нормального стану чогось.

3. Повний безлад через порушення ладу.

4. Несправний стан через шкоду, дезорганізацію, порушення порядку.

5. Захворювання, що порушує нормальне функціонування чогось.

РОЗЛАД ПСИХОСЕНСОРНИЙ 31758936194 –

порушення, пов'язані із появою ілюзорних образів. Виникають при патологічних процесах, що відбуваються в модально-специфічних зонах мозку головного. До розладів психосенсорним відносяться: фотопсії, поліморфопсії, зорові, слухові, нюхові та смакові обмани, парестезії, систематичні запаморочення, спотворення у сприйнятті частин власного тіла.

РОЗЛАД ПСИХОСОМАТИЧНИЙ 518916 –

порушення функцій внутрішніх органів та систем, поява та розвиток яких найбільшою мірою пов'язаний з нервово-психічними факторами, переживанням гострої або хронічної психологічної травми, специфічними особливостями емоційне реагування особистості.

РОЗМІСОК 319 368 894 178496 (розум і розум) – у філософсько-психологічній традиції – два типи роботи логічного мислення.

Розум, будучи одним з моментів руху думки до виконання, оперує в межах сформованого знання даними опита, впорядковуючи їх відповідно до твердо встановлених правил, що надає йому автомато-подібного характеру, якому притаманні жорстка визначеність, строгість розмежувань і стверджувальних, тенденція до спрощення та схематизації. Це дозволяє правильно класифікувати явища, наводити знання у систему.

Розум забезпечує успішну адаптацію індивіда до приємним пізнавальним ситуаціям, особливо при вирішенні утилітарних завдань. Обмеженість розуму - в негнучкості і категоричності, у нездатності вийти за межі аналізованого змісту. Коли розумова діяльність людини вичерпано-

ється операціями розуму, вона стає абстрактно-формальною.

Розум дає знання глибші та узагальнені. Схоплюючи єдність протилежностей, він дозволяє досягнути різні сторони об'єкта в їх відмінності, взаємопереходах і сутності цих характеристик. Він здатний аналізувати та узагальнювати як

дані чуттєвого досвіду, так і власні форми, готівка думки - і, долаючи їх односторонність, виробляти об'єкти діалектики світу. Вихід за межі готівкового знання та породження нових понять – основна відмінність розуму від розуму.

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ 5184718965849 –

1. Несвідоме

прагнення до раціонального обґрунтування та пояснення своїх ідей та поведінки, навіть коли вони ірраціональні. Приписування своїй поведінки неправильних, але зручних причин. 2. Один із механізмів захисних – форма захисту психологічної, характерна тим, що при її дії відбувається раціональне пояснення індивідом своїх бажань та дій, які насправді обумовлені ірраціональними потягами, неприйнятними особистісно чи соціально. Забезпечує маскування, приховування від свідомості істинних думок, почуттів та мотивів дій, і тим самим – формулювання більш прийнятних пояснень власної поведінки, забезпечення стану внутрішнього комфорту, пов'язаного з бажанням зберегти почуття власної гідності, самоповагу, запобігання переживанням вини чи сорому.

РЕАБІЛІТАЦІЯ 517894 594617 – у медицині – відновлення нормальної життєдіяльності та працездатності болячих або інвалідів, що досягається різними методами лікування та застосуванням інших спеціальних заходів.

РЕАБІЛІТАЦІЯ ПСИХІЧНА 594718 9142791 – сі-

стема медико-психологічних, педагогічних та соціальних заходів, спрямованих на відновлення, корекцію або компенсацію порушених функцій психічних станів, особистісного та соціально-трудового статусу хворих та інвалідів, а також осіб, які перенесли захворювання, які отримали травму

психічну в результаті різкої зміни соціальних відношень, умов життя та ін.

РЕАДАПТАЦІЯ СОЦІАЛЬНА 5748941979518 (соціоре-адаптація) - процес повторного включення індивіда в соціальний контекст і формування у нього компенсаторних соціальних

альних навичок після тяжкої хвороби, через яку були порушено колишні соціальні контакти. Включає в себе як реадаптацію трудову, і власне соціальну.

РЕАКТОЛОГІЯ 31748519 – напрямок до вітчизняної психології 20-х рр., яке трактувало її як «науку про поведінку» живих істот, у тому числі людини.

РЕАКЦІЯ 584197381 – у психології – будь-яка відповідь організму на зміну у зовнішньому або внутрішньому середовищі, від біохі-

мічної реакції окремої клітини до умовного рефлексу.

РЕАКЦІЯ ВРОДЖЕНА 59481942 – у біхевіоризмі ізучались за спостереженнями новонароджених дітей. Сюди вмикалися

чхання, ікання, смоктання, посмішка, плач, рухи тіла та кінчностей та ін.

РЕАКЦІЯ ВИБОРУ 54172814 – спеціальна дія, якому необхідний вибір одного з двох або декількох об'єктів за певними ознаками.

РЕАКЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНА 59489491 (реакція оперантна) – Особливі умовні реакції, що відрізняються від "класичних" Павловських. Явище обумовлення інструментального (оперантного) полягає в тому, що якщо підкріплюється деяке дію індивіда, воно фіксується і потім відтворюється з більшою легкістю та сталістю.

РЕАКЦІЯ ШКІРНО-ГАЛЬВАНІЧНА 5893754816

(шкірно-гальванічна реакція – КГР) – біоелектрична активність, що фіксується на поверхні шкіри і обумовлена діяльністю потових залоз, - показник електропровідності шкіри. Виступає компонентом реакцій емоційних організацій, пов'язаних з роботою системи нервової симпатичної. Може реєструватися з будь-якої ділянки шкіри, але зазвичай використовують-

ся пальці та кисті рук або підшви ніг. Служить для аналізу зістоянь людини, її емоційно-вольових та інтелектуальних процесів.

РЕАКЦІЯ НЕВІДРОБНА 5142109 – форми поведін-

ня, які спочатку не підлягають свідомому управлінню, – наприклад, вегетативні реакції. У цьому наслідки подобої реакції можуть усвідомлюватися, після чого сама реакція може ставитися під контроль свідомості.

РЕАКЦІЯ ЦИРКУЛЯРНА 51849614 – Наростаюче об'юдоспрямоване зараження емоційне. Зазвичай виявляється в скупченнях людей, зокрема в натовпі.

РЕАЛЬНІСТЬ 59879491 – деяке дійсно суще-явище; те, що є насправді; сама дій-ність.

РЕАЛЬНІСТЬ ПСИХІЧНА 5186974218 – особливий тип реальності, в межах якої різні сили, уявлення та фантазії відіграють роль дійсних факторів психічної життя.

РЕБЕФІНГ 3918452647 – методика психотерапії, орієнтована на самодослідження та духовну трансформацію при допомоги спеціальних дихальних вправ: стан зізнання змінене досягається за допомогою інтенсивного дихання та «відключення» свідомості за дією спеціальної музики.

Тут «відродження» має і прямий сенс, бо зміненому стан свідомості можливе повторне переживання моменту свого народження, і символічний – духовне воскресіння.

РЕВОЛЮЦІЯ КУЛЬТУРНА 7978851742849819169 – со-сукупність змін у духовному житті суспільства спрямованих на перевиховання людей. Коли на передній план висувається завдання створення так званої нової культури, заснованої на пропагується державою ідеології.

Різкий, стрибкоподібний перехід до іншого якісного со-стоянню суспільних і психічних процесів у галузі культури.

РЕВОЛЮЦІЯ СЕКСУАЛЬНА 5184961328 – процес та результат корінних змін у сексуальному житті суспільства, характерний суттєвим перетворенням сексуальних цін - ностей, орієнтації, норм, санкцій та відносин, звільняю-щих пригнічену сексуальність, що розкріпачують особистість і суспільство.

РЕГРЕС 32979481 – 1. Перехід від вищих форм раз-шиття до нижчих, рух назад, зміни до гіршого. Проти-сприйнятливий поняття - прогрес.

2. У біології - спрощення будови організмів в ході ево-

люції внаслідок пристосування до змінених умов су-  
існування.

РЕГРЕСІЯ 58442871324 - 1. Процес і результат якогось  
регрес. 2. У загальному плані – повернення лібідо до вже прой-  
деним стадіям психосексуального розвитку.

РЕГРЕСІЯ ПОВЕДІНКИ 59438139614 – форма захисту  
психологічної, один із універсальних механізмів захисних,  
що зумовлює специфічну форму відходу від дійсний-  
ності – тимчасовий перехід, повернення більш ранню стадію  
розвитку, до більш примітивних форм поведінки або мислення  
ня, на примітивний рівень розвитку психічного – як би  
відступ у той психологічний період, коли людина чув-  
був особливо захищеним. Поверненні до ранніх, свя-  
заним з дитинством типам поведінки; перехід на попередню-  
щі рівні розвитку психічного та актуалізація успішних то-  
гда способів реагування.

РЕГУЛЯТОР 31978548917 – пристрій чи механізм (так-  
ж у переносному значенні), за допомогою якого підтримується  
постійним, змінюється, прямує у бажаному напрямку  
певна величина, положення чи процес.

РЕГУЛЯТОР НЕСВІДОМИЙ 34141858496 – неосо-  
відомі регулятори виконання діяльності - операц-  
альні установки та стереотипи автоматизованого поведінки.  
ня, що забезпечують спрямований та стійкий характер її  
протікання. Лежать в основі регуляції автоматизованих та  
мимовільних дій (наприклад, процесу вирішення завдань) та  
обумовлюються образами неусвідомлено передбачених поді-  
тий і способів дії, що спираються на минулий досвід пові-  
ня у подібних ситуаціях. Можуть усвідомлюватись, якщо на шляху  
звичного автоматизованого поведінки зустрічається неочи-  
ще перешкода.

РЕДУКЦІОНІЗМ 317518384964 – у психології – усвідомлена-  
ема чи неусвідомлювана методологічна установка, направ-  
лена на зведення явищ одного порядку до явищ каче-  
іншого порядку: наприклад, психічного – до фізіологі-  
чного, біохімічного, біофізичного.

РЕДУКЦІОНІЗМ ФІЗІОЛОГІЧНИЙ 37854967491 –  
заснований на переконанні, що все психічне може бути і буде  
описано та пояснено з розвитком фізіології – «науки про мозок».

РЕЙТИНГ 31854149784 – термін, що означає суб'єкт-

ну оцінку деякого явища за заданою шкалою. За допомогою рейтингу проводиться первинна класифікація соціально-психологічних об'єктів за ступенем вираженості загального для них якості – оцінки експертні. У науках соціальних рейтинг-основа для побудови різноманітних шкал оцінок, зокрема ності при оцінці різних сторін діяльності трудової, популярності окремих осіб, престижності професій та ін.

РЕЙТИНГ-ШКАЛЮВАННЯ 814597319489 – метод побудови шкали для вимірювання відносин між досліджуваними об'єктами на основі оцінок експертних рейтингів.

РЕКАПІТУЛЯЦІЯ 384198088 017 – поняття, що використовується в біології для позначення повторення в індивідуальному розвитку ознак, властивих більш ранній стадії розвитку еволюційного, - короткого, стисненого в часі повторення в вінтогенез ознак філогенетичних (історичних) форм.

РЕКРУТМЕНТ 4981731849 – нерівномірне наростання суб'єктивно сприймається гучності при плавному наростанні ні інтенсивності звуку, пов'язане з порушеннями слуху, зокрема – з ураженням клітин кортієвого органу. В основі лежить процес залучення в реакцію у відповідь на подразник, досягла відомої сили, більшої кількості нейронів аналізовано-слухового, ніж у нормі.

РЕЛАКСАЦІЯ 54967184941 – довільне або невир-вільний стан спокою, розслабленості, пов'язаний з повним чи частковим м'язовим розслабленням. Виникає внаслідок зняття напруги, після сильних переживань чи фізичних зусиль: буває мимовільною (розслабленість при відході до сну) і довільною, що викликається шляхом прийняття спокійної пози, уявлення станів, зазвичай відповідних спокою, розслаблення м'язів, залучених до різних видів активності.

РЕЛАКСАЦІЯ НЕРВНО-М'язова 59179831749 – психотерапевтична методика, заснована на поперемінному нарузі та розслаблення різних м'язових груп – до досягнення стану релаксації. При цьому м'яз-ное розслаблення призводить до стану спокою, до зменшення нервової напруги чи больових відчуттів.

РЕЛАКСАЦІЯ ПРОГРЕСИВНА 59489798914 – метод психотерапії, який заснований на навчанні клієнтів вироб-вільно розслабляти ті м'язи, що виявляються напруженими в тривожних та емоціогенних ситуаціях.

РЕЛІГІЯ 548949189791 – специфічна форма світозору, утворена як результат насильницького витіснення несвідомих потягів та дії комплексу Едіпа. Релігія виконує три суттєві функції:

- 1) задовольняє допитливість - пояснює походження та розвиток світу;
- 2) применшує страх перед небезпеками та мінливістю життя, вселяє впевненість у доброму результаті, втішає в нещасті;
- 3) дає авторитетні розпорядження, заборони, обмеження, правила та поради для поведінки.

РЕЛІГІЯ: ЧОРТА ПСИХОЛОГІЧНА 51631831972 – сукупність типових психологічних характеристик релігії озних вірувань, до яких належать: священний характер, відсталість, нетерпимість та заборона на думку – з метою самозахисту.

РЕЛІГІЯ АВТОРИТАРНА 548591398 941 – один з типів теїстичної або нетеїстичної (світської) релігії, відлі- що вважається визнанням деякої вищої незримой сили, управ- ляючою долями і потребує послуху, шанування і покло- ня. Тут Бог – символ влади та сили, що панує над безсилими відчуженими людьми, які мають доступ до самих собі лише через посередництво Бога. Головна чеснота – послу- хання, найгірший гріх - непокора.

РЕЛІГІЯ ГУМАНІСТИЧНА 548 314718 48 – один з типів теїстичної чи нетеїстичної релігії, характерний ознака якої - обрання людини та її сили як центру, спорідненого усьому світу, осяганого думкою і любов'ю. Тут Бог – символ сил самої людини, образ найвищої людської самості. Головна чеснота у цій релігії – самореалізація, розвиток здібності любові до всіх живих істот і пере- живлення єдності з усім; переважний настрій – радість. Прикладом можуть бути ранній буддизм, даосизм, деякі напрямки.

ня в єврейській та християнській релігіях – особливо містицизм.

РЕМІНІСЦЕНЦІЯ 5174851458714 – у психології – більше повне та точне відтворення збереженого в пам'яті матеріалу порівняно з спочатку зображенням (завченим); відтворення – через деякий час після запам'ятовування того, що при безпосередньому сприйнятті було як би недо- ступно. Може спостерігатися при запам'ятовуванні різного

вербального та наочного матеріалу, а також при закріпленні Навичок сенсомоторних.

з великим обсягом логічно або предметно пов'язаного матеріалу, що надає на людину емоційний вплив.

Більш виражена у дитячому віці – особливо у віці дошкільному та шкільному молодшому.

**РЕПРЕСИВНІСТЬ СЕКСУАЛЬНА 31861484741** (репресія сексуальна) - поняття і концепція для пояснення політики та практики, спрямованих на придушення свободи сексуальності та використання примусової одноманітності форм сексуального життя, на соціальний контроль та покарання за несанкційовані форми поведінки сексуальної.

**РЕСПОНДЕНТ 584314489721** – учасник соціально-психологічного дослідження, що виступає в ролі опитуваного. Залежно від характеру дослідження постає як пацієнт, випробуваний, інформант, клієнт або просто співбесідник.

**РЕТРОСПЕКЦІЯ 49172846819** - уявне вибудовування в певний тимчасовий ряд подій життя.

**РЕФЕРЕНТНІСТЬ 51472859617** – відношення значущості, пов'язуючий суб'єкт з іншою людиною або групою осіб. У психології соціальної було встановлено, що людина у своїй діяльності та поведінці орієнтується не тільки на симпатії та антипатії до окремих людей, а й на колективні цілі, думки та цінності; співвідносить свої цілі, думки та оцінки з груповими. Це і названо референтністю.

**РЕФЛЕКС 54879198794** – реакція на збудження рецептури рів – опосередкована системою нервової закономірна відповідь реакція організму на подразник Обумовлена впливом деякого певного фактора зовнішньої або внутрішньої середовища на аналізатор. Виявляється у скороченні м'язів, виділенні секретів.

**РЕФЛЕКС БЕЗУМОВНИЙ 517519819417** (рефлекс вражdenний) – спадково закріплена стереотипна форма реагування на біологічно значущі впливи зовнішнього середовища або на зміни внутрішнього середовища організму. Рефлекс, завжди реалізований при дії на організм певних раздраєтників – на основі генетично обумовленого нервового зв'язку.

зи між органами сприйняття та органами виконавчими.

**РЕФЛЕКС ЗБОРОНЮВАЛЬНИЙ 518614987594** – реакція захисна організму – як рефлексу безумовного у відповідь руйнівні дії. Зазвичай супроводжується заперечення ними емоціями – страхом, гнівом та ін.

**РЕФЛЕКС ОРІЄНТУВАЛЬНИЙ 597814981318** – комплекс реакцій організму у відповідь на новизну подразника складна реакція тварин та людини на новизну стимулу. Його біологічний сенс - створення умов для кращого сприйняття подразника. Це досягається за рахунок появи комплексу соматичних, вегетативних реакцій та зміни рівня активування системи нервової центральної при загальному гальмуванні або порушення поточної діяльності організму.

**РЕФЛЕКС УМОВНИЙ 516318491 548** (рефлекс придбаний) – рефлекс, що утворюється при зближенні в часі будь-якого спочатку байдужого подразника з наступною дією подразника, що викликає безумовний рефлекс.

**РЕФЛЕКСОМОВНИЙ: ГЕНЕРАЛІЗАЦІЯ**

**517 84567149** – феномен, що виникає на початкових етапах вироботи рефлексу умовного, коли необхідна реакція викликається як підкріплюваним стимулом а й іншими, близькими до ньому. Нейрофізіологічний механізм генералізації рефлексу умовного – іррадіація процесу збудження. Показано, що генералізація супроводжується зміною електричної активності мозкових структур різного рівня.

**РЕФЛЕКСОМОВНИЙ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ**

**517 81494892** – процес, який полягає в тому, що після первинної генералізації реакції умовної у міру її повторення вона приурочується до строго певного сигналу і виконується лише необхідним способом. Нейрофізіологічний механізм цього полягає у локалізації активності у тих структурах мозку, що забезпечують цю реакцію.

**РЕФЛЕКСІЯ 516498 – 1.** Процес самопізнання суб'єктом внутрішніх психічних актів та станів.

спрямування уваги на діяльність власної душі, а також достатню зрілість суб'єкта.

манія – осмислення суб'єктом того, якими засобами та чому він справив те чи інше враження на партнера по загальному.

**РЕФЛЕКСІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА**

51891498714 - розуміння іншого шляхом роздумів за нього.  
РЕФЛЕКСОЛОГІЯ 5947969814 - природничо-наукове  
напрям у психології, що розвинувся в 1900-1930 рр..  
щественно у вітчизняній психології. Рефлексологія виходила  
з того, що немає жодного процесу думки, який не виражав-  
ся б об'єктивними проявами. У зв'язку з цим вивчалися всі  
рефлекси, що протікають за участю головного мозку.  
Рефлексологія прагнула використати для наукових висновків  
виключно об'єктивні методи аналізу зв'язку рефлексів з  
роздратуваннями, розглядаючи діяльність психічну у зв'язку  
з процесами нервовими, залучаючи до її пояснення матеріали  
фізіології діяльності нервової вищої, фізіологічні принципи. Усі  
прояви психічної діяльності розглядалися в контексті даних  
фізіології та неврології діяльності нервової вищої, що фактично  
приписувало їм статус процесів, лише супутніх актам поведінки.  
РЕЦЕПТОР 91849179849 – нервові освіти, службовці  
для перетворення світлової, механічної, хімічної, термічної  
ської енергії агентів середовища зовнішнього та внутрішнього в  
імпульси  
нервові.  
РЕЦЕПЦІЯ 51849781897 – трансформація енергії зовнішньо-  
го світу в процес нервового збудження, що поширюється,  
несучий центрам нервовим інформацію про дію відповід-  
ного подразника. Функція рецепції знаходиться під регу-  
люючим контролем з боку системи нервової центральної,  
реалізованим через еферентні волокна у складі сенсорних  
нервів.  
РЕЦИПІЄНТ 49171451867 – суб'єкт, який сприймає пе-  
ресоване йому повідомлення. Суб'єкт, що реагує на спільно-  
ня, називається респондент.  
МОВА 517 89471968 – історично, що склалася в ході мате-  
ріальної перетворюючої діяльності людей форма спілкування,  
опосередкована мовою, – за допомогою мовних конструкцій,  
створюваних з урахуванням певних правил.  
МОВА: ФУНКЦІЯ 5173184981 – особливості мови як дія-  
ності, усвідомлено або неусвідомлено використовувані індивідом  
для досягнення певних цілей. Виділяються: функція мови  
комунікативна, індикативна, предикативна семантична та  
емоційно-виразна.  
МОВА: ФУНКЦІЯ ІНДИКАТИВНА 51731981651 (указа-

мова мови) – використання мови для передачі іншої  
гид людям якогось повідомлення з метою явного або неявного  
указу-

ня на певний об'єкт.

МОВА: ФУНКЦІЯ КОМУНІКАТИВНА 57149819431 –

використання мови з метою передачі іншим людям якоїсь ін-  
формації чи спонукання їх до дій.

МОВА: ФУНКЦІЯ ПРЕДИКАТИВНА 5145861791 – вико-

ристування мовлення з метою висловлення власних суджень  
з якогось питання. Інша назва цієї функції – функція  
висловлювання.

МОВА: ФУНКЦІЯ СЕМАНТИЧНА 5143286741 – вико-

ристування мови з метою передачі сенсу, прихованого в думці  
та

відбиває сенсозначущі властивості предметів, явищ,  
дій та відносин між ними у зовнішньому світі.

МОВА: ФУНКЦІЯ ЕМОЦІЙНО-

ВИРАЗОВАЛЬНА 5189741 – використання мови з метою ви-

раження власного емоційного ставлення до якогось

об'єкту або ситуації, зокрема – з метою спонукання

до дій. Від ступеня виразності у мовленні емоцій

говорить і ступеня зараження слухачів залежить спонукання  
тельная ефективність промови.

МОВА АВТОНОМНА 51498421 – один із ранніх етапів

розвитку мови дитини, характерний тим, що слова чи склади,

відтворювані дітьми за зразком мови дорослих, суттєво

спотворюються – наприклад, з допомогою повторення. Мова

автономна сі-

туативна, невизначена і багатозначна, бо дитина ще має змістом  
поняття;

Формально вона не має флексій та інших ознак синтакті-  
чеських відносин.

МОВА ВНУТРІШНЯ 51849714 – різні види вико-

вання мови – вірніше, значень мовних – поза процесом реаль-  
ної комунікації;

що супроводжує процес мислення. В онтогенезі вона формує-

ється в процесі інтеріоризації зовнішньої мови. Її прояви

особливо явні в умовах підвищеного розумового напруження.

ня – при вирішенні різних завдань, уявному плануванні,

читанні текстів «про себе», при заучуванні та пригадуванні. на

плані внутрішньої мови виконується логічне впорядкування сприймається інформації, її включення до певної системи понять; проводиться самоінструктування; аналізуються свої дії та переживання.

МОВА ДАКТИЛЬНА 51498717 – мова, що відтворює слова за допомогою букв дактильних – певних конфігурацій. цій пальців та їх рухів. Застосовується у вітчизняній сурдопедагогіки як допоміжний мовний засіб при навчанні ні глухих словесної мови, а також у комунікації міжособистих глухих і в спілкуванні тих, хто чує з глухими.

МОВА ЖЕСТОВА 5584171849 - спосіб спілкування міжособистих осіб.

людей, позбавлених слуху, за допомогою системи жестів, характерною своєрідними лексичними та граматичними закономірностями.

МОВА МІМІКО-ЖЕСТОВА 59432161789 – засіб прощення глухих людей за допомогою жестів і міміки, які мають експресивний і характер.

МОВА ПИСЬМОВА 5988172949 – спілкування вербальне (словесне) у вигляді текстів письмових; мова, заснована на візуально сприйнятій стійкій фіксації мовних конструкцій, насамперед у вигляді письмового тексту.

МОВА УСНА 519 89471691 – спілкування вербальне (словесне) за допомогою мовних засобів, що сприймаються на слух. Характерна тим, що окремі компоненти мовного повідомлення породжуються та сприймаються послідовно.

МОВА УСНА: СПРИЙНЯТТЯ 317894947 – побудова моделі суб'єктивної осмисленого повідомлення на основі процесу слухання активного. Сприйняття сенсу у значній мірою залежить від індивідуально-особистісних особливостей слухача чи читаючого, передусім – від гнучкості мислення та спрямованості особистості.

МОВА ЕГОЦЕНТРИЧНА 5178941 – мова, звернена до самого собі, що регулює та контролює практичну діяльність дитини, - говоріння без спроб стати на крапку зору співрозмовника, що дитині характерно. Спостерігається у воз-

ростає три - п'ять років і до кінця віку дошкільного зникає. Виявляється в тому, що діти говорять вголос, ніби ні до кого

не звертаючись, зокрема ставлять запитання, не отримуючи відповіді на них і анітрохи тим не турбуючись. З віком прояви промови егоцентричної спадають і до шести - семи років зникають.

РІШЕННЯ 518548191 – у психології – формування мислительних операцій, що знижують вихідну невизначеність ситуації проблемної. У процесі вирішення виділяються стадії пошуку, прийняття та реалізації.

РІШЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНЕ 5498971314 – одне з можливих рішень якоїсь проблеми, так само правдоподібно, як інші рішення, причому воно заперечує справедливості можливого іншого рішення. За наявності кількох рішень альтернативних жодне не може вважатися цілком і закінчити. правильним.

РІШУЛЬНІСТЬ 498518498 – здатність самостійно-приймати відповідальні рішення і неухильно реалізовувати їх у діяльності. Особливо яскраво проявляється у складних ситуаціях, коли вчинок пов'язаний з відомим ризиком і необхідністю вибору з кількох альтернатив. Рішучість – це також здатність сміливо брати на себе відповідальність за ухвалені рішення, своєчасність дії, вміння швидко його виконувати чи затримувати.

РИГІДНІСТЬ 3198456197 – у психології – неготовність, утрудненість – до повної нездатності – у зміні наміченої суб'єктом програми діяльності в умовах, існують її перебудови згідно з новими ситуаційними вимогами. ням.

РИЗИК 849491 – ситуативна характеристика діяльності, яка полягає в невизначеності її результату і можливих неблагоприємні наслідки у разі неуспіху. У психології цьому терміну відповідають три основні взаємопов'язані значення.

1. Ризик як міра очікуваного неблагополуччя при неуспіху діяльності, що визначається поєднанням ймовірності неуспіху та ступеня несприятливих наслідків у разі.
2. Ризик як дія, виконання якої ставить під загрозу задоволення деякої досить важливої потреби, або а в певному відношенні загрожує суб'єкту втратою - програшем, травмою, шкодою.
3. Ризик як ситуація вибору між двома (або навіть більше) можливими варіантами дії, результат якого проблемати-

чений і пов'язаний з можливими несприятливими наслідками: менш привабливим, але більш надійним, і більш привабливим. ним, але менш надійним.

МАЛЮНОК ДИТЯЧИЙ 49189485 – продукт діяльності образотворчої дитини.

РИТМ 518498 – 1. Чергування деяких елементів, відходить з певною послідовністю, частотою та ін. 2.

Налагоджений хід чогось; розміреність протікання чого-або.

РИТМ РІЧНИЙ 51948131484 – біологічні ритми з періодичністю, близькою до одного року.

РИТУАЛ 498516714 – символічний вираз думок та почуттів за допомогою дії, спільної для багатьох і виразного загальні прагнення, основа яких лежить у загальних цінностях.

РОБОТИЗАЦІЯ 31721849 – у психологічному аспекті – використання інтелектуальних роботехнічних комплексів, функціональні особливості яких перебувають у досить гибком реагуванні на зміни у робочій зоні.

РОЛЬ 217 498 81495 – у психології соціальної – соціальна функція особистості; відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людей в залежності від їх статусу або позиції в об-суспільстві, в системі відносин міжособистісних.

Індивідуальне виконання ролі людиною має визнач-лінне «особистісне забарвлення», що залежить перш за все від його

знань та вміння перебувати в цій ролі; від її значущості для нього, від прагнення більше або менше відповідати очікуванню-ням оточуючих. Діапазон та кількість ролей визначаються різноманіттям груп соціальних, видів діяльності та відно-ній, до яких включено особу, та її потребами та інтересами. самі.

РОЛЬ ПОЛОВА 4891 4971 – диференціація діяльно-сти, статусів, прав та обов'язків індивідів залежно від їхньої статевої приналежності. Відносно стійкі форми поведінки, відповідні статевої приналежності інди-дов, - соціальна модель поведінки, що включає в себе очікування-ня та вимоги, що адресуються суспільством до людей чоловічого та жіночої статі біологічної.

РОЛЬ СОЦІАЛЬНА 817 81942 1 – її виконання – це здійснення сукупності дій, очікуваних оточенням соціальним. Роль соціальна у всій оформленості та визначеності, із запрограмованою системою дій і відношенням входить в особистість і стає її органічною частиною.

КЕРІВНИК 517 4894714 – особа, на яку офіційно покладені функції управління колективом та організованою його діяльністю. Несе юридичну відповідальність за функціонування групи (колективу) перед призначила (ізбрала, що затвердила) його інстанцією і має строго певними можливостями санкціонування – покарання та заохочення підлеглих для впливу на їх виробництво. ну (наукову, творчу та ін.) активність.

\_С\_

САДИЗМ 3194851649 – 1. Пристрасть до жорстокостей; насолодження, що зазнає заподіяння болю і страждання тваринам чи іншим людям. 2. Форма перверсії статевої, коли статеве задоволення досягається за умови заподіяння партнеру фізичних чи моральних страждань чи принижень партнеру.

САДОМАЗОХІЗМ 48918131 – поєднання садизму та мазохізму в одного індивіда, або те ж поєднання в людських відносинах. Статева поведінка, що включає в себе як елементів мазохістські та садистські емоційні переживання.

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ 319614719849 - прагнення людини століття до можливо більш повного виявлення та розвитку своїх особистісних можливостей.

САМОВНУВАННЯ 31849498714 (автосугестія) – процес і результат навіювання, спрямованого на самого себе, адресований самому собі, коли суб'єкт і об'єкт, що вселяє вплив, збігаються. Веде до підвищення рівня саморегуляції, що дозволяє суб'єкту викликати у себе ті чи інші відчуття, восприйняття, керувати процесами уваги, пам'яті, емоційними та соматичними реакціями.

САМОВИТАННЯ 319498154914 – свідомо дія-

ність, спрямована на можливо більш повну реалізацію себе як особистості, вироблення людиною у себе таких особистостей.

них якостей, які видаються бажаними. Базуючись на активізації механізмів саморегуляції, воно передбачає наявність ясно усвідомлених цілей, ідеалів, смислів особистісних. САМОКОНТРОЛЬ 48931894517 – усвідомлення та оцінка суб'єктивним власних дій, психічних процесів і станів. Його поява і розвиток визначається вимогами суспільства до поведінки людини.

наявність еталона та можливості отримання відомостей про контроль-діях і станах.

САМОСТІЛЮВАННЯ 319815419814 (метод самоспостереження) – стратегія отримання емпіричних психологічних даних при спостереженні людини за собою; спостереження за внутрішнім планом власного психічного життя, дозволяю-ще фіксувати її прояви – переживання, думки, почуття та ін. Виникає в ході спілкування з іншими, засвоєння соціального досвіду та засобів його осмислення.

САМОНАБЛЮДЕННЯ ФЕНОМЕНОЛОГІЧНЕ 5184951 514817 – метод інтроспективний, розроблений у гештальт-психології. Характерний орієнтацією на неупереджене опис психічних феноменів у їх безпосередності і цілостності – з позиції наївного випробуваного.

САМОВОЛОДАННЯ 548 49 18917 – здатність виконувати діяльність у дезорганізуючих її ситуаціях, що впливають на емоційну сферу. У ньому проявляється свідомо-вольова організація процесів психічних, що регулюють цю діяльність. Самовладання – показник емоційної та соціальної зрілості особистості.

САМОВИЗНАЧЕННЯ КОЛЕКТИВНЕ 518 49894 – особлива форма самовизначення особистості - вибіркове відношення до впливів конкретної групи, що виражається в прийнятті індивідом одних і відкидання інших групових впливів залежно від опосередуючих чинників – оцінок, переконань-ній, ідеалів, групових норм, цінностей та ін.

САМОСМИСЛЕННЯ 54931781949614 – осмислення власного стовного життя – активність особливого роду, спрямовану не просто усвідомлення провідних мотивів, а й у координацію всієї

особистості загалом.

**САМООЦІНКА 49181951749814** – оцінка особистістю самої себе, своїх можливостей, якостей та місця серед інших людей, – цінність, що приписується нею собі або окремим своїм якостям. Ставлячись до ядра особистості, вона – важливий регулятор поведіння. Від неї залежать взаємовідносини людини з навколишніми. Її критичність, вимогливість до себе, ставлення до успішного

хоча та невдач. Тим самим вона впливає на ефективність діяльності та подальший розвиток особистості. Як основного критерію оцінювання виступає система смислів особистісних індивіда.

**САМОПІЗНАННЯ 51841481949** – так само, як самооцінка та самосвідомість, має важливі відмінності від інтроспекції: 1) ці процеси куди складніші і триваліші, ніж звичайні акти інтроспекції; в них входять дані самоспостереження, але лише як первинний матеріал, що накопичується і піддається обробці; 2) відомості про себе людина отримує не тільки (часто – і не стільки) від самоспостереження, а й від зовнішніх джерел – об'єктивних результатів своїх дій, відносини інших людей. дій та ін.

**САМОРЕГУЛЯЦІЯ 89421721949** – доцільне функціонування живих систем різних рівнів організації та складності. Саморегуляція психічна - один з рівнів регулювання діяльності цих систем, що виражає специфіку реалізації психічних засобів відображення та моделювання насправді, у тому числі рефлексії. Вона реалізується в єдності своїх енергетичних, динамічних та змістовно-сміслових аспектів.

**САМОРЕГУЛЯЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНА 2174851961** – цілеспрямована зміна індивідом роботи різних психофізіологічних функцій, для чого потрібне формування спеціальних засобів контролю над діяльністю.

**САМОВДОСКОНАЛЕННЯ 318719 819** – починається у підлітковому віці, коли настає час формування «ідеального Я» – усвідомленого особистого ідеалу, зіставлення з яким часто викликає невдоволення собою і прагнення себе змінити. Відбувається вироблення такого ідеалу, співвіднесення з ним

своїєї мети, вчинків – «рух свідомості за вертикаллю» у просторі власних мотивів особистості; цей процес зі-  
проводжається особливими переживаннями щодо себе і сво-  
їх вчинків: докорами совісті, невдоволенням собою, оцін-  
ками та переоцінками себе.

**САМОСВІДОМЛЕННЯ 819497264188** – усвідомлене людини  
свого суспільного статусу та своїх життєво важливих потреб-  
ностей. Як вищий рівень розвитку свідомості - основа форми-  
вання розумової активності та самостійності особистості  
її судженнях та діях.

**САМОСТИМУЛЯЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА**

**5498144917** – ненасичуване прагнення тварини або людини  
здійснювати дії, що призводять до електричного роздратування –  
за допомогою вживлених електродів – нервових структур, що  
знаходяться в гіпоталамусі та середньому мозку. Роздратування  
цих структур викликає відчуття задоволення, блаженства, не  
пов'язане із дійсним станом організму.

**САМОСТІЙНІСТЬ 598641718948** – узагальнене  
властивість особистості, що з'являється в ініціативності,  
критично-  
адекватної самооцінки та почуття особистої відповідальності за  
свою діяльність та поведінку.

**САМІСТЬ 549817** – своєрідний центр несвідомого  
колективного, його архетип - центральний з архетипів, свого  
роду образ Бога у людині. Недосяжна інстанція у процесі  
індивідуації, шлях до якої у внутрішній мандрівці вічний.

**САМОТРАНСЦЕНДЕНЦІЯ 9148142** – «вихід за свої пре-  
діли» - до іншої людини або до сенсу. Один з моментів са-  
мотрансценденції - самоактуалізація.

**САМОЗТВЕРДЖЕННЯ 4894971** – прагнення індивіда до  
досягнення та підтримці певного суспільного стану  
тусу. Часто постає як домінуюча потреба. Може  
виявлятися як у реальних досягненнях у якійсь галузі, так і  
у відстоюванні своєї значущості перед іншими людьми шляхом  
одних словесних декларацій.

**САМОПОЧУТТЯ 614019217** – система суб'єктивних  
відчуттів, що свідчать про певний ступінь фізіологічно-  
ської та психологічної комфортності внутрішнього стану.

Містить як загальну якісну характеристику (добре  
або погане самопочуття), так і приватні переживання, по-різному

локалізовані (дискомфорт у частинах тіла, утруднення при виконанні дій, проблеми розуміння).

САНГВІНІК 48951484817 – суб'єкт, що володіє одним із чотирьох основних типів темпераменту (у класифікації Гіппократа). Людину сангвінічного темпераменту можна охарактеризувати.

ризувати як живого, рухливого, що швидко відгукується на навколишні події, порівняно легко і швидко переживаючого невдачі та неприємності. Він відзначений високою психічною активністю, енергійністю, працездатністю, швидкістю та жвавістю рухів, різноманітністю та багатством міміки, швидко-рим темпом промови. Прагне до частої зміни вражень, легко і швидко відгукується зовнішні події, товариський. Емоції – переважно позитивні – швидко виникають та швидко змінюються.

ЗВЕРХ-Я 4848948517 (ідеальне-Я; ідеал-Я; Я-ідеал; Супер-Его; супер-его; super-ego) – один із компонентів структури особи. Сфера особистості, що складається з комплексу совісті, моральних рис та норм поведінки, які контролюють дії Я і наказують йому моральні зразки наслідування та діяльності.

СВОБОДА 514894719 – 1. Незалежність, відсутність стиснень та обмежень, що сковують життя та діяльність якогось товариства чи його членів. 2. Взагалі – відсутність обмежень, сором в чомусь.

СВОБОДА СЕКСУАЛЬНА ЗАЛИШКОВА 51931891497

– обсяг сексуальної свободи, обмежений культурною та економічною структурою суспільства.

ЗВ'ЯЗОК 49871961914 –

1. Відношення взаємної залежності, обумовленості, спільності між чимось.
2. Тісне спілкування між будь-ким, чим-небудь.
3. Спілкування з будь-ким, чим-небудь і кошти, дозволяні зноситися, повідомлятися.

ЗВ'ЯЗОК ТИМЧАСОВИЙ 514819 31949817 – механізм, забезпечиваючий функціональний зв'язок між окремими структурами системи нервової при дії двох або більше подій актуального зовнішнього середовища, що існує тимчасово.

Однією з

Форми прояву тимчасового зв'язку є умовні рефлексії.

**ЗВ'ЯЗОК ЗВОРОТНИЙ 491 48 0164891** – поняття, що прийшло в психологію із кібернетики. Тракується як знакові спільно-ня, що виробляються об'єктом взаємодії у відповідь на воз-дії суб'єкта взаємодії, одержувані останнім та іс-користувані ним для коригування подальшої взаємодії з об'єктом.

**ЗГУЩЕННЯ 31951781949** – перший результат роботи знов-дія: стиск прихованого змісту сновидіння в порівнянні з його явним змістом. Отже, явний сон стає як би зі-кращим перекладом прихованого сну. Згушення - це процес про-розування нових одиниць сновидіння, характерний зміною елементів думок сновидіння та їх стисненням – зі збереженням то-чек зіткнення.

**ЗДВИГ РИЗИКОВИЙ 51471461941** (зсув до ризику) – вік-танення ризикованості рішень групових чи індивідуальних після проведення дискусії групової порівняно з першо-чальними рішеннями членів групи.

**СЕГРЕГАЦІЯ 81849149487** – поділ людей у суспільстві на категорії за ознакою відмінності соціальних статусів, потребу-не обмеження сфери життєдіяльності, при якому кон-такти між групами заборонені частково чи повністю. якийсь поділ закріплюється в нормах соціальних, стереотипах поведінкових, громадських інститутах, кодується та підкреслю-кивається символікою – відзнаками, одягом, табу, традиції-ями, ритуалами.

**СЕКС 519 916** - статеві відносини - сукупність психічно-ських реакцій, установок та вчинків, пов'язаних з проявом та задоволенням статевого потягу.

**СЕКС-ТЕРАПІЯ 819 91728** (сексцерапія) – інтенсивно роз-напрямок парної (подружньої), що видається в західних країнах психотерапії розладів сексуальних, біхевіористської орієнтації тації, - методика психотерапії, спрямована на лікування функції національних розладів сексуальних на базі поведінкового моделювання. У її рамках окремі симптоми розглядають-ються як приватні форми неправильної поведінки, яка можна скоригувати, як цілі ставиться і модифікація. ція самої поведінки сексуальної, і встановлення взаємопо-вання партнерів.

**СЕКС-ТЕРАПІЯ МАЙСТЕРСА-ДЖОНСОН 491319 817** –

первісний варіант секс-терапії. У ній постулюється, що сексуальні дисфункції залежать не від однієї людини, а від обох партнерів. Тому методика передбачає роботу тільки з парою та містить двох-трьохтижневий цикл занять. СЕКСОЛОГІЯ 51849731948 – міждисциплінарна галузь знання, що у широкому значенні слова вивчає закономірності половий диференціації, а більш вузькому – сексуальне поведінка і мотивацію. Наукова дисципліна про біологічні, психічні та соціальні аспекти статевої поведінки людей.

СЕКСОПАТОЛОГІЯ 51849131984 – розділ клінічний медицини, присвячений дослідженню розладів сексуальних та розроблення відповідних корекційних методів.

СЕКСУАЛЬНЕ 898414 – загалом, воно охоплює психоаналізі дуже багато і всебічно переходить межі загально-вживаного значення. Сюди відносяться всі прояви ніжних почуттів, та інші, з усілякими придушеннями та заміщеннями. Тому тут краще вживання терміна психосексуальність.

СЕКСУАЛЬНІСТЬ 489191798641 – це поняття вживанняється так само широко, як у звичайній мові слово любов. Сексуальність розглядається як єдина функція тварини організму, що виходить за межі індивіда і складає його зв'язок із родом.

СЕКСУАЛЬНІСТЬ: СТАДІЯГЕНІТАЛЬНА

5183174918 - стадія психосексуального розвитку, відповідна статевої зрілості, що настає в підлітковому віці. сексуальності, при якому статеві органи мають вирішальне значення отримання статевого задоволення.

СЕКСУАЛЬНІСТЬ: СТАДІЯ ДОГЕНІТАЛЬНА

4914984 – у ньому статевий потяг звернено не всередину людини, але в зовнішні об'єкти, і статеве задоволення досягається з допомогою цих об'єктів. Триває аж до статевої зрілості.

СЕКСУАЛЬНІСТЬ ІНФАНТИЛЬНА 51949813 (сексуальність догенітальна) - сексуальність дитячого віку, а також її елементи, які виявляються у дорослих.

СЕКСУАЛЬНІСТЬ ІНФАНТИЛЬНА: «ДЖЕРЕЛО»

51931849841714914 - джерела появи постійного сексуального порушення у період дитинства такі:

1) відтворення задоволення, пережитого у зв'язку з орга-

нічними процесами;

2) відповідне подразнення периферичних зон ерогенних;

3) потяг до підглядання, жорстокості та ін;

4) ерогенно значуща загальна подразливість шкіри (температурні подразнення);

5) різноманітні механічні струси тіла – заколисування, ігри, поїздки та ін;

6) робота мускулатури (боротьба, бійка та ін.);

7) інтенсивні афективні процеси – збудження від переляку, страх перед іспитом, напруга під час вирішення завдань тощо;

8) можливо, від сильних болючих відчуттів;

9) від розумової роботи та ін.

**СЕКСУАЛЬНІСТЬ ЛАТЕНТНА 5148489517** – період

прихованого сексуального життя - як правило, від п'яти до одиниці.

двадцяти років, – під час якого за рахунок подразнень від зон еро-

генних у душевному житті створюються особливі освіти реакційних

тивні – контрастні сили: сором, огида і мораль.

**СЕЛЕКТИВНІСТЬ 5184978421** – властивість сприйняття, характерне виборчим виділенням у полі сенсорному деякому стані.

рих окремих ознак. Більш виразно сприймається

об'єкт, на який спрямоване сприйняття, суб'єктивно сприймається як фігура, а всі інші об'єкти - як її тло. У

першу чергу виділяються ознаки поля сенсорного, володіючи-ють відносно більшою інтенсивністю, якісно від-

особисті від інших. При вирішенні суб'єктом деякої задачі з-ретельно сприймаються ті ознаки, що якимось відповід-

ють змісту завдання.

**СЕЛЕКТИВНІСТЬ: МЕХАНІЗМ 58432849** (механізм се-

лективності сприйняття) – сприйняття емоційно значущого,

але соціально забороненого матеріалу в умовах технічної за-

складності його пізнання може піддаватися значним флюктуації. Це стосується і порога усвідомлення, і сприйнятого змісту.

**СЕНСИБІЛІЗАЦІЯ 5184974** – підвищення чутливості

сти центрів нервових під впливом дії подразника. При

дії подразників сенсорних вона зазвичай маскується од-одночасно розвивається адаптацією сенсорної.

Співвідношення процесів сенсibilізації та адаптації можна оцінити паралельним виміром чутливості до роздратування жителю електричному та сенсорному.

**СЕНСИТИВНІСТЬ 5948317 (сензитивність)** – характерологічна особливість людини, що виявляється в підвищеній чутливості.

ності до подій, що відбуваються з ним; зазвичай супроводжується підвищеною тривожністю, страхом нових ситуацій, людей, різного роду випробувань та ін.

**СЕНСИТИВНІСТЬ ВІКОВА 51849593** – властиве певному віковому періоду оптимальне поєднання умов для розвитку певних психічних властивостей та процесів. Передчасне або запізнюване по відношенню до періоду сенситивності вікової навчання може виявитися не досить ефективним, що несприятливо позначається на розвитку психіки.

**СЕНСИТИЗАЦІЯ 57148514 (сенсibilізація)** – підвищено-ня аперцептивна сприйнятливості до об'єктів та подій, відповідним актуальним потребам та конфліктам.

**СЕНСОМОТОРИКА 51789491** – взаємокоординація сенсорів них та моторних компонент діяльності: отримання інформації сенсорної призводить до запуску деяких рухів, вони ж, у свою чергу, служать для регуляції, контролю чи корекції інформації сенсорної. Як основний сенсомоторний механізму виступає рефлексорне кільце.

**СЕНСУАЛІЗМ 5484951314** – у психології – вчення та методологічна позиція, характерні припущенням, що всі зміст-Життя психічного життя вичерпується чуттєвими впечат-нями, одержуваними в ході життєдіяльності суб'єкта по-знання.

**СЕРВІЛІЗМ 51451948** – вид мазохізму, при якому суб'єкт-ект відчуває статеве задоволення, коли відіграє роль із нижчим соціальним статусом – роль позбавленого всіх прав невільника, і навіть роль безсловесної тварини.

**СЕРІАЦІЯ 51 4981** – впорядкування предметів з якогось ознакою – розміром, кольором та ін.

**СИГНАЛ 319714** – процес чи явище (зовнішнє чи внут-реннє, усвідомлене або несвідоме), що несе повідомлення про якусь подію і орієнтуючу живу систему віднос-але цієї події. Відповідно до характеру аналізаторів та ін-

гих сприймаючих систем, виділяються оптичні сигнали, акустичні, тактильні, термічні, електромагнітні, хімічні, біоритмічні та ін.

СІМБІОЗ 519 918 491 – у біології – тривалий співмешканецтво організмів різних видів, зазвичай взаємно вигідне. У психології часто розуміється розширювально.

СІМБІОЗ ІНЦЕСТУАЛЬНИЙ 341 48 14 – явище та уронайглибшого зв'язку з матір'ю або з її еквівалентом (сем'ї, племенем), що характеризується певною невід'ємністю.

СИМБІОЗ ПСИХОЛОГІЧНИЙ 5148141 – спочатку виникає емоційно-сміслову єдність матері та дитини. денця, що є вихідним пунктом подальшого розвитку його свідомості та особистості. Поява психологічного симбіозу обумовлено фізіологічною спільністю матері та плода в розвитку пренатальному.

СИМБІОНТ 48142 – один із учасників симбіозу.

СИМВОЛ 519 48917 – образ, який є представником інших – зазвичай дуже різноманітних – образів, змістів та відносин.

СИМВОЛІКА 51431951 – форма мислення, психічний механізм, який забезпечує заміщення одних образів та емоційно забарвлених (лібідінозних) уявлень інгімі.

СИМЕТРІЯ 314819719841 – пропорційність, повне співвідношення вітність розташування частин цілого щодо якоїсь чині або центру; строга правильність розташування, розміщення чогось.

СИМЕТРІЯ БІЛАТЕРАЛЬНА 481519 – точне соотвітання між лівою та правою половинами тіла, кожна з яких – як би дзеркальне відображення іншої.

СИМПАТІЯ 718414 – стійке схвальне емоційне ставлення людини до інших людей, їх груп або соціальним явищам, що виявляється у привітності, доброзичливості, захопленні, що спонукає до спілкування, надання уваги, допомоги та ін.

СИМПТОМ 498721 – характерні прояви, ознаки психічних або органічних порушень і захворювань, свідні про зміну звичайного або нормального функціонування організму.

СИМПТОМ ІСТЕРІЧНИЙ 51721849 – сукупність ознак психічних і органічних порушень - ній/свідчать про захворювання на істерію.

СИМПТОМ НЕВРОТИЧНИЙ 517218498498 – по-різному міста дії та вчинки, що вказують на наявність психонев-  
троянд чи їх тенденцій, – характерні прояви, ознаки за-  
невротичного захворювання.

СИМПТОМ НЕВРОТИЧНИЙ: ОСВІТА

31851751421 – процес появи симптоматики патогенної, дія якого забезпечується механізмами, що перетворюють-  
ми приховані думки сновидіння у сновидіння явне.

СИМПТОМ ПСИХОГЕННИЙ 51489758 (симптом психі-  
чеський) – утворюються під тиском конфлікту психічного  
марні або навіть шкідливі акти, часто неприємні та муки-  
тільні для страждаючого ними і складові для нього предмет  
скарг.

СИМУЛЯЦІЯ 54891751849 – поведінка, спрямована на  
імітацію хвороби або її окремих симптомів з метою ввести в  
обман.

СИНДРОМ 51489451872 – група ознак, симптомів –  
певне поєднання ознак, симптомів якогось явища,  
об'єднаних єдиним механізмом виникнення. В силу загально-  
го механізму появи вони об'єднуються закономірним і ре-  
гулярним чином, характеризуючи певне болюче со-  
стояння організму. Термін вживається в патопсихології,  
означаючи певне поєднання ознак хвороби.

СИНДРОМ АБСТИНЕНТНИЙ 5148949716 (синдром аб-  
стиненції) - сукупність проявів, що виникають в результаті  
тате припинення прийому наркотиків.

СИНДРОМ АДАПТАЦІЙНИЙ 51871474891 (синдром  
адаптації) – сукупність адаптаційних реакцій організму  
людини та тварин загального захисного характеру. Виникає в  
відповідь на значні за силою та тривалістю несприятливі впливи –  
агресори.

СИНДРОМ АМНЕСТИЧНИЙ 91831751942 синдром  
Корсаковський.

СИНДРОМ АПАТИЧНИЙ 94831471981 – синдром псі-  
хопатологічний, характерний станами млявості, байдужості-  
чия до всього навколишнього, відсутністю спонукання до діяч-  
ності.

**СИНДРОМ АСТЕНІЧНИЙ 48981471449** – синдром психопатологічний, характерний станами загальної слабості, надмірної виснаженості, дратівливості. При цьому відбуваються порушення уваги та пам'яті.

**СИНДРОМ ГАЛЮЦИНАТОРНО-ПАРАНОЙЯЛЬНИЙ 51842131981** – синдром психопатологічний, характерний наявністю галюцинацій та марення, які починають детермінівати поведінку хворих. Може виникати при алкогольних психози, шизофренії та інших захворюваннях.

**СИНДРОМ ГЕРИ 5148131981** – термін, що означає складання, близьке до клінічного, характерне гіпертрофованої прихильністю дружини до чоловіка, коли вона буквально обожнює його. При цьому жінка прагне відігравати провідну роль в інтимних відносинах, а чоловікові не дозволяє виходити за рамки стереотипового образу "годувальника сім'ї".

**СИНДРОМ ДЕПРЕСИВНИЙ 49141831419** – синдром психопатологічний, характерний станами загальмованості діяльності психічної та зниженості афективних проявів. Його крайнім ступенем є депресивний ступор, коли повністю відсутні рухи та мова.

**СИНДРОМ ДІОГЕНУ 51981931691** – термін, що означає клінічний стан, характерний зневажливим відношенням самотніх людей похилого віку людей до побутових питань. Найчастіше виникає в активних раніше людей, орієнтованих насамперед працювати і мали соціальний успіх. Поступово, з відходом від звичної професійної та загальної діяльності, вони перестають дбати про свою зовнішність, житло, яке приходить у запустіння і перетворюється до складу старих та нікому не потрібних речей; не приділяють належного уваги правильного харчування, що може призвести до виснаження.

**СИНДРОМ ЕЛЬПЕНОРА 5148913194** (правильніше: синдром Ельпенора) – термін, що означає клінічний стан абстиненції, що виникає наступного дня після надмірного прийому алкоголю чи снодійних засобів. Характерний сплутано-

ністю свідомості, загальної дезорієнтацією та прагненням до безцільності.

ному ходіння.

**СИНДРОМ ІГНОРУВАННЯ 51891421819** – інтегральні порушення, які зазвичай виникають при ураженнях нижньої частки півкулі правого мозку головного, рідше - третинних відділів лобової частки, поясної звивини. Характерні невосприйняттям стимулів, розташованих у половині простору, протилежному порушенню – у лівій. При цьому хворі не тільки не сприймають стимули лівого поля зорового або звуку зліва, але й не користуються лівою рукою, читають лише пра-

ну половину тексту, не голять ліву частину особи.

**СИНДРОМ ІПОХОНДРИЧНИЙ 51842142814** – синдром психопатологічний, характерний надмірними необґрунтованими побоюваннями за своє здоров'я. Виникає при неврозах, зістояннях реактивних, психоза передстарчого і старечого.

**СИНДРОМ КА-ЦЕТ 41851431849814** – термін, що означає клінічний стан, спричинений екстремальними умовами концентраційного табору (втрата сім'ї, позбавлення волі та звичних занять, жорстка регламентованість поведінки, конфліктне спілкування та ін.). Цей стан характерний надмірним збудженням, надретельністю; домінують емоції страху, смутку та сорому; сні носять загрозливий і нав'язливо вторинний характер; виникають порушення в сімейній та професійного життя; з'являється схильність до самогубства. Перші явні ознаки такого стану можуть проявитися спуск кілька років після звільнення з табору і зберігатися протягом десятиліть.

**СИНДРОМ КАННЕРА 48951471449814** (синдром аутизму дитячого раннього) – його симптоматика включає:

- 1) відсутність або ослаблене прояв комплексу оживлення до людей та його наявність по відношенню до неживих предметів;
- 2) дефекти мови – мутизм, ехолоалії;
- 3) амбівалентність афекту з одночасним переживанням задоволення та страху;
- 4) схильність до ритуалізації поведінки чи стереотипним діям;

- 5) відсутність «контакту очей» у спілкуванні з близькими;
- 6) перверсії ігрових інтересів;
- 7) проблеми у розпізнанні небезпек;
- 8) підвищену агресивність та ін.

Ці дефіцитарні симптоми парадоксальним чином по-  
таються з незвичайно хорошим моторним розвитком, точною  
пам'яттю.

тю і високими досягненнями в деяких спеціальних галузях.  
стях – рахунок, танець, механічне конструювання та ін.

**СИНДРОМ КАТАТОНІЧНИЙ 51891481917** – синдром  
психопатологічний, характерний появою стану загально-  
го збудження (руховий занепокоєння, безглузді вчинки,  
безладна мова) і наступного за ним ступору (заціпеніння, вос-  
кова гнучкість).

**СИНДРОМ КОРСАКІВСЬКИЙ 48131951819** (синдром ам-  
нестичний) – синдром психопатологічний. Характерний роз-  
будовами запам'ятовування поточних подій за відносної  
безпеки спогадів про давні події та набуті  
навички. При цьому пропуски пам'яті можуть заповнюватися  
такими

подіями, які відбувалися чи могли статися раніше.

**СИНДРОМ МАНІАКАЛЬНИЙ 51431851414** – синдром  
психопатологічний, характерний станами підвищеного,  
ейфоричного настрою та активності, а також прискоренням  
мислення, аж до "стрибки" ідей. З'являються порушення це-  
спрямованої діяльності.

**СИНДРОМ МІДАСУ 548519714217** – термін, що означає  
клінічний стан жінки, пов'язаний зі зміною миро-  
відчуття після досягнення тридцятирічного віку – через  
все зростаючою і хронічною стає незадоволеність  
сексуальними відносинами з постійним партнером.

**СИНДРОМ НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНИЙ**

**514891594 4981** – стійкі поєднання порушень функцій  
психічних вищих при локальних ураженнях мозку головно-  
го. При поразці первинних полів виникають елементарні  
розлади функцій сенсорних та рухових. Залежно  
від локалізації ураження можуть виникати як порушення пер-  
вічні, пов'язані з порушенням фізіологічних функцій  
даної ділянки мозку, так і порушення вторинні, обумовлений-  
ні випаданням цієї ланки з більшої системи функціонування

ційної.

СИНДРОМ ВІДЧУЖЕННЯ 548 89171918 – для нього характерно почуття втрати емоційного зв'язку з іншими людьми, раніше значущими подіями чи власними переживаннями, хоча їхня реальність усвідомлюється.

СИНДРОМ ПАРАЛІТИЧНИЙ 514 841 4981 – синдром психопатологічний, характерний загальним недоумством, стійким підвищенням настрою, порушеннями критичності поведінки, глибоким розпадом особистості. Супроводжується прогресивним паралічем.

СИНДРОМ ПАРАНОЙЯЛЬНИЙ 518 481 4917 – синдром психопатологічний, варіант синдрому марення. Характерний наявністю систематизованого марення винаходу, переслідування, ревнощів.

СИНДРОМ ПАРАФРЕННИЙ 548 19 491749891 – синдром психопатологічний, варіант синдрому марення. наявністю систематизованого марення величі, марення воздеяння і марення переслідування, які часто виявляються в «космічному масштабі».

СИНДРОМ ПЕРСЕФОНИ 519 49879151948 – термін, означаючий клінічний стан надмірної емоційної прив'язаності, що виникла між матір'ю та дочкою, за якої їхнє розлучення веде до розвитку у обох схожих симптомів невротичні.

СИНДРОМ ПІГМАЛІОНУ 491819 418217 – помилка, понікаюча в процесі онтологізації. З гносеологічної позиції в будь-якій науці виробляється якась система уявлень про закономірності світу, але далі відбувається онтологізація цих уявлень: об'єкт оголошується тим, що про нього зараз думають. Можна говорити про реальний світ і світ наших представлень, теорій про нього – модельному світі. Тоді процес онтологізації описується як перетворення модельного світу на світ реальний.

СИНДРОМ ПСЕВДОПАРАЛІТИЧНИЙ

491418 498517 - синдром психопатологічний, характерний ейфоричним настроєм і безглуздим маренням величі. При цьому ознак прогресивного паралічу відсутні.

СИНДРОМ ПСИХОПАТОЛОГІЧНИЙ

517218 419 421 – стійкі поєднання порушень функцій психічних вищих, обумовлені різними болючими

процесами. На основі сукупності таких синдромів створюється певна клінічна картина різних захворювань психічних.

Прийнято виділяти такі найчастіші синдроми: апатичний, астеничний, галюцинаторно-паранояльний, депресивний, іпохондричний, кататонічний, Корсаковський (амнестичний), маніакальний, парафренний, паранояльний, паралітичний, псевдопаралітичний.

**СИНДРОМ ПУЕРТОРИКАНСЬКИЙ 498 491 817** – етноспецифічний термін, що означає синдромні прояви марення ревності, засновані на переконаності у невірності партнера. Супроводжується розвитком галюцинаторних уявлень та кататонії.

**СИНДРОМ РОЗПАДУ 491518491** – поєднання любові до мертвому, закорінілого нарцисизму і сімбіозно-інцестуального потягу, – основа особливо шкідливої та небезпечної

форми орієнтування, що спонукає руйнувати заради розрушення і ненавидіти заради ненависті.

**СИНДРОМ ЗРОСТАННЯ 491819 219** – поєднання любові до живого, любові до людини та до незалежності – основа орієнтування на рух у напрямі життя, добра та розвитку.

**СИНЕРГІЯ 58149861941 (синергізм)** –

1. Варіант реакції

організму на комбінований вплив двох чи кількох лікарських засобів, характерне тим, що результуюча дія перевищує дію кожної компоненти окремо.

2. Варіант комбінованої спільної дії двох або не кількох агентів (діючих сил), характерний тим, що результуючий вплив перевищує вплив кожного агента окремо, - проявляється властивість системності взаємодії.

**СИНЕРГІЯ М'язова 51891741981** – координація рухових процесів (ходьба, міміка). За високого ступеня стандартизації вони зберігають орієнтацію на досяганий результат руху.

**СИНЕСТЕЗІЯ 518481514419** – явище, яке полягає в тому, що якийсь подразник, діючи відповідний орган почуттів, крім волі суб'єкта викликає не тільки відчуття, специфічне для даного органу почуттів, але ще й додаткове

відчуття чи уявлення, характерне іншого органу почуттів.

СИНКРЕТИЗМ 54891758941 – у психології – особливість мислення і сприйняття – нерозчленованість функцій психічного ських на ранніх етапах розвитку дитини (у віці ранньому та дошкільному).

СИНТЕЗ 58949131948 – розумова операція – включений-ний в акти взаємодії організму з середовищем процес практичного або уявного возз'єднання цілого з частин або спів'єднання різних елементів, сторін об'єкта на єдине ціле. Є необхідний етап пізнання.

Синтез нерозривно пов'язаний із аналізом, вони взаємодоповнюють

один одного. Як властиві людям розумові операції, синтез та аналіз історично формуються в ході їх матеріально-перетворюючої діяльності.

СИНТЕЗ АФЕРЕНТНИЙ 5489172194 – синтез матеріалу (закарбованого в пам'яті), мотивації, інформації про середовище та

пускового стимулу з метою прийняття рішення. Тут пам'ять трактується як сукупність взаємопов'язаних систем функціональних різних рівнів ієрархії, сформованих у ході еволюції та в індивідуальному життєвому досвіді, а мотивація – як конкретизація однієї з потреб організму.

зе аферентному завдяки мотивації актуалізуються всі системи. ми, діяльність яких коли-небудь призводила до задоволення даної потреби. Інформація про середовище допомагає досягти. ти необхідних у цій обстановці результатів.

рішення приймається в момент, коли деяка подія - стимул пусковий – дає перевагу одній із систем, вже вибраних під впливом мотивації та обстановки. Подібно до будь-якого системному процесу, синтез аферентний відбувається не в якій-то окремій структурі головного мозку, але залучає різні рівні мозку та системи нервової взагалі.

СИСТЕМА 598 217 48 – складний об'єкт – сукупність ка-якісно різних досить стійких елементів, взаємно пов'язаних складними та динамічними відносинами. Система як ціле не зводиться до «суми своїх частин», але виявляє системні властивості, якими не має жодна зі складових

частин системи. Вона підпорядковується особливим законам, які не зводяться

і не виведеним із законів функціонування окремих елементів чи приватних зв'язків, між ними.

СИСТЕМА ВЕСТИБУЛЯРНА 514 489 49 – структурно-функціональна система, призначена для сприйняття та аналізу просторової інформації. Її основою виступає система розпізнання напрямку сили тяжіння, що є вже у більшості безхребетних, в ході еволюції оформлена в

апарат напівкružних каналів, за рахунок якого в головний мозок надходить інформація про положення голови і тіла і про спрямування-

ні руху.

СИСТЕМА ІНДИКАЦІЇ 517518 49 491 – функціональна підструктура особи. Містить ті властивості, відносини і действа, в яких відображаються суспільні помисли та почуття реальних особистостей і які визначають їхню поведінку. Сюди відносяться гуманізм, колективізм, оптимізм та працьовитість. Усі компоненти системи індикації у своєму розвитку опираються на компоненти інших структур - систем регуляції, стимуляції та стабілізації – і за рахунок зв'язку зворотного надають на них вплив. Будучи вплетеними у загальну структуру особистості, вони не тільки виражають її ставлення до людей і праці, але і виступають як суб'єктивний фактор гармонійного розвитку особистості

ності – всіх чотирьох її систем.

СИСТЕМА НЕРВНА 518 491 894 497 – сукупність нервових утворень у хребетних тварин і людини, по-засобом яких реалізується сприйняття діючих на організм подразників, обробка що виникають при цьому імпульсів збудження, формування реакцій у відповідь.

СИСТЕМА НЕРВНА: ДИНАМІЧНІСТЬ

514 819 497 817 – властивість системи нервової, характерна легко-

стю виникнення збудження і гальмування в ході виробки рефлексів, умовних. Співвідношення між показниками динамічності збудження та гальмування визначається як баланс за динамічності.

СИСТЕМА НЕРВНА: ВЛАСТИВОСТІ 514 498 819 49 – по-ти для позначення динамічних, стійких особливостей

системи нервової, що впливають – за інших рівних умов – на індивідуальні психологічні особливості. Здебільшого вони генетично детерміновані і визначають індивідуальні відмінності в поведінці при реагуванні на дії середовища фізичної та соціальної.

**СИСТЕМА НЕРВНА: СИЛА 49189** – одне з основних властивостей системи нервової, що відображає межу працездатності

клітин кори головного мозку – їх здатність витримувати дуже сильне, або тривалий час, хоча і не сильне збудження, не переходячи у гальмівний стан (гальмування).

**СИСТЕМА НЕРВНА: ТИП 91849617491** (тип нервової системи; тип вищої нервової діяльності) – сукупність властивостей системи нервової, що складають фізіологічну основу індивідуального своєрідності діяльності людини і поведінки тварин.

**СИСТЕМА НЕРВНА ВЕГЕТАТИВНА 481 491 471 891** – структури системи нервової у вищих тварин і людини, робота яких забезпечує управління вегетативними, або розвивними, функціями організму (травленням, кровообігом, диханням, обміном речовин та енергії, виділенням) – за рахунок контролю за моторною та секреторною діяльністю внутрішніх органів. Обслуговує м'язи внутрішніх органів і жлези.

**СИСТЕМА НЕРВНА ПЕРИФЕРИЧНА**

**517489472841** - представлена аферентними (чутливими) нервами, що передають імпульси від рецепторів до системи нервової центральної, та еферентними (руховими) нервами, що передають імпульси від системи нервової центральної до скелетним м'язам.

**СИСТЕМА НЕРВОВА ЦЕНТРАЛЬНА 517 489 317 814**

(ЦНС – центральна нервова система) – складається з нервової тканини

мозку головного і спинного, основними елементами якої є нейрони і клітини гліальні. Послідня забезпечують збереження сталості внутрішнього середовища системи нервової та її трофіку.

системи нервової та її трофіку.

**СИСТЕМА ПЕРВИННА 481517 49** – особливі вихідні ме-

ханізми функціонування несвідомого, що діють у сновидіння та інших психічних процесах.

СИСТЕМА РЕГУЛЯЦІЇ 491 4871 – функціональна підструктура особистості. В основі її лежить сформований у ході життєвого шляху людини певний комплекс сенсорно-перцептивних механізмів та процесів зі зв'язком зворотним. забезпечує постійну взаємодію зовнішніх та внутрішніх причин і умов появи та розвитку діяльності психічно-ської, а також регулювання поведінки індивіда як свідомого суб'єкта пізнання, спілкування та праці.

СИСТЕМА СИГНАЛЬНА 518 481 49716 – якість, ви-ляюче тварини організми з живого світу, характерне поява ленням орієнтування на ознаки довкілля. Визначає способи регуляції поведінки живих істот у зовнішньому світі, властивості якого сприймаються головним мозком у вигляді сиг-налов.

СИСТЕМА СИГНАЛЬНА ДРУГА 514 519 84951 – спо-соб регуляції поведінки живих істот у зовнішньому світі, свій-ства якого сприймаються мозком у вигляді сигналів, пред-ставлених у знаковій системі мови.

СИСТЕМА СИГНАЛЬНА ПЕРША 518 491 719 849 1 – спосіб регуляції поведінки живих істот у зовнішньому світі, властивості якого сприймаються мозком у вигляді сигналів, безпосередньо уловлюваних органами почуттів як відчуття кольору, звуку, запаху та ін. При її відносному переважанні складається художній тип особистості.

СИСТЕМА СТАБІЛІЗАЦІЇ 51849 1 – функціональна підструктура особи. Її складають спрямованість, спосіб-ності, самостійність та характер.

СИСТЕМА СТИМУЛЯЦІЇ 819 91 918491 – функціо-ня підструктура особистості. Містить відносно стійкі психологічні освіти, що складаються вже в перші го-ди продуктивної діяльності людини як свідомого суб'єкта екта. До них відносяться темперамент, інтелект, знання та відношення.

ня.

СИСТЕМА ТЕЙЛОРУ 518491 49 – система організації праці та управління виробництвом. У її основі лежить поділ праці та максимальна раціоналізація рухів. При її введенні на

підприємствах вперше було створено та впроваджено систему відрядної заробітної плати.

**СИСТЕМА «ЛЮДИНА – МАШИНА»: НАДІЙНІСТЬ**

219 31748491 (надійність системи «людина – машина») – довгостроковий показник працездатності технічних систем, актуально обслуговуються людьми, у всіляких умовах їх функціонування.

**СИСТЕМА ЕРРАТИЧНА 517 8149817** – складна мета-спрямована система, що включає:

1) людину чи групу людей; 2) пристрій технічний - засіб діяльності; 3) об'єкт діяльності; 4) середу, де знаходиться людина.

**СИТУАЦІЯ 516 21989714** – система зовнішніх по відношенню до суб'єкта умов, що спонукають і опосередковують його активність. До елементів ситуації можуть належати і стани самого суб'єкта в попередній момент часу, якщо вони обумовлюють його наступне поведінка. Повний опис ситуації передбачає виділення вимог, пред'явлених індивіду ззовні або вироблених ним самим, що виступають для нього як вихідні.

**СИТУАЦІЯ ПРИКОРДОННА 5183178191491** – ситуації існування індивідуального (буття особистого), в яких самосвідомість особистості загострюється і людина мимоволі познає себе.

**СИТУАЦІЯ ПРОБЛЕМНА 51481421951** – виникає при виконанні практичного або теоретичного завдання осознання того, що раніше засвоєних знань недостатньо, і появлення суб'єктивної потреби в нових знаннях, що реалізується в цілеспрямованій активності пізнавальної.

тральних понять навчання проблемного.

**СИТУАЦІЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНА 51841721918** – специфічна для кожного вікового періоду система відношень суб'єкта насправді соціальної, відображена в його переживаннях та реалізована ним у діяльності спільної з іншими людьми.

**СИТУАЦІЯ ТЕСТУВАННЯ: ХАРАКТЕРИСТИКА**

**РЕЛЕВАНТНА 514917214518** (релевантні характеристики ситуації психологічного тестування) - характеристики ситуації тестування, від яких безпосередньо залежать його результати. Включають сприйняття випробуваними ситуації

тестування, цілей та завдань тестування, особистості експериментатора, його поведінки та ін.

СКАНУВАННЯ 54851721951 – послідовне рух-  
ня фокусу уваги по елементах поля зорового при осмо-  
ре зовнішнього світу.

СКЛОННІСТЬ 59842842917 – виборча спрямована  
ність індивіда на певну діяльність, що спонукає нею займатися. Її  
основа - глибока стійка потреба індивіда в якійсь діяльності,  
прагнення вдосконалювати вміння та навички, пов'язані з цією  
діяльністю. Поява

схильності зазвичай є передумовою розвитку соответ-  
ственных здібностей, хоча бувають випадки розбіжності  
схильності та здібностей.

СКОПТОФІЛІЯ 54851781949 – любов до споглядання. Вона  
вперше з'являється, коли дитина бажає проникнути до спальні  
батьків, щоб отримати задоволення від спостереження за  
несвідомо забороненим об'єктом та поведінкою.

СКРЕЩЕННЯ ПОХОДІВ 5198198941 – термін, означа-  
процес і результат переходу задоволення від власне-  
го статевого органу на задоволення під час розгляду – у його ак-  
тивній та пасивній формах.

СЛІПОГЛУХОНЕМОТА 514814 519614 – вроджена або  
набута втрата зорової та слухової функцій і – як  
слідство - порушення мови (німота).

СКЛАДНІСТЬ 489 517 498 814 – 1. Складеність з не-  
скільки частин; різноманітність за складом вхідних частин і  
зв'язків між ними. 2. Проблема, запутаність. Протилеж-  
ное поняття - простота.

СКЛАДНІСТЬ КОГНІТИВНА 514817 219 – психологи-  
ня характеристика сфери когнітивної. Відображає ступінь ка-  
тегоріальної розчленованості, диференційованості свідомості  
індивіда, яка сприяє вибірковому сортуванню  
читань про дійсність, що опосередковує його діяльність.

Визначається кількістю підстав класифікації, якими  
свідомо чи неусвідомлено користується суб'єкт при дифферен-  
ції об'єктів деякої змістовної області.

СЛУЖБА ПСИХОЛОГІЧНА 519317 81949 – особливі  
підрозділи у структурі підприємств та організацій – система  
психологічного супроводу діяльності різних соціальних інститутів.

Система практичного використання психології для вирішення комплексних завдань експертизи, діагностики та консультації психологічної у сферах виробництва, транспорту, народної освіти, медицини, культури, спорту, охорони правопорядку та ін.

СЛУХ 54891731949 – здатність сприймати звуки та кричентуватися за ними у зовнішньому середовищі за допомогою аналізатора слухового.

СЛУХ: ПОРУШЕННЯ 51989519491 – відповідно ступені порушення (ослаблення) слуху люди поділяються на три групи. пи:

- 1) глухі, або глухонімі - мають вроджені або набувають-тінні в ранньому дитинстві порушення слуху і не можуть опанувати мовленням без спеціального навчання;
- 2) пізно оглухлі, що втратили слух у віці дошкільному або шкільному і зберегли мову, сформовану до появи ня глухоти;
- 3) слабочуючі, або туговухі - мають часткову недостатність. точність слуху (зі зниженням до 75 дБ).

СЛУХ АБСОЛЮТНИЙ 581491 919817 – здатність точного визначення висоти звуків без співвіднесення їх з іншими звуками відомої висоти. Точність абсолютного слуху найбільша у середніх регістрах і найменша у крайніх. При слуху абсолютному пасивному правильно визначається висота чутного звуку, але звук не може відтворюватися голосом по заданою назвою ноти. При слуху абсолютному активному зву- ки можуть і називатися, і відтворюватися за назвою.

СЛУХ БІНАУРАЛЬНИЙ 518421519714 – сприйняття зву- ної інформації через обидва вуха. За рахунок відмінностей деяких характеристик звукових сигналів, що надходять на різні вуха, джерело звуку локалізується у просторі: звуковий образ зміщується у бік сильнішого або раніше прийшов звуку. Найбільша точність локалізації досягається при інтен- сивності сигналів, на 70-100 дБ вище порога чутності.

засобом слуху бинаурального будується картина світу звукова.

СЛУХ МУЗИЧНИЙ 49871481949 – здатність розрізнятися. чати музичні звуки, сприймати, переживати та розуміти зміст музичних творів та відтворювати їх.

Складна багатоскладова система, що виконує пізнавальну та творчу функції. Багатокомпонентність музично-слуховий системи обумовлена складом музичних звуків, складністю будови, структури та змісту музичних творів, різноманіттям засобів художньої виразності.

**СЛУХ ФОНЕМАТИЧНИЙ 517819317214** – здатність людини до розпізнавання мовних звуків, представлених тлімами цієї мови. Формування слуху фонематичного про-виходить у дітей при сприйнятті мовлення усного оточуючих людей

і – одночасно – при власному промовлянні слів соот-ветственно сприйманим зразкам.

**СЛУХИ 54852179149** – специфічний вид комунікації міжособистісної, в ході якої сюжет, певною мірою от-той, хто дає деякі реальні або вигадані події, стає надбанням великої дифузної аудиторії.

**СЛУХАННЯ АКТИВНЕ 598481419317** – процес слуха-ня, характерний навмисно підвищеною активністю сприйнят-ня та суб'єктивної участі індивіда в ситуації спілкування.

Включає:

- 1) сприйняття усного мовного повідомлення – на сенсорному рівні;
- 2) вичленування сигнальних звуків у складі слів та їх пізнання-ня – на перцептивному рівні;
- 3) встановлення сенсу пропозиції та всього повідомлення в ці-брухт – на когнітивному рівні. Сприйняття сенсу під час слухання активному значно залежить від індивідуально-особистісних особливостей слухача, насамперед – від гнучкості мислення. ня та спрямованості особистості.

**СЛУХАННЯ ДИХОТИЧНЕ 518314489514** – метод, використовується при дослідженні пам'яті ехоїчної, виборець-ності уваги, асиметрії міжпівкульного мозку головного. Полягає у розпізнанні випробуваним слуховий інформації, що надходить через навушники двома незалежними каналами – на ліве та праве вухо.

**ЗМІШЕННЯ 5485249801431948 (зсув)** – другий результат роботи сновидіння - спотворення прихованого змісту сновидіння-ня шляхом переміщення акцентів з головного на другорядне, незначне чи байдуже. Головний засіб спотворення

сновидіння.

СМЫСЛ 48951431984 – за умов діяльності колективної вперше з'являються операції, не спрямовані прямо на предмет потреби – біологічний мотив, але на якийсь проміжний результат, в рамках індивідуальної діяльності що стає самостійною метою. Для суб'єкта мета діяльності відокремлюється від її мотиву, і в діяльності виділяється – як її нова одиниця – дія. Це супроводжується переживанням сенсу дії, бо щоб зробити дію, що веде до проміжного результату, треба зрозуміти зв'язок цього з мотивом – відкрити собі сенс дії.

ЗДОРОВИЙ ДУМ 51831721428 – сукупність загальноприйнятих, часто неусвідомлених способів пояснення та оцінки явлень зовнішнього та внутрішнього світу. Підсумовує значні, необхідні

кожному у повсякденному житті фрагменти історично доступного досвіду. Поряд з інформацією про природу та суспільні відносинах, дуже значну роль у сенсі здоровому відіграють уявлення, що стосуються взаємодій міжособистісних.

ЗМІС ОСОБИСТИЙ 51481721959 – суб'єктивно відприйнята підвищена значимість предмета, дії або події, що опинилися у полі дії мотиву ведучого. Одна з основних утворюють свідомості, індивідуалізоване відбиток дійсного ставлення особистості до об'єктів, заради яких розгортається її діяльність, усвідомлюване як «значення – для – мене» засвоєваних безособових знань про світ, що включають

поняття, вміння, дії та вчинки, соціальні норми, ролі, ідеали та цінності.

ЗНОВИДЕННЯ 48131931781 – суб'єктивно пережиті уявлення, переважно зорової модальності, регуляції лярно виникають під час сну – переважно у фазі сну швидкого (парадоксального); психічний процес у періоді сну, що супроводжується зоровими образами.

ЗНОВИДЕННЯ: ВИТИСНЕННЯ 519317418914918 – («переоцінка психічних цінностей»), що відбувається під час сну своєрідний процес маскування істинного змісту знову-неправдивою яскравістю другорядних образів.

ЗНОВИДЕННЯ: ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРИЧИННА

51849131819 (причинна залежність у сновидінні) - або зовсім не виражається, або заміщається послідовністю у часі-

ні двох однаково довгих частин сновидіння. Часто це заміщення буває зворотним.

ЗНОВИДЕННЯ: ВИВЧЕННЯ 51821731919 – одне з найважливіших напрямів діяльності психоаналітичних досліджень. Найнадійніший шлях до дослідження глибинних психічних процесів.

ЗНОВИДЕННЯ: ІНВЕРСІЯ 54821721949 – процес та результат перестановки елементів сновидінь та його смислів. відносяться: «перевертання сенсу», заміна протилежності, зміни ситуацій, зміни порядку прямування тий, повна зміна елементів сновидіння.

ЗНОВИДЕННЯ: СПОКЛАДЕННЯ 54831721949 – процес та продукт зміни думок сновидіння під частковим впливом цензури сновидінь. Головний засіб його – усунення.

ЗНОВИДЕННЯ: ДЖЕРЕЛО 549214217 48 – ними можуть бути:

- 1) свіже та психічно свіже переживання, безпосередньо що передається в сновидінні;
- 2) кілька таких переживань, поєднаних сновидінням одне ціле;
- 3) одне або кілька найзначніших переживань, за що містяться в сновидінні одночасним, але байдужим переживанням;
- 4) внутрішнє значне переживання (враження, думка), яке потім постійно заміщається в сновидінні свіжим, але байдужим враженням.

ЗНОВИДЕННЯ: КАТЕГОРІЯ 549317 21918 (три категорії сновидіння) – щодо прихованого змісту сну для його явного змісту розрізняються такі категорії сновидінь:

- 1) сновидіння цілком осмислені, зрозумілі, - припускаючи без труднощів пояснення з позиції нормальної душевного життя;
- 2) сновидіння, пов'язані і ясні за змістом, але все-таки дивні, зміст яких не пов'язується з нашою душевною життям;
- 3) сновидіння, позбавлені сенсу і незрозумілі, - представляються безладними, сплутаними і безглуздими (більшість сновидінь).

ЗНОВИДЕННЯ: ДУМКА ПРИХОВАНА 51421721819 (латентні думки сновидіння) – власне, несвідоме спів-

тримання сновидіння, найсильніший елемент якого тягнення витіснені, що ховаються за спотвореними формами їх вирази.

ЗНОВИДЕННЯ: СИМВОЛІКА 59849131959 – система символів, спрямовану розкриття змісту сновидінь.

ЗНОВИДЕННЯ: СИМВОЛІКА ПРЕДМЕТНА

519317419514 – набір предметів, що зображуються в сновидіннях, невеликий. Сюди відносяться: людське тіло в цілому, батьки, діти, брати, сестри, народження, смерть, нагота та ін.

ЗНОВИДЕННЯ: ЗМІСТ прикрите

51857481917 – отриманий під час аналізу сновидіння матеріал, який характеризує справжній зміст сновидіння.

ЗНОВИДЕННЯ: ЗМІСТ ЯВНЕ 51947131989 –

образи сновидіння, що є під час сну, - сновидіння, як воно згадується, як запам'яталося.

ЗНОВИДЕННЯ: СХЕМАВИНИКНЕННЯ

59149851916 (схема виникнення сновидіння і психопатичських уявлень) - основна схема виникнення сновидінній і психопатичних уявлень одна: витіснення - ослаблення цензури – утворення компромісу.

спостерігаються явища згущення, зміщення та поверхневі асоціації.

ЗНОВИДЕННЯ: ТЛУМАЧЕННЯ 514148489 481 – один з найважливіших методів психоаналізу, що дозволяє пізнати глибокі сили особистості – переважно несвідомі – та пояснити справжні мотиви її поведінки.

ЗНОВИДЕННЯ: ЦЕНЗУРА 548 81431918 – механізм позову сновидіння, що реалізує перепустку, модифікацію та перегруповання матеріалу сновидіння.

ЗНОВИД ДИТЯЧЕ 519 814319 418 – сновидіння періода дитинства; їх загальна риса – виконання бажань, що виникли протягом дня і незадоволених.

ЗНОВИДЕННЯ ВИКОНАННЯ БАЖАНЬ

518 491319 89 – група сновидінь, що забезпечують галюцинаторне виконання бажань під час сну.

ЗНОВИДЕННЯ НЕСПЕЧЕНЕ 518 497319 28 – знову-дії, що дають пряме, неприкрите виконання невиконаних бажань неспання.

ЗНОВІВ ТЕЛЕПАТИЧНИЙ 519 48 919617514

(4 хв) – можливий різновид сновидінь, відмінний

ознака і головна характеристика яких - збіг знов-дії та події, можливо, обумовлене прийомом телепатич-ського послання.

**ЗНОВИВ ЗРУЧНИЙ 548948 514817** – які прагнуть усунути роздратування і продовжити сон - наприклад, спраглим сниться, ніби вони п'ють.

**СОВЕСТЬ 514 918 719 14** - здатність особистості самостійно-тельно формулювати власні моральні обов'язки та реалізувати моральний самоконтроль, вимагати від себе їх виконання та проводити самооцінку вчинених вчинків; один із висловів моральної самосвідомості особистості. Про-є і у формі раціонального усвідомлення морального зна-чення вчинених дій, і у формі емоційних пережи-вань – наприклад, докорів совісті.

**СУМІСНІСТЬ 549917 218** – людська здатність працювати спільно, успішно розв'язувати задачі, що вимагають узгод-ванності дій та гарного взаєморозуміння.

**СУМІСНІСТЬ ГРУПОВА 549 318497** – соціаль-но-психологічний показник згуртованості групи, відбиваю-щий можливість безконфліктного спілкування та узгодженості дій її членів за умов діяльності спільної.

**СУМІСНІСТЬ МІЖОСІБНА 549 319714** – взаємне прийняття партнерів зі спілкування та діяльності сов-місцевий, заснований на оптимальному поєднанні – подібність або взаємододатковості – орієнтації ціннісних установок соціальних, інтересів, мотивів, потреб, характерів, тем-перементів, темпу та ритму психофізіологічних реакцій та інших значимих для взаємодії міжособистісного індиві-дуально-психологічних характеристик Критерій сумісно-міжособистісної - висока безпосередня задоволена ність результатом і, головне, процесом взаємодії, коли кожен із партнерів опинився на висоті вимог іншого і не були потрібні спеціальні зусилля на встановлення взаєморозуміння. Сумісність міжособова зазвичай супроводжується появою взаємної симпатії, поваги, впевненості у сприятливому результаті майбутніх контактів.

**СУМІСНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНА**

**219 317 895 49** – людська здатність знаходити взаємопо-

німанія, налагоджувати ділові та особисті контакти, співпрацювати.

#### СУМІСНІСТЬ СЕКСУАЛЬНА

519 318 719 418 917 148 – відповідність поведінки сексуальної партнерів - результат інтеграції соціального, психологічного, соціально-психологічного та біологічного забезпечення взаємодії у сфері інтимних відносин. Соціальне забезпечення сумісності сексуальної визначається ступенем соціалізації сексуальності, рівнем загальної та сексуальної культури партнерів, засвоєнням сексуальних та суспільних норм, що проявляється у виробленні сексуальних установок, потребностей, у кінетиці та позах статевого акту, щодо оцінки своєї сексуальності. Психологічне забезпечення визначається наявністю у партнерів відповідності у впливі психічних факторів та особливостей особистісних на розвиток та прояви сексуальності.

СУКУПНІСТЬ ГЕНЕРАЛЬНА 548319 31748 – багатство суб'єктів, на яких поширюються результати ви-  
Протилежне поняття - вибірка.

ЗГОДА ГРУППОВА 548 491 49718 – єдність погляду до, що характеризує людей, об'єднаних у групу.

СВІДОМІСТЬ 548 917 818 (свідоме) – форма відображення об'єктивної дійсності у психіці людини – вища рівень відображення психічного та саморегуляції; тається властивим тільки людині як істоті суспільно-історичному. Характерно тим, що як опосередковує, проміжного чинника виступають елементи суспільно-історичної практики, що дозволяють будувати об'єктивні (про-ще прийняті) картини світу.

СВІДОМІСТЬ: ПАТОЛОГІЯ 548 498 719489131819 – порушення у діяльності свідомості, за яких образи зовнішнього світу будуються неадекватно, причому поведінка підлаштовується під цей спотворений образ. Серед таких виділяються: оглушення; аменція; онейроїд; затьмарення свідомості сутінкове; кома.

СВІДОМІСТЬ: СТАН 519 419 818 49 – психологія традиційно визнає два стани свідомості:

- 1) сон, що розглядається як період відпочинку;
- 2) неспання, або активний стан.

СВІДОМІСТЬ: СТАН ОНЕЙРОЇДНИЙ

519 491 819 194 (онейроїдний стан свідомості) - розлад-

ство свідомості, характерне поєднанням образів реального світу та фантастичних уявлень. Як його фізіологічної основи вказується гальмівний стан кори головного мозку, при якому і сильні, і слабкі роздратування викликають однакову реакцію, або навіть слабкі подразники призводять до більш сильної реакції, ніж сильні.

**СВІДОМІСТЬ НОРМАТИВНЕ 548 549 498 714** – сфера спів-знання, пов'язана з розумінням і усвідомленням, а також з прийняттям

тім існуючих у суспільстві норм і правил поведінки.

**СВІДОМІСТЬ ЗВИЧАЙНЕ 589 498 491 98** – сукупність уявлень, знань, установок та стереотипів, заснованих на безпосередньому повсякденному досвіді людей та домінуючих у соціальній спільності, якій вони належать. Відрізняється від свідомості, основу якого становлять наукові знання. Свідомості звичайному властиві помилки, що можуть перешкоджати науковому пізнанню світу, сприяючи збереженню вкорішених забобонів. Водночас фіксація багаторазово повторюваних зв'язків між речами та людьми – народна мудрості, характерна для свідомості повсякденного, дає можливість робити правильні висновки, що перевіряється практикою повсякденного життя.

**СВІДОМІСТЬ ПОЛІТИЧНА 518 419 317 819 498** – соціально-психологічні феномени, пов'язані з ставленням людини до громадських інституцій, насамперед – інститутам влади. До них відносяться як свідомі, так і не завжди усвідомлювані переваги якогось типу організації загального життя, розподілу відповідальності, установок по відношенню до різних систем соціальним, та ін.

**СВІДОМІСТЬ РЕЛІГІЙНЕ 519 817** – з позицій матеріалізму - фантастичне відображення людьми панівних над ними природних та соціальних сил в образах, уявленнях, ідеях, що співвідносяться з дією надприродних сил. Має як пізнавальні, так і емоційні коріння: страх перед незрозумілими силами природи, почуття безсилля перед хворобами, стихійними лихами, голодом та ін.

**СВІДОМІСТЬ ЕКСТРАВЕРТОВАНА 514819419 498**

(свідомість поверхнева) – у ньому усвідомлення зовнішнього світу та од-

Водночас світу внутрішнього змінюється протягом дня. Восприйняття подій значною мірою залежить від стану людини

століття - напружений він або розслаблений, не спить або напівдрімає.

Обробка інформації змінюється, часом дуже істотно, залежно від рівня неспання та готовності до сприйняття сигналів.

СОМАТИЧНИЙ 548 498 319517 – тілесний, що стосується до тіла: термін, застосовуваний для позначення різних явлень в організмі, пов'язаних з тілом, - на противагу психіке.

СОМАТОАГНОЗІЯ 519 419 819 49 – вид тактильної агнозії; проявляється в порушенні впізнавання частин власного тіла, у порушенні уявлення про схему тіла.

СОМАТОПСИХОЛОГІЯ 518 419819417 – у коло її проблем входить вивчення особистості, психологічних питань діагностики, лікування, експертизи хворих на різні захворювання, які не належать до неврологічних та психічних.

СОМНАМБУЛІЗМ 514819 498516 (лунатизм; сноходіння) - Форма складного, зовні як би цілеспрямованого, але неосознаної поведінки; відбувається при переході від сну до гіпнозоподібного стану.

СУМНІВ 819 498 21931 – 1. Невпевненість у істинності чогось; відсутність твердої віри в будь-кого, у що-небудь. 2. Труднощі, здивування при вирішенні деякого во-проса.

СУМНІВ ПАТОЛОГІЧНИЙ 518 219 31748 – неадекватні тяжко-тривожні переживання морально-етичного, іпохондричного та іншого змісту, невідповідні реальної і можливої неприємності або біді.

СОН 518 419 - періодичне функціональне психічне стан людини і тварин зі специфічними поведінськими проявами у сфері вегетативної та моторної, характерна значною знерухомленістю і відключеністю від сенсмітєвих впливів зовнішнього світу, - стан, в якому пропадає інтерес до зовнішнього світу. У людини у снах спостерігається

пригнічення усвідомлюваної психічної активності.

СОН: КАТЕГОРІЯ 548 498 14 (три категорії сну) – у відношення до виконання бажань розрізняються три категорії сну: 1) сні, що виявляють у незамаскованому вигляді такі бажання, які сплячий не намагався придушити, – дитячий тип сновидінь,

рідкісний у дорослих;

2) замасковані зображення пригнічених бажань – величезна більшість сновидінь;

3) сни, де те чи інше пригнічене бажання виступає відкрито або в трохи замаскованому вигляді.

СОН ШВИДКИЙ 518 918 498 – (сон БДГ – «зі швидкими рухами очей»; сон швидкохвильовий; радоксальний) одна з двох основних фаз сну, що чергуються.

Мають складну багаторівневу організацію, забезпечують розвиток специфічних активних процесів у мозку.

СІН ПОВІЛЬНИЙ 498 9 (сон повільнохвильовий; сон «повільний») – одна з двох основних фаз, що чергуються, сну.

Має складну багаторівневу організацію, яка забезпечує розвиток специфічних активних процесів у мозку. У фазі сну повільного спостерігаються тонічні (стійкі) зміни вегетативних та моторних показників: знижується тонус мускулатури, сповільнюється дихання, серцевий ритм.

СПОПЕРЕДЖЕННЯ 519817 48 – уподібнення емоційного стану суб'єкта станом іншого суб'єкта чи групи соціальної; при цьому в індивідуальній свідомості суб'єкта відображається відношення іншої людини (групи соціальної) до події, що відбуваються з ним (з нею).

СПІРНИЦТВО 519 48 31 – прагнення до змагання з іншими людьми; бажання здобути над ними верх, перевершити.

СПІВРОБІТНІСТЬ 318 419 48 – стосовно тестів означає, що оцінки, отримані за допомогою тесту, можна порівнювати незалежно від того, де, коли та ким вони отримані (Якщо тест застосовувався правильно).

Супровід неусвідомлюваного

548 219 49 (супровід неусвідомлюваного дій свідомих) – такі процеси просто супроводжують дії. Сюди входять рухи мимовільні, тонічні напруги, міміка і пантоміміка, і великий клас вегетативних реакцій, супроводжуючі дії та психічні стани.

ОПІР 518 498 47854818 – сила та процес, що виробляють витіснення і підтримують його за допомогою протидії переходу уявлень і симптомів з безсвідомого у свідомість. Опір – вірна ознака конфлікту і виходить з тих же вищих верств та систем психіки, котрі свого часу зробили витіснення. Опір може

бути тільки виразом Я, яке свого часу справило витіснення, а тепер хоче його зберегти.

#### ОПІР БЕЗСВІДОМОГО

548491698719 – процес, що відбувається після усунення супротивлення, що полягає в тому, що Я доводиться ще подолати силу нав'язливого відтворення – того тяжіння, яким несвідомі прообрази впливають на витіснений процес потягу.

Опір хворого на лікування

548 498 319 317 – сила, що перешкоджає усвідомленню забутих вос-

поминань, переведення їх з несвідомого до свідомого для встановлення асоціативних зв'язків спогадів несвідомостивних і свідомих. У процесі психоаналітичної терапії цей опір створює несвідоме протидія клієнта лікаря та одужання. Цей опір формується під впливом Я, що не бажає припинити витіснення, і сексуальних потягів, які не бажають відмовитися від замітника задоволення, поки що не відомо, чи дає реальний світ щось найкраще.

Опір тлумаченню знов

519 498 81 – опір витіснення, що виступає як при-  
знак цензури сновидіння.

СОСОЧОК СМАКОВОЇ 519 319 498 714 – структури, розсі-  
яні по поверхні язика і містять смакові бруньки.

СОРЕДОТОЧНІСТЬ 51849131914 – 1. Спрямованість  
в одне місце; зібраність в одному місці.

2. Спрямованість, напруженість, спрямованість на щось  
одне; сконцентрованість уваги.

СТАН 598 498 79849 – у найзагальнішому вигляді – харак-  
теристика будь-якої системи, що відображає її положення.  
тільки координатних об'єктів середовища.

бути внутрішньо і зовні спостерігається.

тивною функцією адаптації до зовнішньої ситуації та середовища.

ренне спостережуваний стан – це зафіксований свідомістю  
на певний момент часу інтегральне відчуття бла-  
гополуччя (неблагополуччя), комфорту (дискомфорту) у деяких  
підсистеми організму або всього організму в цілому. Зовні  
спостерігається стан-це ступінь благополуччя (неблагополу-  
ччя), комфорту (дискомфорту), що визначається за зовні читає-

ним ознаками.

СТАН ВИТИСНЕННЯ 518 498 21948 – своєрідний психічний стан, через який несвідомі думки не могли стати свідомими.

СТАН ГІПНОЇДНИЙ 548941498571 – особливий вид душевного стану, при якому виникають істеричні симптоми.

СТАН ДИСКОМФОРТНИЙ 319 498541589 – перенелокалізованих негативних емоцій, характерних неприємними відчуттями (головний біль) та несприятливими психофізіологічними зрушеннями.

СТАН нав'язливий 581 489 671 49 – невиробвільні, раптово з'являються у свідомості тяжкі думки, подання або спонукання до дії, що сприймаються як чужі, емоційно-неприємні. Можуть виявлятися у вигляді спогадів, сумнівів, потягів, зовнішніх дій. Часто пов'язані з хворобливими переживаннями примусу до їх твору.

СТАН ПРИКОРДОННИЙ 514 819 318 481 – загальний назва ряду різних слабких, стертих форм нервово-психічних розладів, що знаходяться поблизу умовного кордону між психічним здоров'ям та вираженою патологією.

СТАН ПСИХІЧНИЙ 518 491 318 498 194 – поняття, що використовується для умовного виділення в психіці індивіа і щодо статичного моменту – на відміну від поняття процесу психічного, що підкреслює динамічні моменти психіки і поняття властивості психічного, що вказує на стійкість проявів психіки, їх закріпленість і повторюємність у структурі особистості. Інтегральна характеристика системи діяльностей індивіа, що сигналізує про процеси їх реалізацій та їх взаємоузгодженості.

СТАН ПСИХОДЕЛИЧНИЙ 518 498 891 494 – зміни свідомості, що викликаються введенням в організм психоделиків.

СТАН РЕАКТИВНИЙ 548 219 3187148 – особливі состояння психічні - психогенії, в клінічній картині котрих відбивається зміст травми психічної.

СТАН ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ 548 491 89148514 – фонові активність системи нервової, в умовах якої реалізуються акти поведінкові. Є загальною, інтегральною ха-

рактеристикою роботи мозку, що означає загальний стан багатоства його структур.

ЗБЕРІГАННЯ 548 4986187142 – 1. фаза пам'яті, характеризуюча довготривале зберігання сприйнятої інформації в прихованому стані; процес у пам'яті – утримання в ній інформації.

2. Поняття, що використовується у системі генетичної психології Ж. Піаже для позначення інтелектуальної операції, пов'язаний з ною з інваріантністю, сталістю властивостей предметів зовнішній середовища.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ 549 4893175481 – процес та результат засвоєння та активного відтворення індивідом соціального досвіду, передусім – системи соціальних ролей. Реалізується в спілкуванні та діяльності – у сім'ї, дошкільних закладах, школі, у колективах трудових та інших.

СОЦІОБІОЛОГІЯ 514 987 894 91 – Визначається як наука про біологічні основи всіх форм соціальної поведінки. У уявленнях про природу людини йде набагато далі етології і доходить до твердження, що в основі всіх форм ведення соціального лежать уроджені структури, властиві людині так само, як і всім іншим тваринам. Намагається синтезувати дані, зібрані етологією та еволюційною теорією, збагаченими досягненнями генетики.

СОЦІОБІХЕВІОРИЗМ 481 491 497 81949 – особливо активно формувався в 60-ті рр. Новим по відношенню, до біхевіоризму виступає уявлення про те, що людина може оволодіти поведінкою не шляхом власних спроб і помилок, але спостереженням за досвідом інших і за підкріпленнями, супутними тим чи іншим поведінкою («научення через наближення», «навчання без проб»).

Ця важлива відмінність передбачає, що поведінка стає когнітивним – містить пізнавальну компоненту, в тому числа символічну. Цей механізм виявляється найважливішим у ході соціалізації, на його основі формуються способи поведінки. ня агресивного та кооперативного. Спостереження може не тільки-

до формувати нові форми поведінки, а й активізувати засвоєні, що раніше не виявлялися.

СОЦІОГЕНЕЗ 519 498 497 819 497 – у психології – проходіння, розвиток вищих функцій психічних, особистості, від-

носінь міжособистісних, обумовлені особливостями соціально-лізації в різних культурах та суспільно-економічних формаціях. Закономірності соціогенезу – предмет психології історичної, що вивчає психологічні особливості становлення пізнання, світосприйняття, ладу особистості, засвоєння звичаю-

ев і ритуалів у різні епохи, та інше, а також предмет етно-психології.

СОЦІОГЕНЕТИКА 548 214 49851498 – згідно з її концепціям, індивід – лише тимчасова оболонка безсмертних генів. Головне призначення життя індивіда - забезпечити збереження-

ність генів та передачу їх потомству.

і всі індивідуальні досягнення – лише засоби вирішення цієї завдання.

СОЦІОГРАМА 498 498817514 – графічний вираз математичної обробки результатів, одержуваних за допомогою тесту соціометричного при дослідженні відносин міжособистісних у групах малих. Соціограма дозволяє наочно уявити структуру відносин групи, зробити предположення про стиль лідерства, про міру організованості групи в цілому. При побудові соціограми використовуються такі поняття, як вибір, вибір взаємний, вибір очікуваний, відхилення, відхилення взаємне, відхилення очікуване.

СОЦІОДРАМА 518491318491 – метод дослідження та корекції соціальної, спрямований на дозвіл та усунення протиріч, напруженості та конфліктів з метою гармонізації відносин міжособистісних в різноманітних групах здорових людей. За ідеями та принципами організації соціодраму подібна до психодрами.

СОЦІОМАТРИЦЯ 51849171849 – спеціальна таблиця, де фіксуються результати соціометричного опитування. Застосовується як основа розрахунку індексів, побудови соціограм та графіків.

СОЦІОМЕТРИЯ 548917319819 (мікросоціологія) – наука про суспільство, психологічна теорія суспільства та одночасно – експериментальний метод, тест соціально-психологічний, що забезпечують вивчення та регуляцію відносин між людьми, що застосовуються для оцінки зв'язків міжособистісних емоцій-нальних у групі.

СОЦІОФОБІЯ 548314498714 – вид неврозу, характерний страхом публічності, страхом громадських виступів.

СПІЛКА СИМБІОТИЧНА 519492 498317 – розповсюдження ний вид співжиття людей, реалізований у двох формах: 1) пасивний - підпорядкування, мазохізм; 2) активної - панування, са-  
дизм.

СПЛОЧЕННІСТЬ 318491899174 (згуртованість групи, згуртованість колективу) - характеристика системи внутрішньорупових зв'язків, що показує ступінь збігів оцінок, установок і позицій групи щодо об'єктів, людей, ідеям, подіям та іншим, особливо значимим для групи в загалом.

СПЛОЧЕННІСТЬ ГРУПОВА 518472498519 – один з процесів динаміки груповий, що характеризує ступінь прихильності до групи її членів. Як її конкретні показники зазвичай розглядаються: 1) рівень взаємної симпатії у відно- міжособистісних: чим більша кількість членів групи подобаються один одному, тим вища її згуртованість; 2) ступінь при-  
привабливості (корисності) групи для її членів – чим більше кількість людей, задоволених своїм перебуванням у групі тих, для кого суб'єктивна цінність придбаних завдяки груп-  
пе переваг перевищує значущість зусиль, що витрачаються, – тим вище сила її тяжіння та згуртованість.

ЗДІБНІСТЬ 318471519891 – визначаються як такі індивідуально-психологічні особливості суб'єкта, які висловлюють його готовність до оволодіння деякими видами дія- ності та їх успішного виконання, є умовою їх  
успішного виконання. Під ними розуміється високий рівень інтеграції та генералізації психічних процесів, властивостей, від- носіння, дій та їх систем, що відповідають вимогам дія- ності. Включають у себе як окремі знання, вміння та навички, так і готовність до навчання новим способам та  
прийомам  
діяльності.

ЗДАТНІСТЬ: ПОХОДЖЕННЯ 518317219498 – одне з найскладніших питань: уроджені здібності, або вони формуються прижиттєво. «Вроджений», «природжений- ний» зазвичай розуміються в сенсі «отриманий від природи»,

«переданий у спадок»; але з наукової позиції це не строго, і краще термін «спадковий».

**ЗДІБНІСТЬ: РОЗВИТОК 5482172198949814** – дуже гостро стоїть проблема виявлення механізмів формування та розвитку здібностей. Насамперед – це дані про періоди сенситивне формування функцій.

**ЗДАТНІСТЬ ОБРАЗОВА 548916319498** – система вроджених та вироблених операційних якостей, що забезпечують успішну художню творчість.

**ЗДАТНІСТЬ МУЗИЧНА 598791319498** – індивідуально-психологічні особливості особистості, включаючи: 1) природну слухову чутливість, обумовлюючу аналіз природних, мовних чи музичних звуків; 2) що розвилось в праці та соціальному спілкуванні суб'єктивне відношення до мовних і музичних інтонацій, виражене у виді емоційної реакції. У своєму розвитку вони утворюють систему зі складними динамічними зв'язками між окремими здібностями.

**СПОСІБНІСТЬ СПЕЦІАЛЬНА 548314819491** – психологічні особливості індивіда, що забезпечують можливості успішного виконання певного виду діяльності – музичної, сценічної, літературної та ін. Розвиток способностей спеціальних спирається на відповідні задатки, – наприклад, слух музичний та пам'ять.

**ЗДІБНІСТЬ РОЗУМОВИКЛЮЧЕНЬ**

**519317218491** (здатність до висновків) – здатність, що дозволяє вирішувати завдання без попередніх пробних маніпуляцій. З'являється у вищих ссавців, переважно - у мавп і людини. Дозволяє вловлювати зв'язок між різними елементами ситуацій та виводити з неї правильне рішення шляхом висновків, не вдаючись до пробних дій. ям навмання.

**ПОРІВНЯННЯ 518 491319517** – одна з логічних операцій мислення. Завдання на порівняння предметів, зображень, поняття тий широко застосовуються в психологічних дослідженнях розвання мислення та його порушень. Аналізуються використовувані підстави для порівнянь, легкість переходу від одного з них до іншому та ін.

**ЗАСІБ ПОБУДУЮЧИЙ 548 21731949** – наркотик

або ліки, прийом яких збуджує, збільшує енергію та активність індивіда.

**ЗАСІБ ПСИХОТРОПНИЙ 519 498319471** – лікар-препарати – хімічні сполуки та природні продукти, що мають виборчу активність по відношенню до нормальної та порушеної діяльності психічної; їх дія-ство спрямоване на зміни в перебігу процесів психічного ських (процесів когнітивних, емоцій, поведінки).

**СТАДІЯ 514317318418** – період, ступінь у розвитку чого-або, при досягненні чогось.

**СТАДІЯ ПРЕГЕНІТАЛЬНА 49821731948** - рання ста-дія особливого роду організації дитячої сексуальності, яка характерна великою нестійкістю, появою садистських та анальних потягів, і навіть потягом до розгляду та пізнання.

**СТАНДАРТ 517318 419** – 1. Зразок, еталон, модель, прини-що маються за вихідні для порівняння з ними інших подібних об'єктів. 2. Щось шаблонне, трафаретне, що не містить у собі нічого творчого, оригінального, самобутнього.

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ 061489217218 298** – 1. Встановлення єдиних і вимог – стандартів.

2. У психодіагностиці розрізняються дві форми стандартиза-ції:

1) стандартизація та однаковість інструкцій, процедури про-слідування, матеріалів, способів реєстрації та іншого при застосування якогось тесту – у цьому сенсі всі тести стандарти-зовані;

2) стандартизація даних, отриманих за допомогою конкрет-ної методики, - співвіднесення їх зі спеціально розробленою і обґрунтованою шкалою оцінок.

**СТАНДАРТИЗОВАНІСТЬ 31481449871** – стосовно тестів тут розуміється те, що вони завжди і скрізь повинні при-змінюватися однаково, починаючи від ситуації та інструкції – і кон-чаю способами обчислення та інтерпретації отриманих показів. телів.

**СТАРІСТЬ 519 317 849 317** – заключний період життя ні, умовний початок якого пов'язаний з відходом від безпосеред-ної участі у продуктивному житті суспільства.

Хронологічне визначення кордону, що відокремлює старість від зрілості, не завжди виправдано через величезні відмінності ін-

дивідуальних у появі ознак старіння. Ці ознаки виражаються в поступовому зниженні функціональних можностей людського організму. Крім прогресуючого ослаблення здоров'я, занепаду фізичних сил старість характерна власне психологічними змінами - наприклад, інтелектуальним та емоційним «доглядом» у внутрішній світ, переживання, пов'язані з оцінкою та осмисленням прожитої життя.

Психологія ставить проблему створення умов для активної, повноцінного життя в похилому і похилому віці, необхідності підготовки людини до настання старості.

СТАТИКА 548471 489716 – стан спокою чи рівноваги.

Протилежне поняття – динаміка.

СТАТИСТИКА 548471319879 – 1. Наука, що вивчає та оброблює кількісні показники суспільного розвитку суспільства і різних суспільних явищ, їх співвідношення та зміни. 2. Кількісний облік масових явищ.

СТАТИСТИКА МАТЕМАТИЧНА 51931721848 – проматематика, заснована на теорії ймовірностей. Займається пошуком законів зміни та способів вимірювання випадкових величин, а також обґрунтуванням розрахункових методів над цими величинами. Описує закономірності, що характеризують взаємодію випадкових величин. Її методи широко застосовуються у психології виявлення «статистично значимих» зв'язків психічних і поведінкових явищ коїться з іншими чинниками, як їх причини чи сліdstва.

СТАТУС 54931781949 – у психології соціальної – становище суб'єкта в системі відносин міжособистісних, визначає його права, обов'язки та привілеї. У різних групах той самий індивід може мати різний статус. Істотні розбіжності у статусі, який набуває індивід у групах, різняться за рівнем розвитку групового, змістом діяльності та спілкування, нерідко стають причинами фрустрації, конфлікту та ін.

СТАТУС СОЦІОМЕТРИЧНИЙ 319517819499 – показтель соціально-психічних властивостей особистості як об'єкта ком-

мунікації в групі, що фіксує позицію і величину престижу людини у його спілкуванні з іншими.

СТЕНІЧНІСТЬ 54831454848 – характеристика високої ра-

ботоздатності індивіда, стійкості до різних перешкод, здатності до тривалої безперервної діяльності – навіть за позбавлення сну протягом кількох діб. Протилежність стеничності – астенія.

СТЕРЕОПСИС 548421319417 – суб'єктивне відчуття глибини простору при бінокулярному зір, обумовлений сітчастою горизонтальною диспаратністю. За інших рівних умов – чим більша диспаратність, тим більша видима глибина.

СТЕРЕОСКОП 54189218948 – оптичний пристрій, котре. Дозволяє незалежно пред'являти правому та лівому оку два диспаратні зображення одного і того ж предмета і тим самим створювати відчуття об'ємності зображення предмета.

СТЕРЕОТИП 54893131848 - щось, що повторюється в незмінному вигляді; шаблон дії, поведінки та ін., що застосовується без роздумів, рефлексії, навіть несвідомо. Характерна риса стереотипу – висока стійкість.

СТЕРЕОТИП ДИНАМІЧНИЙ 54931721848 – поняття, що відображає інтеграцію умовно-рефлекторних процесів у корі великих півкуль мозку головного, яка досягається при багаторазовому пред'явленні тих самих позитивних чи гальмівних подразників умовних, що йдуть з постійними інтервалами часу. Система рефлексів умовних, що утворюються у відповідь на систему подразників, що стійко повторюється умовних.

СТЕРЕОТИП СОЦІАЛЬНИЙ 21931721848 – щодо стійкий та спрощений образ об'єкта соціального – групи, людини, події, явища та іншого, що складається в умовах віях дефіциту інформації як результат узагальнення особистого досвіду і уявлень, прийнятих у суспільстві (нерідко уперед-тих).

СТЕРЕОТИП ЕТНІЧНИЙ 54852131948 – щодо стійкі уявлення про моральні, розумові та фізичні-ських якостях, властивих представникам різних спільностей етнічних. У змісті зазвичай зафіксовані оцінні думки про зазначені якості, але можуть міститися і припипня до дії щодо людей даної національності.

СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ 528517219314 – сприйняття, класифікація та оцінка об'єктів соціальних (подій) шляхом розповсюдження

мандрівки на нього характеристик якоїсь групи соціальної та іншого на основі певних уявлень – стереотипів соціальних. Як механізм взаєморозуміння – класифікація форм поведінки та інтерпретація їх причин шляхом віднесення до вже відомим або здається відомим явищам, категоріям, стереотипам соціальним.

Одна з найважливіших характеристик сприйняття міжгрупового та міжособистісного; відображає схематизованість і афективну забарвленість, властиву цій формі перцепції соціальної в цілому. З психологічної позиції представляє зібір процес приписування подібних характеристик всім членам якоїсь групи соціальної або спільності без достатнього освідомлення можливих відмінностей між ними.

**СТЕРЕОЕФЕКТ ПУЛЬФРІХУ 41981931941** – ілюзія зорова, характерна суб'єктивним відчуттям глибини при неоднаковій освітленості очей спостерігача. Зокрема, якщо одним оком дивитися на маятник, що плоско хитається через червоне скло, а іншим – через зелене, то траєкторія гойдання маятника сприйматиметься як еліптична. Причина ефекту криється у відмінності латентних періодів відчуттів, визваних впливом світла різної довжини хвилі.

**СТИЛЬ 819817319489** – спосіб здійснення, виконання чогось, характерний сукупністю своєрідних прийомів.

**СТИЛЬ КОГНІТИВНИЙ 54854231948** – 1. Щодо стійкі індивідуальні особливості процесів пізнавальних суб'єкта, що виражаються у використовуваних ним стратегіях

пізнавальних. 2. Сукупність приватних установок пізнавальних або видів контролю, що встановлюються набором спеціальних

ально підібраних тестів.

**СТИМУЛ 542 489198 174** – вплив, що зумовлює динаміку станів психічних індивіда (реакцію) і відносячи-що до неї як причина до слідства. У фізіології та психофізіології це поняття тотожне поняттю подразнення.

**СТИМУЛ: ГЕНЕРАЛІЗАЦІЯ 548317 819499** – придбає-ня багатьма стимулами, які спочатку не пов'язані з реакцією умовної, можливості викликати таку.

**СТИМУЛ: МОДЕЛЬ НЕРВНА 819492 498714** – конфігурація сліду, залишеного в системі нервової як результат по-

вторіння подразника з фіксованими параметрами. Після багаторазового повторення стимулу спостерігається вибіркове згасання рефлексу орієнтовного лише цей стимул. на зміна будь-якого з параметрів стимулу система нервова реагує посиленням рефлексу орієнтовного. Модель стимулу нервова виконує функцію самонастроювання багатомірного фільтра, вибірково пригнічує рефлекс орієнтирочний на багаторазово повторюваний стимул.

СТИМУЛ КЛЮЧОВИЙ 519317319814 – спеціальні раздратівники – зовнішні фактори, що зумовлюють «запуск» інстинкту. У ролі можуть виступати сигнали будь-якої модальності: кольори, запахи, звуки, зорові форми, рухи та ін.

СТИМУЛЯЦІЯ 517 489 319 849 –

1. Процес та результат

застосування, застосування стимулу, стимулюючого впливу.

2. Заохочування до дії, заохочення.

СТИМУЛЯЦІЯ ТРИГЕРНА 549819317 498 – метод возбудіння мозку головного через аналізатор зоровий посеред-ритмічного пред'явлення спалахів світла з використанням зв'язку зворотної. За рахунок синхронізації ритмів мозку і світло-

тових подразнень може виявлятися прихована схильність до епілепсії.

СТРАДА 548317489417 – 1. Фізична або моральна-ний біль, мука. Стан болю, хвороби, горя, печалі, страху, туги, тривоги та ін. 2. Витерпіння, протилежність дія-ності.

СТРАДА: ДЖЕРЕЛО 318489519614 (три джерела страждань) – основні джерела страждання людей такі:

1) переважаючі сили природи;

2) тлінність людського тіла;

3) недоліки інтуїції, що регулюють взаємини людей – у сім'ї, суспільстві та державі.

СТРАСТЬ 318717918489 – сильне, стійке, всеохоплююче. ще почуття, що домінує над іншими спонуканнями і приведе до зосередження всіх устремлінь та сил на предметі пристрасті.

Втрата 54821721931 - 1. У західній соціології - загально-ственный шар, група людей, об'єднана деяким загальним соціальною ознакою – майновою, професійною,

рівнем освіти та ін. Зазвичай протиставляється поняття тую громадського класу.

2. Щодо якоїсь групи, колективу, суспільства – шар, підгрупа, підтовариство, виділене за певним визначенням.

СТРАТЕГІЯ 819413 49851 – у психології – загальний план, процедура ведення психологічних досліджень, терапії та ін; мистецтво їхнього проведення.

СТРАТЕГІЯ ЗРІЗНЕНЬ 514813514814 – процедура дослідження розвитку певної функції психічної за допомогою порівняння показників цієї функції в групах дітей, які відрізняються від інших за віком, але за всіма іншими показниками максимально вирівняні.

СТРАХ 489 714 819 48 – емоція, що виникає у ситуаціях загрози біологічному або соціальному існуванню індивіду і спрямована на джерело дійсної або уявної небезпеки.

СТРАХ ІНФАНТИЛЬНИЙ 519 489 319 14 – дитячий страх, який спочатку є лише вираз того, що бракує коханої людини. Він, однак, спостерігається і у дорослих як страх невротичний, породжений безпосереднім перетворенням лібідо на страх.

СТРАХ НЕВРОТИЧНИЙ 498 317 491 46 – різноманітні форми «безцільного страху» невротиків; заміщення лібідо від нормального застосування, або через відмову психічних інстанцій.

СТРАХ РЕАЛЬНИЙ 498 471 816 – раціональний вираз інстинкту самозбереження як нормальна реакція на сприйняття зовнішньої небезпеки.

СТРАХ ВІЛЬНИЙ 548 317 718 491 48 – загальна неопределена боязкість, готова на якийсь час прив'язатися до будь-якої по-

можливості і виражається у стані «страху очікування» або «боязкого очікування». Страх безпредметний, не пов'язаний із об'єктом, що викликає цей страх. Високі ступені страху вільного завжди стосуються захворювання невротом страху.

СТРАХ СМЕРТІ 548 491 318 816 – один із основних видів страху; розуміється як процес, в ході якого Я занадто широко витрачає запас свого нарцисичного лібідо, як щось, подібне до кастраційного страху.

Прагнення 317 841 491857 – мотив, який не представлений суб'єкту в його предметному змісті, внаслідок чого Перший план виступає динамічна сторона діяльності.

Первинне спонукання, чуттєве переживання потреби та тяжіння до об'єкту, що виражається як потяг та бажання. У залежності від міри усвідомлення воно як динамічна тенденція виявляється у вигляді потягу чи бажання.

СТРЕС 819471 – поняття позначення великого кола станів психічної напруги, обумовлених виконанням діяльності в особливо складних умовах і виникають у відповідь на різноманітні екстремальні впливи - стреси.

СТРЕССОР 917489718 – різноманітні екстремальні фактори, що призводять до розвитку небажаного функціонального стану – стресу.

СТРУКТУРА 819 517816 919 – сукупність стійких зв'язків між безліччю компонент об'єкта, що забезпечують його цілісність та самототожність.

СТРУКТУРАЛІЗМ 498481 819471 – перебіг у психології, втілює той же підхід, що забезпечив успіх хімії та фізіології: розчленування на складові елементи.

СТРУКТУРУВАННЯ 571 816 917 988514 – стратегія заповнення, при якій елементи інформації, що запам'ятовується зв'язуються в цілісні групи з якогось логічного основи.

СТРУКТУРНОСТЬ 91861 – властивість сприйняття поєднувати стимули, що впливають в цілісні, порівняно прості структури.

СТУПОР 518 471 819317 – стан різкої пригніченості, що виражається у повній нерухомості, мовчазності.

Спостереження-ється при деяких психозах.

СОРОМ 51871631981514 – емоція, що виникає в результаті усвідомлення невідповідності, реальної чи уявної, своїх поступків або деяких індивідуальних проявів прийнятим у даному суспільстві і їм самим нормам, що поділяються, або вимагають-

ням моралі. Сором може бути пов'язаний з поведінкою або проявленням рис особистісних інших, як правило, близьких людей (Сором за іншого).

СУБКУЛЬТУРА 548 483319 817 – якась щодо відокремлена або умовно виділяється за деяким критерієм органічна частина загальної культури.

СУБКУЛЬТУРА ДИТЯЧА 517 497 548 814 – у широкому сенсі – все, що створене людським суспільством для дітей та дітьми; у вузькому – смислове простір цінностей, установок, способів діяльності та форм спілкування, що реалізуються у дитячих співтовариствах даної конкретно-історичної соціальної ситуації розвитку.

СУБЛІМАЦІЯ 319 491718 827 (сублімування) – у психоаналіз – процес і механізм перетворення енергії сексуального потягу, характерний заміною сексуальної мети на мету більш віддалену і ціннішу соціально: енергія сексуального потягу перетворюється на соціально прийнятні форми активності, зокрема – творчу активність.

СУБЛИЧНІСТЬ 514821314 498 – як би відносно незалежні, більш менш розвинені особистості всередині людини; вони можуть відповідати ролям, які людина грає в житті. ні.

СУБТЕСТ 498 381498714 – частина тесту або його підшкалу має самостійне значення і оцінює якесь відслухна властивість.

СУБ'ЄКТ 49106485487148 – у психології – індивід або група як джерело пізнання та перетворення дійсності; носій активності.

СУБ'ЄКТИВНІСТЬ 418317814219 – ставлення до чого-або, визначене особистими поглядами, інтересами чи смаками суб'єкта; відсутність об'єктивності.

СУБ'ЄКТИВНИЙ 317514819917 – 1. Властивий лише даному суб'єкту, особі – особистий; що відноситься до суб'єкта. 2. Односторонній, позбавлений об'єктивності, упереджений, передузятий.

СУБ'ЄКТНІСТЬ ВІДОБРАЖЕНА 314814219471 – ідеальна представленість однієї людини в іншій, інобуття когось або в будь-кому. Відбиваючись в інших людях, людина виступає як діяльний початок, що сприяє зміні їх поглядів, формуванню нових спонукань, появи раніше невидешевих переживань. Так людина відкривається людям як знамий для них інше джерело нових смислів особистісних.

СУГГЕРЕНД 8489417319814 – об'єкт гетеросуггестії; їм може бути як окрема людина, так і група, соціальний шар та ін.

СУГГЕСТОР 481319519816 - джерело навіювання (суггестії); ним може бути індивід, група, засоби масової інформації.

Забобона 58942131975 – забобон, що полягає в тому, що індивід приймає за реальність невідомі сили, способні передвіщати події і навіть впливати на них. Містить допущення, часто неусвідомлене, що від цих сил можна знайти захист або вступити з ними до компромісу. Тому забобони, як правило, проявляє себе на поведінковому рівні в редукованих обрядових формах: носінні талісманів, татуюванні, магічних жестах та ін. Особливе місце займають прикмети: певним подіям приписується прогностичне значення.

СУДЖЕННЯ 54931759851 – одна з логічних форм мислення. Відображає зв'язок між двома поняттями – суб'єктом та предикатом. У логіці розробляються класифікації судоній. Психологія вивчає їх розвиток як форми мислення абстрактного, логічного, а також - порушення мислення логіського. У психологічній літературі даються інтерпретації психологічних механізмів, що лежать в основі взаємозв'язку поняття тий.

СУІЦИД 548 491 219 894 – акт самогубства, скоєний в стані сильного душевного розладу або під впливом захворювання психічного; усвідомлений акт самоусунення з життя під впливом гострих психотравмуючих ситуацій, при яких власне життя як найвища цінність втрачає сенс. Причини суїциду різноманітні і кореняться не тільки в особистісних деформаціях суб'єкта та психотравмуючої об'єкції, а й у соціально-економічній та моральній організації суспільства.

СУРДОПСИХОЛОГІЯ 514817914319 (психологія глухих)  
- Розділ психології спеціальної, що вивчає розвиток психічного глухих і слабочуючих людей, можливості його корекції. ції в умовах навчання та виховання, зокрема – в умовах спеціального навчання.

СФЕРА МОТИВАЦІЙНА 491318519478 – утворюється ієрархічною структурою мотивів, властивих індивіду. порівняти її з будинком, то у різних людей воно може мати

дуже різну форму: і у вигляді піраміди з однієї або кількох-ми вершинами, і з вузьким або широким фундаментом, і високе або низька, та ін. Сферою мотиваційної визначається масштаб та характер особистості. Зазвичай ієрархічні відносини мотивів не усвідомлюються повністю. Вони проявляються в ситуаціях конфлікту мотивів.

СФЕРА МОТОРНА 548217319498 – одна із сфер виявлення темпераменту. Його прояви тут можна розглядати як окремі вирази загальної активності. До них відносяться темп, швидкість, ритм та загальна кількість рухів.

СФЕРА ЕМОЦІЙНА 317489218517 – одна із сфер прояви темпераменту. Його прояви тут виражаються в вигляді різноманітних емоцій.

СХЕМА 59831421849 – типова і повторювана послідовність дій і операцій, що спостерігається в способах присприяння організму до умов середовища. Щодо чоловічості – внутрішня інтелектуальна психологічна структура, керуюча організацією мислення та поведінки у різних ситуаціях.

СХЕМА КАУЗАЛЬНА 59431721989 – поняття психології соціальної. означає:

- 1) принципи аналізу причинності у сфері соціального відприйняття;
- 2) стійкі уявлення про конкретні причинні зв'язки.

СХЕМА МИСЛЕННЯ 31781949849 – система понять або логіка міркувань, що зазвичай застосовується суб'єктом при зустрічі з незнайомим об'єктом чи новим завданням.

СХЕМА ТІЛА 51849189971 – може розглядатися як психофізіологічний інформаційний апарат, де постійно формуються і зіставляються динамічний і статичний образи тіла, а також оперативні образи – образи майбутнього руху. На фізіологічному базисі схеми тіла створюється особистонадбудова, за допомогою якої утворюються психологічні та естетичні образи тіла, що несуть та оціночну функцію. На найвищому, соціально-психологічному рівні розвитку схеми тіла формуються образи, пов'язані з такими представленнями, як статеворольові функції та мораль. Тому схема тіла виступає як апарат не тільки самопізнання, а й само-

знання.

\_Т\_

Т-ГРУПА 489517374548 – група, створювана для впливів-ства на її членів у системі відносин міжособистісних – з метою лью розвитку у них соціально-психологічної компетентності, навичок спілкування та взаємодії.

ТАБЛИЦЯ ІЗОХРОМАТИЧНА 548217917218 – таблиці, що служать для перевірки зору колірного, на яких середі плям одного кольору знаходяться плями (цифри, літери, фігури)

іншого кольору – з тією ж яскравістю та насиченістю. При дефекції

тах зору колірного ці плями не відрізняються. Один з варіантов подібних таблиць - таблиці Е. Б. Рабкіна.

ТАБУ 57432854871 – заборона чи система заборон світського або релігійного характеру, що накладаються на якийсь предмет, дей-

ство, слово та інше, порушення якого тягне за собою соціальні або релігійно-містичні санкції у вигляді покарання, хвороби чи смерті.

ТАКСИС 48931721849 – інстинктивна форма просторів. орієнтації тварин, механічні орієнтуючі

компоненти актів поведінкових, вроджені способи промандрівної орієнтації: 1) у бік життєво сприятливих-них умов і подразнень зовнішнього середовища (таксиси покладають

тільки); 2) геть від несприятливих (таксиси негативні).

Наприклад, рух у напрямку до всього, що схоже на їжу і від усього, що неприємно. У рослин аналогічні реакції ції виражаються у змінах напрями зростання та називаються тропізмами.

ТАКСОН 51489131948 – сукупність дискретних (розділних) об'єктів, пов'язаних певною спільністю властивостей і ознак, що характеризують цю сукупність.

ТАЛАНТ 5984971841 – високий рівень розвитку здатно-

стей, що виявляються у творчих досягненнях, важливих у контексті

сте розвитку культури, насамперед – здібностей спеціальних. Про наявність таланту слід судити за результатами діяльності, які мають відрізнятися принциповою новизною, оригінальністю підходу.

ТАНАТОС 519 498 819 471 - потяг до смерті, інстинкт смерті, агресії та руйнування.

ТАНГОРЕЦЕПТОР 498171317819 – вид рецепторів тактильних, що реагують тільки на дотик.

ТАХІСТОСКОП 914514319489 – прилад, що дозволяє пред'являти стимули зорові (зображення) на строго визначеному, у тому числі дуже короткий час.

ТВОРЧИСТЬ 519417 418614 – психічний процес творення нових цінностей, як би продовження і заміна гри дитячої. Діяльність, результат якої - створення нових матеріальних та духовних цінностей.

ТВОРЧИСТЬ КОМП'ЮТЕРНЕ 548 42131949 – вид творчої діяльності, що виконується за допомогою комп'ютера. При правильній організації використання комп'ютера суттєво розширюються можливості людської творчості, пов'язані з постановкою та вирішенням нових завдань. можуть бути складовою наукового, технічного, художньої, організаційної творчості, що відкриває можливість класифікувати творчість комп'ютерну. Істотним значення має організація діалогу між комп'ютером, що реалізує алгоритмічні процедури, і людиною як суб'єктом творчості комп'ютерної.

ТЕКСТ 548517199897 – закінчений, цілісний змістально та структурно мовленнєвий твір; продукт породження (виробництва) мови, відчужений від суб'єкта мови (що говорить-го); у свою чергу, є основним об'єктом її сприйняття та розуміння. Будь-який текст, що сприймається як «нормальний», має ознаки цілісності та зв'язності. Під зв'язністю розуміється семантична, синтактична, інтонаційна та інші взаємозалежності окремих компонентів тексту (висловлювання), що забезпечується в різних мовах (і різних текстах) різними засобами.

ТЕЛЕ 518517319418 – термін, що означає найпростішу їжу-ніцю почуттів – почуттів, що виникають між людьми, пе-

редагуються між ними і визначають кількість і якість відносин, міжособистісних.

ТЕЛЕПАТІЯ 519489 491848 – явище передачі на відстані ні – без допомоги достовірно відомих науці способів спілкування – інформації про стан однієї людини іншій, або ж не-яких думок чи образів.

ТЕМБР 519 317 814 – суб'єктивно сприйнята ність звуку у вигляді його забарвлення, пов'язана з одночасним воз-

дією різночастотних звукових коливань, що входять до со-ставши складного звуку.

ТЕМПЕРАМЕНТ 548 917 319818 – стійке поєднання індивідуальних особливостей, пов'язаних з динамічними, а не змістовними аспектами діяльності; ті індивідуальні властивості, що найбільшою мірою залежать від природних способів.

ностей людини. Темперамент – індивідуальна характеристика суб'єкта з боку динамічних особливостей його діяльно-сті психічної: інтенсивності, швидкості, темпу, ритму психі-тичних процесів та станів.

ТЕМПЕРАМЕНТ: КЛАСИФІКАЦІЯ 919 317918498 – різних класифікаціях темпераментів в основу покладаються різні їх властивості:

- 1) швидкість та сила реакцій емоційних;
- 2) рівень активності та переважаючий чуттєвий тон;
- 3) шкали екстраверсії/інтроверсії та невротизму/стабіль-ності емоційної;
- 4) реактивність та активність;
- 5) активність психічна загальна, історика та емоційна ність.

ТЕМПЕРАМЕНТ: ТИП 519817319498 – згідно з навчанням давньогрецького лікаря Гіппократа (VI ст. до н. е.), є чотири типи темпераменту. Вважалося, що в організмі є чотири основні рідини, або «соку»: кров, слиз, жовта жовч та чорна жовч. Змішуючись у певних пропорціях, вони становлять його темперамент. Конкретну назву типи темпераменту одержали по рідині, що переважає в організмі: темперамент меланхолійний, сангвінічний, флегматичний і холеричний.

ТЕМПЕРАМЕНТ: ВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНЕ 59847231949 (психологічне вчення про темперамент) – Підхід

до темпераменту, характерного для цього вчення, – йти від аналізу

лише поведінки. При визначенні темпераменту, як правило, не фігурує ознака вроджених, чи органічних основ, а головне навантаження – на ознаці «формально-динамічних властивостей поведінки», які абстрагуються з цілісних поведінських актів.

ТЕМПЕРАМЕНТ: ВЧЕННЯ ФІЗІОЛОГІЧНЕ

51931721849 (фізіологічне вчення про темперамент) – протягом давньої та складної історії вчення про темперамент він завжди пов'язувався з фізіологічними особливостями організму.

ТЕМПЕРАМЕНТ | ХАРАКТЕР 217 28949871 (температура і характер) – хоча у психології вони різняться, чіткої граніци між ними немає. У самому загальному та приблизному сенсі темперамент продовжує розумітися або як «природна основа-ва», чи «динамічна основа» характеру.

ТЕНДЕНЦІЯ 319516 49878 –

1. Спрямованість у поглядах та діях; схильності, властиві комусь або чому-або.
2. Напрямок, у якому йде розвиток якогось явища.
3. Ідея, спрямованість думки, висловлювання, твори.
4. Упереджена ідея, думка, думка, які нав'язуються будь-кому.

ТЕНДЕНЦІЯ ДЕТЕРМІНУЮЧА 598716 919714 –

поняття означає стан психічний, що виникає при постановленні завдання, в якому визначається спрямованість і біретельність мислення.

ТЕОРІЯ 319817914216 – теорія наукова – це систематизація. ований опис, пояснення та передбачення явищ; спроба цілісного уявлення закономірностей і істотних властивостей певних областей дійсності, що виникає на основі гіпотез, що широко підтверджуються. Існує до тих пір, поки не накопичується певна кількість даних, що їй суперечать, що вимагають перегляду теорії або навіть відмови від неї.

ТЕОРІЯ АВТОМАТИЗМУ 319 821491 216 – заснована на принцип паралелізму психофізичного: якщо фізіологічно-ські процеси не залежать від психічних, то всю життєдіяльність людини можна описати засобами фізіології.

ТЕОРІЯ АКТОВ КОМУНІКАТИВНИХ

319 217898 617 – відноситься до групи теорій відповідності когнітивного. Проводить ідею про те, що засіб подолання дискомфорту, викликаного невідповідністю між ставленням людини століття до іншої людини та її ставленням до спільного для них об'єкту, – це розвиток комунікації між партнерами, у ході якою позиція одного з них змінюється і тим самим відтворюється. наливається відповідність.

ТЕОРІЯ БАЛАНСУ СТРУКТУРНОГО 498 217598 248 – відноситься до групи теорій відповідності когнітивного. Базується на ідеї відповідності та ідеї атрибуції; розглядає стан збалансованості когнітивної структури людини в ситуації сприйняття ним іншої людини та побудови двох рядів відносин: до цієї людини і до об'єкта, спільного для двох партнерів зі спілкування.

ТЕОРІЯ БЕЗВІДОМОГО 319 371819498 – погод- але їй у психіці існують три сфери (області): свідомість, передсвідомість (передсвідоме) та несвідоме.

ТЕОРІЯ ДІЯЛЬНОСТІ 518317598491 – Основа її – уявлення про будову діяльності, хоча вони не вичерпні. ють теорію повністю. Одна з суттєвих відмінностей теорії діяльності від попередніх концепцій - визнання нерозривної єдності свідомості та поведінки. Ця єдність полягає вже у головній одиниці аналізу – дії.

ТЕОРІЯ ДИСОНАНСА КОГНІТИВНОГО

517319489371 – соціально-психологічна теорія, одна з концепцій західної психології соціальної, що пояснює вплив на людську поведінку системи когнітивних елементів вірувань, думок, цінностей, намірів та ін.

ТЕОРІЯ ГРИ 54851791946 - доповнення теорії гри К.

Гроса, де акцент при аналізі гри був зміщений з операційного аспекти на мотиваційний. Прагнення до гри, що полягає в повторення тих самих дій, може підтримуватися тільки позитивними емоціями, що породжуються самим процесом діяльності. Це було названо функціональним удовільністю.

ТЕОРІЯ КОНВЕРГЕНЦІЇ 319485498713 – теорія розвитку психічної дитини, запропонована Ст. Штерном, у якій зроблено спробу примирити два підходи:

1) преформістського – де провідним фактором визнавалася спадковість;

2) сенсуалістичного – де наголос робився на зовнішніх умовах. У цій теорії пріоритетність віддається спадковим факторам, а марення розглядається як фактор, що впливає на темпи розвитку, прискорюючи або гальмуючи прояви біологічно обумовлених якостей. Сам розвиток психічний трактувався як дозрівання споконвічно закладених властивостей. Відповідно цій методологічній установці, періодизація дитячого розвитку трактувалася з урахуванням закону біогенетического. ТЕОРІЯ КОНГРУЕНТНОСТІ 319317875498 – відноситься до групи теорій відповідності когнітивного. Полягає в тому, що для досягнення відповідності в когнітивній структурі людини століття як суб'єкта, що сприймає, він одночасно змінює своє ставлення і до іншої людини, і до об'єкта, який вони обидва оцінюють. Так, якщо суб'єкт позитивно ставиться до іншому суб'єкту, але негативно - до об'єкту, що оцінюється, то в у разі позитивного ставлення другого суб'єкта до об'єкта перший суб'єкт, зменшуючи «негативність» свого ставлення до цього об'єкту, зменшує водночас і «позитивність» свого відношення до другого суб'єкта. Тут відповідність («конгруентність») відновлюється за рахунок одночасної зміни цих двох рядів відносин, іноді – за рахунок зміни знака відношення.

#### ТЕОРІЯ КОНСТРУКТОРОВИЧНИХ

519 71331849 – у центрі теорії – уявлення у тому, що головне – те, які засоби має людина для опису світу для прогнозування майбутніх подій. Відповідно до цієї теорії, людина будує образ реальності на основі особливих - індивідуальних – понятійних шкал, що дозволяють встановити подібності та відмінності між подіями. Ці шкали – «конструкти особистісні», – включені у складні взаємини, розвивають системи, що дозволяють висувати гіпотези про світ; не-

доказ гіпотез тягне відмову від конструкту чи перебудівництво відносин між конструктами. Особистісні складності обумовлені неадекватністю конструктів і труднощами в них перебудові; на це і спрямовується психічна корекція. Призмінюється також так звана терапія фіксованої ролі.

#### ТЕОРІЯ КОЛА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО 549 31721849 –

модель концептуальна, запропонована Я. Іксюлем (1864 – 1944) у межах його суб'єктивно-ідеалістичного вчення про світ.

Служить для пояснення взаємодії організму та зовнішньої середовища. Виходить із причини, що навколишній світ (Umwelt) існує для живого організму лише в тих аспектах, що відповідають його потребним станам. Реалізація цих поведомних станів передбачає узгодження двох сторін представленого суб'єкту світу.

#### ТЕОРІЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА

54921721898 - концепція психічного розвитку людини. Згідно цієї теорії, головна закономірність онтогенезу психіки полягає в інтеріоризації дитиною структури її зовнішньої, соціально-символічної – спільної з дорослим та опосередкованою знаками – діяльності. У результаті колишня структура функцій психічних як «натуральних» змінюється – опосередковано-

ється інтеріоризованими знаками, психічні функції "окультурюються". Зовні це проявляється в тому, що вони стаються усвідомленими і довільними. Так інтеріоризація виступає і як соціалізація. У ході інтеріоризації структура зовнішньої діяльності трансформується та «згортається», з тим щоб знову трансформуватися та «розвернутися» в ході екстеріоризації, коли з урахуванням функції психічної будується "зовнішня" соціальна діяльність. Як універсальна зброя, змінює психічні функції, виступає мовний знак - слово. Тут намічається можливість пояснення вербального та символічного характеру когнітивних процесів у людини.

Для перевірки основних положень теорії було розроблено «методика подвійної стимуляції», за допомогою якої моделіровався процес знакового опосередкування, простежувався хутранізм вращування знаків у структуру функцій психічних – уваги, пам'яті, мислення.

ТЕОРІЯ ОСОБИСТОСТІ 548 317318498 – система представній, у яких вирішальна роль появи особливостей особистості та психологічних розладів приписується відносинам міжособистісним. Типові міжособистісні ситуації виступають деякими матрицями для формування певного типу особистості, що розуміється як сукупність соціальних масок. Признається, що при зміні відносин соціальних (міжособ- можна досягти гармонізації особистості, що і стається метою психотерапії.

#### ТЕОРІЯ ЛІЧНОСТІ ІМПЛІЦИТНА

518 483319514818 (наївна концепція особистості; теорія особисто-здорового глузду) – 1. У широкому сенсі – сукупність неявних уявлень людини або групи людей про структуру та механізми функціонування особистісних утворень. 2. У вузькому значенні - неявні уявлення про зв'язки між рисами особистісними.

Теорія особистості імпліцитна дозволяє сформувати ці особисте враження про іншу людину на підставі часткової, іноді уривчастої інформації про його особистісні особливості. Описує такі властивості рис особистісних, як ієрархічність (центральність), оціночність, диференційованість (складність когнітивна), ступінь реалістичності (адекватності), стійкість.

ТЕОРІЯ ОСОБИСТОСТІ МЕРРЕЯ 514814317314 – її ключове становище – принцип взаємодії діадичного. Поскільки особистість не існує поза оточенням соціального, об'єктом аналізу має стати якась одиниця їхньої взаємодії - Система потреба-тиск.

У розумінні природи фантазії та структури особистості майже без змін застосовуються основні положення психоаналізу класичного.

ТЕОРІЯ НАВЧЕННЯ 517318419817 – загальне поняття, означає сукупність психологічних і фізіологічних концепцій, що пояснюють, яким чином люди і тварини знаходять життєвий досвід.

ТЕОРІЯ НАВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО 51842181949 – представлена прихильниками біхевіоризму в 70-ті роки. У ній деособливий упор на те, що багато дій людини формуються під впливом середовища соціального. На думку сторонників цієї теорії, одна з головних причин, що зробили людей таким, які вони є, пов'язана з людською схильністю підвразжати поведінкою інших з урахуванням того, наскільки сприятливі

для індивіда можуть бути результати такого наслідування. Отже, на індивіда впливають не тільки зовнішні умови, але він має також передбачати наслідки своєї поведінки шляхом її самостійної оцінки.

ТЕОРІЯ НЕВРОЗА ТРИФАЗНА 51431721949 (трифазна теорія виникнення неврозу) – модель концептуальна,

описує розвиток неврозу як системи вивчених повідомлень. денських реакцій. Перша стадія: відбувається певна подія, що закономірно викликає сильну емоційну реакцію, наприклад страх.

Друга стадія: близько в часі до цієї події відбувається дит інше подія, спочатку нейтральне; воно асоціативно пов'язується з першою, травмуючою подією і з емоційною подією. ним відгуком на нього.

Третя стадія: якщо підкріплення не настає, то є перша ситуація не повторюється, відбувається згасання емоційної реакції. Але якщо ситуація повторюється, то виникає невроз, якому емоційна реакція запускається вже подіями нейтральними, але асоційованими з травмуючими подіями.

**ТЕОРІЯ НЕПРЕРИВНОСТІ РЯДУ СЕНСОРНОГО КЛАСИЧНА 54821939871** (класична теорія непереривності сенсорного ряду) – одна з двох основних теорій класичної психофізики, характерна відкиданням поняття порога сенсорного. Основний постулат цієї теорії полягає в положенні, що сенсорний ряд не є дискретним, структурованим сенсорними порогами, але будується континуально і є безперервний ряд різних ступенів ясності. Погодження але цієї теорії, у кожний момент часу на систему сенсорну діє безліч різних факторів, сприятливих або несприятливих для розпізнавання даного стимулу. У таких умовах поява відчуття залежить і від інтенсивності раздражителя, і від колишнього в момент його дії співвідношення побічних факторів.

**ТЕОРІЯ ОПЕРЕДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТНОГО ВІДНОСИН МІЖОСІБНИХ 398714298517** (теорія діяльнісного опосередкування міжособистісних відносин) – соціально-психологічна теорія колективу У ній постулюється, що в розвиненій групі відбувається опосередкування відносин міжособистісних змістом, цілями та завданнями діяльності, що виконується групою. При зміні цілей змінюється структура відносин міжособистісних. Отже, опосередкування діяльності виступає системоутворюючою ознакою колективу.

У рамках цієї теорії досліджено низку соціально-

психологічних феноменів: самовизначення колективне, єдність ціннісно-орієнтаційне, мотиваційне ядро між-особистісних виборів, дієва групова емоційна ідентифікація, референтність.

ТЕОРІЯ ВІДНОСИН 598472898471 – одна з авторів-тетних теорій у вітчизняній психології. Система відносин сприймається як психологічне ядро особистості. Через це поняття виявилось можливим розглянути різні психічні ські явища.

ТЕОРІЯ ПАМ'ЯТІ 549317489319 -концепція, що виділяє два види пам'яті:

1) пам'ять-звичка, або пам'ять тіла - основою якої слугатфізіологічно-мозкові процеси; 2) пам'ять-спогад, чи пам'ять духу – не пов'язана з діяльністю головного мозку.

ТЕОРІЯ ПОШУКУ МИСЛУЖЕННЯ

5484983194815 (теорія пошуку сенсу життя) - психокорекцій-вінна та психотерапевтична теорія особистості, яка пояснює психологічні проблеми втратою людиною сенсу життя ного. Направляє процедури психокорекції та психотерапії на пошук втраченого сенсу життя.

ТЕОРІЯ ПОЛЯ 491489 49719 – Поняття поля зв'язується з системою об'єктів-спонукачів, які існують «тут і зараз» у суб'єктивному просторі людини. Поле напружене, коли виникає порушення рівноваги між індивідом та середовищем. Напруга потребує розрядки, що реалізується як виконання наміри. При виконанні наміру об'єкти, в яких людина більше не відчуває потреби, втрачають спонукання. ну силу.

Ситуації, у яких поведінка визначається об'єктами поля, називаються поведінкою польовою; його нормальний варіант перед- вважає, що об'єкт управляє поведінкою з відповідності потреби. Але можливі варіанти, коли людина підкоряється випадковим об'єктам, що просто опинилися в його оточенні. Сі-туативно така поведінка буває у кожного, але, ставши стилем по-ведення є ознакою патології.

ТЕОРІЯ ПОРОГОВА 51491731981 – теоретичні моди-

чи покликані пояснити принцип роботи систем сенсорних.

Основна проблема, розв'язувана при цьому, - існування і сутність

ність порогів сенсорних. В одних теоріях вважається, що системами сенсорні працюють за дискретним (пороговим) принципом, в інших – за безперервним (континуальним).

ТЕОРІЯ ПОРОГОВА ФЕХНЕРА 4983174817 – модель, створена Г. Т. Фехнером, покликана пояснити принцип роботи систем сенсорних. У ній виділяється чотири етапи процесу відчуження чуттєвого:

- 1) роздратування – процес фізичний;
- 2) збудження – процес фізіологічний;
- 3) відчуття – процес психічний;
- 4) судження – процес логічний.

Поріг сенсорний розуміється як перехід від збудження до відчуття. При розгляді кількісних співвідношень Фехнер, виключивши з розгляду фізіологічний план, понамагався виявити безпосередню залежність між роздратуванням.

ством і відчуттям. Завдяки цьому було виведено закон психофізичний основний.

ТЕОРІЯ ПОТОКУ СВІДОМОСТІ 481 48731947 – створено У. Джемсом, який представляв душевне життя як безперервний потік відчуттів, потік дослідів з яких свідомість відбирає те, що відповідає потребам і як би оформляє внутрішній світ людини.

ТЕОРІЯ ПРОТОТИПУ 498517914218 – концепція психології когнітивної, в якій розпізнавання стимулу описується як співвідношення його з деяким прототипом, що зберігається в пам'яті та

являють собою абстрактну репрезентацію набору стимулів, утворених безліччю подібних форм одного і того ж патерну.

ТЕОРІЯ РІВНОВАГИ 54847139857 – когнітивна теорія відносин міжособистісних, заснована на припущенні, що незбалансовані, суперечливі системи когнітивні автоматично прагнуть до досягнення більшої рівноваженості.

ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ МОЖЛИВІСТЬ 37149859491

(теорія розвитку стохастична) – теорія, за якою розвиток психічне на кожній стадії визначається випадковим поєднанням факторів і залежить лише від рівня, досягнутого на попередньої стадії розвитку.

ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ ГРУПОВОГО 564841 – психоана-

літично орієнтована теорія розвитку груп соціальних, що приймає як основні моменти розвитку зміну орієнтації ціннісних, нормативних характеристик та домінування раз-особистих членів групи. Відповідно до теорії, у розвитку групи ви-поділяються дві фази:

- 1) фаза залежності, чи фаза влади;
- 2) фаза взаємозалежності, чи фаза міжособистісна.

ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ ФУНКЦІОНАЛЬНА 54149831947

(функціональна теорія психічного розвитку) – теорія, стверджує, що розвиток певної функції психічної прямо залежить від частоти та інтенсивності її практичного життєво-го застосування.

ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ ЕВОЛЮЦІЙНА 54849131941 –

теорія, яка стверджує, що в ході психічного та поведінково-го розвитку дитини все - або майже все - визначається її гено-типом, і що в розвитку не з'являється нічого, що не було чально закладеним хоча б у зародку.

ТЕОРІЯ РОЛІВ 59831731948 – соціально-психологічна

теорія особистості та відносин міжособистісних, що спирається на поняття ролі соціальної. Представляє їх у термінах поведінки рольового.

ТЕОРІЯ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ 481489319 817 – гума-

ністична теорія психології особистості. Стверджує, що раз-особистості, що вується, властиве прагнення до самоактуалізу-ції, яка разом є найвищим рівнем особистісного самовдосконалення.

ТЕОРІЯ ЗВ'ЯЗКУ ПОДВІЙНОГО 598491 319819 (теорія дво-ний зв'язку) – Пояснює появу та розвиток шизофренії осо-бенностями спілкування в сім'ях хворих. Оскільки будь-яке загально-

ня може вестись різними способами і на різних рівнях (наприклад, на рівні вербального тексту, рівні тілесної екс-пресії та ін.), виникає можливість протиріччя між раз-норівневими повідомленнями, що походять від учасників загально-

ня. У нормальній ситуації така суперечність відстежується співрозмовниками, і вони мають принципову можливість вий-ти на мета-рівень та обговорити правила своїх комунікацій.

ТЕОРІЯ СЕКСУАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА

519489 598694 – загальне позначення сукупності ідей та кон-

цепцій В. Райха, спрямованих на створення науки про «сексуальної економії», заснованої на соціальних ідеях До. Маркса та психологічні ідеї З. Фрейд. Фрейдо-марксистська теорія сексуально-економічна мала пояснити сучасну сексуальну ситуацію та створити відповідні передумови для революції сексуальної, спрямованої на всемірне освоєння людей від економічних, соціальних і псевдоморальних буржуазного суспільства.

#### ТЕОРІЯ СИСТЕМФУНКЦІОНАЛЬНИХ

519317489714 – концепція організації процесів у цілісному організмі, що взаємодіє із середовищем. В її основі - представлення про функцію як досягнення організмом пристосованого результату у взаємодіях із середовищем.

#### ТЕОРІЯ ВІДПОВІДНОСТІ КОГНІТИВНОГО

514817319516 – клас теорій, розроблених у рамках когнітивістського напрямку західної психології соціальної у 50-ті рр. ХХ ст. Мають на меті дати пояснення співвідношення логічного

та алогічного у поведінці людини. Основна ідея всіх теорій відповідності когнітивного – у тому, що когнітивна структура людини не може бути незбалансованою, дисгармонійною; якщо ж дисбаланс з'являється, то негайно виникає тенденція знову відновити внутрішню відповідність системи когнітивний. Ця ідея по-різному представлена в різних теоріях.

#### ТЕОРІЯ РІВНЬОЇ ОБРОБКИ 518498719471 – концеп-

ція психології когнітивної, в якій обсяг запам'ятовування пов'язується з деяким рівнем обробки інформації: чим глибший рівень обробки, тим довше і краще запам'ятовування. На поверхневому рівні відбувається сенсорний та нелегальний аналіз стимулу; на наступному рівні стимул пізнається і визнається на його значення; на ще глибшому рівні стимул пов'язується з довготривалими асоціаціями.

#### ТЕОРІЯ РІВНЬОГО ПОБУДУВАННЯ РУХІВ

514891319488 – за своїм значенням виходить за межі проблеми організації рухів; є численні спроби застосування її положень до процесів сприйняття, уваги, мислення та ін.

ТЕОРІЯ УСТАНОВКИ 514892319514 – загальнопсихологічно-ська система уявлень, що виділяє як центрально-го пояснювального поняття принцип встановлення.

«цілісна модифікація суб'єкта», його готовність до сприйняття майбутніх подій і вчинення у певному напрямку ні дій, що є основою його доцільної обираючої активності. Установка виникає при «зустрічі» двох факторів – потреби та ситуації задоволення потребностей, визначаючи спрямованість будь-яких проявів психіки та поведінки суб'єкта. Коли імпульсивна поведінка нагромаджується на деякі перешкоди, воно переривається і починає функціонувати специфічний для свідомості людини механізм об'єктивації, завдяки якому людина виділяє себе з дійсності і починає ставитись до світу як об'єктивного та незалежного від нього.

#### ТЕОРІЯ ФОРМУВАННЯ ДІЙ ПЕРЦЕПТИВ-

НИХ 518419488514 – концепція, в якій сприйняття трактується як оволодіння дедалі складнішими видами дій перцептивних, заснованих на зіставленні властивостей сприйманих об'єктів із системами еталонів сенсорних, якими дитина

опановує у дитинстві. Спочатку відбувається оволодіння зовнішньоруховими формами обстеження об'єктів, базируюме на еталонах матеріальних. Потім, після інтеріоризації, утворюються власне дії перцептивні, що складаються з дедалі більше згорнутих рухів органів, що сприймають;

#### ТЕОРІЯ ФОРМУВАННЯ ДІЙ РОЗУМОВ-

НИХ 578491319572 (теорія поетапного формування розумних дій, – теорія планомірного формування розумових дій) концепція, являє собою загальні психологічні-ські основи формування знань, умінь і навичок із попередчими властивостями на базі певного плану та програми їх поетапного розвитку – як керованого ззовні процесу оброблення уявлень і понять про об'єкти на основі дійств зовнішніх.

ТЕОРІЯ ЧОРТ ОСОБИСТИХ 549317318498 (теорія чорт особистості) - теорія особистості, заснована на науково визначений-

ному понятті риси особистісної. Розглядає будову, проходіння, формування та розвиток особистості як системи чорт особистісних.

ТЕОРІЯ ЕЛЕМЕНТІВ СВІДОМОСТІ 489317219482 – теорія, створена Ст. Вундтом, який завданням психології вважав

вивчення елементів свідомості (як відчуття і «прості чуттєвості» типу задоволення-незадоволення, спокій-зайнятість та ін.) та виявлення законів, за якими утворюються зв'язки між елементами.

ТЕОРІЯ ЕМОЦІЙ ДЖЕМСА – ЛАНГІ 34818519891 –

Відповідно до неї поява емоцій обумовлено викликаними від зовнішніх впливів змінами як у довільній сфері рухової, так і у сфері мимовільних актів серцевої, судинної та секреторної діяльності. Сукупність відчуттів, пов'язаних з цими змінами, і є емоційне переживання. Відповідно до теорії, людина сумна тому, що плаче; радіє тому, що сміється. Емоції розглядаються як суб'єктивне відображення органічних процесів, затверджується їх похідність від процесів, що відбуваються в організмі.

ТЕОРІЯ ЕМОЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНА

519421899478 – концепція, згідно з якою емоції визначаються якоюсь актуальною потребою та можливістю її задоволення, що характеризується ймовірністю досягнення мети. Суб'єкт оцінює цю можливість на основі вродженого і раніше набутого індивідуального досвіду, мимоволі зіставляючи інформацію про кошти, час, ресурси, ймовірно необхідних задоволення потреби, з поточною інформацією. Ймовірність досягнення мети може прогнозуватися та на усвідомлюваному, і несвідомому рівні. Зростання ймовірності на час вступу нової інформації породжує позитивні емоції, падіння ймовірності веде до негативних емоцій. Прагнення максимізувати – посилити, продовжити, повторити позитивні емоції та мінімізувати – послабити, перервати, запобігти негативним визначає регуляторні функції емоцій, їх роль організації поведінки цілеспрямованої.

ТЕОРІЯ ЕМОЦІЙ КЕННОНА – БАРДА 548317481894 –

стверджує, що емоції суть результат переробки сигналів, що надходять у мозок із зовнішнього і внутрішнього середовища. Перемикає-

ся в таламусі на нервові шляхи, що одночасно йдуть до кори мозку головного і до внутрішніх органів, ці сигнали породжують емоції та супутні їм органічні зміни.

ТЕОРІЯ ЕТАЛОНУ 514814319498 – концепція, розробка

танна в психології когнітивної, де розпізнання стимулу трактується як порівняння викликаного ним нервового патерну з зберігається.

ними в пам'яті внутрішніми еталонами.

на викликаного та еталонного стимул розпізнається.

#### ТЕРАПІЯ АНАЛІТИЧНА ГРУППОВА

518471319488 - сукупність психоаналітично орієнтованих методів аналізу та групової психотерапії, спрямованих на порятунок клієнта від психічних конфліктів, обумовивших появу захворювань, та на досягнення відповідного терапевтичного ефекту.

#### ТЕРАПІЯ ВЗАЄМОДІЯ ГРУППОВА

419 218419 - вид групової терапії. Аналізує взаємодійність між клієнтами з метою встановлення розіграваних ігор психологічних та надання на них відповідного впливу.

#### ТЕРАПІЯ ГРАЛЬНА 489517 498 21 (психотерапія ігрова)

- метод психотерапії, заснований на використанні гри ролі-виги як однієї з найсильніших форм впливу на розвиток особи.

#### ТЕРАПІЯ ГРАЛЬНА/ДЕТИАУТИЧНА

514813 498 714 (ігрова терапія аутичних дітей) - метод психотерапії, заснований на ігрових заняттях з аутичними дітьми, орієнтованих насамперед на встановлення між дітьми та терапевтом позитивного контакту емоційного.

При цьому використовуються малювання, ігри з різноманітними іг-

рушками, водою, піском. У ході терапії коригуються подані негативні емоції (страхи, невпевненість у собі); він стає більш відкритим до спілкування; у нього збільшується діапазон доступних дій з предметами.

ТЕРАПІЯ КАУЗАЛЬНА 498 716 71849 – лікування, спрямоване усунення причин хвороби, а чи не її симптомів.

ТЕРАПІЯ КРИКУ ВТРАБНОГО 498 717519 818 – форма психотерапії. Метою ставиться порятунок клієнта від «першого болю», про яку свідчить те чи інше фізичне чи психологічне напруження.

ТЕРАПІЯ МУЗИЧНА 598 481319 88 (музикотерапія) – метод психотерапії, заснований на лікувальному дейності музики на психологічний стан суб'єкта. Застосування-

ється для лікування хворих з нервово-психічними захворюваннями.

**ТЕРАПІЯ ПЕРВИННА 491 81891789481** – В основі теорії лежить положення про те, що внаслідок незадоволення базових потреб – біогенних та потреб, пов'язаних з взаємовідносинами – накопичується «первинний біль», втілення щася у фізичному та психічному напрузі. Для розрядки напруги необхідно в терапевтичному процесі знову передити події віддаленого минулого, що поклали початок первічного болю. Саме в них криється причина основних розбудівництв.

**ТЕРАПІЯ ПОВЕДЕНЧА 518 491319 88** (терапія поведення) – При цьому психічні та емоційні розлади розглядаються як порушення адаптації індивіда до суцесним умовам. Завдання терапії поведінки вбачається в формуванні звичок, що полегшують конформне пристосування лєння до дійсності. Різниця між нормальним та «ненормальною» поведінкою визначається лише ступенем пристосування.

собленности індивіда до середовища, тому незгода з соціальними умовами та будь-які дії протесту проти них часом теж трактуються як «ненормальність», що вимагає, подібно неврозам, «виправлення» методами терапії.

**ТЕРАПІЯ РАЦІЙНО-ЕМОТИВНА**

**519 317318498** – форма психотерапії когнітивної. Заснована на усунення ірраціональних суджень клієнта, який страждає неврозом.

**ТЕРАПІЯ РОЛІ ФІКСОВАНОЇ 548 491319 819** –

метод корекції психічної, в ході якої клієнту пропонується ється - на базі відповідних прийомів - дивитися на світ очіми іншу людину і відповідно поводитися.

**ТЕРАПІЯ СІМЕЙНА 548 491319 4781** (психотерапія сімейна) – комплекс психотерапевтичних методик різного роду, спрямованих на гармонізацію сімейних взаємовідносин.

**ТЕРАПІЯ СИНТЕТИКО-ГЕРМЕНЕВТИЧНА**

**514 813318 489** – метод психотерапії призначений для соде-ня процесу індивідуалізації клієнта. Характерна його черга та – те, що після обговорення з клієнтом його актуальних проблем психотерапевт переходить до проблем світоглядного плану. При цьому однією із центральних серед таких проблем –

особливо якщо клієнт переступив сорокарічний рубіж - стається проблема ставлення до релігії.

#### ТЕРАПІЯЛЬНО-ОРІЄНТУВАНА

548 49319498 – у центрі концепції – оргон, або енергія оргоння, що вимагає в індивіді вільного вираження.

ТЕРАПІЯ ФОРМОУТВОРЕННЯ 389 716819 49 – метод психотерапії творчого самовираження Призначений для співдії індивідуації клієнта. При його проведенні фіксуються всі неадекватні переживання клієнта, які потім становляться змістом символічного висловлювання. Для такого вирази використовуються різні образотворчі засоби: пантоміма, танець, виконання музичних уривків, драматичні форми, живопис та ін.

ТЕРАПІЯ ХОЛОТРОПНА 514 48549 719 – методика психотерапії, заснована на результатах психоделічних досліджень, в яких були виявлені деякі рівні людської психіки. До таких рівнів віднесено: 1) досвід сенсорний – утворений сильними переживаннями, що не мають особистісного значення; 2) досвід психодинамічний, або біографічний – представлений особистісно значущими подіями; 3) досвід перинатальний, або добіографічний - зміст якого відповідає переживанням вмирання, смерті та повторного біологічного народження; 4) досвід трансперсональний, або надбіографічний – пов'язаний з розширенням свідомості та переживаннями досвіду філогенетичного.

ТЕРМОРЕЦЕПТОР 518 491489 14 – рецептори, що розташовуються на шкірній поверхні та у внутрішніх органах, слухають для контролю за температурними змінами.

#### Найбільш

щільно розподілені на обличчі, найменше – на підошві ніг. З них виділяються холодкові рецептори – з оптимумом чутливості 28 – 38 градусів, і теплові – з оптимумом 35 – 43 градуси.

При цьому холодкові шкірні рецептори представлені значно більшою кількістю, ніж теплові, і розташовуються ближче до поверхні. Існують особливі терморецептори, контролюючі температуру крові; вони розташовані в гіпоталамічній області головного мозку.

ТЕСТ 918 491 319 89 – система спеціальних завдань, дозволяючих виміряти рівень розвитку або стан безперечної психологічної якості чи властивості окремого індивіда

- Об'єкта спостереження.

ТЕСТ: ХАРАКТЕРИСТИКА 914 481 219 91 – до таких відносяться: адаптованість соціокультурна, валідність, гідність, надійність, однозначність, сумісність, стандартизованість, точність.

ТЕДИСТ АДДИТИВНИЙ 519 818319 49 – відносяться до тестів проєктивним. Серед цієї групи тестів популярні методики, що передбачають завершення фрази та завершення історії.

Існують численні варіанти. Фрази пропонуються виходячи з того, які властивості особистості підлягають виявленню зі-

гласно задуму автора тесту, і покликані стимулювати активність клієнта для відповідей у потрібному напрямку. Методики тіпа завершення історії припускають завершення незакінчених оповідань чи казок, що часто має і психотерапевтичне значення, дозволяючи відреагувати пригнічені переживання в творчість. Ці тести дещо схожі з аперцептивним тестом. тематичним, і результати часто інтерпретуються аналогічно, хоча через меншу невизначеність вихідної ситуації можна чіткіше прогнозувати сферу відреагування.

ТЕСТ АПАРАТУРНИЙ 519 814219 817 - тест

гає застосування спеціальної апаратури - різних технічних пристроїв для пред'явлення тестової інформації або обробки результатів тесту Як апаратура може виступати аудіотехніка, відеотехніка, комп'ютери та ін.

ТЕСТ АППЕРЦЕПЦІЇ ДИТЯЧОЇ 548 714218 91 – відносяться до тестів проєктивних, до групи тестів інтерпретативних.

У різних варіантах як персонажі виступають діти чи тварини, а ситуації моделюють дитячі проблеми.

ТЕСТАППЕРЦЕПТИВНИЙ

ТЕМАТИЧНИЙ

491 816 218 917 (ТАТ) – одна з методик проєктивних, що відноситься-

ся до групи методик інтерпретації. Є засобом виявленнялення домінуючих потреб, конфліктів та актуальних емоційних станів невротичної особистості

ТАТ складається із стандартного набору таблиць із зображенням досить невизначених ситуацій. Кожна таблиця, переддає актуалізацію переживань певного типу або відносіння до певних ситуацій і допускає неоднозначну

інтерпретацію;  
суїцид, агресію, сексуальну перверсію, домінування-  
підпорядкування, сексуальні та сімейні конфлікти та ін. Частина  
таб-

осіб пред'являється лише чоловікам чи лише жінкам;  
таблиці для підлітків.

ТЕСТ БІНЕ – СИМОНА 519 49871949 – засіб для діа-  
гностики розвитку інтелекту Спочатку тест складався з 30 вер-  
бальних, перцептивних та маніпулятивних завдань, згрупованих  
них за критерієм підвищення труднощі у відповідних воз-  
розні когорти: кожне завдання даної вікової когорти  
мала вирішуватися 75% дітей цього віку з нормальним  
інтелектуальним розвитком. За кількістю правильно вирішено-  
них дитиною завдань визначався її вік розумовий.

ТЕСТ БЛАНКОВИЙ 518 419719 89414871 – тест, основу  
якого складають різні бланки з текстами, схемами, ри-  
сунками та ін. Сюди відносяться анкети, опитувальники, таблиці  
та ін.

ТЕСТ ДОСЯГНЕНЬ 498315 419714 – одна з методик  
психодіагностики; на відміну від тестів інтелекту, вимірюють  
переважно сформованість тих чи інших властивостей  
здібностей, умінь, навичок та знань – у зв'язку з конкретними  
програмами підготовки. Виявляють ступінь володіння  
випробуван-

ми конкретними знаннями, вміннями, навичками. Служать для  
визначення рівня навчальних чи професійних знань,  
умінь і навичок у конкретних дисциплінах, для оцінки досягнення  
подружжя у певному вигляді діяльності, певної сфері пізнання.

ТЕСТ ІМПРЕСИВНИЙ 514 481419 818 – відносяться до ті-  
стам проєктивним. Вимагають вибору, переваги одних стиму-  
лов іншим.

ТЕСТ ІНТЕЛЕКТУ 491 898 319 491 (тест здібностей  
загальних) - одна з особливо популярних і поширених раз-  
новидностей тестів. Методика психодіагностики, призначений-  
ная виявлення розумового потенціалу індивіда. Служать  
для оцінювання рівня розвитку мислення (інтелекту) та його  
окремих процесів когнітивних: сприйняття, уваги, во-  
раження, пам'яті, промови та ін., – і навіть визначення особлив-  
ностей розвитку інтелектуального.

ТЕСТ ІНТЕРПРЕТАТИВНИЙ 481 498219 821 – відносяться

до тестів проектних. Припускають тлумачення, інтерпретація. цію подій, пропонованих ситуацій, зображень. Серед них особливо популярний аперцептивний тест тематичний (ТАТ), вважається однією з авторитетних. На подібних принципах будується ряд інших тестів – тест аперцепції дитячої, тест руки та ін.

ТЕСТ КАТАРТИЧНИЙ 519 317814 914 – належать до тістам проєктивним. Припускають творчу діяльність у особливо організованих умов. Яскравий приклад – психодрама, частіше розглядається як метод психотерапії, але застосовується та для психодіагностики.

ТЕСТ КЕРНА – ЙЕРАСЕКА 514 897381 498 – діагностичний метод визначення рівня психологічної готовності до шкільного навчання. Містить три субтести:

- 1) малюнок людини – свідчить про рівень загального розвитку психічного;
- 2) змалювання схеми розташування точок – показує вміння діяти за формальним правилом;
- 3) списування пропозиції - з якого можна судити, сформ- чи світувалося уявлення про поділ промови на слова та окремі літери.

За підсумовованими даними трьох субтестів видається суд- ня про рівень готовності або неготовності до шкільного навчання.

ТЕСТ КЕТТЕЛА 541 317218 88 – тест особистості, заснований на ний на понятті риси особистісної. Кількісно оцінює 16 різних базисних, незалежних характеристик особистісних (чинників) – ступінь їхньої розвиненості у обстежуваного.

ТЕСТ КОНСТИТУТИВНИЙ 519 516719 89 – відносяться до тестів проєктивним. Зміст роботи випробовуваного - дода- ня змісту матеріалу, його структурування.

ТЕСТ КОНСТРУКТИВНИЙ 519 818719 31 – відносяться до тестів проєктивним. Передбачають створення, конструювання цілого із окремих деталей. Серед них відомий тест світу.

ТЕСТ КРЕАТИВНОСТІ 514 814719 917 – сукупність ме- тодик для вивчення та оцінки здібностей творчої особистості - Креативності.

ТЕСТ КРИТЕРІАЛЬНО – ОРІЄНТОВАНИЙ

519 481391 917 – методики психодіагностики, що виявляють,

наскільки випробуваний володіє знаннями, розумовими навичками дій, необхідними і достатніми для виконання визначених класів навчальних чи професійних завдань. Терієм служить наявність або відсутність цих знань. Критерійно-орієнтоване дозволяє виявити при аналізі результатів конкретні недоліки розвитку розумового як індивідів, і цілих груп, і намітити заходи їхнього усунення.

ТЕСТ ОСОБИСТИЙ 598 317498514 (тест особистості) – методі психодіагностики, за допомогою яких вимірюються різні індивідуальні сторони особистості: установки, цінності, відносини; властивості емоційні, мотиваційні та міжособистісні; типічні форми поведінки. Пов'язані з діагностикою стійких індивідуальних особливостей суб'єкта, що визначають його поступки. Служать для визначення виразності мотивації, інтересів, емоцій та відносин індивіда, а також особливостей його поведінки у певних ситуаціях.

ТЕСТ ЛЮШЕРА 514 897 219 317 (тест переваг кольорових) – відноситься до тестів проєктивних, до групи тестів імпресивних. У найпоширенішому варіанті матеріал представляє набір кольорових карток. Повний набір містить 73 картки. 25-ти різних кольорів, але частіше застосовується неповний набір

восьми різнокольорових карток. Всі вони пред'являються одночасно саме на білому тлі, і клієнту пропонується розташувати їх у порядок переваги.

При інтерпретації виходять із того, що кожен колір має певне символічне значення і що позиції кольорів у ряду мають певне функціональне значення, відбиваючи цілі особистості, способи досягнення цілей, пригнічені потреби та ін.

ТЕСТ МІЖОСІБНИЙ 489 821481317 – тести, дозволяючі оцінювати взаємини у різних групах соціальних, – наприклад, тест соціометричний, тест соціально-психологічної самоатестації групи як колективу

ТЕСТ СВІТУ 518493514845 – застосовує одну з методик проєктивних, що належить до групи методик конструювання. Належить до тестів проєктивних, до групи тестів конструктив-

них. Обстеженому пропонується більше 200 моделей різноманітних предметів – людей, тварин, машин, будинків та іншого, і він на власний розсуд створює з моделей якийсь світ, не зобов'язаний.

тально використовуючи їх усі. При аналізі враховується, які перед-

мети вибираються першими, якого типу предмети використані, форма конструкцій світу, освоєний простір та ін. Визначено кілька типів підходу до конструювання світу, з котрими співвідноситься робота клієнтів.

ТЕСТ ПРОЕКТИВНИЙ 51849131971 (тест прожективний)

- Сукупність методик цілісного вивчення особистості, заснований-ного на психологічній інтерпретації результатів проекції; тести, службовці визначення особистісних особливостей по-засобом фіксації реакцій на невизначені та багатозначні ситуації.

ТЕСТ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ 518414317489 – тести, основ-

ная завдання яких полягає у вивченні пізнавальних, поведінкових та інших психологічних процесів, яким в результаті дається досить точна якісна або кількісна характеристика Застосовуються, коли дослідник цікавиться особливостями протікання у випробуваних процесів психічних і поведінкових.

ТЕСТ ПЛЯМ ПОРШАХА 319471419894 (тест плям чер-

нильних) – одна з методик проєктивних, що відноситься до групи методик структурування Тест діагностує структурні характеристики особистості: особливості афективно-потребової сфери та діяльності пізнавальної (стиль когнітивний), внутрішньоособистісні та міжособистісні конфлікти та заходи боротьби

з ними (механізми захисні), загальну спрямованість особистості (Тип переживання) та ін.

ТЕСТ МАЛЮНКУ ЛЮДИНИ 518498514714 (тест рисова-

ня фігури людини) – одна з методик проєктивних, що стосується яся до групи методик вивчення продуктів творчості – до групи тестів експресивних. В основному варіанті тесту обстежуваному пропонується на аркуші паперу намалювати людину, а потім – чело-ву протилежної статі. Потім слід опитування.

тально намальованого – стать, вік, звички та ін.

При інтерпретації виходять із положення про те, що в рисун-

ке виражаються особливості особистості клієнта, і їх можна виявити за запропонованою системою критеріїв. Велика увага приділяється зображенню деталей фігури, їх пропорцій; вони трактуються символічно - як втілення ставлення до визначеним сторонам життя.

ТЕСТ МАЛЮНОВИЙ 54851431948 – відноситься до тестів проєктивним, до групи експресивних тестів. Відмінний ознака - завдання клієнту виконати малюнок на задану або вільну тему. Сюди відносяться тест малювання дерева, тест ривання будинку, тест малювання фігури людини та ін.

ТЕСТ РУКИ 5984231941 – відноситься до тестів проєктивних, до групи тестів інтерпретативних. Клієнту пропонується приписати певне значення різним положенням кисті руки, на зображеннях.

ТЕСТ САМОАТТЕСТАЦІЇ КОЛЕКТИВУ 51931731849 (тест соціально-психологічної самоатестації групи як колективу, тест СПСК) – тест, призначений для оцінки рівня соціально-психологічного розвитку групи малої як колективу. Представляє системи існуючих у групі відношення колективістських у вигляді індексів та діаграм.

ТЕСТ СТАН 51931721918 (тест станів та властивостей) – тести, призначені для діагностики стійких станів та властивостей суб'єкта як особистості: рис особистісних, властивостей темпераменту, здібностей та ін.

ТЕСТ СОЦІОМЕТРИЧНИЙ 564801598149 – система спеціальних питань і критеріїв, спрямованих на визначення відносин людей у межах групи, що вивчається, і на поведінці-ня самої групи.

ТЕСТ ЗДАТНОСТЕЙ 81421091429 – тести для визначення рівня розвитку здібностей загальних та спеціальних, визначальних успішність діяльності навчальної та професійної. Виділяються тести інтелекту, тести креативності, тести здібностей спеціальних (математичних, художніх, музичних, спортивних).

ТЕСТ ЗДАТНОСТЕЙ СПЕЦІАЛЬНИХ 21931748951 – на відміну від тестів інтелекту, співвідносяться з конкретними видами діяльності та спрямовані на діагностику тих характеристик, які забезпечують ефективність у конкретній відокремленої області (здатності музичні, математичні-ські, моторні, технічні та ін.).

ТЕСТ СТАНДАРТИЗОВАНИЙ 51971431959 – є в виду всякі тести, орієнтовані на будь-яку оцінку показників, хоча вони свідомо є стандартизованими. Називаються так на протигагу тестам проективним і подібним до них, які не передбачають оцінку по-козачів.

ТЕСТ ЕКСПРЕСИВНИЙ 51861731918 – належать до ті-стам проективним. Припускають малювання або подібну дію. ність на вільну або задану тему. З таких широко поширені звані тести рисуночные.

ТЕСТУВАННЯ 59842189848 – метод психодіагностики, використовує стандартизовані питання та завдання – тести, мають певну шкалу значень. Застосовується для стан-дартизованого виміру відмінностей індивідуальних. Дозволяє з відомою ймовірністю визначити актуальний рівень розвитку в індивіда потрібних навичок, знань, особистісних характери-стик та ін.

ТЕСТУВАННЯ: ПРАВИЛО 53189851964 – правила, строго визначальні процедури тестування, обробки та ін-терпретації результатів.

ТЕТА-РИТМ 59871461481 – біоритми головного мозку з ча-стотою 4 – 8 Гц та амплітудою 10 – 200 мкВ. Тета-ритм низькою амплітуди (25 – 35 мкВ) входить як компонент у нормальну енцефалограму. Активність пізнавальна призводить до звели-ченню потужності та просторової синхронізації тета-хвиль.

ТЕХНІКА 51481731949 – сукупність процедур, прийомів та навичок у певному виді діяльності.

ТЕХНІКА ПСИХОАНАЛІТИЧНА: МЕТА

51831431948 – вона двояка:

1) відкрити клієнту необмежений доступ до його несвідомо-тельному; 2) зберегти працю лікаря.

ТИП 31951631948 – 1. Вид, форма чогось, що має певними ознаками; модель, зразок, якому відпо-е певна група об'єктів, явищ чи процесів.

2. Розряд категорія людей, об'єднаних деяких зовнішніх чи внутрішніх рис, ознак.

3. Образ, що містить характерні, узагальнені риси деяких їй групи суб'єктів.

4. Індивід, який відрізняється деякими характерними свій-ствами, прикметами.

ТИП ЛЮДИНИ СУЧАСНОЇ 51831751451 – особутовий тип людини, створений бюрократично-індустріальною цивілізацією сучасної Європи та Північної Америки.

терні риси цього типу: людина організації, людина-автомат, людина механічна, що відвертається від життя.

ТИПІЗАЦІЯ 51481831731 – один із способів створення образу уяви, особливо складний, що межує з творчим процесом. Наприклад, художник при зображенні конкретного епізоду вміщує в нього масу аналогічних, роблячи його як б їх представником.

ТИПІЗАЦІЯ ПОЛОРОЛЬОВА 51481431948 – засвоєння та придбання індивідом чорт психологічних та форм поведіння соціального, типових для представника даної статі.

ТИПОЛОГІЯ 31941731948 – класифікація, підрозділ на типи об'єктів, явищ або процесів за спільнотою деяких рих ознак.

ТИФЛОПСИХОЛОГІЯ 51485141859 (психологія сліпих)

- Розділ психології спеціальної, що вивчає закономірності розвитку діяльності психічної індивіда з повністю або частково порушенням зором:

- 1) розвиток психічний сліпих та слабозорих людей;
- 2) шляхи та способи його корекції при навчанні та вихованні;
- 3) можливості компенсації порушень сприйняття глядач-ного за допомогою інших аналізаторів - слуху та дотику. Також досліджуються психічні особливості сприйняття, пам'яті та мислення в умовах дефіциту інформації, пов'язаного з відсутністю ством зору або його слабкістю. Використання результатів тифлопсихологія дозволяє на науковій основі будувати процес навчання, виховання та діяльності трудовий сліпих та слабобачать.

ТОЛЕРАНТНІСТЬ 59917518514 – відсутність або послаблення. ня реагування на якийсь несприятливий фактор в результаті зниження чутливості до його дії.

ТЛУМАЧЕННЯ 54889814717517489 – процедура розкриття і пояснення прихованого сенсу різних симптомів і символів.

Натовп 489418519517 – безструктурне скупчення людей, позбавлених ясно усвідомлюваної спільності цілей, але взаємно свя-

подібних емоційного стану та загальним об'єктом уваги.

ТОПІКА ПСИХІЧНА 51848931749 (топіка психіки)

– схематизоване «просторове» подання основних систем психіки як різних інстанцій.

ГАЛЬМАННЯ 317489517421 - процес нервовий, направлений на ослаблення або повне припинення якогось виду діяльності організму.

ГАЛЬМАННЯ БЕЗУМОВНЕ 51841751948 (гальмує-ня позамежне) - різновид гальмування кіркового; у відособливість від гальмування умовного настає без попередньої виробітку. Включає: 1) гальмування індукційне (зовнішнє) – екстрене припинення умовно-рефлекторної діяльності при впливі сторонніх стимулів; його біологічне значення – переважне забезпечення реакції орієнтировочної на подразник, що несподівано виник,; 2) гальмування позамежне (охоронне) - виникає при дії стимулів, що збуджують відповідні кіркові структури вище їм властивій межі працездатності, і тим самим забезпечує можливість її збереження чи відновлення.

ГАЛЬМАННЯ ПРОАКТИВНЕ 548481957 (гальмування прогресивне) – загальмовування запам'ятовування під впливом попередньої діяльності – тим більше, чим більше схожий матеріал з тим, що був вже завчений; інтегральний процес нервовий, що уповільнює навчання внаслідок того, що відповіді, що відносяться до попередніх елементів матеріалу, гальмують від-

вети, що відносяться до наступних його елементів.

може проєктивного на відповідь тим сильніше, чим більший обсяг матеріалу завчений до поточного елемента і чим складнішою та подібною до поточної була попередня діяльність.

ГАЛЬМАННЯ РЕТРОАКТИВНЕ 54931721814 (гальмо-регресивне) – негативний вплив діяльності, що йшла слідом заучування, на подальше відтворення завченої інформації.

Зумовлено інтегральним процесом нервовим, що уповільнює навчання в результаті того, що відповіді на наступні елементи матеріалу, що запам'ятовується, гальмують вплив на відповіді, що відносяться до попередніх його елементів – відбувається забування раніше отриманого матеріалу під впливом подальшого заучування.

ГАЛЬМАННЯ УМОВЕ 58131721914 – спостерігається при згасанні рефлексів умовних, а також їх диференціювання ні при утворенні запізнювальних та слідових рефлексів умовних.

ТОТЕМ 51485419517 – істота, предмет чи явище – ча-ще всього тварини або рослини - що знаходиться «у спорідненості» з

конкретною групою людей. Предмет шанування чи культу групи людей, які вважають його своїм покровителем і вірять в об-ще походження і кровну близькість з ним.

Наявність тотема є основою для зародження та розвитку класифікаційної функції, суттєвої для мислення та процесів когнітивних взагалі. Крім того, що тотем служить предметом шанування громади, що носить його ім'я, тотемізм псі-хологічно ширше, ніж релігійний культ, бо включає у собі елементи екологічної свідомості та філогенетично виступає як форма та стадія формування свідомості суспільного.

ТОТЕМІЗМ 51482153148 19 – з позицій матеріалізму, яв-є проекцією на природу кровноспоріднених відносин, характерних для родоплемінних суспільних структур.

ТОЧНІСТЬ 594 819 194857 – стосовно методик псі-ходіагностичних означає їх якість, що відображає спосіб-ність тонко реагувати на малі зміни свого-ства, що відбуваються в ході обстеження; її здатність діста-точно точно оцінювати ступінь розвитку у випробуваних тих псі-хологічних якостей, на діагностику яких вона орієнтована. Чим точніше методика, тим тонше можна оцінювати градації та відтінки.

ки вимірюваної якості.

ТРАВМА: ФІКСАЦІЯ 51931741948 (фіксація на травмі) – закріплення життєвої установки на якомусь певному від-різанні або події власного минулого, внаслідок чого настою-ще й майбутнє залишаються для людини певною мірою чужими. ми. Загальна і дуже значима риса будь-якого неврозу.

ТРАВМА ПОЛОВА 51481331849 – своєрідні психічні ські ушкодження, афективні переживання, що виникають у зв'язку з придушенням статевого потягу.

ТРАВМА ПСИХІЧНА 49851431918 – різноманітні ушкодження психіки, що порушують її нормальний стан, що породжують психічний дискомфорт і виступають як-

ні причини появи неврозів та інших захворювань. Причини та симптоми психонервових захворювань, що утворюються як залишки, опади та сліди афективних переживань, потужно воздейують на психіку на діяльність психіки та поведінку особи.

ТРАДИЦІЯ 418519317218 – історично сформовані, форми діяльності та поведінки, що редагуються через покоління, а також супутні їм звичаї, правила, цінності, представлення.

Традиція складається з урахуванням тих форм діяльності, що неодноразово підтвердили свою громадську значимість та особистісну користь. Зі зміною ситуації соціальної розвитку тия якоїсь спільності традиція може руйнуватися, трансформуватися.

руватися і замічатися новою. Традиції – важливий фактор регулювання

ляції життєдіяльності, становлять основу виховання. У етнопсихології поняття зв'язки або пучка традицій - одна з характеристик національної спільноти.

ТРАДИЦІЯ ПОВЕДЕНЧА 519516317489 – явище передачі нової, «винайденої» якоюсь твариною способа поведінки іншим особам популяції, а потім і наслідующим поколінням. Від поведінки видотипичного відрізняється тим, що такі дії притаманні не всім особам виду, але лише тим, що мешкають на спільній обмеженій території.

ТРАНС 58947141849 –

1. Стан суб'єкта під час гіпноза, характерна автоматичним виконанням складних актів поведінкових без усвідомлення мети вчинків і зовнішньої ситуації.

2. Розлад свідомості, що виявляється в автоматичному виконанні складних актів поведінкових протягом кількох хвилин або більш тривалого часу, без усвідомлення зовнішньої ситуації та цілей своїх вчинків.

ТРАНСВЕСТИЗМ 5197175194 – форма перверсії статевої, характерна тим, що суб'єкт відчуває статеве задоволення. ня при одяганні одягу протилежної статі.

ТРАНСЕКСУАЛІЗМ 94851721914 – стійке слідство ня індивіда статево-рольовим стереотипам поведінки, протипо-

хибним його біологічному підлозі. Пов'язаний з переконаністю в неадекватності своєї статі та бажанням належати до протистатній підлозі.

ТРАНСФЕР 4895148194 – застосовуваний у психоаналізі термів, що означає перенесення на емоційного психотерапевта відношення клієнта до значущих для нього людей – батька, матері та ін.

ТРИВОГА 54857141918 – негативні емоційні пережими, зумовлені очікуванням чогось небезпечного, маючі дифузний характер» не пов'язані з конкретними подіями. Емоційний стан, що виникає в ситуаціях непевної небезпеки і виявляється в очікуванні неблагоприятного розвитку подій. На відміну від страху як реакції на конкретну загрозу, являє собою генералізований, дифузний чи безпредметний страх. Зазвичай пов'язана з очікуванням

невдач у взаємодії соціальному і часто обумовлена неусвідомленістю джерела небезпеки.

ТРИВОГА ХИБНА 54931731981 – поняття, що використовується у психофізіології для назви ситуації, коли випробуваний повідомляє про сприйняття сигналу за відсутності останнього.

ТРИВОГА ОЧІКУВАННЯ 548493319317– очікування біди, пов'язане, завдяки ідеї відплати, із внутрішнім відчуттям спокуси.

ТРИВОЖНІСТЬ 51949131948 (готовність до страху) – складання доцільного підготовчого підвищення сенсорного уваги і моторної напруги в ситуації можливої небезпеки ності, що забезпечує відповідну реакцію на страх. Черта особистісна, що виявляється в легкій і частій появі стану тривоги. Схильність індивіда до переживання тривоги, характерна низьким порогом появи тривоги; один з основних параметрів індивідуальних відмінностей.

ТРЕМОР 59854131748 – мимовільні швидкі (з частотої близько 10 Гц.) ритмічні коливальні рухи скінчастих або тулуба, викликані м'язовими скороченнями та пов'язані з тимчасовою затримкою коригуючої аферентної імпульсації, внаслідок чого реалізація руху та збереження пози

відбувається за рахунок постійного підстроювання рухів до якогось середнього значення.

ТРЕНАЖЕР 54831721888 – технічні засоби навчання, реалізують модель системи ератичної та забезпечують контроль за якістю діяльності учня.

ТРЕНІНГ СПІЛКУВАННЯ ДІЛОВОГО 548 2172184951 489 – вид тренінгу соціально-психологічного, спрямований на придбання знань, умінь та навичок, на корекцію та формування установок, необхідних для успішного спілкування під час діяльності професійної.

ТРЕНІНГ ПЕРЦЕПТИВНИЙ 541314 814 49 – вид тренінга соціально-психологічного, спрямований на розвиток споможливості адекватного і повного пізнання себе, інших людей і відносин, що складаються під час спілкування. Отримані у ньому нові відомості спонукають людину до переосмислення сложивих уявлень про себе та інших людей, зрештою рахунку спонукають до самовдосконалення.

ТРЕНІНГ ЩЕПЛЕННЯМ СТРЕСУ 189 317 21948 – психотерапевтичний прийом у рамках психотерапії когнітивної. Процедура проведення полягає в тому, що клієнт – після оволодіння новими способами усвідомлення і оцінювання віддаючих подій - міститься в типові стресогенні ситуації, що моделюються психотерапевтом у контрольованих умовах. Цей прийом поширений насамперед під час лікування страхів і усунення реакцій гніву чи агресії.

ТРЕНІНГ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ

491 481419679 – галузь психології практичної, орієнтована на використання активних методів групової психологічної роботи з метою розвитку компетентності у спілкуванні.

ТРЕНУВАННЯ АВТОГЕННЕ 519 917914898 (тренування аутогенна) - метод самонавіювання. Використовується для психологічної саморегуляції, застосовується і як психотерапевтичний метод – насамперед для лікування неврозів, депресивних станів, психосоматичних захворювань.

Його ядро складають прийоми занурення в релаксаційне стан і самонавіювання, за рахунок чого відбувається оволодіння навичками довільного стягнення відчуттів тепла, тяжкості, спокою, розслаблення. Опанування свідомого контролю над

подібними функціями призводить до нормалізації та активізації Основні психофізіологічні процеси.

ТРЕТІЙ СТРАДАЮЧИЙ 594518 498517 – позначення одного з типів любовного вибору у чоловіків, суть якого – тому, що суб'єкт зазначеного типу ніколи не вибирає об'єктом кохання вільну жінку, але тільки таку, на яку може довести права іншого чоловіка.

ТРИТАНОПІЯ 548 217 364 271 – форма часткової сліпоти колірний, характерна відсутністю відчуттів колірних у синьо-фіолетовий спектр.

ТРОПІЗМ 598 841319 82 – зміни напрямку в движі-ні частин рослини під впливом біологічно значущих подразників; зростання рослин у певних напрямках, викликані одностороннім, сприятливим чи несприятливим впливом чинників середовища – світла, земного тяжіння, хімічних речовин.

ТРОПІЗМ: СИСТЕМА 598 49131748 (система тропізмів) – психоаналітична класифікація первинних мотивів людини чеської поведінки. Існують такі види тропізмів:

- 1) генотропізм - базовий тропізм - являє собою якусь енергію, зумовлену насамперед генетичними факторами, котра служить основою для тяжіння людей один до одного і ви-є фактором вибірковості в контактах.
- 2) лібідо-тропізм - виступає як спонукання до вибору сексуального партнера;
- 3) ідеало-тропізм - веде до пошуку та вибору друга, схожого психологічно;
- 4) оперо-тропізм - спонукає до вибору певного професійного заняття;
- 5) морбо-тропізм - обумовлює «рішення» життєвих проблем шляхом відходу в якусь хворобу;
- 6) танато-тропізм - Прагнення до смерті.

ПРАЦЯ: ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВА 549 831719 88 (наукова організація праці – НОП) – дисципліна управління виробнич-ним процесом з урахуванням аналізу системного. До завдань, ре-шаємим у межах, ставляться;

- 1) удосконалення форм поділу праці;
- 2) покращення організації робочих місць;
- 3) раціоналізація методів праці;
- 4) оптимізація нормування праці;
- 5) підготовка робітничих кадрів.

**ПРАЦЯ ВЛОЖЕНА 598 497488 89** – психологічний феномен, що полягає в тому, що суб'єкт більшою мірою, ніж іншими компонентами (витраченим часом та ін.), дорожить вкладами. диваним у діяльність особистісно значущим ставленням до ній, що реалізує його можливості, особливо творчі. Внаслідок своєї соціальної сутності він відчуває потребу в тому, щоб цінується і переживане ним як праця вкладена. ний став предметом визнання та позитивної оцінки зі сторони інших. При ігноруванні суспільством праці вложеного в особистості падає мотивація, з'являється байдужість, байдужість чий; подальша діяльність виконується формально, без мотиваційної напруги, необхідної для високого рівня досягнення подружжя.

**ПРАЦЯ КОЛЕКТИВНА 561 718918 917** – в його умовах вперше з'являються такі операції, які не спрямовані просто щодо потреби – біологічний мотив, але у не- ний проміжний результат.

**Працелюбність 489 713 894 814** - риса характеру, стан- ня в позитивному відношенні до процесу діяльності трудо- вой. Проявляється в активності, ініціативності, сумлінності. ності, захопленості та задоволеності самим процесом тру- так.

**ТУПІСТЬ 516 714319 818** – 1. Переносно – некімливий- ність, розумова обмеженість; позбавленість гострого розуму, вос- прийняття. 2. Переносно - покірливість, нерозділеність, стан терпіння до чогось неприємного.

**ТУПІСТЬ ЕМОЦІЙНА 215 495 81** – відсутність пам'яті емоційної.

\_у\_

**ПЕРЕКОНАННЯ 497 317 894514** – 1. Усвідомлена потреба особистості, що спонукає її діяти відповідно до своїх орієнтацій. цій ціннісним. Уявлення про нормативну поведінку, які стали внутрішньою мотивацією. Зміст потреб, ви- що у формі переконань, відбиває певне понима- ня природи та суспільства. Утворюючи впорядковану систему погляду

дов-політичних, філософських, естетичних, природничих та інших, - сукупність переконань виступає як світоозір. 2. Використовуваний у комунікації метод на свідомість особистості через звернення до її власного критичсудження. Основу методу переконань становить відбір, логічне впорядкування фактів та висновків згідно з єдиною функціонального завдання. Метод переконань – основний у полемі-

ці наукової та в педагогії.

Переконаність 517318319 917 – особлива якість особистості, що визначає загальну спрямованість усієї її діяльності та орієнтації ціннісних і виступає регулятором її свідомості. ня та поведінки. Виражається в суб'єктивному відношенні особисто-

сті до своїх вчинків і переконань, пов'язаних з глибоким і обґрунтованою впевненістю в істинності знань, принципів та ідеалів, якими вона керується. Усвідомлені на основі переконаності потреби особисті, орієнтації ціннісні та норми соціальні органічно включаються до змісту форм життєдіяльності та визначають поведінку особистості.

ВПЕВНЕНІСТЬ У СЕБЕ 517 489719 841 – готовність суб'єкта вирішувати досить складні завдання, причому рівень притягання

не знижується через одних побоювань невдачі. Якщо рівень здібностей значно нижчі від необхідного для наміченого дії, має місце самовпевненість.

ЗАДОВОЛЕННЯ 548 714317514 – те, що задовольняє роздратування потягу.

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ 517 491319618 – стан удо- задоволення-почуття задоволення, що відчувається суб'єктом, чії потреби, бажання задоволені, виконані.

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ПРАЦЮ 571 89 91498 – емоції онально-оцінне ставлення особистості або групи до виконання ній роботі та умовам її протікання. Від задоволеності працею, удосконалення форм її організації, гуманізації змісту залежить економічна ефективність праці.

ПІЗНАВАННЯ 584 31 21472 – упізнання сприйманого об'єкта як відомого з минулого досвіду. Його основа- звірення готівкового сприйняття з відповідними слідами пам'яті, що виступають як еталони розпізнавальних при-

знаків предмета, що сприймається.

УКРУПНЕННЯ 594 817 985 97 – мнемонічна стратегія при запам'ятовуванні. Складається в перекладі за певними правами.

лам – вихідної інформації до форми з меншою кількістю со- елементів, що ставлять.

РОЗУМ 58961431798 – узагальнена характеристика пізнавач- них можливостей людини (на відміну від почуттів і волі).

ВМІННЯ 598713314271 – освоєний суб'єктом спосіб ви- заповнення дії, що забезпечується сукупністю придбано- них знань і навичок;

певним правилам, причому дія ще не досягла авто- матизованості. Формується шляхом вправ і створює можливість виконання дії не лише у звичних, а й в умовах, що змінилися.

УМОВЛЕННЯ 5148216797851494854 – одна з логі- ческих форм мислення, характерна висновком на базі правил ло-

гічних висновків або слідства з кількох думок (по- посилок).

Реалізується у словесній формі, за рахунок чого виявляється воз- може бути вихід з-під впливу поля перцептивного.

УМОВЛЕННЯ НЕСВІДОМІЙ

794175319618 – Тут слово висновок вживається мета- форично, бо процес подібний до висновку лише за ре- зультату, але за природою відрізняється від умовиводу і прохо- дит несвідомо. Суб'єкт ніби міркує – насправді подібну роботу виконує неусвідомлюваний перцептивний про- цес. Висновки несвідомі відбуваються при ілюзіях сприйняття, коли шляхом їхнього «використання» сприйняття як би

переконує себе в тому, що саме воно сприймає, хоча ці «Міркування» приводять його до невірних висновків. Однак через несвідомості цього процесу свідомі зусилля що неспроможні вплинути на нього: суб'єкт може розуміти, що його сприйняття помилково, але не може сприймати іншим чином.

ЗНИЩЕННЯ 548 483314895 -механізм захисний, лік- бачить попередній акт наступним актом.

ВПРАВА 419471918517 – повторне виконання дій ня з метою його засвоєння. У різних умовах навчання

вправа – це: 1) чи єдина процедура, у межах котрою виконуються всі компоненти процесу вчення (навчання) – з'ясування змісту дії, її закріплення, узагальнення та автоматизація; 2) чи одне з процедур – поруч із поясненням і заучуванням, що передує вправі та забезпечуючим початкове з'ясування змісту дії та її предварильне закріплення; тут вправа забезпечує завершення з'ясування та закріплення, а також узагальнення та автоматизації; в результаті це призводить до повного оволодіння дією і перетворення його (залежно від досягнутої міри автоматизації) на вміння або навичку.

УПРЯМСТВО 548319316891 – особливість поведінки, стійких формах – характеристика темпераменту; виступає як дефект

сфери вольової індивіда, що виражається у прагненні неодмінно чинити по-своєму, всупереч розумним доводам, проханням, советам чи вказівкам інших людей. Поведінка, характерна активним відкиданням індивідом вимог інших людей, обвирощених до нього. При цьому поведінка переходить із предметного

плану в міжособистісний і отримує підтримку від мотивів самозатвердження.

РІВНОВАЖЕНІСТЬ 514319893714 – Спокій, рівність характеру, поведінки.

РІВЕНЬ КОНТРОЛЮ СУБ'ЄКТИВНОГО

54931721948 (рівень суб'єктивного контролю - УСК) - спосібність суб'єкта контролювати себе та свою поведінку, керувати їм, брати на себе відповідальність за те, що відбувається з ним і коло.

РІВЕНЬ УТЯЖЕНЬ 31631859847 – поняття для обзначення прагнення індивіда до мети такої складності, яка, на його думку, відповідає його здібностям. Відповідає досягненням у деякому виді діяльності та деякій сфері спілкування, на які розраховує людина при оцінці своїх здібностей та можливостей.

Засвоєння 549314836489 - основний шлях набуття індивидом суспільно-історичного досвіду. У процесі засвоєння він оволодіває соціальними значеннями предметів та способами дії з ними, моральними підставами поведінки та фор-

мами спілкування. Засвоєнню підлягають всі змістовні компоненти поведінки і спонукально-мотиваційні, і операційні.

Засвоєння значень предметів матеріальної та духовної культури і способів дії з ними становить основне внутрішнє зміст процесу навчання. Стрижень виховання - усвоєння моральних норм поведінки.

**УМОВА «ПОСТРАДАВШОГО ТРЕТЬОГО»**

48131798949 – складова частина одного з чоловічих типів вибору сексуального об'єкта любовного життя, суть якого – у тому, що суб'єкт ніколи не вибирає об'єктом любові вільну жінку, але лише таку, на яку може довести права інших. гої чоловік.

**УМОВИ РОЗВИТКУ 89431731849** – фактори, від яких залежить розвиток людини. Сюди входять люди, що оточують його з дитинства, їх взаємини, предмети матеріальної та духовної культури, і багато ін.

Втома 5196173194891 - комплекс суб'єктивних переживань, супутніх розвитку стану втоми. Характерен почуттями слабкості, млявості, безсилля, відчуттями дискомфорту фізіологічного, усвідомлення порушень у протіканні процесів психічних, втратою інтересу до роботи, переобладнанням мотивації на припинення діяльності, негативними емоційними реакціями.

**УСТАНОВКА 854 219 488 19 (аттюд)** – готовність, передхильність суб'єкта до сприйняття майбутніх подій та дій у певному напрямку; забезпечує стійкість - ший цілеспрямований характер протікання відповідної діяльності, служить основою доцільної виборчої активності людини. Йдеться саме про готовність до передстояннї дії.

**ВСТАНОВЛЕННЯ НЕСВІДОМУ 514 831 31894 (ілюзія установки)** – для них характерні прояви двох ілюзій: 1) ілюзії контрастної; 2) ілюзії асимілятивної.

**УСТАНОВКА РОЗУМОВНА 548 717319 894** – приклад – коли дається математичний приклад із застосуванням тригономет-

річних символів, створюється установка вирішувати його за допомогою

формул тригонометрії, хоча рішення може звестися до простих

алгебраїчним перетворенням.

УСТАНОВКА ЕТНІЧНА 601 264519 089 – готовність особистості сприймати явища національного життя і відносин міжетнічних і відповідно до цього сприйняття діяти у конкретній ситуації. Фокусують у собі переконання, погляди, думки людей про історію та сучасне життя їх спільності етнічної та взаємозв'язків з іншими народами, з людьми інших національностей.

ВСТАНОВЛЕННЯ 518491498 – тимчасове зниження робото-собності під впливом тривалого впливу навантаження. Возникає від виснаження внутрішніх ресурсів та неузгодженості в роботі систем, що забезпечують діяльність.

\_Ф\_

ФАВОРИТИЗМ 51984951951 – 1. Порядки, у яких дія керівника, високопоставленої особи або правителя обумовлюються впливом їх улюбленців, лідерів. чення, заохочення фаворитів.

ФАВОРИТИЗМ Внутрішньогруповий 514918319714 – прагнення деяким чином сприяти членам своєї групи на противагу членам іншої групи.

виявлятися як у зовні спостерігається поведінці в різних ситуаціях соціальної взаємодії, так і в процесах соціального сприйняття, наприклад, при формуванні оцінок, мені-ній та іншого, що належать до членів власної та іншої групи.

Фагофобія 5493172184989148 - вид неврозу, характерний патологічним страхом перед їжею - з побоювання придушити-ся.

ФАЗА 58931721849 – момент, окрема стадія у розвитку якогось природного чи суспільного явища чи процесу.

ФАКТ 49851421947 - 1. Справжнє, невигадане явлення, подія, подія. 2. Твердо встановлене знання, це в досвіді, що служить для якогось висновку, висновку, для перевірки якогось припущення, гіпотези. 3. Дійсність, реальність; щось існуюче реально.

ФАКТ АСОЦІАЦІЇ 514218598318 – взаємозв'язок сприйняття, сполучною ланкою якої переважно є збіг сприйняття у часі.

ФАКТ ПОЧАТКУ ДВУКРАТНОГО 54821939481 – один із феноменів психосексуального розвитку – перерва цього розвитку за рахунок латентного періоду. У ньому, мабуть, полягає умова здатності людини до розвитку вищої культури, але також її схильність до неврозу.

ФАКТ ПСИХОЛОГІЧНИЙ 314897519317 – під ними мається на увазі набагато ширший - в порівнянні з явленнями психологічними - коло проявів психіки, в тому числі їх об'єктивні форми, як акти поведінки, тілесні процеси та інше, які також використовуються для вивчення психіки.

ЧИННИК 319489488516 - поняття статистики математичної, що означає загальну причину багатьох випадкових змін сукупності величин змінних, подій та ін. Фактори ви- є шляхом застосування спеціальної математичної процедури. дури - аналізу факторного.

ЧИННИК ПРОДОВЖЕННЯ ХОРОШОГО 54821758947 – об'єднання в гештальті тих елементів, що в сукупності об- розвивають особливо прості конфігурації, що напрошуються.

ФАКТОР РОЗВИТКУ 49131951961 – система факторів, визначальних психічний та поведінковий розвиток дитини. Включають зміст навчання та виховання, педагогічну підготовленість людей, що виховують і навчають, методи та засоби навчання та виховання, та багато ін.

ФАКТОР РИЗИКУ 48543154821 – психогенний фактор вимі- ненних, незвичних умов існування, характерних наявністю загрози життю. Суттєво впливає на переживання екстремальної ситуації.

ФАКТОР ДОЛІ СПІЛЬНОЇ 54131971961 – об'єднання в гештальт елементів, що мають загальну динаміку функціонування, розвитку та ін. Прикладом може бути виділення трьох то- чек, що рухаються в одному напрямку, серед багатьох інших, рухомих різноспрямовано.

ЧИННИК ТРАВМАТИЧНИЙ 51961731948 – у психоана- лізі – стан, у якому зусилля принципу задоволення зазнають невдачі.

ЧИННИЧИЙ ФАКТОР 5196173194 –

1. У широкому розумінні – поняття, яке використовується в соціально-економічних дисциплінах для характеристики комплексу факторів, що надають визначальний вплив на ефективність суспільного виробництва, пов'язаних із мотивацією, системою цінностей, матеріальними та духовними умовами існування людини.

2. У вузькому сенсі - поняття, що означає інтегральні характеристики зв'язку людини та технічного пристрою, проявляються в конкретних умовах їх взаємодії при функціонуванні системи ергатичної.

ФАНАТИЗМ 589314318 42 – непохитна та відкидає альтернативи прихильність певним переконанням, виражена у діяльності та спілкуванні. Пов'язаний з готовністю до жертвам. Відданість ідеї поєднується з нетерпимістю до іншого. мислячою, зневагою до етичних нормативів, перешкоджають-ним досягнення загальної мети. Фанатизм - феномен психології групової.

ФАНТАЗУВАННЯ 581319461578 – мрія, вигадка  
ня, «вигадування» фантазій – чогось неможливого, неправдоподобного, неймовірного.

ФАНТАЗУВАННЯ НАЗАД 51431848516 – тип ретроспективних, звернених до минулого мрій і фантазій, особенно характерний для невротиків.

ФАНТАЗІЯ 561319314817 –

1. Синонім уяви.

2. Продукт уяви.

Фантазія змінює вигляд дійсності, відображеної в со-знання; для неї характерна транспозиція (перестановка) еле-тов реальності. Фантазія дозволяє знайти нову точку зору на вже відомі факти і тому має величезну художню та науково-пізнавальну цінність. Творча активність, що породжує фантазія, значною мірою спонтанна, пов'язана з особистою обдарованістю та індивідуальним досвідом людини, що складається у процесі діяльності.

ФАНТАЗМ 31754829471 – продукт уяви, наводячи-чий до здійснення несвідомих спонукань несимвол-ним чи символічним шляхом.

ФАНТОМ КІНЦЕВОСТІ 441851 489 – ілюзорне чув-ство наявності втраченої кінцівки, що тривалий час зберігається після ампутації.

**ФАСЦИНАЦІЯ 58961331948** – спеціально організоване вербальний вплив, призначений для зменшення потер семантично значущої інформації при сприйнятті співреципієнтами, за рахунок чого зростає можливість її на їх поведінка.

**ФАЦІЛІТАЦІЯ СОЦІАЛЬНА 37149858461** (фасилитуція) – підвищення швидкості чи продуктивності діяльності індивіда внаслідок уявної чи реальної присутності іншої людини або групи людей (без втручання в її дії), які виступають як суперник або спостерігач за його діями.

**ФЕМІНІННІСТЬ 48931481961** (фемінність) – комплекс психологічних і характерологічних особливостей, традиційно приписуються жінкам.

ності допомогти, поступливість та ін.

**ФЕНОМЕН 514218 21948** –

1. Явище, що досягається у чуттєвому досвіді.
2. Об'єкт чуттєвого споглядання – на відміну його сутності (ноумена – як предмета інтелектуального співзерцання).
3. Рідкісне, незвичайне явище; видатний в якомусь відношенні індивід.

**ФЕНОМЕН АУБЕРТА 51451631854** – ефект легшого виявлення світлих об'єктів на темному тлі, ніж темних на світлому – за однакових величин контрасту яскравого.

**ФЕНОМЕН АУБЕРТА – ФЕРСТЕРА 54851319498** – зависимість гостроти периферичного зору від абсолютної видаленності об'єктів спостереження. При однакових кутових розмірах маленькі та близькі об'єкти розпізнаються краще, ніж великі та віддалені. Але при упізнанні форми цей ефект змінюється зворотним.

**ФЕНОМЕН АУБЕРТА – ФЛЯЙШЛЯ 514813319388** – ефект переоцінки швидкості об'єкта, що рухається, в 1.5 – 2 рази при фіксованому погляді, позбавленому можливості виконувати стежати рухи, орієнтовані на швидкість і траєкторію об'єкта, що рухається.

**ФЕНОМЕН БЕЦОЛЬДА – БРЮККЕ 51849219471** – ефект зміни сприйманого колірному тону зі збільшенням інтенсивності, властивий для всіх колірних тонів, за винятком ченням трьох спектральних (476 нм, 507 нм, 575 нм) та одного

змішаного – пурпурово-малинового.

ФЕНОМЕН БРОКУ-ЗУЛЬЦЕРА 51482131979 – ефект порушення закону Блоха, характерний тим, що при виході протривалості світлового стимулу за межі якогось критичського значення відчуття яскравості, пройшовши максимум, починає

падати: кілька коротких світлових спалахів помітніше по порівнянню.

нію з рівними за інтенсивністю та сумарним часом, але більш тривалими спалахами. Тривалість дій світлового стимулу, при якій видима яскравість максимальна, залежить від інтенсивності стимулу та від його кольоровості:

повільніше досягається критична точка при синьому кольорі, швидко

Рес - при червоному.

ФЕНОМЕН НЕЗБЕРІГАННЯ 561488599714 – факти, го-злодійки про те, що при неволодінні дитиною принципом збереження

ня він орієнтується переважно на перцептивні присимволи ситуації. Це проявляється, наприклад, у тому, що два рав-

них за вагою пластилінових кульки перестають сприйматися рівними, як тільки в одного з них суттєво змінюється форма.

ФЕНОМЕН ПАНУМА 54821413499 – стереоскопічний феномен. Полягає в тому, що при стереоскопічному пред'явленні ні двох зображень, на першому з яких представлена одна вертикальна лінія, а на другому – дві, суб'єктивно сприйняті є дві вертикальні лінії, рознесені по глибині.

ФЕНОМЕН ПІАЖЕ 548213548314 – психологічні явища ня, пов'язані з розвитком інтелекту дітей, вперше вияв-одружені Ж. Піаже у дітей середнього віку дошкільного. Про-є в помилкових судженнях дітей про абстрактні характеристики. теристиках предметів, пов'язаних з їх вимірними якостями (Кількість, розмір, обсяг та ін.). Пояснюються нездатністю дітей цього віку оволодіти оборотністю операцій, непоні-манієм законів збереження речовини та кількості предметів при змінах їхньої форми або взаємного розташування.

ФЕНОМЕН СТАБІЛЬНОСТІ СВІТУ 451489319714 (фе-

номен стабільності видимого світу) - властивість сприйняття зрі-  
ного, завдяки якому навіть під час руху спостерігача  
становище об'єктів сприймається досить константно.

Забезпечується тим, що сукупність предметного оточення  
деякого предмета грає роль нерухомої системи відліку.

ФЕНОТИП 51842831947 – будь-який, хто піддається  
спостереженню

ознака організму - морфологічна, фізична, поведінкова-  
ський. Фенотип – продукт взаємодії генотипу та середовища, але  
на

різних рівнях організації – клітинному, органному, організ-  
менном - співвідношення фенотипу і генотипу по-різному.

ФЕТИШ 54831448951 – 1. Якийсь предмет, наділений, по-  
уявленням віруючих, магічною силою і службовець перед-  
метом своєрідного поклоніння. Ставлення до фетишу дво-  
стивно: його ублажають і «годують, коли хочуть домогтися від-  
нього

бажаного, і карають, коли він „не виконує“ прохання.

2. Предмет сліпого поклоніння.

ФЕТИШИЗМ 51942859878714 – 1. Релігійне поклоніння  
фетишам – загальний та постійний елемент багатьох релігій. 2.  
Слі-

поклоніння чомусь. 3. Один із видів перверсій статевих,  
характерний тим, що статевий потяг пов'язується з різними-  
предметами, що за своїм біологічним статусом не мають  
еротичного значення. Ці предмети (як правило, предмети  
туалету протилежної статі та ін.) лише символізують сек-  
суальний об'єкт – статевого партнера, та статеве задоволення  
досягається за допомогою різних маніпуляцій та контактів з  
цими символами, які самі по собі позбавлені еротичного  
значення. Фетиш заміщає об'єкт кохання, та взаємини з  
реальним партнером порушуються або зовсім припиняють-  
ся.

ФИГУМ 59835145857 – зовнішнє обрис, форма чогось.

Якесь зображення предмета.

ФІГУРА 5484131972 (фігура та фон) – розрізнення, виник-  
шої в мистецтві образотворчому і введені в психологію  
на початку ХХ ст. датським психологом Еге. Рубіном. Тут фігурою  
називається замкнута, що виступає вперед, що приваблює уні-

манія частина феноменального поля, що має «речовий» характер. А фон оточує фігуру і здається, що безперервно триває за нею.

**ФІЗІОГНОМІКА 5145648491** – вчення про однозначність зв'язку зовнішнього вигляду людини з типом його особистості, завдяки чому за зовнішніми ознаками можна встановити психологічні показники індивіда. Виникло в давнину на основі уявлення про зумовленість психічного (морального) і тілесного в людині тим, що спочатку наказано природою.

**ФІЗІОЛОГІЯ 58931759861** – наука, що вивчає: життєдіяльність організмів; процеси, що протікають у їх системах, органах, тканинах, клітинах та їх структурних елементах; регуляцію

функцій. Розкриває закони функціонування організму як цілого в його єдності та взаємодії з середовищем, у його пристосуванні

собленні до мінливих умов середовища, у його розвитку.

**ФІЗІОЛОГІЯ АКТИВНОСТІ 547189648517** – концепція, яка трактує поведінку організму як активне ставлення до середовищі, що визначається потрібною організму моделлю майбутнього –

шуканого результату.

**ФІКСАЦІЯ 54831721849** – особливо тісна прихильність потяг до об'єкту.

**ФІЛОГЕНЕЗ 31949189851** – історичне формування групи організмів. У психології філогенез розуміється як: 1) процес появи та історичного розвитку, еволюції психіки та поведінки тварин; 2) процес появи та еволюції форм; свідомості під час історії людства.

**ФЛАГЕЛЛЯЦІЯ 54647151892** – бичування – спосіб полового збудження та отримання сексуальної насолоди з допомогою щю бичування. Реалізується в активній та пасивній формах.

**ФЛАГЕЛЛЯЦІЯ ПАСИВНА 59831951642** – вид мазохізму, при якому суб'єкт відчуває статеве задоволення при його покаранні батогами.

**ФЛЕГМАТИК 59867131942** – суб'єкт, який володіє одним з чотирьох основних типів темпераменту (у класифікації Гіппократу). Людину флегматичного темпераменту можна охарактеризувати як повільного, незворушного, з низьким рівнем активності психічної, зі стійкими прагненнями і більш менш постійним настроєм, зі слабким зовнішнім

виразом душевних станів (невиразністю міміки). Він важко перемикається з одного виду діяльності на інший та пристосовується до нової обстановки. Переважає спокійний, рівний настрій. Почуття та настрої зазвичай постійні. За несприятливих умов у флегматика може розвинутися млявість, блідість емоцій, схильність до виконання одноманітних звичних дій.

ФОБІЯ 59873189849 – нав'язливі стани при захворюванні. психічних - хворобливі нав'язливі неадекватні перерегулювання страхів конкретного змісту, що охоплюють суб'єкта у певній – фобічній – обстановці та супроводі – що даються вегетативними дисфункціями – серцебиттям, рясним потом та ін.

ФОБІЯ – РАДІОФОБІЯ 195987318984964 – комплекс нервово-соматичних психічних та фізіологічних розбудівництв, що виражаються в страху різних джерел облучення радіацією.

ФОБІЯ – АГОРАФОБІЯ 1959873189849719 - страх відкритого простору; страх скупчення людей, які можуть вимагати несподіваних дій; несвідомий страх, испытуваний при проходженні без провозаних великий площді або безлюдної вулиці. Виявляється у несвідомому вигляді, як захисний механізм Ця фобія може бути отримана в реальному житті через страх чогось, що пов'язано з людьми та емоційними травмами від людей. Боязнь місць чи подій, де втеча неможлива або коли допомога недоступна, і боязко залишити безпечне місце.

ФОБІЯ – АКВАФОБІЯ 8731898491714 – страх води, котрий характеризується тим, що людина боїться купатися. Даний страх може виявлятися у вигляді підвищеного серцебиття, сухості у роті та інших симптомів. Аквафобія як правило метушлива в осіб, які пережили сильну травму, пов'язану з подіями. Боязнь води, при повеннях, ураганах чи цунамі.

ФОБІЯ – ВЕРМІНОФОБІЯ 4199873189849 – страх бактерій, мікробів, зараження.

ФОБІЯ – ПІРОФОБІЯ 9198731898498 – нав'язливий страх, страх вогню, пожежі.

ФОБІЯ – ХЕМОФОБІЯ 5159873189849 – страх отруєння харчовими продуктами, забрудненим повітрям, інноваційними предметами побуту, будівельними матеріалами, страх

токсичність хімічних речовин.

ФОБИЯ – СЕЙСМОФОБИЯ 319914 81918 – 1. нав'язливий страх землетрусу; 2. будь-який страх землетрусу, наприклад, у осіб, які стали свідками або постраждалими від руйнівникового землетрусу; 3. страх під час землетрусів.

ФОРМУВАННЯ РЕАКЦІЇ 48982131657 – механізм захисний, що забезпечує перебільшення протилежної тенденції.

ФРЕЙДИЗМ 54842131947 – філософсько-психологічний вчення австрійського психолога З. Фрейда та його послідовників, пояснювальний розвиток і структуру особистості ірраціональними, антагоністичними свідомістю психічними факторами та використовувє засновану на цих уявленнях техніку психотерапії. Засновано на комплексі психоаналітичних ідей та їх розвитку. Процедура лікування станів невротичних заключається у доведенні до свідомості клієнта справжніх причин його хворобливих переживань та станів.

ФРЕЙДО-МАРКСІЗМ 598491414918 (фрейдомарксизм) – загальне позначення різних течій, які прагнуть об'єднати фрейдизм і марксизм, але керовані різноманітними ідеями, орієнтаціями та принципами. Особливо типові стремлення до об'єднання на основі спільності окремих положень, об'єднанню за принципом рівноважної додатковості, доповнення фрейдизму марксизмом чи навпаки.

ФРЕЙМ 541319365497 – 1. Мінімальний опис такого собі явища, факту чи об'єкта, що має властивість цілісності: видалення з цього опису будь-якої складової призводить до того, що це явище перестає правильно розпізнаватись (класифікуватись). 2. Еталон, з яким порівнюються зображення, що підлягають класифікації – фрейм-класифікатор.

ФРЕНОЛОГІЯ 54854131948 – Вчення про зв'язок психічних особливостей людини або тварини із зовнішньою формою черепа. Основна ідея: кора головного мозку складається з низки центрів, і в кожному локалізована певна здатність. При сильному розвитку цієї можливості відповідний центр теж дуже розвинений, що відбивається зміни черепа, дозволяючи скласти з допомогою спеціальних вимірів френологическую карту, отражающую: «шишки здібностей» до музики, поезії, живопису; «пагорби» честолюбства, скупості, хоробрості та ін.

ФРИГІДНІСТЬ 5148222 - сексуальна холодність жінки-

ні, що виявляється у зниженні або відсутності лібідо, сексуальної збудливості, специфічних сексуальних відчуттів та оргазму.  
ФРОТТАЖ 561 4981949 – відхилення сексуальне – виконання тисняви в транспорті для дотику до обличчя протиположної статі з метою отримання сексуального задоволення.

ФРУСТРАЦІЯ 598718 49871 – психічний стан перерозв'язання невдачі, обумовлене неможливістю задоволення деяких потреб, що виникає за наявності реальних або уявних непереборних перешкод на шляху до деякої мети. Може розглядатися як одна з форм психологічного стресу.

ФРУСТРАЦІЯ ДИТЯЧА 598614219718 – негативне співпсихічне стояння у дитини, обумовлене неможливістю розв'язання специфічних завдань вікового розвитку. Причиною може бути неможливість оволодіти бажаним предметом, запереч з боку дорослого на виконання певної дії та ін. Наявність фрустрації може зумовити формування таких характеристик характеру, як агресивність, збудливість, пасивність.

ФУНКЦІОНАЛІЗМ 3195171448918491949 – напрямок у психології. З позиції прихильників функціоналізму проблема - не в тому, щоб дізнатися, з чого побудована свідомість, але в тому,

щоб зрозуміти його функцію та роль у виживанні індивіда. висунули гіпотезу, згідно з якою роль свідомості полягає в тому, щоб дати індивіду можливість пристосовуватися до різних особистим ситуаціям, що постійно виникають перед ним, - або повторюючи вже вироблені форми поведінки, або змінюючи їх на вимогу обставин, або ж освоюючи нові дії.

ФУНКЦІЯ 59414289931 – У фізіології – специфічна діяльність живого організму, його органів та ін.

ФУНКЦІЯ ВЕГЕТАТИВНА 59861731947 – функції, відносно носяться до мимовільної фізіологічної активності організму.

ФУНКЦІЯ ПСИХІЧНА: КОМПЕНСАЦІЯ

598371988749 – відшкодування недорозвинених чи порушених функцій психічних шляхом використання збережених або перебудови частково порушених функцій. При цьому можливо попрягу до її реалізації нових нервових структур, раніше не

які брали участь у здійсненні даних функцій. Ці структури функціонально об'єднуються на основі виконання загальної завдання.

#### ФУНКЦІЯ ПСИХІЧНА: ЛОКАЛІЗАЦІЯ

517319817488 (локалізація психічних функцій, властивостей та спів-

стоянь) – представленість у структурах мозку головного місця розташування основних функцій, станів і властивостей психічних; їх зв'язування з конкретними анатомо-фізіологічними відділами та структурами мозку.

#### ФУНКЦІЯ ПСИХІЧНА ВИЩА 31947551849 –

складні системні процеси, що прижиттєво формуються психічні, соціальні за походженням – особливий вид функцій психічних, що повністю відсутній у тварин. Сюди відносяться довільна увага, пам'ять довільна, мислення логічне та ін.

#### ФУНКЦІЯ ПСИХІЧНА ВИЩА: ВІДСТАВ-

ЛІНІЯ 594861471418 (відновлення вищих психічних функцій) – розділ нейропсихології, присвячений вивченню механізмів і методів відновлення функцій психічних вищих, порушених внаслідок уражень локальних мозку головного.

#### ФУНКЦІЯ ПСИХІЧНА ВИЩА: ЛОКАЛІЗА-

ЦІЯ 31971481949 - віднесення функцій психічних вищих до конкретних мозкових структур.

#### ФУНКЦІЯ ПСИХІЧНА НАТУРАЛЬНА

51464831971 (функція психічна нижча) – поняття доповнює поняття функції психічної вищої. Для кожного процесу психічного виділяються два рівні - «натуральний» і «висший». Критерії протиставлення бувають різними: неусвідомлені – усвідомлені; неопосередковані знаками - опосередковані знаками; мимовільні - довільні; розгляньні як «природні», біологічні – або як «штучні», культурні, та ін.

Розрізнення цих функцій має методологічне значення показує принципову «онтологічну неоднорідність» психіки. Воно дозволяє змістовно охарактеризувати процес психічного розвитку як процес якісних змін - ній.

До функцій психічним натуральним відносяться невироб-

вільні функції - сенсорна, моторна, мнемічна та ін.

#### ФУНКЦІЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА

319814499718 – у теорії діяльності під ними розуміються фізіологічні забезпечення психічних процесів. Сюди відноситься ряд здібностей організму, як здатність до відчуття, до утворення та фіксації слідів минулих впливів, моторна здатність та ін. Відповідно йдеться про функції сенсор'янистої, мнемічної та моторної. До цього рівня належать і вроджені механізми, закріплені у морфології системи нервової, і ті, що дозрівають у перші місяці життя.

ФУНКЦІЯ СЕМІОТИЧНА 518314418714 – у психології – здатність людини створювати та використовувати системи знакові – символи, що репрезентують або замінюють реальні об'єкти, і оперувати ними як відповідними реальними об'єктами.

Х

ХАРАКТЕР 51486710964 849 – Характер – визначається як індивідуальна, досить стійка система звичних способів поведінки людини в певних умовах, - як сукупність стійких властивостей індивіда, у яких виражаються способи його поведінки та емоційного реагування. Рис характеру допомагають – чи заважають – особистості встановлювати

правильні взаємини з людьми, виявляти витримку та самовладання у вирішенні складних життєвих питань, відповідаль-

чати за свої дії та поведінку в суспільстві. Пізнання характеру дозволяє зі значною часткою ймовірності передбачати поведінку індивіда і так коригувати очікувані дії та вчинки.

ХАРАКТЕР: АКЦЕНТУАЦІЯ 518917319489 – надмірне посилення і вираженість окремих рис характеру або їх сочетаній, що виявляється у виборчому відношенні особистості до психологічним впливам певного роду при добрій чи навіть підвищеної стійкості до інших.

ХАРАКТЕР: АКЦЕНТУАЦІЯ: ТИП 518219319 489614 – оскільки акцентуації характеру межують із відповідними

видами психопатичних розладів, їх типологія заснована на детально розробленій в психіатрії класифікації психопатий, хоча відбиває і властивості характеру психічно здорового людини. Типи акцентуацій переважно збігаються з типами психопатій, але їх список ширший.

**ХАРАКТЕР: СТРУКТУРНІСТЬ 589717319489** – характер – це складне психічне освіту, що складається з численних-лених стійких властивостей особистості, які виражають відношення людини до зовнішнього світу, діяльності, до інших людей і самому собі. Ці відносини закріплюються у звичних для людини формах поведінки, спілкування та діяльності, стають типовими для нього та виявляються в різних умовах його життя та діяльності. Однак типовість не виключає індивідуально-своєрідного прояву цих властивостей відповідно до неповторності кожної індивідуальності. Характер - не проста сукупність, випадковий набір ізольованих особливостей та рис. Його різні властивості взаємопов'язані, взаємозалежні та утворюють цілісне структурне утворення. Закономірні зв'язки та взаємозв'язки між окремими рисами характеру виражають його структурність. Структурність характеру поз-воляє, знаючи ту чи іншу його рису, припускати у даної людини наявність низки інших рис, пов'язаних з нею.

**ХАРАКТЕР: ТИП 598481419497** (характер: орієнтація: тип) (типи характеру; типи орієнтації характеру) – кожен тип характеру – не випадковий конгломерат властивостей: у їх поєднаннях

проступає певна закономірність, певна логіка.

Простеження цієї логіки - важлива частина досліджень психологічних. Майже у всіх описах типів характеру можна знайти поєднання дуже різномірних, краще сказати, різномірних властивостей: у них не розчленовано - містяться і властивості характеру, та властивості особистості.

**ХАРАКТЕР: ДРУКАРНЯ 51984219498** – практично все автори типологій підкреслювали, що характер може бути більшим або менш виражений. Якщо на осі зобразити інтенсивність проявищ характеру, ступінь його виразності, то позначаться три зони: 1) зона абсолютно «нормальних» характерів; 2) зона виражених характерів; поділяються на акцентуації скри-

ті та акцентуації явні; 3) зона сильних відхилень характеру, чи психопатії. Перші дві зони - відносяться до норми (у широкому значенні), третя - до патології характеру. Акцентуації темпераменту – крайні варіанти норми. Відмінність між патологічними та нормальними характерами, включаючи акцентуйовані, дуже важлива.

**ХАРАКТЕР АВТОРИТАРНИЙ 59847139861** – термін озна-тип характеру садомазохістської особистості, для якої характерні одночасно захоплення владою та бажання підчинитися їй - і прагнення самої стати владою і підкоряти інших. Також властива любов до тих, хто обмежує свободу умов, охоче підпорядкування долі.

**ХАРАКТЕР АСТЕНО-НЕВРОТИЧНИЙ 518941319488** – один із типів акцентуації характеру. Властиві швидка стомлюваність, дратівливість, схильність до депресій та іпохондрії.

**ХАРАКТЕР БІОФІЛЬНИЙ 548841419 814** – форма структури характеру, що виступає у вигляді розвиненої форми продуктивного («генітального») характеру. Для нього типові: любов до життя та живого; прагнення підтримувати зростання, розвиток та прогрес; конструктивність, продуктивність, творчість; прагнення творити добро, та ін.

**ХАРАКТЕР ГІПЕРТИМНИЙ 548518519417** – один із типів акцентуації характеру. Відрізняється майже завжди добрим, навіть злегка піднятим настроєм, енергією, що бризкає, нестримною активністю. Постійне прагнення до лідерства - неформальному. Хороше почуття нового поєднується з неустойністю інтересів, велика товариськість - з нерозбірливістю в знайомствах. Гіпертими легко освоюється в незнайомій обстановці. Схильні переоцінювати свої можливості та будувати надмірно оптимістичні плани на майбутнє.

**ХАРАКТЕР ДИСТИМНИЙ 8184219194** – один з типів акцентуації характеру. Властиві переважання зниженого настрою, схильність до депресії, зосередженість на похмурій і сумних сторонах життя.

**ХАРАКТЕР ІСТЕРОДНИЙ 8485163194** (характер демонстративний) – один із типів акцентуації характеру. Для істеро-Одного акцентуанта найважче переносити неувагу до нього особі. Він прагне похвал, слави, лідерства, але через справу-

виття незрілості швидко втрачає позиції і тоді дуже страждає. Залишити істероїда в спокої - значить створити ситуацію психологічного дискомфорту чи навіть стресу. Його «слабка ланка» – удари по егоцентризму, неможливість бути в центрі уваги, викликати загальний інтерес себе.

**ХАРАКТЕР КОНФОРМНИЙ 54814 48941** – один із типів акцентуація характеру. Властиві надмірна підпорядкованість і залежність від думки інших, брак критичності та ініціативності, консерватизм.

**ХАРАКТЕР ЛАБІЛЬНИЙ 518 9483194** – один з типів акцентуації характеру. Властиві різка зміна настрою залежно від ситуації.

**ХАРАКТЕР нав'язливий 491319 81949** – термін для назви характеру осіб, які тяжіють до дій нав'язливим.

**ХАРАКТЕР НЕКРОФІЛЬНИЙ 548519819418** – злокачезна форма структури характеру, доброякісна форма якого описана як анальний характер. Типові:

- 1) страх перед життям;
- 2) потяг до мертвини;
- 3) інтерес до хвороб та смерті;
- 4) особливого роду неживість і відчуженість;
- 5) встановлення на володіння, владу та силу;
- 6) орієнтація на минуле;
- 7) механічне сприйняття життя;
- 8) примусовий педантизм, садизм;
- 9) схиляння перед технікою;
- 10) руйнування життя, та ін.

**ХАРАКТЕР НЕСТОЙКИЙ 5941893194** – один із типів акцентуації характеру. Властиві: схильність піддаватися чужому впливу, пошук нових вражень, поверхова товариськість.

**ХАРАКТЕР НОРМАЛЬНИЙ 819 9485194** – це характер без відхилень. Перераховуючи його властивості, довелося б перерахувати

лиши всі основні риси, що відрізняють відомі типи акцентуацій, зазначивши, що вони виражаються «не надто». Вийде, що такий характер - "золота середина" цілого ряду якостей.

**ХАРАКТЕР ПАРАНОЙЯЛЬНИЙ 519419 81948** (характер застрягає) – один із типів акцентуації характеру. Свійственні підвищена підозрілість і уразливість, стійкість

негативних афектів, прагнення до домінування, непри-  
тие чужих думок і висока конфліктність.

ХАРАКТЕР ПСИХАСТЕНИЧНИЙ 59831748981 – один  
із типів акцентуації характеру. Властиві висока тривожність  
ність, недовірливість, нерішучість, схильність до самоаналі-  
зу, постійним сумнівам і міркуванням, тенденція до об-  
розвитку obsesій і ритуальних дій.

ХАРАКТЕР СЕНСИТИВНИЙ 31948131964 – один із типів  
акцентуація характеру. Властиві підвищена враження.  
ність, боязкість, загострене почуття власної неповно-  
цінності.

ХАРАКТЕР СОЦІАЛЬНИЙ 51987131948 – сукупність  
чорт характеру, яка є у більшості членів дан-  
ної групи соціальної та виникла в результаті спільних для них  
переживань та способу життя; ядро структури характеру, свій-  
ну більшість представників даної культури – у про-  
тиположність індивідуального характеру, що відрізняє лю-  
дій однієї й тієї культури друг від друга. Поняття характеру  
соціального – ключове для розуміння суспільних процесів  
сов, бо цей характер - основний елемент функціонування  
суспільства і в той же час - проміжна ланка між соці-  
ально-економічною структурою та панівними у загально-  
ство ідеями та ідеалами.

ХАРАКТЕР ЦИКЛОЇДНИЙ 51481791849 – один із типів  
акцентуація характеру. Властиве чергування фаз гарного  
та поганого настрою з різним періодом.

ХАРАКТЕР ШИЗОЇДНИЙ 481317219488 – один із типів  
акцентуація характеру. Головні риси - замкнутість і недостатність  
струм інтуїції у спілкуванні. Важко встановлюються неформаль-  
ні емоційні, контакти, нерідко ця нездатність тяжче-  
ло переживається. Швидке виснаження в контакті призводить до  
ще більшого догляду. Нестача інтуїції проявляється  
невмінням зрозуміти чужі переживання, вгадати бажання інших,  
здогадатися про невисловлене. Їхній внутрішній світ майже  
завжди  
закритий для інших і заповнений захопленнями і фантазіями,  
перед-  
призначеними лише для самого себе; вони служать втішенню че-  
столюбності чи еротичні. Захоплення відрізняються силою,  
постійно-

нерідко нездійсненністю, вишуканістю. Для осіб з таким характером найважче вступати в емоційні контакти з людьми. Тому вони дезадаптуються там, де потрібно неформально спілкуватися.

**ХАРАКТЕР ЕПІЛЕПТОЇДНИЙ 5485193194851** – один з Типи акцентуації характеру. Властиві схильність до злобно-сумному настрою з накопиченням агресії, конфліктність, в'язкість мислення, скрупульозна педантичність.

**ХАРАКТЕРОЛОГІЯ 31961751988** – 1. Один із напрямків німецької психології ХХ ст. трактує людську індивідуальність як душевно-тілесну цілісність, первинну по відношенню до світу, де вона живе, і визначається в поведінці спочатку властиві їй властивості. 2. У широкому значенні – вчення про характери, дисципліна, присвячена дослідженню сутності характеру та засобів виявлення його типів.

**ХАРИЗМА 491718594817** – приписування особистості богоданих властивостей, що викликають схиляння перед нею і безоговорну в її особливі здібності та можливості. Феномен характерний для груп малих і особливо великих, схильних персоніфікувати свої ідеали у процесі згуртування.

**ХІРОМАНТІЯ 591318419816** – одна з найдавніших систем ворожіння про індивідуальні особливості людини, риси характеру, пережитих подій і майбутній долі по шкірному рельєфу долонь – капілярним та особливо флексорним лініям.

**ХОЛЕРИК 519814 918591** – суб'єкт, який володіє одним із чотирьох основних типів темпераменту (у класифікації Гіппократа). Людину холеричного темпераменту можна охарактеризувати.

зувати як швидкого, рвучкого, різкого, стрімкого, з силою та швидким темпом рухів, з високим рівнем активності психічною, енергійністю дій, здатного віддаватися справі зі пристрастю, але неврівноваженої, схильної до бурним емоційним спалахам і різким змінам настрою. Він схильний до різких змін настрою, запальний, нетерплячий, схильний до емоційних зривів, іноді буває агресивним.

**ХРОМАТОПСІЯ 548 918714** – спотворення відчуттів кольорових, характерне сприйняттям лише одного з основних кольорів. Так, при еритропсії все сприймається як пофарбоване ним світлом (наприклад, при отруєнні йодом); при ксантопсії - жовтим світлом (при отруєнні сантоніном); при ціанопсії -

синім світлом (при отруєнні грибами).

\_Ц\_

КОЛІР АХРОМАТИЧНИЙ 514318219717 – кольори, сприймати яких можливе за допомогою системи зору нічного. До ним відносяться кольори білий, чорний і всі відтінки сірого.

Проти-

Поняття - колір хроматичний.

КОЛІР ІНДУКОВАНІЙ 598 61971849 (Фехнерівські кольору) – суб'єктивні відчуття кольору, які можна напів-чити при обертанні зі швидкістю 5 - 20 оборотів в секунду диска Бенхема, що складається з білої та чорної половин, причому на бі-

лої половині нанесені концентричні чорні дуги. Колір, вос-прийнятий спостерігачем, залежить від розташування дуг відно-тельно центру диска.

КОЛІР ХРОМАТИЧНИЙ 49856139814 – кольори, сприйня-те яких можливе лише за наявності зору колірного (все кольори, крім білого, чорного та відтінків сірого). Протилеж-не поняття - колір ахроматичний.

ЦВІТОВОСПІЙСТВО 379 614 89047 (сприйняття кольору) – може зводитися до оцінки:

1) світлоти (або видимої яскравості) колірного тону – тобто власне кольори;

2) насиченості – як показника відмінності даного кольору від сірого кольору рівної світлоти. При цьому основні механізми кольоросприйняття є вродженими та діють за рахунок структур, локалізованих на рівні підкіркових утворень головного мозку.

КОЛІРОЗМІШЕННЯ 59864871947 (змішування кольору, смеше-ня кольорів) – отримання якісно нового суб'єктивно відтворення. прийнятого кольору при спільній дії двох або більше подразників колірних.

КВІТОЗМІШЕННЯ АДДІТИВНЕ 5943198194 – злиття-ня в один колір декількох світлових подразників різного кольору при попаданні на близькі ділянки сітківки ока.

КОЛЬОРОЗМІШЕННЯАДДИТИВНЕ:ЗАКОН

591 498798517 (закони адитивного змішування кольорів) – правила отримання певних кольорів за рахунок їх змішування сформульовані спочатку І. Ньютоном:

- 1) для кожного кольору існує єдиний інший колір (додатковий), при змішуванні з яким виходить ахроматичний сірий колір;
- 2) суб'єктивно однаково сприймаються кольори при смешенні з іншими квітами дають теж однаково сприймаються кольори – незалежно від їхнього спектрального складу;
- 3) при змішуванні двох різних кольорів виходить колір, проміжний між вихідними, так що при змішуванні цього проміжного кольору з одним з вихідних не можна отримати інший вихідний колір;
- 4) при змішуванні двох різних кольорів одержуваний колір завжди менш насичений, ніж хоча б один із вихідних.

конів була створена «Міжнародна система специфікації кольорів та» у термінах «Стандартного спостерігача» (МКО-31), вперше введена Грассманом 1856 р.

ЦІЛЕУТВОРЕННЯ 818 91894816481 – процес порожнення нових цілей у діяльності людини, один із проявів мислення. Буває і мимовільним, і довільним; різнується тимчасовою динамікою.

людини його предметно-матеріальна, трудова діяльність, спрямовану перетворення оточення.

Цілісність 514918598461 (цілісність сприйняття) - властивість сприйняття, що полягає в тому, що кожен об'єкт, а тим

більш просторова предметна ситуація сприймаються як стійке системне ціле, навіть якщо його деякі частини в даний момент не можна спостерігати (наприклад, тильна частина ве-

щи): актуально не сприймаються ознаки все ж таки виявляються інтегрованими у цілісний образ цього об'єкта.

МЕТА 594817398614892 – усвідомлений образ передбачає мого, бажаного результату, на досягнення якого спрямовано дія людини; заздалегідь мислимий результат свідомої діяльності. Тут мають на увазі свідомий образ результату: він утримується у свідомості постійно, поки виконується действие. Мета завжди свідома. У психології поняття мети використовується

і в інших значеннях: 1) формальне опис кінцевих ситуацій, до досягнення яких прагне будь-яка саморегульована функціонуальна система; 2) передбачуваний корисний результат, що визначає цілісність та спрямованість поведінки організму.

Уявлення про мету як корисний результат, що передбачається, використовується при аналізі біологічної передісторії появи усвідомлюваної мети і досліджуваної мети.

ванні психофізіологічних механізмів регуляції ціле-керуваних актів поведінкових. Поняття про мету як усвідомлює-мому образі передбачуваного результату застосовується при ви-довільних навмисних дій, що представляють специфічну межу людської діяльності.

МЕТА СЕКСУАЛЬНА 549897319481 – термін, означаю-чий вчинок, до здійснення якого прагне статевий потяг; інакше – дія, на яку штовхає статевий потяг.

ЦІЛЬ СЕКСУАЛЬНА ІНФАНТИЛЬНА

897 91849874917 – ціль сексуальна дитини; полягає в тому, що-б отримати задоволення шляхом відповідного подразнення-ня деякої обраної зони ерогенної.

МЕТА СЕКСУАЛЬНА НОРМАЛЬНА 546 978981491 – нормальне поєднання геніталій в акті злягання, що веде до вирішення сексуальної напруги і до тимчасового згасання-ня сексуального потягу (задоволення, подібне до насиче-нію при голоді).

ЦІЛЬ СЕКСУАЛЬНА КІНЦЕВАЛЬНА

5485464851 481 - прагнення до розрядки сексуального напруження.

ня.

ЦІЛЬ СЕКСУАЛЬНА ПОПЕРЕДНЯ

4719854916 – проміжний процес відношення до об'єкта суальному - на шляху до злягання - як обмацування і розглядання дивання, що саме собою дає насолоду, а з іншого боку - Підвищує збудження, яке має тривати до досягнення ня мети сексуальної остаточної.

ЦЕНЗУРА 517489516 914 – функціонально-подібне перед-ставлення сил і тенденцій, що фільтрують несвідомі ім-пульси та перешкоджають їх проникненню у свідомість. Роль цензури можуть грати різні витісняючі тенденції, перед-

Свідоме і інші, що виявляються і діють в зоні переходу від несвідомого до свідомого. допускає зворотний прорив у свідомість витісненого змісту.

ЦІННІСТЬ 584917985491 – поняття, що використовується у філософії та соціології для позначення об'єктів, явищ, їх властивостей, а також абстрактних ідей, що втілюють у собі загально-ідеали і виступаючих завдяки цьому як еталон належного.

ЦЕНТРАЦІЯ 51748918519498516 417 – Ефект, виявлений в гештальт-психології при дослідженні ілюзій зрітливих; полягає в тому, що елементи, на яких фіксується погляд, переоцінюються в порівнянні з рештою: поле восприйняття хіба що розширюється у зоні фокусу уваги – при одно-тимчасовому стисканні та деякому спотворенні периферійної частини

поля. Наслідок центрації - часткова деформація сприймається як об'єкта, можливість появи «систематичних оши-бік» в оперуванні з його образом та практичної діяльності з ним.

ЦЕПКОСТЬ 548461498719 - психічний феномен спосібності до фіксації ранніх вражень сексуального життя.

ЦИКЛОГРАМА 586 489719471 – метод для дослідження рухів. Заснований на використанні циклографії - тобто фотографування у затемненому приміщенні через дозовані проміжки часу положення міток, що світяться, що знаходяться на рухомих частинах тіла випробуваного.

## Ч

ГОДИННИКИ БІОЛОГІЧНІ 817498 8614194 – внутрішні генетично запрограмовані механізми регуляції біологічних ритмів організму, службовці для тимчасового упорядкування.

чення біологічних функцій та поведінки.

ЛЮДИНА 518849889814981 – істота, що втілює вищий рівень розвитку життя на Землі, суб'єкт суспільно-історичну діяльність. Як суб'єкт та продукт діяльності

трудоий у суспільстві є системою, де фізичне та психі-  
чеське, генетично обумовлене і прижиттєво сформоване  
ванну, природну і соціальну утворюють нерозривне єдине -  
ство. Психологія вивчає в людині психіку та її розвиток, її  
індивідуально-психологічні особливості, ролі, що виконуються.  
ні їм у соціальному житті, його діяльність та спілкування. Прак-  
тично вся психологія звернена до проблеми людини як інди-  
виду, включеного до соціальних зв'язків, його розвитку у  
процесах

навчання та виховання, його формування в діяльності та про-  
щені. У психології вічного розвитку людина розглядається  
як вічність організована мисленням людини та її духів-  
ним початком, тобто вічність самоорганізована з початково-  
го рівня думки та знань про вічність.

ЛЮДИНА: БІОТИП 8193179148891497 - одна з різно-  
видностей типології людини, що виділяється по нейрогумораль-  
ній підставі і заснована на особливості реагування си-  
стеми симпатико-адреналової людини на дії середовища,  
що зовні проявляється у певних особливостях поведі-  
ня.

ЛЮДИНА: КОНСТИТУЦІЯ 8184194851648198 – система  
генетично обумовлених морфологічних, фізіологічних  
та психічних особливостей індивіда, що дозволяє віднести його  
до одного із ряду певних типів. Як було показано –  
Насамперед на клінічному матеріалі – між статуєю, зовнішнім  
виглядом та певними психічними властивостями особистості є  
деякі кореляції.

ЛЮДИНА: ОНТОГЕНЕЗ 581489916901849 – специфічно  
людський шлях онтогенезу - засвоєння, або присвоєння загально-  
ственно-історичного досвіду. У тварин він повністю відсутній.

є. Звідси навчання та виховання – це суспільно ви-  
лайливі способи передачі людського досвіду, забезпечую-  
щі «штучний розвиток дитини» (на противагу «є  
ному розвитку дитинчати тварини »). Генеральний шлях  
онтогенезу людини – присвоєння штучного, культурно-  
зданного досвіду, а чи не розгортання природно закладеного.  
Цей шлях визначає соціальну природу психіки людини.

ЛЮДИНА: ОРІЄНТУВАННЯ 5188918849814901684

(три орієнтування людини) – форми та способи орієнтації та  
прояви фундаментальних тенденцій людини – некрофілії,

нарцисизму та потягу інцестуального, - які в злокачистих проявах виявляють прагнення до «схоження».

**ЛЮДИНА: ПІДХІД КОМПЛЕКСНИЙ 819318489416981**

(комплексний підхід до людини) – систематичне вивчення цілісного індивідуально-психологічного становлення людини століття на всіх етапах його життєвого шляху. Відповідно до принципів

підходу комплексного до людини, індивідуальний розвиток человека виступає у трьох планах:

- 1) онтопсихологічна еволюція психофізіологічних функцій - характеристика людини як індивіда;
- 2) становлення діяльності та історії розвитку людини як суб'єкта праці – характеристика людини як суб'єкта діяльності;
- 3) шлях життєвий людини – характеристика людину як особистості. Результат поєднання всіх властивостей індивіда, особистості та суб'єкта діяльності утворює психологічну неповторність людини, її індивідуальність.

**ЛЮДИНОВОСПОСІЯ 81454671 948917** (сприйняття людини людиною) - поняття, що використовується в психології зіціальної. Означає процес побудови індивідом образу другого людини, що розгортається при безпосередньому спілкуванні з ним. Включає всі рівні відображення психічного.

**РИСУНОК 519391819491** (характеристика особистості) – стійкі, повторювані у різних ситуаціях особливості поведінки індивіда. Їхні обов'язкові властивості:

- 1) ступінь виразності в різних людей;
- 2) транситуативність – виявність у будь-яких ситуаціях;
- 3) потенційна вимірність – доступність виміру з допомогою спеціально розроблених опитувальників та тестів. У психології особистості експериментальної особливо повно іследано такі риси особистісні, як екстраверсія - інтроверсія, тривожність, ригідність, імпульсивність.

**ЧЕСТОЛЮБІЯ 51648 917917** - виразність в особистості мотивів досягнення першості, прагнення до слави, до отримання нагород, до почесного становища в якійсь області діячності, сфері життя суспільної. Гіпертрофоване често-

кохання посилюється марнослаством – зарозумілим ставленням до іншим.

ЧИТАННЯ ГУБНЕ 54861739781949148 (читання з губ) – розпізнання мови шляхом сприйняття зорового видимих рухів органів мови.

ЧУТЧИСТЬ 561497589 917218941 – 1. У психофізиці - величина, обернено пропорційна порога відчут-Відповідно розрізняються абсолютна чутливість. і диференціальна (різниця). 2. У психології диференціальної та характерології – підвищена готовність до реакцій афективним. 3. Загальна здатність до відчуття – здатність. організмів активно реагувати на подразнення, відбивати вплиди, біологічно нейтральні, але об'єктивно пов'язані з біотичні властивості. З'являється у філогенезі, коли організми починають реагувати на фактори середовища, що виконують сигнальну функцію щодо тих, хто має пряме біологічне значення впливам.

ЧУТЛИВОСТІВІБРАЦІЙНА

561 9178199481610491 – чутливість до коливальних впливів на шкіру. Передбачається, що вона є перехідною формою між чутливістю тактильною та слуховою. З її допомогою сприймаються впливу в діапазоні 1 - 10000 Гц; особливо висока чутливість до частот 200 – 250 Гц. Більш розвинена вібраційна чутливість у дистальних частин кінцівок, завдяки чому можливе навчання глухих звуковиття мови.

ЧУТЧИСНОЦИЦЕПТИВНА

51631982198491 – чутливість, що дозволяє розпізнавати шкідливі для організму дії. Цей вид чутливості суб'єктивно може представлятися у вигляді болю, або ж вигляді різних інтерорецептивних відчуттів, – таких як печія, нудота, запаморочення, свербіж, оніміння.

ЧУТЧИСТЬПРОТОПАТИЧНА

561 918 97548 – форма шкірної чутливості, характерна етапу відновлення після травми шкірної поверхні, коли слабкий дотик до шкіри або зовсім не викликає відчуття, або викликає відчуття больове.

ПОЧУТТЯ 916 918 81794889149 – одна з основних форм

переживання свого ставлення до предметів і явищ дійсності, – емоційні переживання, у яких відбивається стійке ставлення індивіда до певних предметів або процесів зовнішнього світу

**ПОЧУТТЯ: АМБІВАЛЕНТНІСТЬ 549 496719891494** (амбівалентність почуттів) – Неузгодженість, суперечливість кількох одночасно відчуваних почуттів стосовно деякому об'єкту;

– одночасна спрямованість на той самий об'єкт протиположних почуттів. Комплекс станів емоційних, св'язаних з двоїстістю відносин - з одночасним приняттям і відкиданням.

**ПОЧУТТЯ АСТЕНІЧНЕ 491419 849589461** – негативні емоційні стани (пригніченість, засмучення, смуток, нелокалізований страх та ін.), що свідчать про відмову від боротьби з труднощами у ситуаціях підвищеної емоційної навантаженості. Про переживання суб'єктом почуттів астенічних може

свідчити, наприклад, те, що він сутулиться, дихання зазволікається, очі тьмяніють. Протилежні почуттям стінським.

**ПОЧУТТЯ ВИНИ 3175196148569419** – одне з почуттів психічних, що може бути зрозумілим як розбіжність між Я і Понад-Я. Більшість почуття провини нормально буває безсвідомою і являє собою топологічну різновидку, яка у пізнішій стадії повністю збігається зі страхом перед Над-Я.

**ПОЧУТТЯ:ПЕРЕДСУТНІСТЬ**

**548567498195491** – особливе почуття провини, що має джерелом комплекс Едіпа, яке існує до провини або злочинства і, з метою самореалізації, змушує людину шукати покарання. Тобто не почуття це виникло з провини, але навпаки, провинна обумовлена цим почуттям. Це почуття – не слідство, але мотив злочину.

**ПОЧУТТЯ ВИНИ НЕСВІДОМЕ 319615819491** – несвідоме переживання деякої винності, що грає в більшості невротів вирішальну роль і створює сильну перешкоду до одужання.

**ПОЧУТТЯ ВИНИ МОРАЛЬНЕ 319 614 89918** – стан, що виникає в результаті напруги між Я і Над-Я.

**ПОЧУТТЯ ГОЛОДА 31749318516** – органічне відчуття, пов'язане з збудженням центру харчового в головному мозку, представленого клітинами, розташованими у вентромедіальної частини середнього відділу гіпоталамуса, які реагують на зміну складу крові, що омиває, – на зміну концентрації продуктів вуглеводного, жирового та білкового обміну. Почуття голоду проектується на область шлунка, специфічні руху якого викликають характерні відчуття в підложичній ділянці.

**Почуття жаги 561318598471** - органічне відчуття, пов'язане з збудженням центру питного мозку головного, представленого клітинами, розташованими в основі септальної області мозку головного та в сусідніх ділянках передній гіпоталамічній ділянці.

**ПОЧУТТЯ МАЛОЦІННОСТІ 516914 918591** – одне з почуттів психічних; результат розбіжності між Я та Над-Я. Характерно тим, що особистість відчуває саму себе як щось малоцінне.

**ПОЧУТТЯ М'ЯЗОВЕ 518 948317491** – комплекс відчущень, що виникають завдяки роботі м'язової системи організму. Завдяки почуттю м'язового, що передбачає активні дії організму, людина навчається порівнювати об'єкти, проводити найпростіші операції аналізу та синтезу, – проходить початкову школу мислення предметного.

**ПОЧУТТЯ неповноцінності 594 968598781** - устояча форма переживання людиною своєю реальною або воображеної ущербності, що формується, коли людина помічає, що нелюбима.

**ПОЧУТТЯ СТЕНІЧНЕ 51949131982** – позитивні емоційні стани, пов'язані з підвищенням рівня життя. недіяльності. Характерні відчуттям збудження, радісного хвилювання, підйому, бадьорості; дихання стає більш частим, глибоким і легким, активізується робота серця; загалом організм готується фізіологічно до великих витрат енергії. Протилежні почуттям астенічним.

**ПОЧУТТЯ Гумору 88 916 01451947** – у звичайному словоуповимогі - здатність помічати в явищах комічні стони, емоційно відгукуючись на них. Нерозривно пов'язано з вмінням виявляти протиріччя в оточенні – наприклад, помічати, а іноді й утрирувати протилежність поклади-

тивних і негативних рис у якійсь людині, чиюсь ка-  
значущість і невідповідна їй поведінка та ін.  
По відношенню до об'єкта гумору, як би піддається своєрідним  
різної емоційної критики, зберігається дружелюбність.

## Ш

ШИЗОАНАЛІЗ 548 4894719859841 – одне з нових  
напрямів у філософії та соціології, переважно у  
Франції. Виходячи з нетрадиційного розуміння шизофренії та  
шизофренічного досвіду як явищ та процесів особливого світу  
індивідуальних та групових людських бажань, теоретики  
шизоаналізу досліджують ряд несвідомих феноменів, визна-  
поділяють і зумовлюють життя окремих людей і соціальних  
альних груп.

ШИЗОІД 549317589497 – прикордонний тип особистості – між-  
ду здоровим станом та психозом; відрізняється рядом характе-  
рологічних особливостей: замкнутістю, серйозністю, холод-  
ністю та ін.

ШИЗОФРЕНІЯ 1858541 - психічне захворювання, багато-  
образне у проявах та характерне роздвоєнням особистості,  
замиканням у собі, порушенням контакту з іншими людьми та  
зовнішнім світом.

ШКАЛА 547 4918645941 – інструмент для вимірювання непре-  
рівних властивостей об'єкта;  
де відносини між різними властивостями об'єктів виражаються.  
ними властивостями числового ряду. У психології та соціології  
раз-

особисті шкали застосовуються вивчення різних характеристик  
соціально-психологічних явищ

ШКАЛА ВЕКслера 548 491818598016897 – тест для змі-  
рення інтелекту, розроблений Д. Векслером 1937 р. з метою  
максимально усунути вплив рівня шкільної освіти на  
шкалах спільно з вербальними тестами використовувалися тести  
невербальні та тести дії.

ШКАЛАМЕТРИЧНА ОЗЕРЕЦЬКОГО

548 891 492 81697149891 – методика, складена для діагно-  
стики рівня розвитку психомоторного. Включає:

- 1) пробу статичної та динамічної координації рухів;
- 2) пробу швидкості рухів;
- 3) пробу можливості одночасно виконувати декілька рухів;
- 4) пробу сили рухів та синкінезії. Може застосовуватись як один із методів відбору професійного.

ШКАЛА ОЦІНОК 516 91 – методичний прийом, дозволяючий розподілити сукупність об'єктів, що вивчаються по ступені виразності загальної їм властивості. Такий розподіл ґрунтується на оцінках суб'єктивних даної властивості, усереднених за групою експертів.

ШКАЛА УСТАНОВОК 818 919 91 – прийом, що дозволяє порівнювати індивідів за величиною, інтенсивністю та стійкості їх ставлення до явища, що вивчається. У прикладній соціології та психології соціальної шкала установок застосовується як один з головних засобів аналізу, бо тут об'єкт вимірювання, насамперед, - якості особистісні.

ШКАЛЮВАННЯ 516 28 4914788961 – метод моделювання реальних процесів за допомогою числових систем. соціальних – антропології, соціології психології та інших – шкалювання є одним з найважливіших засобів аналізу математичного досліджуваного явища, а також способом організації емпіричних даних, одержуваних за допомогою спостереження, вивчення документів, опитування анкетного, експериментів або тестування.

ШКОЛА 516 918571064218764217 – 1. Переносно – вишкіл, досвід, досягнутий у чомусь, а також те, що цей вишкіл і цей досвід забезпечує. 2. Напрям у галузі науки, мистецтва та ін.

ШКОЛА:СЛУЖБАПСИХОЛОГІЧНА

284 561 482 178546 (психологічна служба в школі) – спеціалізований підрозділ у системі народної освіти, основне завдання якого – забезпечення умов, що сприяють повноцінного психічного та особистісного розвитку кожного дитини, порушення яких заважає своєчасній реалізації вікових та індивідуальних можливостей учнів та тягне за собою необхідність психолого-педагогічної корекції. Діяльність служби виконується практичним психологом, працюючим у навчально-виховному закладі або в психологічному

ському кабінеті при відділі народної освіти, що надає консультативну допомогу всім навчально-виховним уч-  
женням регіону

ШКОЛА АВСТРІЙСЬКА 581 482 4951614 (школа Грацька)

– У постановці та розробці проблеми цілісності свідомості школа виходила із концепції Ф. Brentano. Було введено по-  
тиє гештальт-якості як позначення цілісності психічно-  
го образу і свідомості в цілому, його незведення до суми склад-  
ляють його відчуттів. Гештальт-якість вважалася вищою  
уявленням, що виникає на основі нижчих уявлень

- Відчуттів та іншого - в результаті особливого продуктивного ду-  
ховного акта

ШКОЛААНТРОПОЛОГІЧНААНГЛІЙСЬКА

584 496 71 84 (англійська антропологічна школа) – наукова  
напрямок в етнографії та антропології культурної, що внесло  
ідею еволюції вивчення культури. Було проведено паралель  
розвитку так званих примітивних народів - на основі ана-  
ліза їх звичаїв, вірувань, мистецтва, моральності та іншого  
- З розвитком процесів психічних у сучасної людини. У  
силу цього зіставлення анімістичні уявлення першо-  
побутового суспільства пояснювалися неправильним  
застосуванням

розумових прийомів, характерних і для сучасної людини  
століття (асоціації ідей, принципу причинності, аналогії та ін), в  
умовах недостатнього досвіду.

ШКОЛА ВЮРЦБУРГСЬКА 518496 47891484841 – Школа

Вюрцбурзька ввела в психологію експериментальну як но-  
ший об'єкт аналізу виконання завдань інтелектуального ха-  
рактера (вивчення логічних суджень, відповідей на питання,  
що вимагають розумових зусиль та ін.). Було виявлено, що миша-  
лення - це психічний процес, закономірності якого не  
зводяться ні до законів логіки, ні до законів освіти асоці-  
ацій.

ШКОЛА ЖЕНІВСЬКА 198721 8491967481 – Предмет ізу-  
чення - походження та розвиток інтелекту у дитини; головне  
завдання – дослідження механізмів діяльності пізнавальної  
дитини, прихованих за зовнішньою картиною її поведінки;  
Основний метод дослідження – бесіда (інтерв'ю) клінічна,  
орієнтована не так на фіксацію зовнішніх ознак явища, але в  
процеси, які призводять до появи.

ШКОЛА ЛЕЙПЦИГСЬКА 194 8213194987961421 – психологічний напрямок, що існував у Німеччині з кінця 10-х мм. до середини 30-х років. XX ст. Основою напряму виступала орієнтація вивчення психіки та свідомості у тому цілісності.

ШКОЛА НАУКОВА 514318894516 – у психології – спосіб та форма організації кооперованої наукової діяльності, що реалізує єдність процесів пізнання та передачі нагромаджених знань. Під школою науковою розуміються:

1) школа науково-освітня, що формує майбутніх дослідчих;

2) дослідницький колектив, група вчених, спільно що розробляють під керівництвом лідера – глави шкали – зіздану їм дослідницьку програму;

3) напрямок у науці, що виникає завдяки установа певної традиції, що охоплює цілий ряд вчених і дослідних колективів.

ШКОЛАСОЦІОЛОГІЧНА ФРАНЦУЗЬКА

581 498518917 (французька соціологічна школа) - соціологічний напрям, характерний суспільно-історичним підходом до психіки людини.

ШКОЛА ХАРКІВСЬКА 51489 491517589614 (харківська психологічна школа) - неформальна організація психологів, які працювали в 30-ті роки. у наукових установах Харкова над розвитком ідей Л. З. Виготського та формулюванням на їх базі основ діяльнісного підходу

Е

ЕВОЛЮЦІЯ 317 498598614 2197185496198 – у поглядах на її механізм неодарвіністи який завжди єдині. На думку одних, вона - результат ряду послідовних дрібних зрушень від случайних мутацій відповідно до нагальних потреб. Інші вважають, що еволюція має певну внутрішню тенденцію, якою слідує розвиток видів, що підпорядковується деяким-

торим орієнтирам, вже закладеним у генах. На думку третіх, еволюція відбувається стрибками, починаючись з великих передлок, що виникають у якихось обраних, вузлових точках еволюції.

ційного шляху, де відбувається диференціація видів.

ЕВРИСТИКА 561894 0196485197984 – 1. У сенсі

- Наука про творчість. 2. У вузькому, більш сучасному – теорія та практика організації виборчого пошуку під час вирішення складних задач інтелектуальних.

ЕГО-ПСИХОЛОГІЯ 5184913196197194981 (егопсихологія)

– один із напрямів психоаналізу, виникло як реакція на ортодоксальний фрейдизм На відміну від останнього, розглянь-ного інстинкти та потягу як домінуючу частину особисто-сти, его-психологія вважає, що Я грає більш важливу і неза-важливу роль.

ЕГОІЗМ 51064814 618 08491 – орієнтація ціннісна суб'-екта, характерна переважанням у життєдіяльності своєко-особистих інтересів і потреб безвідносно ін-тересів інших людей та соціальних груп. Проявам егоїзму властиве ставлення до іншої людини як об'єкта та засобу досягнення своєкорисливих цілей.

ЕГОЦЕНТРИЗМ 584916819 97894141 – нездатність ін-дивіда, зосереджуючись на власних інтересах, змінити вихідну пізнавальну позицію щодо якогось об'єкту, думці чи уявленню навіть за наявності проти-мовить його досвіду інформації.

ЕЙДЕТИЗМ 571 81461989491 – здатність деяких ін-дивідів (ейдетиків) до збереження та відтворення через-чайно живого та детального образу сприйнятих раніше предметів та сцен.

ЕЙДЕТИК 518319498191 – індивід, характерний вираз-ної здатністю до ейдетизму - тобто до збереження і відтворення виведенню у пам'яті досить живих і детальних образів раніше сприйнятих предметів та сцен. Такі здібності мають  
- До певного віку - практично всі психічно норм-мало розвинені діти.

ЕЙДЕТИК: ТИПОЛОГІЯ 418614318546 – класифікація людей, здатних до едетичних уявлень:

1) «Т-тип» ейдетиків («Tetanoider Type») – у них представлені едетичні вельми стійкі і не пропадають навіть після тривалості ної сторонньої стимуляції, іноді набуваючи характеру нав'язливості; назва типу дано за аналогією з назвою ми-шечних спазмів <tetanie>;

2) "В-тип" ("Basedowider") - інший тип ейдетиків - виявляє-

ється здатним до довільного пробудження уявлень едетичному і свідомому втручанню в їх розгортання – відповідно до своїх намірів.

ЕЙФОРІЯ 914 897 219714814 – радісний, веселий настрій-ня, стан благодушності та безтурботності, невідповідний об'єктивних обставин, що не мають об'єктивних причин появи та досить стійке. У поведінковому плані спостережу-дається мімічне та загальне рухове пожвавлення, багатосло-віє, іноді психомоторне збудження.

ЕКЗОГЕННИЙ 491 964 978397181648 – зовнішнього про-ходіння, що викликається зовнішніми причинами. Протилежне поняття – ендогенний.

ЕКЗОПСИХІКА 318613519497814 - сукупність відношення-ній особистості до природи, суспільства, духовних цінностей, до соб-ного душевного життя.

ЕКЛЕКТИЦИЗМ 81896731941851491 (підхід еклектич-ський) - найбільші успіхи в психології були досягнуті в ре-зіткнення ідей, висунутих різними школами.

Серед цих суперечливих напрямів чимало таких, що з-йшли зі сцени у першій половині ХХ ст. Поява та розвиток безлічі розбіжностей між школами досягли максимуму в 50-ті роки; потім суперечки стали стихати і до теперішнього часу згасли. Настає згода щодо низки важливих питань, відмінності згладжуються в міру поглиблення знань. Тепер психологи від-беруть із різних теорій і використовують ті концепції, що видаються найціннішими чи найглибшими. Такий підхід призводить до того, що головним стає вже не прагнення до-казати обґрунтованість ідей, що належать певному напрямку, але скоріше бажання виявити найкращі способи вирішення проблем, що існують у житті суспільства, та надання ефективної допомоги нужденним.

ЕКСПЕКТАЦІЯ 51631849181918 – система очікувань або вимог щодо норм виконання індивідом ролей зі-ціальних; являє собою різновид санкцій соціаль-них, що впорядковують систему відносин та взаємодій у групі. На відміну від офіційних розпоряджень, посадових інструкцій та інших регулятивів поведінки у групі, характер експектацій неформалізований і не завжди усвідомлюваний.

ЕКСПЕРИМЕНТ 518714397516 – дослідницька стратегія

гія, в якій виконується цілеспрямоване спостереження за деяким процесом в умовах регламентованого зміни окремих характеристик умов його протікання. У цьому відбувається перевірка гіпотези. У психології – одне із основних, поруч із спостереженням, методів наукового пізнання загалом і дослідження психологічного зокрема.

#### ЕКСПЕРИМЕНТАСОЦІАТИВНИЙ

584614819319719514 – метод та тест проєктивний призначений-ні для дослідження мотивації особистості – орієнтовані на фіксацію, діагностику та психотерапію прихованих афективних комплексів та інших психічних феноменів. Базується на вивченні змісту, форми та швидкості реакції клієнта, пред'являє у відповідь слова аналітика перше що спало на думку слово. Спочатку розроблявся для завдань психіатрії, пізніше став застосовуватися для дослідних та психодіагностичних цілей.

ЕКСПЕРИМЕНТ ПРИРОДНИЙ 684 814317948 – експериментальна стратегія - характерна проведенням умов, близьких до звичайної діяльності піддослідних, причому вони не знають, що беруть участь у дослідженні. За рахунок цього досягається

велика чистота експерименту. Метод дослідження, проміж-точний між спостереженням та лабораторним експериментом, при якому психолог може активно впливати на ситуацію, але в формах, які порушують її природності для випробуваних. Основними методами є спостереження і бесіда з випробуванням. ми, результати яких обробляються якісно. Варіантом експерименту природного є експеримент психолого-педагогічний, або експериментальне навчання, в якому вивчення психічних особливостей школяра, що підлягають формуванню, проводиться у ході навчання та виховання.

#### ЕКСПЕРИМЕНТ КОНСТАТУЮЧИЙ 218613914217 –

до розвитку психіки можна підходити як до явища, відносно незалежного від навчання та виховання, тоді завданням виявляється констатація зв'язків, що складаються в ході розвитку ня.

ЕКСПЕРИМЕНТ ЛАБОРАТОРНИЙ 016974219591 – методина стратегія, спрямована на моделювання діяльності індивіда в спеціальних умовах - різновид експерименту менту, що проводиться у спеціально обладнаних лабораторіях, що забезпечує особливо суворий контроль змінних неза-

висимих та залежних.

ЕКСПЕРИМЕНТ ПОЛЬОВИЙ 319671819284 – передбачає використання мінімуму обладнання у ситуації, близькій до природною.

ЕКСПЕРИМЕНТ ПРОЕКТИВНИЙ 549317219817 – формальні принципи побудови (проективність): «глуха» інструкція, відсутність оцінки експериментатора, акцент на мотиваційному аспекті діяльності. Дуже важлива спокійна, іншу желюбна атмосфера. У проективному дослідженні моделюються – в узагальнено-схематичній формі – найпоширеніші життєві ситуації. Але саме тому, що вони для виконуємого – не реальність, він має більшу свободу поведінки. У них, ніж у житті; значить, у подібних ситуаціях виявляються не лише звичні стереотипи реагування, не тільки потреби та мотиви, що виявляються щодня, але також і що залишилися нереалізованими.

ЕКСПЕРИМЕНТ ВИРОБНИЧИЙ 319418518414 – експеримент природний, що проводиться у звичайних для випробування.

ного умов праці. При цьому сам працівник може не знати про проведення експерименту. При іншому підході він стає учасником експерименту, що важливо, наприклад, при зміні структури діяльності трудової.

ЕКСПЕРИМЕНТ ФОРМУЮЧИЙ 561318518491 (експеримент психолого-педагогічний; експеримент навчальний; що виховує; перетворюючий; розвиваючий) – застосовуваний у психології вікової та педагогічної метод простеження змін психіки дитини в ході активного впливу дослідження дователя на випробуваного.

ЕКСПЕРТИЗА 819414 918491 – дослідження якогось пропроса, що вимагає спеціальних знань, з поданням мотива висновку. Для її проведення залучаються експерти, тобто. досвідчені фахівці у цій галузі.

ЕКСПЕРТИЗАСУДНО-ПСИХОЛОГІЧНА

516 428319471 - одна з головних форм практичного застосування-

ня спеціальних психологічних знань у кримінальному процесі. Проводиться за постановою слідчого або визначеного суду відповідно до норм кримінально-процесуального кодексу щодо психічно здорових обвинувачених, свідків та по-

загальних предмет експертизи судово-психологічної - особливості психічної діяльності, викодотримання яких значуще для встановлення істини щодо уголовним справам.

ЕКСПРЕСИВНИЙ 819417 619491 – виразний, сподатний відобразити емоційний стан.

ЕКСПРЕСІЯ 318617918498 – виразність; сила проявища почуттів, переживань. Експресивні реакції є зовнішнім проявом емоцій та почуттів людини – у міміці, пантоміміці, голосі та жестах.

ЕКСТАЗ 818914 506971 – стан крайнього ступеня захоплення, що доходить до шаленства.

ЕКСТЕРІОРИЗАЦІЯ 516898319 18 – процес породження зовнішніх дій, висловлювань та іншого на основі преобрання низки внутрішніх структур, що склалися на основі інтеріоризації зовнішньої соціальної діяльності людини.

роду «переведення» внутрішніх структур на «зовнішню» мову.

ЕКСТЕРНАЛІЗАЦІЯ 514819519617 – повністю або частично усвідомлене вплетення в оповідання аперцептивного тесту

тематичних подій власного життя. Іноді може обнаРуджуватися як осяяння.

ЕКСТЕРНАЛЬНІСТЬ 814 916319498 (екстернальність та інтернальність) – нахил індивіда до певної формі локусу контролю. Якщо відповідальність за події, відбувається

що ходять у житті, людина більшою мірою приймає на себе, пояснюючи їх своєю поведінкою, характером, здібностями, це говорить про наявність у нього внутрішнього (інтервального) контролю.

Якщо ж домінує схильність приписувати причини віддає зовнішнього чинника – зовнішнього середовища, долі чи випадку – це свідчить про наявності в нього зовнішнього (екстернального) контролю.

ЕКСТЕРОЦЕПТОР 518417319497 (екстерорецептор) – спеціалізовані рецептори, що сприймають зовнішні роздрання. Розташовані на поверхні тіла, у тому числі слизових оболонках носа, рота і язика – або дифузно, розсіяно, або входячи до складу спеціальних органів чуття.

ЕКСТРАВЕРСІЯ 814917219648 – зверненість свідомості та

уваги суб'єкта переважно на те, що відбувається поза його, довкола нього. Одна з базових характеристик особистісних. Протипо-

хибне поняття – інтроверсія.

ЕКСТРАПУНІТИВНІСТЬ 819617219318 – схильність певна за невдачі на інших людей.

ЕКСТРАСПЕКЦІЯ 489861319617 – так можна назвати від- подружжя піддослідних про свої відчуття – про те, що вони бачать,

чують та ін.

ЕКСХІБІЦІОНІЗМ 314815219478 (ексгібіціонізм) – форма перверсії статевої, характерна тим, що суб'єкт випробування

дає статеве задоволення при демонстрації особам проти- положної статі своїх статевих органів у звичайних побутових ситуаціях.

ЕКСХІБІЦІОНІЗМ СЛОВЕСНИЙ 518916518914 – ва- ріація ексхібіціонізму, характерна тим, що сексуальне задоволення

втілення досягається при нашіптуванні непристойностей або інтимних подробиць особам протилежної статі.

ЕМОЦІОНАЛЬНІСТЬ 819471319488 – властивість людини, що характеризують зміст, якість та динаміку його емоцій та почуттів. Одна з основних складових темпераменту. Властивості емоційності як однієї із сфер прояву темпераменту – вразливість, чутливість, імпульсивність та ін.

ЕМОЦІЯ 318491519614 – стани, пов'язані з оцінкою значущості для індивіда факторів, що діють на нього, і ви- уражені насамперед у формі безпосередніх переживань задоволення або незадоволення його актуальних потреб- стей. Психічне відображення у формі безпосереднього при- пристрасного переживання сенсу життєвого явищ та ситуацій, обумовленого ставленням їх об'єктивних властивостей до потреб- ність суб'єкта.

ЕМОЦІЯ АСТЕНІЧНА 918561318499 – емоції, пе- Режування яких знижує загальний тонус організму, його актив- ність, працездатність та ін. Сюди відносяться стани подава- ленності, розпачу, смутку та ін.

ЕМОЦІЯ БАЗАЛЬНА 319471819517 – теоретичний кон- структ, що поєднує мінімальний набір емоцій, на базі ко-

яких формується все різноманіття емоційних процесів та станів. До базальних відносяться емоції радості, горя (печалі), страху, гніву, подиву, огиди. Саме вони виявляються при електричній стимуляції різних підкіркових зон головного мозку.

ЕМОЦІЯ ПЕРВИННА 316519419481 – генотипно обумовлені найпростіші емоційні переживання: удовольство-невдоволення, біль, страх, гнів та ін.

ЕМОЦІЯ СТЕНІЧНА 318496899314 – емоції, переживлення яких підвищує загальний тонус організму, його активність, працездатність та ін.

ЕМПАТІЯ 816498917314 - осягнення емоційного со-стояння, проникнення, відчуття переживання іншого людини. Здатність індивіда до паралельного переживання тих емоцій, що виникають в іншого індивіда під час спілкування з ним. Розуміння іншої людини шляхом емоційного вчування у його переживання.

ЕМПІРИЗМ 518618497394 – напрямок у філософській теорії пізнання, що зводить його до чуттєвого досвіду.

ЕНДОГЕННИЙ 398641818584 – внутрішнього походження, що викликається внутрішніми причинами. Протилежне поняття – екзогенний.

ЕНДОПСИХІКА 218016914848 – сукупність внутрішніх психічних та психофізичних функцій: темперамент, характер, розумова обдарованість та ін.

ЕНЕРГІЯ 818918888841498 –

1. Загальний захід різних відів руху та взаємодії.

2. Міра руху, міра способ-

ності виконувати роботу, - одна з основних властивостей матерії.

3. Діяльна сила, наполегливість, рішучість у діях, досягненні мети.

ЕНЦЕФАЛОГРАМА 518642 489064 – запис електрич-ської активності мозку головного або його окремих ділянок у протягом деякого проміжку часу, виконана посеред-ним спеціального приладу – енцефалографа (електроенцефало-графа).

ЕНЦЕФАЛОГРАФІЯ 894514478679 – метод дослідження діяльності головного мозку шляхом реєстрації його сумарної біоелектричної активності, що фіксується за допомогою електро-

тродів, що розміщуються на шкірі голови або безпосередньо на мозку.

ЕОНІЗМ 549621319471 – відхилення сексуальне – збуджує від одягу протилежної статі.

ЕПІЛЕПСІЯ 589714 498 164 – захворювання неврологічного походження, характерне періодичними нападами судом, що супроводжуються різними порушеннями психічними, в тому числі – втратою свідомості.

ЕПІЛЕПТОІД 614 917898516 – характерні ознаки – крайня дратівливість, що доходить до нападів люті та гніву, періодичні розлади настрою з домішкою туги, страху, гніву, і навіть певні моральні дефекти. Епілептоїди – люди вкрай егоїстичні, напружено діяльні, наполегливі та дуже афективні. Вони – пристрасні любителі гострих відчуттів. У них можуть також спостерігатися скрупульозна

дріб'язковість, педантизм, скопідомство. Ще їм властиві лицемірство та святенництво. У всіх їх проявах містяться елементи дратівливості, озлобленості, гніву, що робить їх надзвичайно важкими для оточуючих. Вони агресивні, мелочно уразливі, прискіпливі, готові все критикувати і виправляти, вкрай злопам'ятні і мстиві. Фізіологічна основа епілептоїдного характеру, як передбачається, - сила примітивних потягів і в'язкість процесів нервових.

ЕПІСТЕМОЛОГІЯ ГЕНЕТИЧНА 316914 819514 – напрям у дослідженнях мислення.

стоїть дослідження психологічних механізмів, обумовлена ють структуру та розвиток знання (епістемологія – теорія познання).

ЕПІФЕНОМЕН 918516319314 – придатак до явища – феномену; побічне явище, що супроводжує інші явища, але не впливає на них.

ЕПІФЕНОМЕНАЛІЗМ 51414131948 – вчення, згідно якому психіка не відіграє активної ролі в житті та діяльності і є лише надлишковий продукт матеріальних (фізіологічних) процесів. З позицій матеріалізму, епіфеноменалізм відкидається; психіка ж сприймається як активне відбиток дійсності, що регулює процес життєдіяльності.

ЕРГОГРАФІЯ 54981691487 – метод графічного реєстрування м'язової роботи.

**ЕРГОНОМІКА 314216819417** – загальна назва групи наук, що займаються комплексним вивченням людини в діяльності виробничої та оптимізацією засобів та умов праці. До складу ергономіки включаються прикладні розділи: психології інженерної; психології, фізіології та гігієни праці; антропології; деякі аспекти організації праці наукової, естетики технічної, кібернетики, теорії систем загальної, теорії управління автоматичного та ін. Ергономіка найтіснішим чином пов'язана з дизайном (художнім конструюванням) техніки, робочих місць, інтер'єрів, засобів та систем транспорту, візуальних комунікацій та ін.

**ЕРЕЙТОФОБИЯ 914317594016** – вид неврозу, характерний патологічним страхом почервоніти у присутності людей.

**ЕРОС 648718 819491** – одне з позначень потягу сексуального, інстинкту сексуального та інстинкту життя.

**ЕРОТИКА 694185398717** – чуттєвість, зверненість, схильність до статевого життя, її зображення та ін.

**ЕРОТИКА АНАЛЬНА 514185 81949** – еротичні відчуття. шення, пов'язані з подразненням задньопрохідного отвору (ануса), що є однією із зон ерогенних.

**ЕРОТИКА УРЕТРАЛЬНА 51869131989** – поняття, означає сукупність еротичних відчуттів, пов'язаних з роздраженням протоподібного органу, що з'єднує в собі частини сечового та статевого апарату, – згідно з психоаналізом, однією із зон ерогенних.

**ЕРОТОГРАФОМАНІЯ 298 714 319814981** – форма перверсія статева, характерна тим, що суб'єкт відчуває статеве збудження та задоволення при написанні любовних листів. Названа на ім'я грецького бога кохання.

**ЕТАЛОН 49851789841** –

1. Зразковий захід для відтворення дення, зберігання та передачі одиниць виміру з необхідної або найможливішою точністю.

2. Міріло, зразок – зазвичай для порівняння з чимось.

**ЕТАЛОН СЕНСОРНИЙ 61421851841** – поняття, розробка дешеве в рамках теорії формування дій перцептивних. Означає системи чуттєвих якостей предметів, які виділилися в ході суспільно-історичного розвитку і потім пропонуються дитині для засвоєння та використання як

сенсорних зразків – при обстеженні об'єктів, аналізі їх властивостей, побудову об'єктів. Як такі можуть розглядати геометричні фігури, мовні фонemi та ін.  
ЕТАП 619517818917 – стадія у розвитку якогось явища, процесу.

ЕТАП ПІВРІЧЧЯ ДРУГОГО 317418516491 – період життя дитини між досягненням піврічного віку та кризою першого року. У цей час діяльністю провідної являється діяльність предметно-маніпулятивна, і переважно-для її потреб відбувається спілкування з дорослим, яке стає ситуативно-діловим. В рамках цього ситуативно-ділового спілкування з дорослим дитина опановує культурно зафіксованими діями із предметами.

ЕТАП ПІВРІЧЧЯ ПЕРШОГО 614514814217 – період життя дитини між новонародженістю і досягненням напіввіку. На цьому етапі відбувається оволодіння дитиною ком експресивно-мімічними засобами спілкування, які виявляються як комплекс поживавлення. В цей час складається система афективно-особистісних зв'язків із близькими дорослими, необхідних нормального подальшого розвитку. Також розвивається активність пізнавальна, в рамках якої дитина опановує зоровими, оральними і мануальними пізнаваннями діями.

ЕТИКА 819317018451 – 1. Вчення про мораль як одну з форм суспільної свідомості – про її сутність, роль, закони розвитку. Одна із форм ідеології. 2. Сукупність, система норм моральної поведінки окремої особистості, суспільної або професійної групи.

ЕТИКА НОРМАТИВНА 979 074 319 18 – філософське вчення про належну поведінку. Терапевтична спроба, старання за допомогою веління Понад-Я досягти того, що поки не удалось досягти іншими зусиллями культури, насамперед – усунення конституційної схильності до агресії

ЕТІОЛОГІЯ 164851319714 – розділ медицини, присвячений вивченню причин та умов виникнення хвороб.

ЕТНОПСИХОЛОГІЯ 914871 829631 – міждисциплінарна галузь знання, що вивчає та розробляє:

- 1) особливості психіки людей різних народів та культур;
- 2) проблеми національного характеру;
- 3) проблеми національних особливостей світосприйняття;

- 4) проблеми національних особливостей взаємовідносин;
- 5) закономірності формування та функції самосвідомості національного, стереотипів етнічних;
- 6) закономірності формування співтовариств, та ін.

ЦЕГРАМА 918671419016 – зафіксоване спостереження за поведінкою тварин, в якому враховано всі можливі по-  
дробності.

ЕТОЛОГІЯ 398571489671 – наука про поведінку тварин,  
«біології поведінки», про загальнобіологічні основи та закономірностях поведінки тварин.

вродженої поведінки інстинктивного та впливу середовища.  
з авторитетних напрямів сучасної біології, розповсюдження  
мандрує свої принципи і на людину;

безпосередньо цікаві й для зоопсихології (іноді навіть  
сприймається як варіант зоопсихології).

ЕФЕКТ АВТОКІНЕТИЧНИЙ 4 891 49 91 – ілюзор-  
ний рух фактично нерухомого об'єкта –

наприклад, крапки, що світиться в темряві при тривалій фіксації  
у ньому погляду – за відсутності інших видимих об'єктів.

ЕФЕКТ АУДИТОРІЇ 719 61431981 – присутність публічно-  
ки, навіть пасивної, саме собою впливає швидкість навчання  
випробуваного чи виконання завдання. Під час навчання при-  
сутність глядачів швидше бентежить випробуваного, але якщо  
рішення

освоєно або в тих випадках, коли потрібне фізичне зусилля,  
присутність публіки полегшує справу.

ЕФЕКТ БАРНУМА 694 918517 – ім'ям Барнума названо  
схильність людей приймати за чисту монету опису або  
загальні оцінки своєї особистості, якщо вони підносяться під нау-  
ним, магічним чи ритуальним соусом.

ЕФЕКТ БУМЕРАНГУ 901 498648 21 498 – полягає в тому,  
що при деяких впливах джерела інформації на ауді-  
торію або окремих осіб виходить результат, зворотний ожи-  
даному; спостерігається переважно в психології пропаган-  
ди та психології педагогічної. Як правило, він виникає, ес-  
чи: 1) підірвано довіру до джерела інформації; 2) передавати-  
Ця інформація довгий час носить одноманітний характер,  
невідповідний умовам, що змінилися; 3) суб'єкт, переда-  
ний інформацію, викликає неприязнь у тих, хто сприймає цю  
інформацію, та ін.

#### ЕФЕКТ ВРАЖЕННЯ ПЕРШОГО 601 9485149879514

- Виражається в тому, що дуже часто при оцінці деякого чоловіка або рис його характеру, надається найбільше значення пер-

шому враженню. Справа доходить до того, що всі наступні відомості про нього, що суперечать створеному образу, відкидають

ються як випадкові та нехарактерні.

#### ЕФЕКТ ДІЇ НЕЗАВЕРШЕНОГО

104 98131561859614 (ефект Зейгарник) - явище, характеризує вплив на процеси пам'яті перерв у діяльності.

Ефект дії незавершеного залежить від багатьох змін.

них: 1) від віку піддослідних; 2) від відношення числа засвідчених завдань до незавершених; 3) від часу рішення кожного завдання; 4) від відносної проблеми задач; 5) від відношення суб'єкта до перерваної діяльності; 6) від його зацікавленості у виконанні завдання, та ін.

ЕФЕКТ КРАЮ 581498591361 – явище, яке полягає в тому, що з розташованого в ряд матеріалу, що заучується елементи, що знаходяться на початку і наприкінці, запам'ятовуються швидше, ніж знаходяться в середині.

#### ЕФЕКТ НЕДАВНОСТІ 698517 819314 (ефект новизни)

- Збільшення ймовірності пригадування останніх елементів розташованого в ряд матеріалу в порівнянні з середніми елементами ряду. Вивчається в контексті досліджень пам'яті, процесів навчання та перцепції соціальної. Встановлено, що ефект нещодавності залежить не від довжини ряду, що запам'ятовується, і тим-

па його пред'явлення, а від характеру діяльності, що виконується безпосередньо після пред'явлення ряду: якщо вирішується завдання виявлення сигналу, він зберігається; якщо ж вирішується вербальне завдання, він відсутній.

ЕФЕКТ ОРЕОЛА 581398798491 – поширення загального оцінного враження про людину на сприйняття її вчинків та якостей особистісних (в умовах дефіциту інформації). Інакше, перше враження про людину визначає її наступне сприйняття та оцінку, пропускаючи у свідомість сприймаючого лише те, що відповідає першому враженню, і відсіваючи суперечливе.

ЕФЕКТ ПЕРВИННОСТІ 948217598641 – більш висока ймовірність пригадування декількох перших елементів розкладеного в ряд матеріалу в порівнянні з середніми елементами. Вивчається у контексті досліджень пам'яті, процесів навчання та перцепції соціальної.

ЕФЕКТ ПІГМАЛІОНУ 516481489 813 (ефект Розенталя) – пов'язані з очікуваннями експериментатора. Коли він глибоко

переконаний, що реакції піддослідних зміняться, то навіть за його прагненні зберегти об'єктивність, дуже велика ймовірність, що він якось мимоволі і непомітно передасть свої очікування питуваним, і це може вплинути на їхню поведінку.

ЕФЕКТ ПЛАЦЕБО 019894 514871 (плацебо-ефект) – зміна у фізіологічному чи психологічному стані суб'єкта, що викликається прийомом плацебо. Показує психотерапевтична дія самого факту прийому ліків і застосуванняється, коли потрібно встановити ступінь участі навіювання в лікуванні

ном дії нового препарату.

ЕФЕКТ ПУРКІНЬЯ 498714319471 – усунення спектральної світлочутливості ока при переході від зоруденного, для якого максимум відповідає довжині хвиль жовто-зелених тонів (555 нм), до зору сутінкового, для якого максимум відповідає блакитно-зеленим тонам (500 нм). По цьому при сутінковому освітленні кольору предметів холодніють: червоні та жовті відтінки стають тьмянішими, а блакитні та зелені.

ні – яскравіше.

ЕФЕКТ РАНШБУРГА 914831519478 – окремий випадок інтерференції у пам'яті, досліджений угорським психологом П. Раншбургом. Характерний труднощами запам'ятовування, таючими в міру збільшення подібності матеріалу, що заучується з матеріалом, вже відомим.

ЕФЕКТ СВЕРХАДДИТИВНИЙ 109489594714 – результат діяльності груповий, більш високий кількісно і кваліфікаційно в порівнянні з індивідуальною роботою. Виникає в групі малої при її наближенні рівнем розвитку до колективу – внаслідок більш чіткого поділу обов'язків, координації дій та встановлення хороших ділових та особистих взаємовідносин між співробітниками.

ЕФЕКТ СТАЙЛСА-КРОУФОРДУ 548491498671 – фено-  
мін відмінності суб'єктивної яскравості світла, що має одну і ту  
ж інтенсивність, залежно від кута, яким він потрапляє в  
центральну ямку сітківки. Світло сприймається як більш яр-  
кий, якщо проходить через центр зіниці, і. як менш яскравий –  
якщо його периферичні відділи.

ЕФЕКТ ВУХА ЛІВОГО 51818671849 – полягає в тому, що у  
правшій більший обсяг і точність відтворення немовних  
стимулів досягається за її пред'явленні на ліве вухо.

ЕФЕКТ ВУХА ПРАВОГО 91849431981 – полягає в тому, що  
у шульги більший обсяг і точність відтворення стимулів  
мовних досягається за її пред'явленні на праве вухо.

ЕФЕКТ ХОТОРНА 109946894182 – якщо випробуванням з-  
відома прийнята експериментатором гіпотеза, то цілком віро-  
але, що вони мимоволі або свідомо поводитимуться соот-  
ветственно очікуванням експериментатора. Взагалі, одне лише  
участь в експерименті має на випробуваних такий вплив,  
що дуже часто вони поведуться так, як очікують від них  
експерименту.

ментатори. Частковий випадок ефекту Хоторна – ефект плацебо.  
Для усунення ефекту Хоторну достатньо тримати  
випробовування.

туємих у невіданні про прийнятті гіпотези і давати їм інструк-  
ції якомога більш байдужим тоном.

ЕФЕКТИВНІСТЬ 59867139874 – здатність вироб-  
діти певний ефект, дієвість;  
ефект.

ЕФЕКТОР 5981 648917 – органи або системи органів, ре-  
агуючі (за допомогою нейрогуморальних механізмів) на  
дія подразників зовнішніх або внутрішніх і виступаю-  
щі у ролі виконавчої ланки акта рефлекторного. Наприклад-  
мір, що скорочується під дією світла круговий м'яз райдуж-  
ної оболонки ока є ефектором рефлексу зіниці.

ЕФЕРЕНТНИЙ 184374298671 (ефекторний) – характе-  
ристика відцентровості процесів нервового збудження – їх  
спрямованості за системою нервової від центру до периферії – від  
системи нервової центральної, зокрема – головного мозку, – до  
периферії тіла.

ЕХОЛАЛІЯ 8914549317 – неконтрольоване автоматично-  
ське повторення слів, почутих у чужій мові. Спостерігається у

дітей та дорослих при деяких захворюваннях психічних (шизофренії, ураженні часток лобових мозку головного та ін.), але іноді зустрічається у дітей, які нормально розвиваються, як один з ранніх етапів розвитку та становлення мови.

ЕХОПРАКСІЯ 401964898517 – неконтрольоване наслідування тельне, автоматичне повторення рухів і дій інших людей. Може виявлятися у різних формах; найчастіше хворий повторює порівняно прості рухи, що здійснюємої перед його очима, - наприклад, підняття руки, ляскання в долоні та ін. Спостерігається при шизофренії, ураженні часток лобних головного мозку, органічних захворюваннях мозку. Одна із форм ехопраксії – ехолалія.

\_Ю\_

ЮНІСТЬ 981492581478 – період розвитку людини, соотвєтовий переходу від віку підліткового до самостояного дорослого життя.

\_Я\_

Я (его) 198 294897397 – сфера особистості, характерна внутреннім усвідомленням самої себе і здійсненням пристосування. ня особистості до реальності. Результат виділення людиною самого себе із середовища, що дозволяє йому відчувати себе суб'єктом

своїх фізичних і психічних станів, дій і процесів сов, переживати свою цілісність і тотожність із самим собою – щодо минулого, сьогодення та майбутнього. Я формується у діяльності та спілкуванні.

Я-КОРДОН 168971484549 (кордону Я) - психоаналітичноське поняття, що виражає ступінь доступності свідомості воздій, зовнішніх щодо нього. Виділяються:

1) Я-кордону внутрішні - поділяють свідомість і несвідомий-тельне, перешкоджаючи прориву у свідомість загрозливих елементів

несвідомого; при гіпнозі можуть руйнуватися;

2) Я-кордони зовнішні - виконують функцію контролю за по-  
ступає через органи почуттів інформацією із зовнішнього світу,  
дозволяючи оцінювати її відповідно до принципу реальності; при  
їх руйнуванні предмети сприйняття набувають рис нереально-  
го та химерного, що характерно стану дереалізації.

Я-ІДЕАЛ 188317498 841 – одне з позначень та функція  
сфери особистості, що виступає як спадкоємець комплексу Едіпа  
та

вираз найпотужніших рухів Воно та доль його лібідо.

Цей термін застосовується у психоаналізі як синонім Над-Я.

Я-КОНЦЕПЦІЯ 164801489516 – відносно стійка,  
більш менш усвідомлена, пережита як неповторна система  
уявлень індивіда про себе, основі якої він будує взаємодію  
Космосу з іншими людьми і належить себе.

Цілісний, хоч і не позбавлений внутрішніх протиріч образ  
власного Я, який виступає як установка по відношенню до  
самому собі.

Я-ЛІБІДО 109518489485 (лібідо нарцисичне) - лібі-  
до, відібране від об'єктів і що повернулося до Я. Схоже на  
великий

резервуар, з якого висипаються прихильності до об'єктів і який  
вони знову повертаються. Іноді ототожнюється із потягом до  
самозбереження. Будучи зверненим на сексуальний об'єкт,  
перетворюється на об'єкт-лібідо.

ЯВО 918548319714 -1. Парафія, поява. 2. Виник-  
новлення, початок. 3. Те, в чому дається ознаки, виявляється  
сущ-

ність. 4. Будь-який прояв чогось; подія, випадок.

ЯВО МАССОВИДНЕ 984317219617 (масоподібні)

явища психіки) - соціально-психологічні явища, метушні-  
люди, що кають у людських масах (група, натовп, населення,  
нація

та ін.). Збігаються оцінки та установки, прийняті стереотипи та  
навіяні зразки поведінки, пов'язані з більш менш од-  
тимчасово переживаються психічними станами людей,  
як наслідок комунікацій у групах великих. Сюди відносяться  
різноманітні види поведінки натовпу, істерія масова і пані-  
ка масова, чутки, моди, наслідування, зараження, навіювання та  
ін., а також соціально-психологічні особливості народів,

настрої суспільні, думка громадська та ін.  
ЯВО ПСИХІЧНЕ 81849131942 – суб'єктивні  
переживання чи елементи внутрішнього досвіду суб'єкта.  
ЯВО СУБ'ЄКТИВНЕ 19891898161 - їх фундамент-  
Тальне властивість - безпосередня представленість суб'єкту.  
Це означає, що людина не тільки відчуває, мислить, спогад-  
знає, бажає, але й знає, що знає, що відчуває, мислить і про-  
чеє; не тільки прагне, вагається чи приймає рішення, але  
і знає про ці прагнення, коливання та ін.  
ЯВА ТРИВОЖНЕ 648581498717 (явлення тривожно-  
го ряду) – поняття для позначення зміни станів емоцій-  
нальних при наростанні тривожності. При відносно не-  
великого ступеня тривожності виникають відчуття внутрішньої  
напруженості, настороженості, дискомфорту. Після цього зі-  
стояння підвищеної чутливості змінюється станом  
внутрішньої напруженості, дратівливості, коли раніше  
нейтральні стимули стають значущими та забарвлюються  
негативними емоціями.  
ЯДРО КРИСТАЛІЗАЦІЇ ПОЧУТТВ 504917 319648 – по-  
Поняття означає інтенціональні уявлення, що служать основою,  
на яку накладаються різні, відповідні їм емоційні стани.  
МОВА 5843718986419 - система знаків, що служить засобом  
людського спілкування, діяльності мисленневою, способом  
вираження самосвідомості особистості, передачі від покоління до  
по-  
коління та зберігання інформації.  
го свідомості. Мова існує та реалізується через мовлення.  
ЯСНОВИДЕННЯ 818 8849482167 – отримання знань про не-  
яких подіях без використання відомих органів чуття  
чи логічних суджень.  
ЯЩИК ЧОРНИЙ 101408 094851 – модель опису, осно-  
вання на зіставленні спостережуваних реакцій об'єкта на  
зовнішні впливи при відволіканні від аналізу внутрішнього  
пристрою. Простіше кажучи, так називається будь-який об'єкт,  
живий або неживий, що розглядається як щось «непрозоре»: про  
нього і про його внутрішній зміст можна судити, тільки надаючи  
на нього певні впливи (подаючи сигнали на вхід «скрині») і  
спостерігаючи його реакцію (зчитуючи сигнали з виходу  
«скрині»).